

FACILITETSANALYSE I VARDE KOMMUNE

Fremtidens behov for idrætshaller og andre
idrætsfaciliteter i Varde Kommune

Rapport / Maj 2015

Maja Pilgaard & Peter Forsberg

Idrættens
Analyseinstitut

FACILITETSANALYSE I VARDE KOMMUNE

Fremtidens behov for idrætshaller og andre
idrætsfaciliteter i Varde Kommune

Rapport

Titel

Facilitetsanalyse i Varde Kommune. Fremtidens behov for idrætshaller og andre idrætsfaciliteter i Varde Kommune. Rapport

Forfatter

Maja Pilgaard & Peter Forsberg

Øvrige bidragydere

Aline van Bedaf, Casper Due Nielsen, Jens Høyer-Kruse, Henrik H. Brandt, Christian Gjersing Nielsen & Frederik Thomsen.

Rekvirent

Varde Kommune

Layout

Idrættens Analyseinstitut

Forsidefoto

Idrættens Analyseinstitut

Print

Mercoprint Digital A/S

Udgave

1. udgave, København, maj 2015

Pris

Rapporten kan bestilles sammen med afslutningsnotatet i trykt udgave hos Idrættens Analyseinstitut, pris 200,00 kr. inklusive moms, eksklusiv forsendelse. Rapporten kan downloades gratis i vidensbanken på www.idan.dk

ISBN

978-87-93375-05-5

978-87-93375-06-2

Udgiver

Idrættens Analyseinstitut

Kanonbådsvej 4A

DK-1437 København K

T: +45 3266 1030

E: idan@idan.dk

W: www.idan.dk

Gengivelse af denne rapport er tilladt med tydelig kildehenvisning.

Indhold

Indledning.....	8
Delanalyse 1: Baggrundsanalyse	10
Demografi – flere ældre de kommende år.....	11
Kommunale nøgletal	13
Politikker på idrætsområdet i Varde Kommune	15
Idrætsfaciliteter i Varde Kommune.....	17
Idrætsforeninger i Varde Kommune	21
Afrunding	32
Delanalyse 2: Kortlægning af drift og økonomi	33
Kommunale og selvejende idrætsfaciliteter	34
Udgifter til folkeoplysning og fritidsaktiviteter	37
Udgifter til fritidsaktiviteter uden for folkeoplysningsloven	38
De samlede udgifter til idrætsområdet.....	39
Varde i sammenligning med andre kommuner	40
Foreningernes økonomiske vilkår	45
Foreningernes tilknytning i Varde Kommune og andre kommuner.....	50
Afrunding	51
Delanalyse 3: Skolebørns idrætsdeltagelse.....	53
Indledning.....	53
Metode.....	53
Hvor mange dyrker idræt, sport eller motion?.....	56
Hvilke aktiviteter dyrker børn og unge i Varde Kommune?.....	60
Hvordan er idrætten organiseret?	64
Hvor ofte dyrker børn og unge idræt, sport eller motion?	67
Brug af faciliteter.....	68
Ønsker i nærområdet	75
Transporttid.....	76
Hvorfor ikke dyrke idræt, sport eller motion?.....	78
Forventninger om fremtidig idrætsdeltagelse	80
Børns holdninger til idræt i skoletiden	81
Afrunding	83
Appendix 1: skolebørns brug af faciliteter	86

Delanalyse 4: Voksne borgeres idrætsdeltagelse og brug af faciliteter og natur i Varde Kommune.....	92
Indledning.....	92
Hvem dyrker idræt, sport og motion i Varde Kommune?.....	93
Aktivitetsformer	96
Organisering	104
Transport til og fra sport og motion.....	107
Faciliteter	109
Holdninger til idrætsfaciliteterne i Varde Kommune.....	119
Afrunding	121
Appendix 2: Metodebeskrivelse	124
Appendix 3: Voksne idrætsaktive borgeres brug af idrætshaller.	125
Delanalyse 5: Analyse af kapaciteten i idrætsfaciliteter	127
Den planlagte efterspørgsel.....	127
Den faktiske benyttelse af idrætsfaciliteter	130
Kapacitetsanalyse i svømmehaller	141
Aktivitetsanalyse – fakta på aktiviteter i indendørsfaciliteter	146
Afrunding	155
Appendix 4: Metode i forbindelse med kapacitetsanalyserne.....	158
Delanalyse 6: Faciliteternes stand og omkostninger til vedligehold frem til 2025	160
Den kvalitative vurdering af faciliteterne.....	160
Den kvantitative vurdering af faciliteterne	163
Delanalyse 7: Brug og udgifter til faciliteter frem til 2024.....	168
Kommunale udgifter til idrætsfaciliteter frem til 2024	169
Benyttelsen af idrætsfaciliteter	171
Resultater	172
Afrunding	177
Appendix 5: Tillæg til delanalyse 7	179
Litteratur	181
Bilag 1	183
Bilag 2	183
Bilag 3	183
Bilag 4	183
Bilag 5	183

Bilag 6	183
Bilag 7	183
Bilag 8	183
Bilag 9	184
Bilag 10	185

Indledning

Idrættens Analyseinstitut (Idan) og Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund (CISC) ved Syddansk Universitet har i perioden fra december 2014 til maj 2015 gennemført en undersøgelse af idrætsområdet i Varde Kommune.

Varde Kommune har ønsket at gennemføre en analyse af idræts- og svømmehallerne i kommunen for at vurdere behovet for renovering og vedligeholdelse af indendørs faciliteter, afdække belægningsgraden på hallerne samt få et grundlag for at vurdere, hvordan udviklingen i befolkningen og dens idrætsvaner påvirker brugen af hallerne nu og i fremtiden.

Undersøgelsen har således til formål at assistere Varde Kommune med at skabe et overblik over idrætsområdet ud fra andre parametre end kommunens eksisterende overblik og kendskab. Hensigten er at skabe et øget vidensbaseret grundlag for fremadrettede idrætspolitiske valg og strategier.

De udefrakommende perspektiver fra Idan/CISC's side skal derved bidrage til at kvalificere og supplere det eksisterende arbejde med at udvikle idrætten og driften af idrætsfaciliteter og aktiviteter i Varde Kommune, som har været igennem en harmoniseringsproces på forenings- og facilitetsområdet i løbet af 2009-10 som følge af sammenlægningen af fem kommuner til den nuværende Varde Kommune.

Selve undersøgelsen består af denne hovedrapport med syv delundersøgelser samt et afslutningsnotat:

Hovedrapporten indeholder syv delanalyser.

1. Første del tegner et baggrundsbillede af idrætten i Varde Kommune ved hjælp af kommunale tal og statistikker. Baggrundsbilledet har fokus på kommunens demografi, idrætsfaciliteter og de kommunale politikker på idrætsområdet. Desuden indgår et udtræk af 'Frivillighedsundersøgelsen', som Idan/CISC gennemførte i 2010 for DIF.
2. Delanalyse 2 har fokus på kommunens økonomi og tilskudspolitikker til idrætsområdet.
3. Delanalyse 3 indeholder en undersøgelse af skolebørn fra 4. til 10. klassetrins idrætsvaner og brug af faciliteter.
4. Delanalyse 4 kigger på voksne borgeres (16 år+) idrætsdeltagelse ud fra et tilfældigt udtræk via CPR-register.
5. Delanalyse 5 ser på benyttelse af idrætsfaciliteter via optælling i uge 9 og 13.
6. Delanalyse 6 undersøger udgifter til vedligeholdelse af idrætsfaciliteter ud fra kommunens egne data.
7. Delanalyse 7 består af en samlet analyse af renoveringsbehov, brugen af faciliteter samt kapacitetsudnyttelse.

Afslutningsnotatet samler op på og perspektiverer det samlede undersøgelsesarbejde. Afslutningsnotatet indledes med et kort resumé af den samlede undersøgelse og kan læses separat. Varde Kommune har bedt Idan og CISC udarbejde en række anbefalinger om organisering og udvikling af idrætsfaciliteterne og idrætsdeltagelsen i Varde Kommune. Anbefalingerne er indeholdt i afslutningsnotatet.

Sammenligning med andre kommuner

Analyserne vil i mange tilfælde blive koblet til tilsvarende analyser i andre kommuner for at sætte resultaterne i perspektiv. Sammenligningerne er foretaget på baggrund af tilgængelige data, som er indsamlet i forbindelse med Idan/CISC's sideløbende undersøgelser i en række andre kommuner. Denne dataindsamling er baseret på omfattende research, dialog med kommunen samt kvalitative og kvantitative analyser. Derfor begrænser sammenligningerne sig til de kommuner, hvor Idan/CISC har gennemført sammenlignelige analyser velvidende at det for Varde Kommune kunne være ønskværdigt at blive sammenlignet med kommuner, der minder mere om Varde i forhold til geografi, befolkningssammensætning, facilitetsmæssige og idrætspolitiske forhold mm.

I eftersommeren 2015, når samtlige kommunale undersøgelser er afsluttede, vil Idan/CISC udarbejde et overordnet perspektiverende notat.

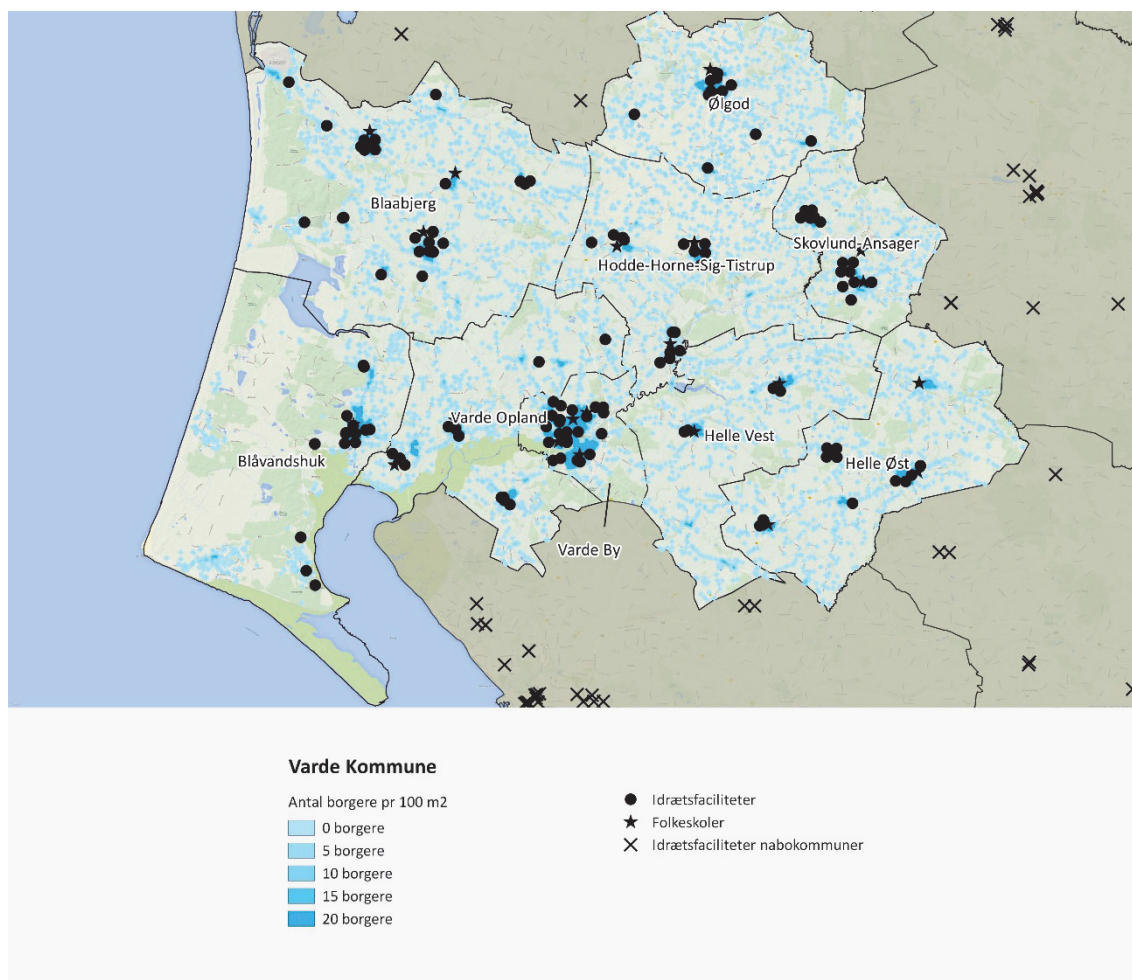
Delanalyse 1: Baggrundsanalyse

Varde Kommune er en af landets største kommuner med et areal på 1.240 kvkm. Kommunen blev ved strukturreformen i 2007 lagt sammen af de fem kommuner Blaabjerg Kommune, Blåvandshuk Kommune, Helle Kommune, Varde Kommune og Ølgod Kommune. De store afstande i kommunen præger mulighederne og udfordringerne i forhold til at skabe tidsvarende og tilstrækkeligt med idrætsfaciliteter i de enkelte lokalområder.

I dag er kommunen opdelt i ni udviklingsområder, som illustreret i figur 1 herunder. Hvert udviklingsområde er forsynet med en række idrætsfaciliteter, som også vil være omdrejningspunktet for analyserne i denne rapport. Analyserne af lokale forskelle blandt børn og voksne borgere tager dog udgangspunkt i færre områder baseret på de tidligere fem kommuner for at sikre et tilstrækkeligt datagrundlag i de enkelte lokalområder.

De fem lokalområder er Blåvandshuk, Blaabjerg, Ølgod og Omegn (Ølgod, Hodde, Horne, Sig, Tistrup, Skovlund-Ansager), Varde og Opland (Varde by samt Varde Opland) samt Helle (øst og vest).

Figur 1: Oversigtskort over Varde Kommunes lokalområder og idrætsfaciliteter.

Kilde: Danmarks Statistik, Varde Kommune og Facilitetsdatabase (Idan & LOA, 2015).

Foruden udviklingsområder viser figuren befolkningstætheden i kommunen markeret som blå områder samt idrætsfaciliteter og folkeskoler markeret med sorte mærker. Det fremgår, at befolkningen bor meget spredt, og samtidig at faciliteternes placering ligger oven i de enkelte områder, hvor befolkningstætheden er størst. Helle Hallen er det eneste større idrætsanlæg, som ikke ligger i et af de mere befolkningstætte områder, hvilket har historiske forklaringer, da det er placeret midt i den tidligere Helle Kommune.

Med sine 50.122 indbyggere (pr. 2015) rangerer Varde Kommune som nummer 37 blandt landets kommuner målt på indbyggertal og har dermed blot 40 borgere per kvadratkilometer. Kun fire danske kommuner har færre borgere per kvadratkilometer end Varde (Læsø har færrest med 15 borgere per kvadratkilometer).

Selv om der er langt mellem borgerne i Varde Kommune, finder man rigtig mange idrætsfaciliteter. Det skyldes dels historiske årsager, hvor engagerede borgere i de enkelte lokalsamfund selv har været med til at tilvejebringe midler og arbejdskraft til opførelse af faciliteterne, dels de tidligere kommunestrukturer. En yderligere faktor er de geografiske afstande, som kræver en vis form for grundforsyning af faciliteter i de enkelte lokalområder.

De fysiske afstande er noget, der fylder meget i både de frivillige foreningsfolk, facilitetsledere og forvaltningens bevidsthed (udtrykt i interviews i forbindelse med Idan/CISC's arbejde i kommunen). Særligt skolelukninger og spareplaner har inden for de seneste år skabt opmærksomhed omkring centraliseringstendenser også i forhold til lukning af idrætsfaciliteter. En frygt for at miste lokale muligheder uden for Varde by skinner igen blandt aktører uden for centrum. Debatten har eksisteret i kommunen i en årrække, og eksempelvis kunne man d. 31. august 2010 læse et forslag i JydskeVestkysten om at lukke svømmehallerne i Helle og Nørre Nebel mod en nettobesparelse på kr. 1.480.000, når transport til skolesvømning var indregnet.¹

Foruden mange idrætsfaciliteter er der i Varde Kommune rige muligheder for at dyrke aktiviteter i naturen. De fysiske rammer for idræt inkluderer ikke kun de anlagte idrætsfaciliteter som haller, svømmehaller og boldbaner, men tæller også grønne arealer med skove, stier, plantager, hedeområder, strand og kystlinje. Her har Varde Kommune mange fordele i forhold til mere bynære kommuner i en tid, hvor idræt og bevægelse i naturen er stadig mere populært (Laub, 2013).

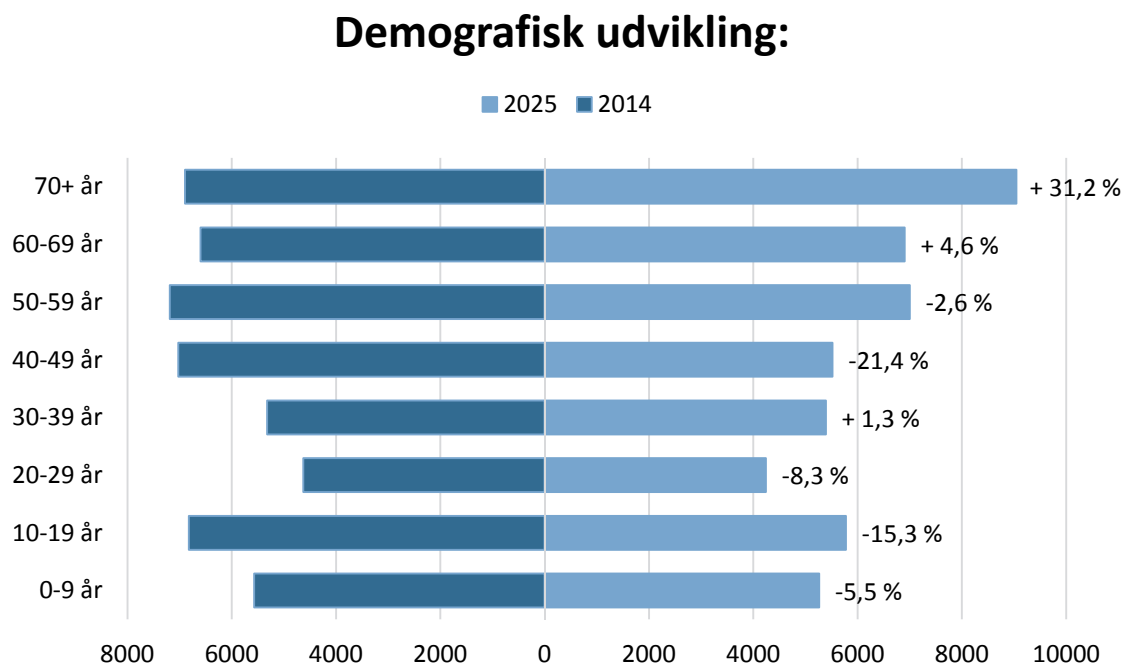
Demografi – flere ældre de kommende år

Mange kommuner er i disse år optaget af forandringer i borgernes alderssammensætning. Ældre borgere vil over de kommende år udgøre en stigende andel af befolkningen, og i Varde Kommune vil der blive hele 31,2 pct. flere borgere i aldersgruppen 70 år+ (svarende til 2.149 borgere) (se figur 2). Omvendt ser man et fald i øvrige aldersgrupper over de kommende år på nær en forventet stabilisering i aldersgruppen 30-39 år. Samlet set kan

¹ <http://www.jv.dk/artikel/942450:Varde--SvOemmehaller-og-biblioteker-i-Varde-er-i-sparezonen>

man forvente en affolkning i Varde Kommune på 1,69 pct. svarende til godt 850 færre borgere².

Figur 2: Antallet af borgere over 70 år stiger frem mod 2025.

Kilde: Danmarks Statistik

Befolkningsudviklingen er ét blandt flere forskellige perspektiver, som bør medtænkes i udviklingen af idrætsaktiviteter og idrætsfaciliteter i fremtiden. For det første ser man i forvejen en kommune med relativt få borgere om hver enkelt idrætsfacilitet og til hver idrætsaktivitet. Affolkningen gør det vanskeligt at bibeholde det nuværende liv og aktivitetsniveau i hvert enkelt lokalområde, medmindre der bliver gjort en massiv indsats for at gøre de lokale idrætsanlæg til samlingspunkter for en større andel af befolkningen og på andre måder end i dag. Færre børn og unge vanskeliggør en lokal organisering af idrætsaktiviteter under de gængse organiseringsformer, hvor man går til én specifik aktivitet opdelt på køn, alder og niveau, og hvor man deltager i konkurrencer med tilsvarende opdelinger fra de omkringliggende byer. Såfremt man ønsker at bevare det helt nære og lokale idræts- og foreningsliv, vil det i stigende grad blive nødvendigt at udvikle alternative måder at benytte de lokale idrætsfaciliteter på, hvor lokalbefolkningen kan mødes mere på tværs af disciplin, alder, køn og niveau.

For det andet bliver der markant flere ældre borgere, som i stigende grad dyrker sport og motion (Pilgaard, 2009). Derfor er det relevant at have fokus på, hvordan man kan skabe aktiviteter, der opfylder denne aldersgruppes ønsker og behov, da målgruppen vil udgøre et betydeligt rekrutteringsgrundlag i fremtiden.

² <http://www.kora.dk/nyt-og-presse/nyheder/2014/se-kort-er-din-kommune-ved-at-blive-affolket/>

For det tredje har ældre borgere ofte nogle anderledes idrætsvaner – og dermed ønsker og behov – end børn, unge og yngre voksne. Dels i forhold til typen af aktiviteter og faciliteter, dels i forhold til tidspunkter for deltagelse, dels i forhold til organisering af aktiviteterne. Disse forskelle kan være vigtige at have for øje, når planerne for fremtidens idræt i Varde Kommune skal lægges.

Varde Kommune skal således i fremtiden forholde sig til, hvorledes man sikrer gode udfoldelsesmuligheder for det stigende antal ældre, samtidig med at man tilgodeser det vige antal børn og unges behov. Det vil være nødvendigt med forskellige strategier og indsætter, som betænker de enkelte målgrupper i forskellige livsfaser.

Kommunale nøgletal

Ud over de ovenstående forhold om geografi og demografi er det interessant at se på sammensætningen af borgere i kommunen. Uddannelseslængde, etnisk baggrund og indkomstniveau er parametre, som ofte bliver forbundet med tilbøjeligheden til at dyrke idræt, da deltagelsesniveauet stiger med uddannelseslængde og omvendt er lavere blandt befolkningsgrupper med ikke-vestlig baggrund. Indkomstniveauet følger ofte uddannelseslængden og kan derfor ligeledes påvirke idrætsdeltagelsesniveauet indirekte (Pilgaard, 2009).

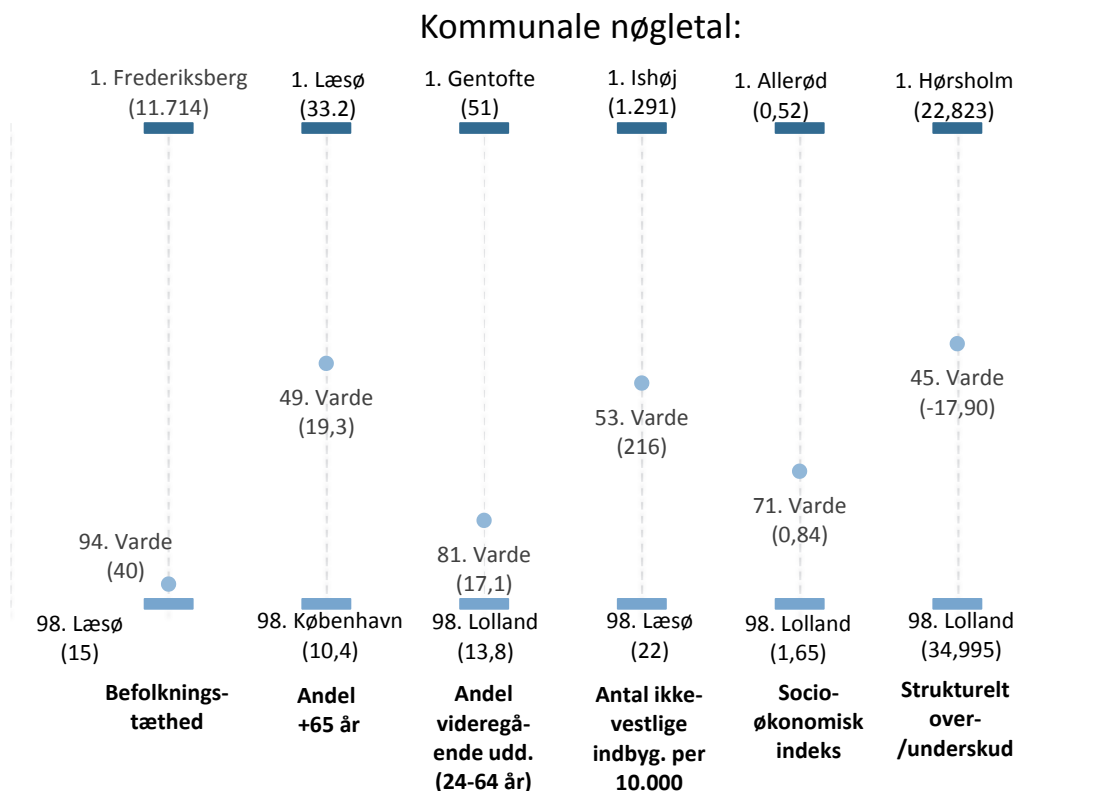
Borgere med videregående uddannelse betragtes som ressourcestærke, hvilket kan komme det lokale forenings- og idrætsliv til gode. Omvendt hælder mange borgere med videregående uddannelser til kommercielle fitnesscentre og selvorganiserede motionsaktiviteter (i hvert fald i de større byer) frem for at involvere sig i det frivillige foreningsliv (Laub, 2013). Hvorledes det forholder sig i Varde Kommune er i fokus i delanalyse 4.

Andelen af ikke-vestlige borgere er også væsentligt at have fokus på, da de kan have en anden tradition for deltagelse i det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde i almindelighed (Ibsen et al., 2012) og i idrætsaktiviteter i særdeleshed (Ibsen & Fehsenfeld, 2013).

Varde Kommune ligger relativt lavt i forhold til andelen, som har en videregående uddannelse (nr. 81 ud af de 98 kommuner) (se Figur 3). Derfor kunne man forvente en tilsvarende lav andel af borgerne, som dyrker sport eller motion. Som analyserne senere vil vise, er dette dog ikke tilfældet.

Andelen af ikke-vestlige indbyggere i Varde Kommune ligger lidt under gennemsnittet for landets 98 kommuner. Alligevel kan der være god grund til at have fokus på denne gruppes tilbøjelighed til at dyrke sport eller motion. I en kommune med mange små lokalsamfund bør kommunen og aktører på idrætsområdet være særligt opmærksomme på kulturelle forskelle og på de ressourcer, der findes blandt borgere med ikke-vestlig baggrund, samt hvordan ressourcerne kan sættes i spil i det lokale idrætsliv.

Figur 3: Varde Kommunes placering på seks forskellige indeks over kommunale nøgletal.

Forklaring: Figuren viser Varde Kommunes placering i den kommunale rangering på udvalgte kommunale nøgletal. I toppen er angivet score og navnet på den kommune, der er placeret øverst på det pågældende nøgletal, mens kommune nummer 98 er placeret nederst. Kilde: Økonomi- og indenrigsministeriet (2013).

Det socioøkonomiske indeks måler kommunens udgiftsniveau i forhold til andre kommuner på basis af en række socioøkonomiske kriterier med forskellig vægt. Varde Kommune ligger relativt lavt (nr. 71 ud af 98), og en del borgere i kommunen modtager sociale ydelser. Det hænger formentlig sammen med den høje andel af ældre borgere, som modtager folkepension. Udgifterne på det sociale område kan have betydning for kommunens økonomiske muligheder på idrætsområdet, da store udgifter på det sociale område giver sværere betingelser for at prioritere penge til idræt, sport og fritid. Samtidig kan det for den enkelte borger være en udfordring at prioritere penge til idrætsdeltagelse, hvis midlerne er knappe (selvom økonomi dog sjældent bliver udtrykt som en betydelig barriere, når ikke-idrætsaktive skal angive årsager til ikke at dyrke idræt (Laub, 2013)).

Varde Kommunes samlede økonomi, målt via det strukturelle over-/underskud³, som er en form for 'bruttokommunalt produkt', hører dog til lige på gennemsnittet i forhold til landets øvrige kommuner (se figur 3). Målet er et udtryk for kommunens aktuelle økonomiske situation, og om der sættes penge ind på bankbogen eller ej, og kan være væsentlig

³ Det strukturelle over- eller underskud er forskellen mellem en kommunes udgiftsbehov og beregnede skatteindtægter og er et udtryk for, hvorvidt en kommune ved at opkræve en gennemsnitlig skatteprocent vil få overskud eller underskud i forhold til sit beregnede udgiftsbehov.

at tage højde for f.eks. i forhold til muligheder for at støtte idræt og opføre/vedligeholde idrætsfaciliteter.

Politikker på idrætsområdet i Varde Kommune

Vores kultur- og fritidsliv skal lyse som et fyrtårn ud over kommunegrænsen og gøre opmærksom på, at der sker noget særligt i Varde Kommune

Fritids-, idræts- og kulturpolitik, Varde Kommune

Med ovenstående citat fra Varde Kommunes Fritids-, idræts- og kulturpolitik, der løber frem til 2018, slår kommunen en ambitiøs vision an om at markere sig på landkortet. Det skal gøres ved at skabe rammer for et indholdsrigt og aktivt kultur- og fritidsliv, som et unikt kendetegn ved kommunen.

Et led i visionsarbejdet handler om at stille tidssvarende faciliteter og synlige udeområder med adgang til naturstier til rådighed for borgerne ud fra borgernes vaner og behov. Kommunen ønsker tilmed at nedbryde de traditionelle opfattelser af inde- og uderum, og på den vis er der lagt op til et kreativt arbejde fremadrettet, hvor kommunens politik åbner for at skele til alternative muligheder for at udnytte faciliteter og organisere idrætslige aktiviteter og begivenheder.

Kommunen vil støtte foreninger, aftenskoler og individuelle ildsjæle i dette arbejde med udvikling af foreningsdemokrati, kultur og fritidstilbud. Dermed har den ikke blot øje for den traditionelle foreningsidræt, men ønsker at tilgodese *alle* borgere i Fritids-, idræts- og kulturpolitikken.

Mange kommuner – og altså også Varde Kommune - har i de senere år fået øjnene op for, at foreningslivet ikke er enerådende i udvikling af området og i forvaltning af de tildelte midler, selvom foreningerne er helt centrale og lægger grundstenen til meget af det frivillige engagement og aktivitet, som finder sted i lokalområderne, og som betyder meget for en stor del af kommunens borgere. Men det helt brede syn og en erkendelse af, at der også findes andre aktører og selvbestaltede grupper stiller idrætsforeningerne i en ny position, hvor de dels oplever at blive udfordret af andre aktører, dels oplever at tingene måske ikke altid får lov at fortsætte som altid. Særligt i forhold til adgang til og brug af idrætsfaciliteter kan der være grund til at overveje modeller, som kan skabe bedre adgang og tilhørsforhold blandt alle borgere og ikke kun medlemmer af bestemte idrætsforeninger.

Varde Kommune har også en Folkeoplysningspolitik med visonsmottoet 'Vågen og visionær – så langt øjet rækker'. Også her er der fokus på at støtte bredt uanset organiseringsform med opfordringen om at 'tag et initiativ! Og du får lov til at være aktiv, som du lyster'.

Varde Kommune ønsker at støtte op om og på den måde booste den iværksætterånd, som præger områdets kultur og traditioner gennem generationer med de mange selvstændigt erhvervsdrivende. Foruden fokus på samarbejde mellem kommune og foreninger om nye målrettede tilbud anerkender folkeoplysningspolitikken individuelle aktiviteter og ønsker

at udvikle på individuelle tilbud. De administrative byrder skal nedsættes sammen med en optimeret brug af eksisterende faciliteter og udvikling af online booking- og afmeldingsværktøjer.

Nye tiltag på kultur- og fritidsområdet med sigte på at involvere nye målgrupper i det folkeoplysende arbejde støttes med en lovpligtig udviklingspulje på kr. 150.000 om året⁴, og samtidig har kommunen nedsat fire forskellige råd, som skal sikre en bedre dialog med kommunen og indflydelse på de politiske beslutninger. Et af disse råd er Idrætsrådet, som består af en bestyrelse på 11 medlemmer med 6 repræsentanter for idrætsforeninger i Varde, én repræsentant fra Alslev, én fra Tistrup, én fra Helle og én fra Horne (pr. 15. april, 2015). Dermed indgår repræsentanter fra tre af de fem tidligere kommuner i rådet. Områderne Blaabjerg og Blåvandshuk mod vest er p.t. ikke repræsenteret.

Kommunens Børnepolitik ønsker at udvikle børnene i kommunen til demokratiske borgere, der indgår i fællesskaber, har medbestemmelse og tilegner sig kreative og innovative kompetencer. Dermed værdsætter kommunen også blandt de yngste borgere en lydhørhed over for iværksætterånd og initiativ, og inddragelse af børnenes perspektiver bør i den forstand være en naturlig del af udvikling og beslutningsprocesser på kultur-, idræts- og fritidsområdet. Særligt i forhold til børnenes ønsker omkring brug af faciliteter, måder at gå til idræt på og engagere sig i frivillige foreninger kan der være værdifuld inspiration at hente i børnene og de unges egne ideer og holdninger til, hvordan de ønsker, at deres hverdagsliv skal forme sig.

Den fjerde og sidste af Varde Kommunes visionspolitikker, som bliver nævnt i denne sammenhæng, er kommunens Frivilligpolitik⁵. Frivilligpolitikken sætter fokus på en række initiativer, hvor borgernes engagement i frivilligt arbejde skal gøres lettere og mere attraktivt. Kommunens ledere skal agere centrale, støttende og anerkendende i de frivilliges initiativer og på den måde vil kommunen agere som medspiller i civilsamfundets udvikling af lokalsamfundene og prioritere hurtig og fleksibel sagsbehandling. I den forbindelse har kommunen opslået en stilling som foreningskonsulent per 1. september 2015 til at varetage udvikling og styrkelse af foreningslivet i kommunen, særligt med fokus på idrætsforeninger.

Samlet set har de fire politikker fokus på støtte af ildsjælene gennem en anerkendelse af og opfordring til at skabe initiativer og aktiviteter, som kommunen ønsker at stille gode rammer til rådighed for.

Et bemærkelsesværdigt fravær af ordet 'elite' adskiller Varde Kommune fra mange andre kommuner. Ikke én eneste gang er ordet nævnt i de fire politikker, hvilket er med til at gøre visionen for Fritids-, idræts- og kulturpolitikken meget tydelig: at gøre et aktivt kultur- og fritidsliv ud fra et deltagerperspektiv til rammen om et unikt kendetegn ved Varde

⁴ Puljen bliver sjældent brugt, og interview med foreningsfolk i kommunen afslører, at kendskabet til puljen ikke er udbredt til alle foreninger.

⁵ Selv om kommunens sundhedspolitik, Erhvervsstrategien, Integrations- og Handicappolitikken også berører området i større eller mindre omfang.

Kommune. Det vidner om selverkendelse i forhold til nuværende rammer og potentialer, og fokus er gennemgående på inddragelse af den brede befolkning, aktivering og udnyttelse af de mange eksisterende faciliteter, det rige foreningsliv i lokalområderne og den omfattende natur.

Drømmen om at komme på landkortet gennem guldmedaljer i traditionel forstand er ikke en italesat vision i de centrale politikker på idrætsområdet i Varde Kommune. Dog anerkender kommunen særlige præstationsmæssige indsatser ved den årlige fejring heraf, og samtidig ser kommunens forvaltning gerne, at elite og bredde skal spille sammen (interview med forvaltning). Dermed vil man gerne støtte op om elitearbejde, og kommunen har samarbejder med forskellige initiativrige foreninger, der ligger i toppen af dansk idræt, som eksempelvis Region Varde Elitesport (Outrup Speedway Club). Økonomiafsnittet, som følger senere i rapporten, viser også stigende udgifter til eliteidræt mellem 2012 og 2014, og per 2015 har kommunen en pulje til eliteidræt på kr. 316.000 om året.

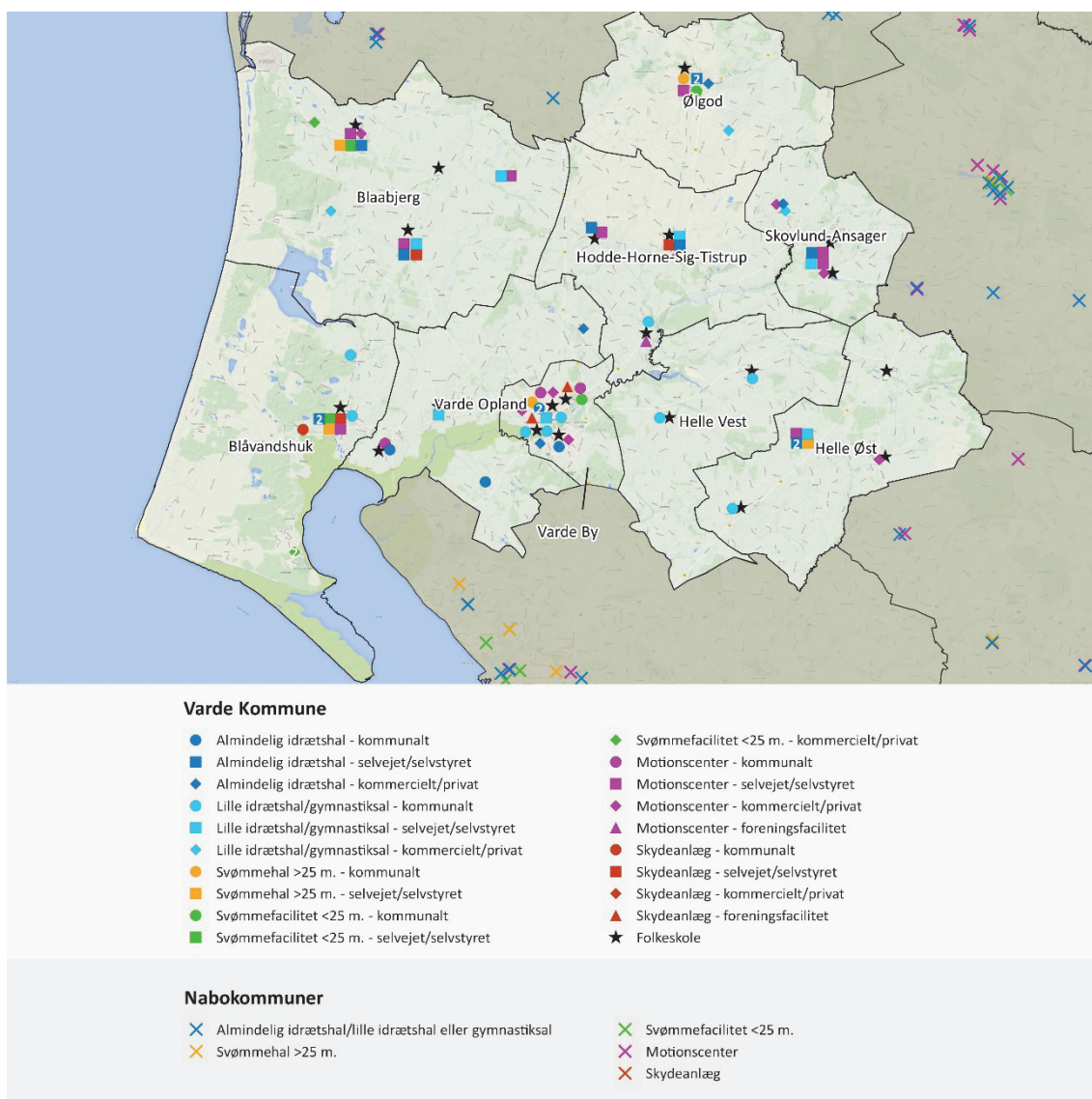
Fritids-, idræts- og kulturpolitikken i kommunen har desuden et mål om, at faciliteterne kan rumme større begivenheder, som kan tiltrække borgere fra andre kommuner, men politikken præciserer ikke typer eller omfanget af begivenhederne. Dermed åbner politikken op for at tænke bredt og kreativt, også når det kommer til events og særlige begivenheder.

Idrætsfaciliteter i Varde Kommune

Som det fremgår af Fritids-, idræts- og kulturpolitikken, er et afgørende mål for Varde Kommune at sikre tidssvarende og tilgængelige faciliteter og udeområder for borgerne bredt set. Målet er på sin vis nået, når man kigger på antallet af faciliteter, som kommunen har til rådighed. Delanalyse 5 og 6 vil senere gå i dybden med de specifikke faciliteter og idrætsanlæg i Varde Kommune. Her gives et kortfattet overblik i sammenligning med andre kommuner.

Figur 4 herunder viser et kort over Varde Kommune, hvor de fleste større idrætsfaciliteter er placeret med flere detaljer om faciliteternes type end det forrige kort over kommunen.

Figur 4: Oversigtskort over Varde Kommunes lokalområder og idrætsfaciliteter.

Kilde: Danmarks Statistik, Varde Kommune og Facilitetsdatabase (Idan & LOA, 2015).

Tabel 1 viser antallet af borgere per facilitetstype sammenlignet med en række andre kommuner. Facilitetstyperne er samlet i 12 overordnede kategorier, som rummer de mest gængse idrætsfaciliteter (Laub, 2013). Her ser man, at Varde Kommune umiddelbart har særdeles gode forhold med langt færre borgere per facilitet end landsgennemsnittet og de øvrige kommuner i tabellen.

Tabel 1: Antallet af borgere per idrætsfacilitet i Varde Kommune.

	Varde	Ballerup	Gladsaxe	Halsnæs	Danmark
Almindelig idrætshal	2.503	3.458	8.408	3.843	3.786
Lille idrætshal	2.503	5.379	16.816	1.618	6.599
Svømmehal (≥25 m.)	10.011	48.408	33.631	30.744	21.837
Svømmefacilitet (<25 m.)	7.151	6.915	16.816	15.372	30.906
Motionscenter	2.176	2.200	4.204	3.843	7.705
Skydeanlæg	5.005	24.204	67.262	10.248	10.191
Fodboldbane (naturgræs)	569	3.227	2.803	2.562	1.193
Fodboldbane (kunstgræs)	16.685	24.204	22.421	15.372	35.571
Tennisbane	2.002	6.051	3.540	2.795	2.924
Atletikanlæg	16.685	48.408	67.262	-	42.847
Ridebaneanlæg	12.514	48.408	-	7.686	10.454
Golfanlæg	10.011	24.204	-	30.744	27.999
Indeksscore	17	40	52	33	38

Kilde: Varde Kommune og Facilitetsdatabase (Idan & LOA, 2015).

Antallet af indbyggere per facilitet er klart lavest, når det kommer til græsfodboldbaner, men også tennisbaner, motionscentre og almindelige idrætshaller finder man mange af i Varde Kommune. Samtidig har kommunen rigtig gode svømmefacilitetsforhold i relation til de øvrige kommuner i tabellen. Dog har Varde Kommune ikke et 50 meter bassin som i Ballerup og Gladsaxe. Disse facilitetstyper udgør en stor del af den samlede facilitetsmasse i Varde Kommune og er med til at sikre, at langt de fleste borgere i kommunen har gode betingelser for at dyrke de mest udbredte idrætsaktiviteter.

Kommunens mange faciliteter anses af forvaltningen i udgangspunktet som en stor styrke for Varde Kommune (interview med forvaltningen). Grundet faciliteternes lokale forankring og den selvejende struktur på mange af faciliteterne er de ikke bare steder, hvor man kan dyrke sport eller leje et lokale. Faciliteterne har en dobbeltfunktion, som er med til at skabe en livsnerve og et samlingspunkt i lokalsamfundene. Nogle steder er der formentlig et potentiale for at udnytte denne dobbeltfunktion endnu bedre end i dag, hvilket er et fremadrettet fokus i kommunen.

Tværgående samarbejder mellem forskellige aktører er noget af det, som kan være med til at udvikle på lokalområder og idrætsfaciliteternes dobbeltfunktion. Arbejdsgruppen for 'Tværgående samarbejde', KulturDanmark peger på, at:

"Tværgående samarbejde bidrager til sammenhængskraften lokalt og skaber synergi mellem forskellige aktører. Større sammenhængskraft skaber både grobund for bedre udnyttelse af lokalsamfundets ressourcer og større livskvalitet for den enkelte."

(Arbejdsgruppen 'Tværgående samarbejde', KulturDanmark, Svendsen 2007)

Arbejdsgruppen fremhæver, at lokalsamfund klarer sig bedre i forhold til udvikling og befolkningstilvækst, hvis foreningslivet er i stand til at skabe brobyggende social kapital

gennem samarbejder med mange forskellige foreninger og uformelle netværk (Svendsen, 2007)

På udfordringssiden af de mange faciliteter hører dog, at især de mange svømmehaller belaster på idrætsanlæggenes driftsbudgetter. Samtidig er Varde Kommune geografisk spredt. Ballerup Kommune kan ligge 34 gange i Varde Kommune, mens Gladsaxe er tæt på 50 gange mindre end Varde. Halsnæs kan ligge 10 gange i Varde Kommune. Omvendt har Gladsaxe Kommune mere end 17.000 flere borgere end i Varde, og også i Ballerup Kommune er befolkningstætheden høj (Gladsaxe nr. 5, Ballerup nr. 11), mens Halsnæs ligger nr. 31 og Varde Kommune som nævnt ligger femtesidst.

Derfor kan man ikke objektivt målsætte en 'tilstrækkelig' facilitetsdækning, da det vil afhænge meget af de lokale forhold, og fordi der er behov for en vis grundforsyning med faciliteter inden for rimelige afstande, hvis de skal være tilgængelige og aktuelle for lokalbefolkningen. Rimelig afstand er et subjektivt anliggende, som varierer på tværs af forskellige befolkningsgruppers mobilitet. Eksempelvis er børn og ældre borgere ofte mere afhængige af faciliteter i nærheden end yngre voksne og midaldrende (Ibsen et al., 2015).

Transporttid og nærhed til idrætsfaciliteter er et ofte diskuteret emne i idræts- og facilitetspolitikken. En del forskning peger dog på, at det er vanskeligt at dokumentere en direkte sammenhæng mellem eksempelvis antallet af faciliteter og andelen af lokalbefolkningen, som benytter sig heraf eller som dyrker idræt. Ofte vil andre faktorer som social baggrund, uddannelsesniveau og livsfase spille en større rolle (Ibsen et al., 2015). Samtidig er det meget sjældent, at udsagn som 'savner det rette/flere faciliteter' bliver nævnt som en direkte barriere blandt ikke-idrætsaktive borgere (Laub, 2013). Nogle studier viser også, at idrætsudøvere sjældent benytter den idrætsfacilitet, som ligger tættest på hjemmet, men ofte er andre parametre i spil omkring de rette faciliteter, den rette forening eller den rette aktivitet.

Analyserne af skolebørn og voksne borgere vil sætte fokus på de faktiske transporttider, holdninger til disse, samt give en vurdering af, hvor mange kilometer borgerne anser for rimeligt at transportere sig til sport og motion.

Nederst i tabel 1 er et indeks, som med baggrund i de tolv faciliteter viser, hvilken kommune der har den bedste dækning samlet set målt i forhold til indbyggertal. Kommunerne er rangeret inden for de forskellige typer ud fra deres forholdstal, hvor den kommune, som har det laveste forholdstal, er tildelt scoren 1 (bedste score), mens kommunen med det højeste forholdstal er tildelt scoren 5. Varde Kommune opnår ikke overraskende færrest point (17) efterfulgt af Halsnæs (33 point), Ballerup Kommune (40 point) og Gladsaxe (52 point).

Laver man en tilsvarende udregning baseret på kommunens geografiske størrelse, som viser antallet af kvadratkilometer per facilitet, finder man omvendt, at Varde kommune opnår den dårligste indeksscore på 55 i forhold til en score på 45 på landsplan, 35 i Halsnæs, 24 i Gladsaxe og 18 i Ballerup (tabel 2).

Selvom borgerne og foreningerne i Varde Kommune har langt flere faciliteter end de øvrige kommuner er de altså dårligere stillet målt på nærhed til faciliteter. Det understreger de særlige geografiske udfordringer, som kommunen har med at skabe god adgang til faciliteter for alle borgere, og at idrætsfaciliteterne har stor værdi i de enkelte lokalområder på trods af et begrænset antal borgere.

Tabel 2: Antal kvadratkilometer opland per idrætsfacilitet i Varde Kommune.

	Varde	Ballerup	Gladsaxe	Halsnæs	Danmark
Almindelig idrætshal	62	2	3	15	29
Lille idrætshal	62	4	6	6	51
Svømmehal (≥25 m.)	248	34	12	122	168
Svømmefacilitet (<25 m.)	177	5	6	61	237
Motionscenter	54	2	2	15	59
Skydeanlæg	124	17	25	41	78
Fodboldbane (naturgræs)	14	2	1	10	9
Fodboldbane (kunstgræs)	413	17	8	61	273
Tennisbane	50	4	1	11	22
Atletikanlæg	413	34	25	-	329
Ridebaneanlæg	310	34	-	31	80
Golfanlæg	248	17	-	122	215
Indeksscore	55	18	24	35	45

Kilde: Varde Kommune og Facilitetsdatabase (Idan & LOA, 2015).

Svømmehaller under 25 meter er den eneste facilitetstype i Varde Kommune, som ligger bedre end landsgennemsnittet målt på antal kvadratkilometer. Her ser man altså en række andre kommuner, som har længere til små svømmehaller, end tilfældet er i Varde Kommune.

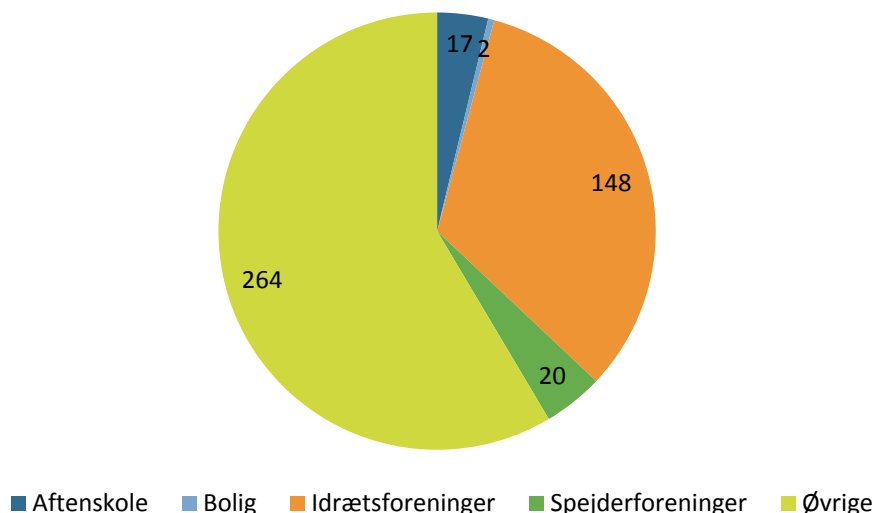
Samlet set viser tallene, at facilitetspolitikken rummer en række dilemmaer, som er væsensforskellige fra kommune til kommune. I Varde Kommune er der relativt få borgere om at dele adgangen – men samtidig også udgifterne – til mange faciliteter, som dog stadig er spredt over store fysiske afstande. Omvendt er der mange borgere til at deles om faciliteterne i storbykommunerne, hvor mange idrætsforeninger (særligt svømmeklubber) oplever ventelister, fordi der ikke er faciliteter nok til at dække borgernes behov. De følgende delanalyser ser nærmere på økonomi og den faktiske brug af de enkelte faciliteter.

Idrætsforeninger i Varde Kommune

Idrætsforeningerne står centralt i de nævnte politikker på idrætsområdet i Varde Kommune. Dette afsnit ser nærmere på foreningernes medlemstal og tilslutning i kommunen, efterfulgt af en analyse af de økonomiske forhold vedrørende folkeoplysningsmidlerne.

Per december 2014 findes der i Varde Kommunes foreningsregister hele 451 foreninger. Foreningerne kan kategoriseres under en lang række forskellige hovedtyper, og i denne forbindelse er det primært idrætsforeningerne, som er i fokus (figur 5). De udgør 148 foreninger svarende til 33 pct. af alle foreningerne i kommunen.

Figur 5: Varde Kommune har mange foreninger af forskellig karakter (tallene viser antal foreninger).

Varde Kommune (2014)

Varde Kommune har flere idrætsforeninger registreret, end der kan findes via idrætsorganisationernes fælles Centrale ForeningsRegister (CFR) (tabel 3). Det kan skyldes, at enkelte foreninger ikke er medlem af DIF/DGI/Firmaidrætten eller af anden årsag ikke har indberettet medlemstal hertil.

I nogle kommuner ser man det omvendte tilfælde, at CFR har registreret flere foreninger/medlemmer end kommunerne, fordi nogle foreninger ikke modtager ydelser fra kommunen og derfor ikke er forpligtet til at indberette medlemstal. Tilskudspolitikker gennemgås senere i delanalyse 2 af kommunens økonomi.

Tabel 3: Forenings- og medlemsopgørelser for Varde Kommune (antal).

	Antal foreninger	Medlemskaber total	0-12 år	13-18 år	19-24 år	25-59 år	60+ år
Varde Kommune	148	24.741	-	-	-	-	-
Centralt ForeningsRegister	145	29.541	8.013	3.517	2.111	10.336	5.564

Kilde: Varde Kommune og Centralt ForeningsRegister.

Tallene fra Centralt ForeningsRegister kan lettere sammenlignes på tværs af kommuner end de kommunale tal, da CFR ikke varierer på baggrund af tilskudsmodeller, som de kommunale indberetningstal ofte vil gøre. Derfor er CFR-tallene i fokus, når analyser på tværs af kommuner bliver behandlet i delanalyse 2.

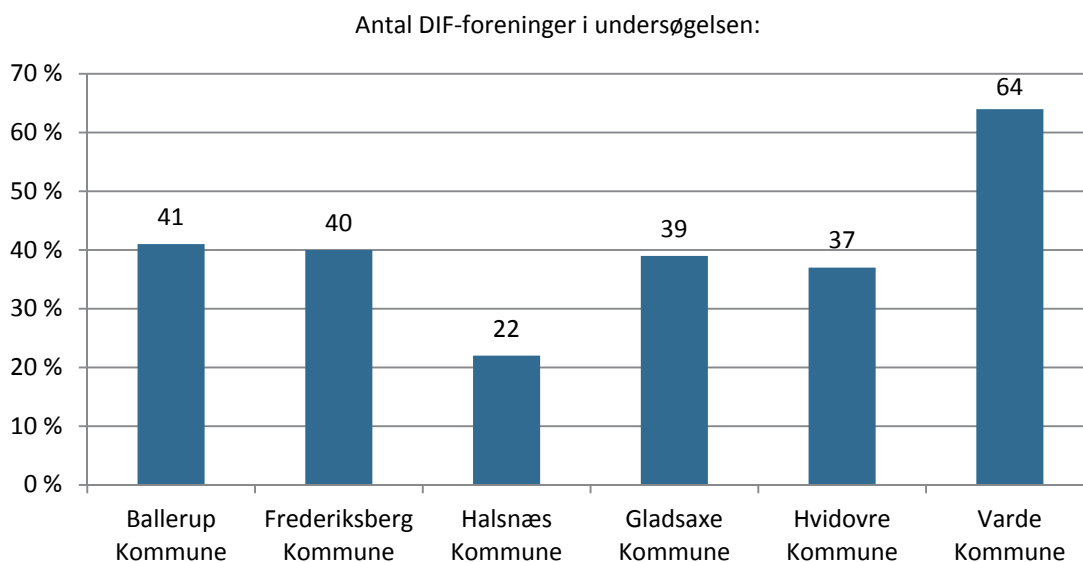
Dykker man nærmere ned i medlemstallene fra de 145 idrætsforeninger, er det tydeligt, at særligt de 0 til 12-årige fylder i medlemsstatistikkerne. De 12 årgange alene udgør næsten lige så mange medlemmer som årgangene mellem 25 og 59 år (se tabel 3).

De tidligere viste demografiske udviklingstræk synliggør, at de mange børneforeninger bliver udfordret i fremtiden, medmindre de justerer deres fokus, organisering og/eller tilgang til medlemssammensætninger. Samtidig fremgår det ikke af medlemstallene i tabel 3, at kommunen har registreret medlemstab de senere år. Om de faldende tal er udtryk for en negativ fremtid vil afhænge af, hvorvidt de primære årsager til medlemstabsene bliver identificeret og taget hånd om. Det følgende afsnit har fokus på foreningernes trivsel.

Foreningernes trivsel

I 2010 gennemførte Idan/CISC en frivillighedsundersøgelse for DIF. Undersøgelsen stillede de af landets foreninger, som var medlem af DIF, en række spørgsmål om foreningernes trivsel og holdninger til en række centrale områder. I undersøgelsen indgik 64 foreninger fra Varde Kommune, som det er muligt at analysere på i forhold til en række andre kommuner. Figur 6 herunder viser en oversigt over antallet af deltagende foreninger.

Figur 6: Mange foreninger fra Varde Kommune deltog i Frivillighedsundersøgelsen.

Kilde: Frivillighedsundersøgelsen (2010).

Analysen af foreningernes trivsel skal læses med forbehold for, at undersøgelsen foregik i 2010. De seneste fem år kan have haft en betydning for foreningernes syn på fremtiden, oplevelser af økonomiske forhold mv. Dels i forhold til almene udviklingstendenser i samfundet, demografiske forandringer og udvikling af andre måder at dyrke sport og motion på, dels i forhold til, at Varde Kommune har ændret på tilskudsmodeller (bl.a. fjernet 25-årsreglen) og gennemgået en harmoniseringsproces efter kommunesammenlægningen.

Ifølge kommunens forvaltning er medlemstallet faldet i løbet af de seneste fem år, og informanter fra interviews med foreningslivet i kommunen i forbindelse med denne undersøgelse afslører, at nogle foreninger kæmper for overlevelse i disse år, både fordi det bliver sværere at skaffe medlemmer og frivillige, men også fordi foreningerne (særligt inde-

idrætterne, der skal betale leje for at benytte indendørs haller) ifølge informanterne er økonomisk hårdt spændt for.

”... Så skal der skaffes flere penge (...) Og som frivillig i en forening, så er man jo gået ind i det, fordi der er noget andet – måske man har et hjerte for sporten – men man ender ud i, at det handler om økonomi og økonomi og økonomi (...) Her i weekenden laver [navn på forening] en fest, fordi de skal skaffe penge til klubben. Og jeg har stået vagt til det ene og det andet arrangement. Men det er ikke engang for at skaffe penge til udvikling af vores klub. Det er til betaling af vores udgifter til halfaciliteter. Det ser jeg som den allerstørste udfordring.”

Informant fra en idrætsliv i Varde Kommune

Dertil kommer centraliseringsprocesser med blandt andet skolelukninger, som gør, at befolkningen i de mindre lokalområder søger mod Varde by.

Endelig udtrykker andre fra idrætslivet i Varde Kommune også udfordringer ved det vige rekrutteringsgrundlag især blandt børneårgangene, som får andre målgrupper og aktivitetstyper i spil:

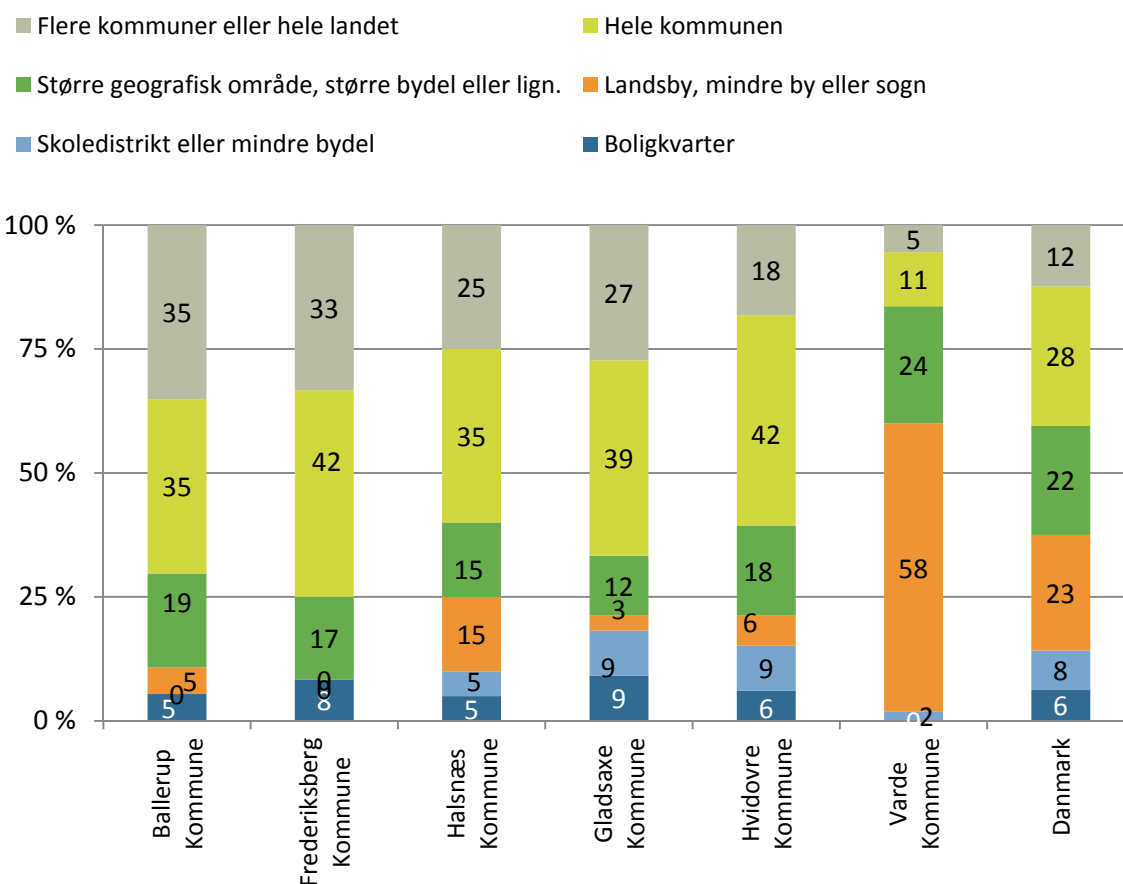
”Vores gymnastik, det er noget nær status quo. Både gymnastik, fodbold og badminton. Men det er ikke for opadgående. Og hvis man kigger på børnetallene kan man jo godt se, at det bliver sværere. Det er også en af udfordringerne. Hvad man så skal tilbyde? Der kan vi se, at vores fitnessdel – den er på vej fremad.”

Informant fra idrætslivet i Varde Kommune

Med disse informationer og forbehold ser man, at de 64 foreninger i 2010 ligger meget tæt op ad foreninger i andre kommuner på en række spørgsmål. Figur 7 herunder viser dog, at Varde-foreningerne adskiller sig ved primært at virke i lokalsamfundet, mens de andre kommuners foreninger ofte berører hele kommunen. Det er med til at understrege det lokale tilhørsforhold og betydningen af de lokale muligheder for idrætsudfoldelser som et særligt kendetegn i Varde Kommune.

Figur 7: Idrætsforeninger i Varde orienterer sig mod deres lokalområde frem for hele kommunen.

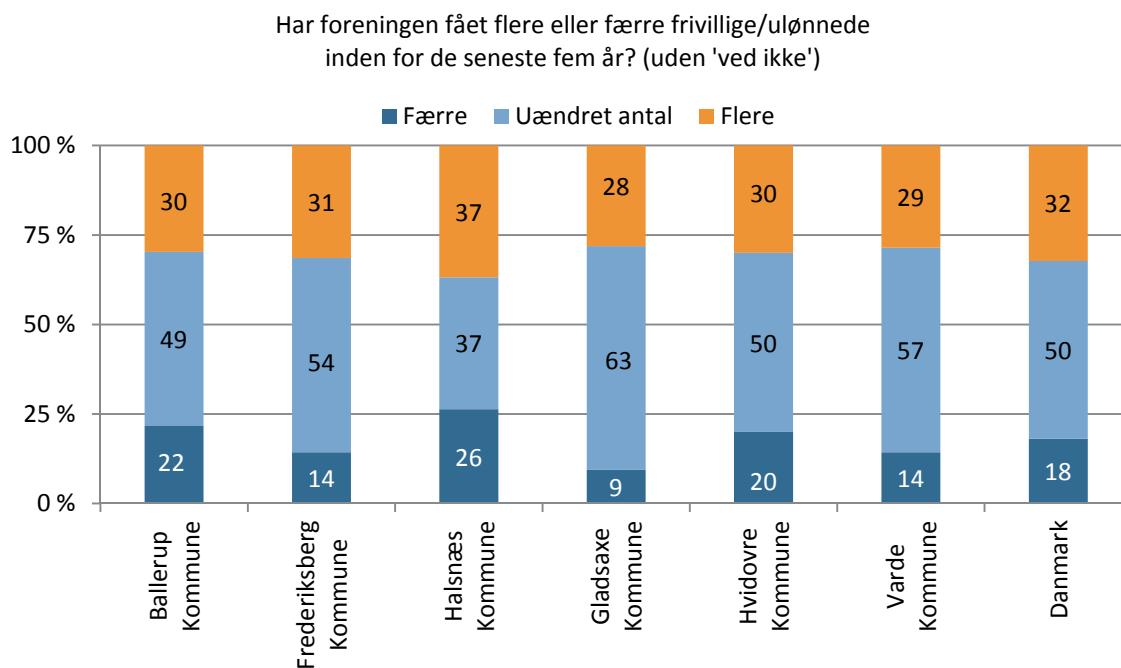
Hvad er foreningens primære geografiske område?
(Ved ikke- og andet-kategori er frasorteret)

Kilde: Frivillighedsundersøgelsen (2010)

Figur 8 nedenunder viser, at dobbelt så mange foreninger i 2010 havde fået flere frivillige/ulønnede inden for de seneste fem år i forhold til andelen, der havde fået færre frivillige. Over halvdelen angav et uændret frivillighedsniveau. Det tyder umiddelbart på, at der indtil 2010 ikke var en udpræget tendens til vanskeligere vilkår i forhold til det frivillige bidrag til foreningerne.

Figur 8: Hovedparten af foreningerne oplever uændret antal frivillige.

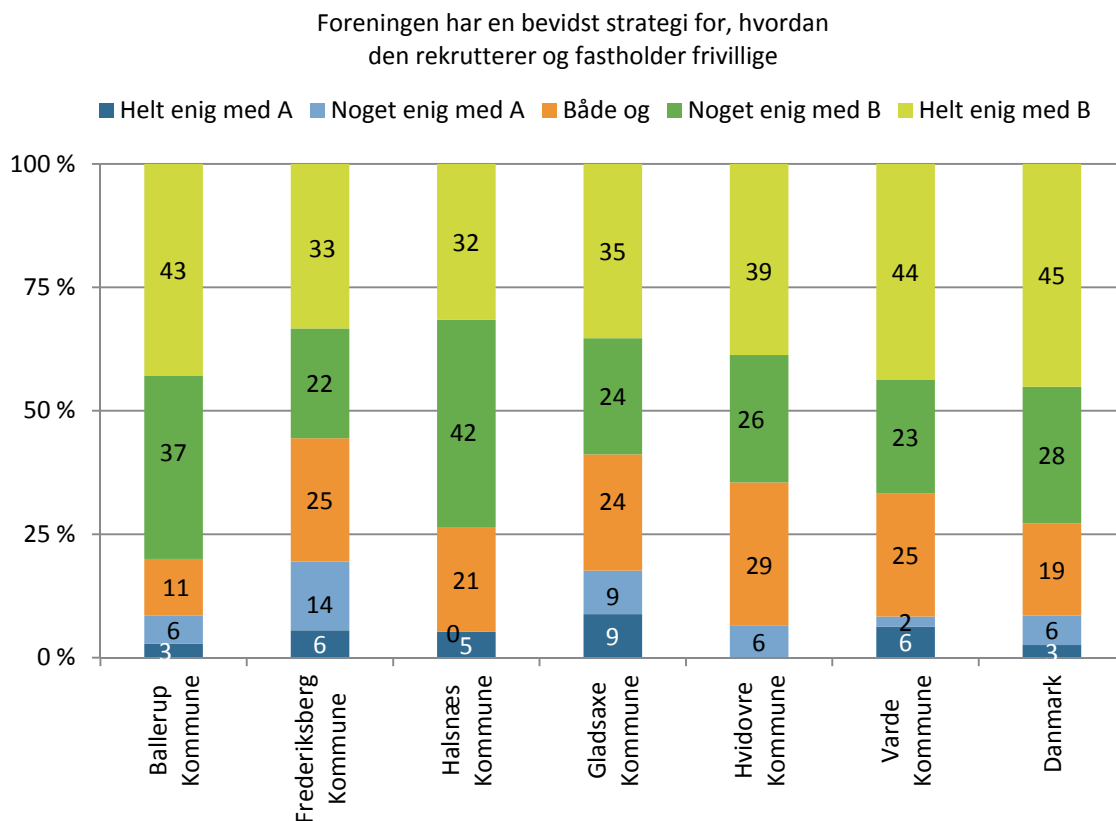

Kilde: Frivillighedsundersøgelsen (2010)

Foreningerne i Varde Kommune har dog sjældent en strategi for rekruttering og fastholdelse af frivillige, hvilket foreninger i andre kommuner også relativt sjældent gør brug af (se figur 9).

Frivillighedsundersøgelsen påpegede en række fordele ved en sådan strategi, da det kan hjælpe til at gøre omfanget og indholdet af det frivillige arbejde mere synligt for både nuværende og kommende frivillige (Laub, 2012). Samtidig kan det være med til at skabe et udviklingsfokus på nye frivillighedsområder, nye funktioner og stabile måder at rekruttere frivillige på i samspil med udviklingen af nye idrætstilbud og måder at tilrettelægge aktiviteterne på.

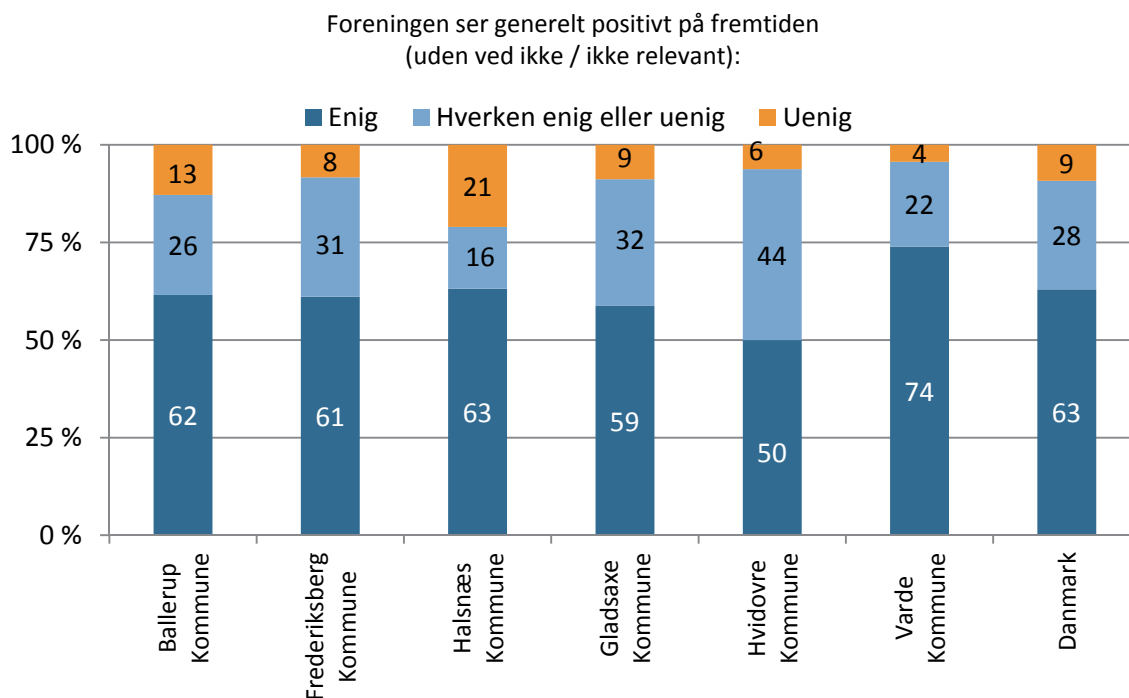
Figur 9: De færreste foreninger har en strategi for at rekruttere frivillige.

Kilde: Frivillighedsundersøgelsen (2010)

I 2010 så flertallet af foreningerne i Varde Kommune positivt på fremtiden, mens blot fire pct. var negative (figur 10). Her adskilte Varde-foreningerne sig faktisk fra de øvrige kommuner med flere positive svar. Et blik på de nuværende holdninger kunne være interessant i forlængelse af fornemmelserne af, at foreningerne i Varde kommune er udfordret på en række områder i disse år.

Figur 10: Foreningerne i Varde så i 2010 mere positivt på fremtiden end foreninger i andre kommuner.

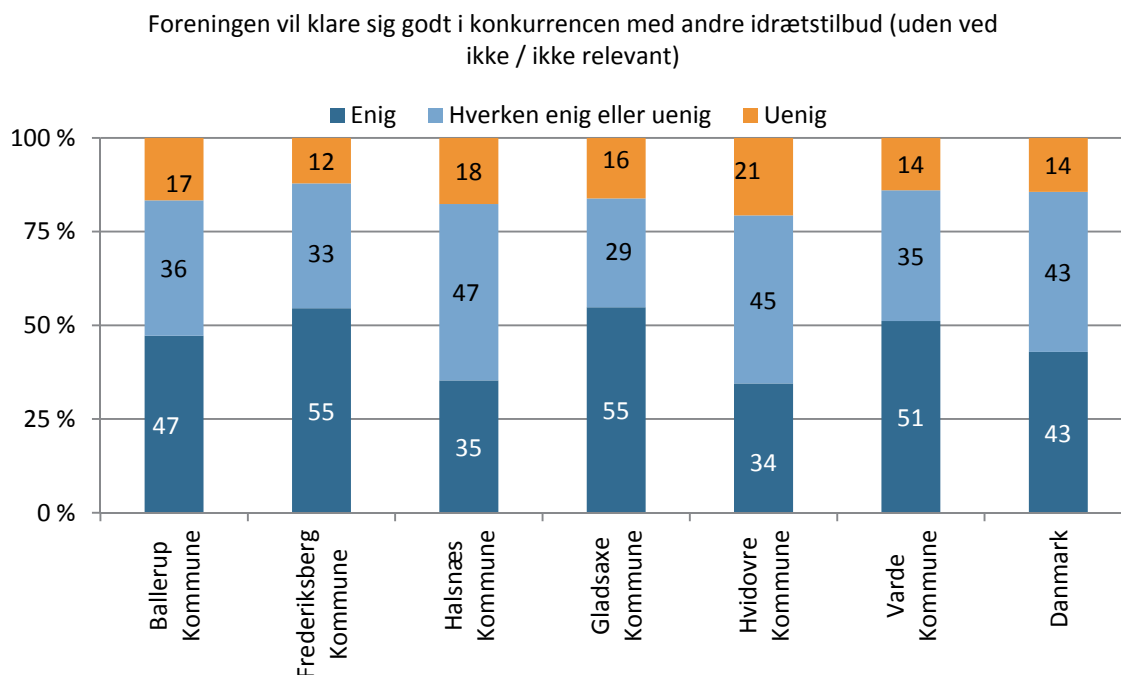

Kilde: Frivillighedsundersøgelsen (2010)

De forrige og følgende analyser og sammenligninger af kommunernes meget forskellige vilkår i forhold til faciliteter, geografi, demografi og kommunale tilskudsmodeller giver anledning til en forestilling om, at foreninger i storbyområderne oplever udfordringer med manglende plads samt øget konkurrence fra private aktører, mens foreningerne i Varde på trods af økonomiske udfordringer oplever at stå i en mere gunstig situation i forhold til at have repræsentation og opbakning fra en stor del af lokalbefolkningen.

Dog forventede Varde-foreningerne ikke i udpræget grad i 2010, at de ville klare sig godt i konkurrencen med andre idrætstilbud i forhold til de andre kommuner (se figur 11).

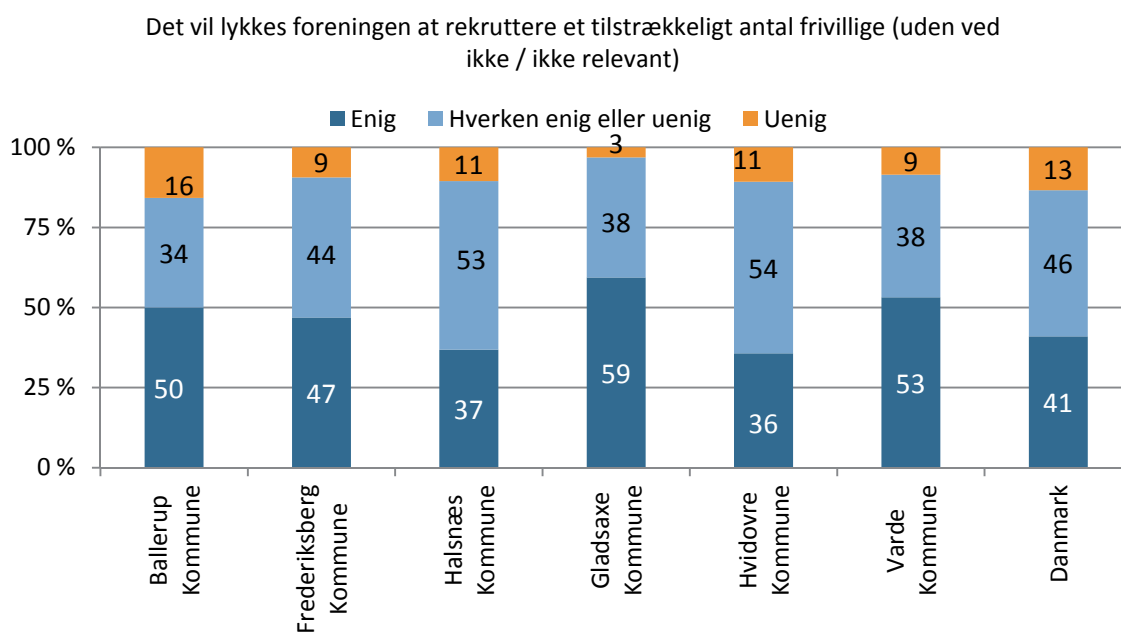
Figur 11: Halvdelen af Varde-foreningerne forventede i 2010 at klare sig godt i konkurrence med andre idrætstilbud.

Kilde: Frivillighedsundersøgelsen (2010)

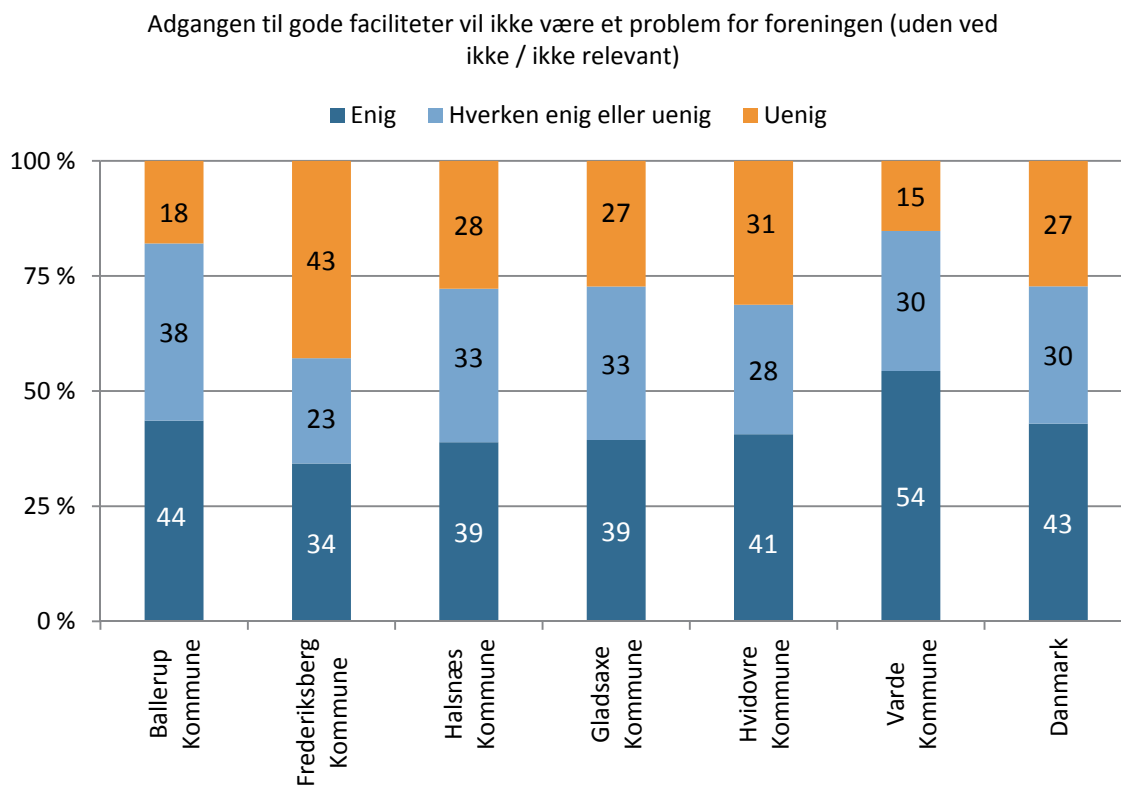
Varde-foreningerne ligger dog højt i andelen, som forventer at rekruttere det nødvendige antal frivillige over de kommende år med kun én kommune, Gladsaxe, hvor foreningerne har større forventninger (figur 12).

Figur 12: Halvdelen af foreningerne fra Varde Kommune forventede at kunne skaffe tilstrækkeligt med frivillige i 2010.

I forlængelse af facilitetsopgørelserne ser man ikke overraskende, at foreninger i Varde Kommune i mindre omfang end andre kommuner forventer at blive udfordret på adgang til gode faciliteter (figur 13).

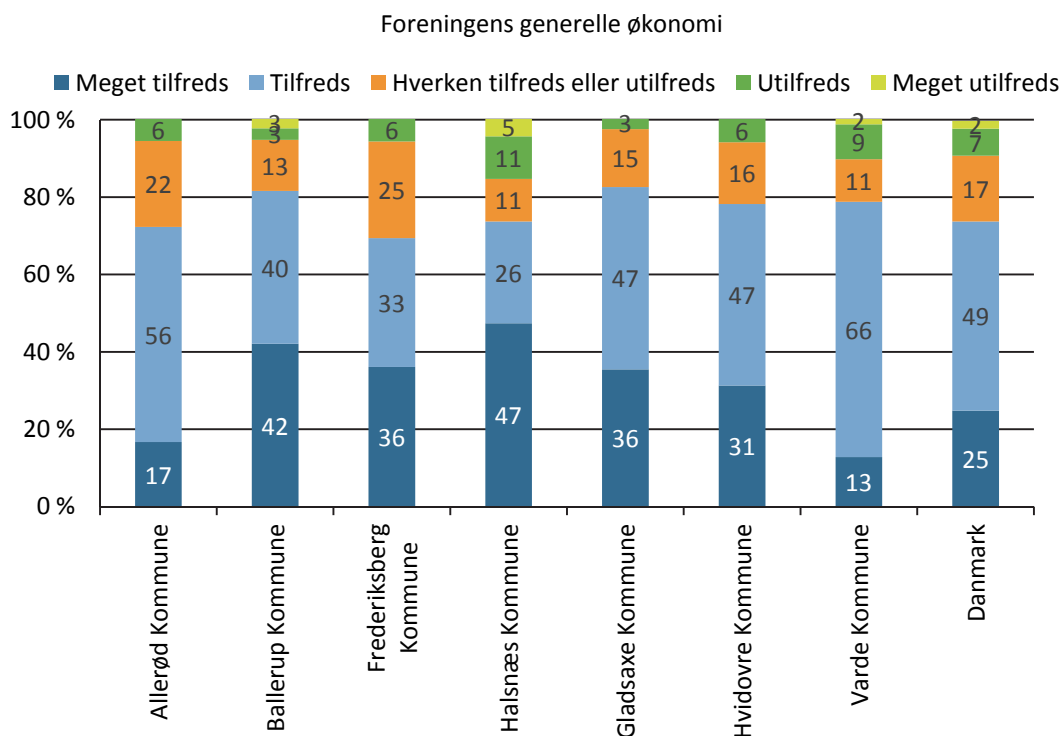
Figur 13: Varde-foreningerne forventede i 2010 i større omfang end foreninger i andre kommuner at have god adgang til faciliteter.

Omvendt er foreningerne i Varde Kommune de mindst tilbøjelige til at være 'meget tilfredse' med foreningens generelle økonomi, men en moderat 'tilfredshed' kan spores i lige så stort eller større omfang end i andre kommuner (figur 14). Her bør man være opmærksom på, at der er stor forskel på at være udeidræt og indeidræt i Varde Kommune. Idræt, som foregår i haller, betaler halleje på timebasis, mens udeidrætterne typisk ejer deres faciliteter eller lejer dem på sæson- eller årsbasis. Det betyder, at udeidrætterne vil have en lavere timepris afhængig af, hvor mange timer om året de benytter faciliteterne⁶. Foreninger uden brug af faciliteter (eksempelvis en cykelforening) vil selvsagt ikke have betydende udgifter til dette område.

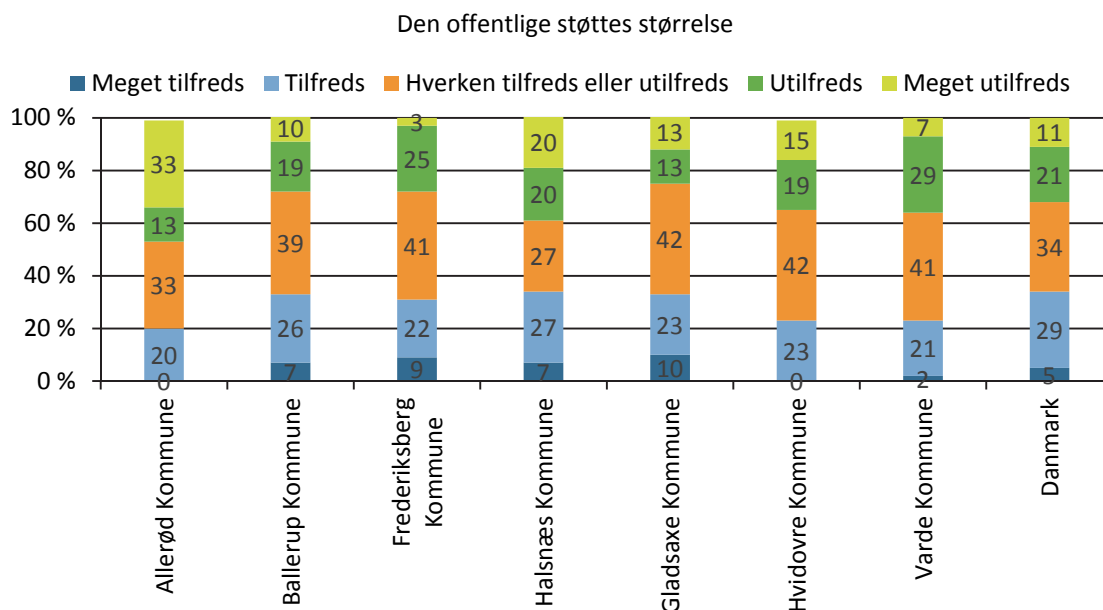
⁶ For nærmere beskrivelse se Notat om tilskud og faciliteter til foreningslivet i Varde Kommune, 4. okt. 2013. Dok.nr. 141949-13

Figur 14: Foreningerne i Varde Kommune var overvejende tilfredse med foreningens økonomi i 2010.

Varde-foreningerne ligner de andre kommuner i holdninger til det offentlige støtte, men med en tendens til flere foreninger (29 pct.), som erklærer sig utilfredse (figur 15).

Figur 15: Foreningerne i Varde Kommune var ikke nævneværdigt mere utilfredse med den offentlige støtte end i andre kommuner.

Alt i alt ser man ikke højsignifikante forskelle mellem Varde-foreningerne og andre kommuners foreninger, men alligevel skinner nogle svage tendenser igennem i forhold til nogle økonomisk hårdt stillede foreninger. Omvendt har Vardes foreninger godt fat i lokalbefolkningen, og på den konto forholder de sig relativt positivt til fremtiden.

Afrunding

Baggrundsanalysen viser Varde Kommunes særlige kendetegn på en række områder. Dels bliver forhold belyst, som udgør kommunens 'DNA'. Blandt andet kommunens geografiske størrelse, antal indbyggere, befolkningssammensætning, nuværende facilitetsmasse samt natur- og øvrige udeområder.

Samtidig belyser baggrundsanalysen kommunens politiske visioner og samler op på holdninger blandt et udpluk af foreninger, som deltog i frivillighedsundersøgelsen i 2010.

Kommunens 'DNA' byder på en række fordele og potentialer for fremadrettet udvikling af idræts- og facilitetsområdet. Det gælder blandt andet de mange faciliteter og den megen plads generelt set. Det stiller idrætsforeninger og potentielt set også andre brugergrupper gunstigt i forhold til at arbejde med udvikling af aktiviteter, selvom det ikke alle steder opleves som om, der er gode pladsforhold. I de andre kommuner, som indgår i sammenligningerne, oplevede foreninger i 2010 mere trange vilkår og forholdt sig mere kritisk til indfrielse af facilitetstid i fremtiden. Der er uden tvivl også forskelle i efterspørgsel og brug af faciliteter internt i Varde Kommune, som vil blive synliggjort i delanalyse 5.

Naturen, som er et stadig mere yndet sted for befolkningens idrætslige udfoldelser, finder man også meget af i Varde Kommune. Et stærkt samspil mellem facilitet, forening, kommune og lokalbefolkning giver et potentiale for at koble naturen til eksisterende faciliteter og foreninger i endnu større omfang, end det allerede forekommer, og det er også et visionsbudskab, som man finder i kommunens politikker på området.

Foreningslivet i kommunen udgør både mange foreninger og mange medlemmer. På den måde får kommunen relativt meget 'foreningsliv for pengene', netop fordi mange af faciliteterne er selvejende, og fordi foreningerne er med til at betale for at benytte dem (se nærmere i delanalyse 2).

Omvendt påhviler hallejen en stor økonomisk byrde på foreningerne. De økonomisk trange vilkår skinner dog kun begrænset igennem i de deltagende foreninger i Frivillighedsundersøgelsen fra 2010. Meget er dog sket de seneste fem år, hvor kommunen har registreret faldende medlemstal (interview med forvaltning). Ifølge informanter fra foreningslivet i Varde Kommune i forbindelse med denne undersøgelse er den relativt høje pris for leje af faciliteter en af de allerstørste udfordringer. Delanalyse 2 har mere indgående fokus på foreningernes økonomiske forhold ud fra de kommunale tilskudspolitikker og ændringer i disse over de seneste par år.

Delanalyse 2: Kortlægning af drift og økonomi

Denne delundersøgelse ser på udgifterne til idrætsområdet i Varde Kommune. Udgifterne findes under udvalget for Kultur og Fritid, som i 2014 havde et samlet budget på kr. 75.993.000 (3 pct. af kommunens samlede budget)⁷.

Kun udgifter til idrætsområdet er i fokus i denne kortlægning (kr. 28.356.493), mens øvrige udgifter under Kultur og Fritid (f.eks. til folkebiblioteker, frivilligt socialt arbejde samt erhvervsudvikling og landdistrikter) ikke er medtaget (de tre områder tegner sig alene for en tredjedel af de kr. 75.993.000).

Kommuner spiller en stor rolle for idrætsforeninger

I et bredere perspektiv har de danske kommuner traditionelt haft udgangspunkt i det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde på idrætsområdet, hvor kommunernes støtte er vigtig for foreningernes virke.

Kommunernes støtte til idrætten omfatter dels opgaven med at drive og stille idrætsfaciliteter til rådighed samt at yde tilskud til selvejende faciliteter, der benyttes af de lokale idrætsforeninger. Desuden yder kommunerne deltagertilskud til foreninger og refunderer en del af foreningernes udgifter til lokaleleje i selvejende eller private faciliteter.

Betragter man det økonomiske kredsløb for offentlige udgifter til idræt i Danmark, er det tydeligt, at langt det største offentlige bidrag til idrætten kommer fra de kommunale kasser. Også i Varde Kommune spiller støtten en afgørende rolle for det lokale forenings- og idrætsliv.

Ifølge Kulturministeriets 'Udredning af idrættens økonomi og struktur' (2014) kommer otte ud af ti offentligt anvendte kroner på 'idræt' fra kommunerne. De resterende ca. 20 pct. kommer fra tipsmidlerne og går hovedsageligt til idrættens tre hovedorganisationer Danmarks Idrætsforbund, DGI og Firmaidrætten. Mindre beløb går herfra også til Lokale og Anlægsfonden, Sport Event Denmark, Team Denmark, Anti Doping Danmark, Idrættens Analyseinstitut og andre centrale idrætsformål (Kulturministeriet, 2014).

Denne kortlægning tager afsæt i den kommunale kontoplan og funktionsområder, og udgifterne falder overordnet set i tre kasser:

- 1) Tilvejebringelse, vedligeholdelse og drift af kommunale idrætsfaciliteter/tilskud til selvejende idrætsfaciliteter,
- 2) Lovbestemte tilskud ifølge folkeoplysningsloven,
- 3) Tilskud til fritidsaktiviteter uden for folkeoplysningsloven⁸.

⁷ <http://publikationer.vardekommune.dk/vk/administration/318/1/>

⁸ Idrætsfaciliteter udgøres af funktionsområde 'fritidsfaciliteter, stadion og idrætsanlæg' under 'Byudvikling, bolig- og miljøforanstaltninger' (00.32.31), mens folkeoplysning og fritidsaktiviteter udgøres af funktionsområde 'folkeoplysning og fritidsaktiviteter m.v.' under 'Undervisning og kultur' (3.38). Tilskuddet

Gennemgangen er struktureret ud fra de tre områder. Boks 1 nedenfor angiver en række forbehold, som der skal tages højde for i kortlægningen.

Boks 1: Forbehold for kortlægning.

Den følgende kortlægning er begrænset af områdets detaljeniveau. Det er ikke muligt at tegne et fuldstændigt præcist billede af de økonomiske forhold forbundet til idrætten i Varde Kommune, da visse fælles omkostninger samt brug af faciliteter på f.eks. folkeskoler ikke kan medregnes.

F.eks. er udgifter forbundet med at vedligeholde parker, veje og andet til rådighed for f.eks. løbere og motionister ikke medregnet, mens det heller ikke er muligt at beskrive de samlede udgifter ved at stille haller og faciliteter på folkeskoler til rådighed for eksempelvis idrætsforeninger. Disse skolefaciliteter indgår i folkeskolernes samlede regnskab, og udgifterne forbundet med fritidsbrugere kan ikke ekskluderes fra skolernes samlede udgifter.

Kommunale og selvejende idrætsfaciliteter

Kommunens forpligtelse til at anlægge idrætsfaciliteter er et internt anliggende, og ser man bort fra, at kommuner skal anlægge et vist antal faciliteter til at sikre idrætsundervisning i folkeskolen, er dækningen af idrætsfaciliteter et kommunalt prioriteringsspørgsmål (Iversen og Forsberg, 2014; Naundrup Olesen, 2012).

Historisk set har kommuner dog prioriteret tilvejebringelse af idrætsfaciliteter og på den måde ikke kun sikret rammer for idrætsundervisningen i skolen, men også for det lokale idrætsliv i regi af idrætsforeninger. Det har ført til, at Danmark hører til blandt de lande i verden med bedste facilitetsdækning til idrætsdeltagelse i den brede befolkning (Rafoss & Troelsen, 2010).

Det er imidlertid ikke kun kommunen, der kan træffe beslutning om at opføre faciliteter. Idrætsfaciliteter opføres ofte på foreningers initiativ, som kommunen senere kan understøtte eksempelvis via driftstilskud eller lokaletilskud i regi af folkeoplysningsloven.

Kommunens involvering i driften af de kommunalt opførte/ejede idrætsfaciliteter kan indrettes på forskellige måder. En del kommuner har valgt en kommunal model, hvor kommunen står for den daglige drift og udvikling, mens der i andre kommuner er en stærk tradition for at oprette selvejende institutioner, som står for faciliteternes drift og udvikling.

I Varde Kommune findes såvel kommunale som selvejende faciliteter. Kommunen er med til at understøtte begge facilitetstypers virke, og der udbetales f.eks. årligt et fast tilskud til de selvejende faciliteter til drift, mens de kommunale faciliteter indgår i den øvrige kommunale opgaveløsning.

til de selvejende idrætsfaciliteter hører under funktionsområde 'Folkeskolen m.m., Idrætsfaciliteter for børn og unge' under 'Undervisning og kultur' (03.22.18)

Det kommunale tilskud til selvejende institutioner udgør dog kun en mindre del af - især de større - faciliteters økonomi. Den største del af de selvejende faciliteters indtægter kommer fra udlejning af faciliteter til idrætsforeninger, som betaler leje per time. Idrætsforeningerne får derefter refunderet 75 pct. af deres lejeudgifter af kommunen. Således er kommunen også med til at betale for den del af facilitetens økonomi.

Udgifter til idrætsfaciliteter i Varde Kommune

Udgifterne til at stille rammer til rådighed for idrætsaktiviteter kan splittes i tre (se tabel 4). Størsteparten af udgifterne gives som tilskud til de enkelte kommunale og selvejende idrætsfaciliteter (79 pct.), 19 pct. går til forskellige tiltag på tværs af faciliteterne (fælles formål), mens en mindre del (2 pct.) går til anskaffelser på udendørsanlæg.

Tabel 4: Udgifter til idrætsfaciliteter i Varde Kommune⁹.

kr. (indeks)	2012	2013	2014
Tilskud til kommunale og selvejende idrætsfaciliteter	14.679.618 (100)	12.010.148 (82)	11.699.967 (80)
Fælles formål	2.089.486 (100)	3.387.805 (162)	2.943.647 (141)
Driftsudgifter og anskaffelse til udendørsanlæg	226.130 (100)	174.636 (77)	332.490(147)
I alt	16.995.234 (100)	15.572.589 (92)	14.976.104 (88)

Kilde: Varde Kommune (bilag 1 og bilag 2).

Fælles formål dækker over forskellige tiltag, der har betydning for flere faciliteter og indebærer blandt andet 'udviklingspulje for idræts- og svømmehaller' (kr. 830.517), 'hallerne - udligningstilskud' (kr. 1.671.892) og 'digitalisering' (kr. 71.342). Driftsudgifter og anskaffelse til udendørsanlæg går eksempelvis til køb af mål, net og lignende (bilag 2). Tilskud til kommunale og selvejende faciliteter er beskrevet nærmere i næste afsnit.

Betragter man de tre udgiftsposter på tværs af årene, er der ret store udsving. Det viser tallene i parentes, som angiver et indekstal. Regnskabstal 2012 er sat som base (indeks 100), mens indekstallene for de kommende år er sat i forhold hertil. Indekstallet for de samlede udgifter i 2014 (i alt) er 88, hvilket kan oversættes til, at der i 2014 er brugt 88 pct. af de midler, som blev anvendt i 2012.

De mindre udgifter i 2014 i forhold til 2012 skyldes et mindre forbrug på tilskud til de kommunale og selvejende faciliteter, som også var gældende i 2013. Der er dog tale om en regnskabsteknisk omstrukturering i forhold til udbetalingen af tilskuddet til Idræts- og Fritidssamvirket, som står for driften af otte kommunale idrætsanlæg (beskrives nedenfor), hvor en række midler er flyttet fra at være et direkte tilskud til Idræts- og Fritidssamvirket

⁹ Tilskud til kommunale og selvejende faciliteter samt 'fælles formål' hører under konto 03.22.18 (Undervisning og kultur, Folkeskolen m.m., idrætsfaciliteter for børn og unge), mens 'driftsudgifter og anskaffelse til udendørsanlæg' rangerer under konto 00.32.35 (Byudvikling, bolig- og miljøforanstaltninger, Fritidsfaciliteter, Andre fritidsfaciliteter).

til i stedet at være en indtægt ved udlejninger af lokaler til foreninger. Kommunen yder modsvarende et større tilskud til foreninger via lokaletilskud.

Fælles formål er siden 2012 steget med 41 pct. (indekxsværdi 141). Det skyldes primært, at der i 2013 og 2014 er anvendt midler under posten 'hallerne - udligningstilskud', som går til at ensrette hallernes gæld (bilag 3). Den post var ikke med i 2012. Udsvinget til udeområder er procentuelt relativt stort, men er i det samlede billede af mindre betydning.

Tilskud til kommunale og selvejende faciliteter

Den største post, tilskud til kommunale og selvejende idrætsfaciliteter, dækker over tilskud til 18 forskellige faciliteter/enheder. De fleste af faciliteterne er selvejende, mens en mindre del er kommunale. De selvejende faciliteter modtager et fast tilskud på baggrund af antal og typer af faciliteter på anlæggene. I 2014 gav en svømmehal et tilskud¹⁰ på kr. 992.259, en almindelig idrætshal kr. 99.226, en minihal (lille idrætshal) kr. 49.613¹¹ og et udendørsanlæg kr. 50.580 (bilag 4).

Tilskuddet til de kommunale faciliteter udregnes på en anden måde, da gebyrindtjeningen ved udlejning af faciliteten til foreninger (dvs. 25 pct. af den pågældende facilitets timepris) går til Varde Kommune og ikke til faciliteten. For at kompensere herfor modtager de kommunale faciliteter et større tilskud end de selvejende¹².

Som Tabel 5 viser, er der store forskelle på tilskuddet til de enkelte faciliteter/enheder, hvilket primært hænger sammen med anlæggenes størrelse. Det største beløb gives til Idræts- og Fritidssamvirket (IFV) (45 pct.), der står for driften af syv mindre anlæg i form af Alslev Idrætsanlæg, Billumhallen, Jacobi Hallen, Lykkegårdsskolens Idrætsanlæg, Orten Stadion, Sydbank Stadion og Sig Stadion¹³. Dertil er Varde Fritidscenter forpagtet af IFV, som modtager samme tilskud som de øvrige selvejende haller. Fritidscentret er kommunens største anlæg med to almindelige idrætshaller, en svømmehal, udendørs boldbaner og en bowlingbane.

Blandt de andre tilskudsmodtagere, der modtager mere end kr. 1.000.000, er Ølgod Svømmehal (kr. 1.542.849), Blåvandshuk Idrætscenter (kr. 1.236.360), Helle Hallen (kr. 1.236.352) og Form og Fritid Nr. Nebel (kr. 1.137.450). I den anden ende modtager seks anlæg - typisk stadions med fodboldbane - under kr. 100.000 i tilskud.

¹⁰ Alle tilskud er fra regnet moms på 12 pct.

¹¹ Minihallen i Janderup Aktivitetshus modtager et tilskud på kr. 74.420 (bilag 4).

¹² Ølgod Svømmehal tildeles et kommunalt tilskud på kr. 1.542.849, mens en selvejende svømmehal udløser et kommunalt tilskud til den selvejende facilitet på kr. 992.259.

¹³ Jacobihallen, Lykkegårdshallen, Alslev Hallen og Billum Hallen er alle kommunale haller.

Tabel 5: Tilskud til kommunale og selvejende idrætsfaciliteter.

Kr.	2014
Idræts- og Fritidssamvirket ¹⁴	5.400.749
Ølgod Svømmehallen	1.542.849
Blåvandshuk Idrætscenter	1.236.352
Helle Hallen	1.236.352
Form og Fritid Nr. Nebel	1.137.445
Ølgod Hallerne	197.815
Hodde-Tistrup Hallen	148.363
Outrup Kultur & Idrætscenter	148.363
Skovlund Ansager Hallen	148.363
Agerbæk og Fåborg klubhus og stadion ¹⁵	138.679
Janderup Sogns Aktivitetshus ¹⁶	122.246
Lunde Stadion	117.360
Horne Idrætspark	99.034
Henne Stadion	60.670
Kvong Idrætspark	38.240
Lyдум Stadion	24.500
Nymindegab Stadion	18.410
Ansager sportsplads og anlæg	6.423
I alt	11.699.967

Kilde: Varde Kommune (bilag 1).

Udgifter til folkeoplysning og fritidsaktiviteter

Kortlægningen af Varde Kommunes udgifter i forbindelse med folkeoplysning og fritidsaktiviteter medtager ikke den folkeoplysende voksenundervisning¹⁷ og fokuserer dermed på udgifter til de frivillige folkeoplysende idrætsforeninger samt spejderforeninger og hobbyforeninger.

Kommunalbestyrelsen fastsætter årligt en ramme for tilskud til den frivillige folkeoplysende virksomhed, som fordeles mellem en række hovedposter. I 2014 blev der anvendt kr. 12.620.943 til det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde og fritidsaktiviteter inden for idrætsområdet (se tabel 6).

Størstedelen (80 pct.) af midlerne til det frivillige foreningsarbejde gik til lokaletilskud til refundering af lokaleleje til foreninger (Varde Kommune refunderer 75 pct. af foreningernes udgifter til lokaleleje), mens den anden betydelige post er medlemstilskud og tilskud til

¹⁴ IFV betaler kommunen kr. 1.055.216 i husleje. Huslejen er modregnet i tilskuddet.

¹⁵ Agerbæk og Fåborg klubhus og stadion er kommunens eneste reelle kommunale anlæg.

¹⁶ Janderup Sogns Aktivitetshus modtager et kommunalt tilskud på kr. 122.246 (ekskl. Moms). Derudover modtager aktivitetshuset et tilskud på kr. 205.421 til husleje for sogne arkiv, ungdomsklub og børnehavn. Dette beløb er ikke medregnet i denne sammenhæng.

¹⁷ I 2014 løb udgifterne til den folkeoplysende voksenundervisning op i kr. 1.012.753.

lederuddannelse (kr. 2.401.812, dvs. 19 pct.). Resten gik til start- og udviklingspuljen, som kan søges af nystartede foreninger samt fælles formål.

Tabel 6: Hovedparten af midlerne til folkeoplysning og fritidsaktiviteter går til aktivitetstilskud¹⁸.

kr. (indeks)	2012	2013	2014
Lokaletilskud, forening	7.374.725 (100)	10.570.616 (143)	10.152.606 (138)
Medlemstilskud og tilskud til lederuddannelse	2.585.090 (100)	2.460.398 (95)	2.401.812 (93)
Start- og udviklingspulje	95.238 (100)	78.552 (82)	33.000 (35)
Fælles formål	3.938 (100)	22.369 (568)	33.525 (851)
I alt	10.058.991 (100)	13.131.935 (131)	12.620.943 (125)

Kilde: Varde Kommune (bilag 5).

Ser man på tværs af årene, viser indekstallene, at der er ret store udsving mellem de enkelte år – indekstallet for 2014 er 125, hvilket vil sige, at udgifterne i 2014 er 25 pct. højere end i 2012. Det er særligt udgifterne til lokaletilskud samt medlemstilskud og lederuddannelse, som har betydning i det samlede billede. Udgifterne til lokaletilskud er siden 2012 steget med 38 pct., men det modsvares – som tidligere nævnt – af en omstrukturering og et fald i tilskud til idrætsfaciliteter (dvs. til Idræts- og Fritidssamvirket). Fra 2014 er 25-årsreglen også blevet ophævet således, at alle foreningerne er berettiget til lokaletilskud uanset medlemmernes alder (bilag 6).

Forhøjelse af medlemstilskud

Medlemstilskuddet var i 2014 budgetteret til kr. 1.766.335, mens der var afsat kr. 1.133.530 til lederuddannelse (i alt kr. 2.899.865) (bilag 7). Da puljerne ikke blev opbrugt, har forvaltningen anbefalet - med henblik på at anvende alle de afsatte midler - at man fra 2015 justerer budgettet således, at medlemstilskuddet forhøjes til kr. 150 per medlem under 25 år – i 2014 var det kr. 125 per medlem (budget i 2015 på kr. 2.073.340), mens puljen til lederuddannelse er uændret på kr. 700.000. Anbefalingen er efterfølgende blevet godkendt og taget til efterretning af Udvalget for Kultur og Fritid (bilag 7).

Udgifter til fritidsaktiviteter uden for folkeoplysningsloven

Ud over de ovenstående udgifter findes der to mindre puljer med betydning for idrætsområdet, som dog ligger uden for folkeoplysningsloven. Det angår en pulje til eliteidræt samt en pulje til ferieaktiviteter. Mens puljen til eliteidræt går til idrætsforeninger, bliver puljen vedrørende ferieaktiviteter brugt til flere forskellige typer af foreninger, der afholder ferieaktiviteter. Hele puljen er dog medregnet i denne oversigt.

Det er særligt udgifter til eliteidræt, som fylder meget i det samlede regnskab over fritidsaktiviteter uden for folkeoplysningsloven. Midlerne på tværs af årene varierer, hvilket

¹⁸ Udgifterne findes under konto 03.38.73 (Undervisning og Kultur, Folkeoplysning og Fritidsaktiviteter, Frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde) og 03.38.74 (Undervisning og Kultur, Folkeoplysning og Fritidsaktiviteter, Lokaletilskud). I opgørelsen er ikke medregnet udgifter til 'ungdomsklubber' på kr. 22.659.

primært skyldes, at det er meget forskelligt, hvor mange foreninger der søger puljen. Forvaltningen har i forbindelse med budget 2015-2018 foreslået en fast udvidelse af budgettet på yderligere knap kr. 200.000 i årene 2015-2017 (bilag 8).

Tabel 7: Fritidsaktiviteter uden for folkeoplysningsloven¹⁹.

kr. (indeks)	2012	2013	2014
Eliteidræt	212.260 (100)	169.470 (80)	350.685 (165)
VAKS Ferieaktiviteter	85.436 (100)	71.055 (83)	79.705 (93)
I alt	297.696 (100)	240.525 (81)	430.390 (145)

Kilde: Varde Kommune (bilag 5).

De samlede udgifter til idrætsområdet

De samlede udgifter til idrætsområdet kan altså samles i tre hovedområder, som gennemgået ovenfor. Områderne er udgifter til idrætsfaciliteter (herunder tilskud til kommunale og selvejende idrætsfaciliteter), tilskud i forbindelse med folkeoplysningsloven og fritidsaktiviteter samt fritidsaktiviteter uden for folkeoplysningsloven (se tabel 8).

Fra 2012 til 2014 har de samlede udgifter været relativt stabile (2014, indeks 102), mens der inden for de to største områder, idrætsfaciliteter samt folkeoplysning og fritidsaktiviteter, er sket henholdsvis et fald og en stigning, som delvist modsvarer hinanden.

Tabel 8: Udgifterne til idrætsområdet har været stabile siden 2012.

kr. (indeks)	2012	2013	2014
Idrætsfaciliteter	16.995.234 (100)	15.572.589 (92)	14.976.104 (88)
Folkeoplysning og fritidsaktiviteter	10.058.991 (100)	13.131.935 (131)	12.620.943 (125)
Fritidsaktiviteter uden for folkeoplysning	297.696 (100)	240.525 (81)	430.390 (145)
Total	27.351.921 (100)	28.945.049(106)	28.027.437 (102)

Kilde: Varde Kommune (bilag 1, bilag 2 og bilag 5).

Procentvis gik 53 pct. af midlerne i 2014 til idrætsfaciliteter, mens 45 pct. gik til udgifter i forbindelse med folkeoplysning og fritidsaktiviteter. De resterende 2 pct. blev anvendt på aktiviteter uden for folkeoplysningsloven. I 2012 så fordelingen som nævnt noget anderledes ud med en mindre andel af midlerne til folkeoplysning og fritidsaktiviteter (se figur 16 herunder).

¹⁹ Udgifterne findes under konto 03.38.75 (Undervisning og Kultur, Folkeoplysning og Fritidsaktiviteter, Fritidsaktiviteter uden for folkeoplysningsloven)

Figur 16: Hovedparten af udgifter på idrætsområdet går til idrætsfaciliteter i form af tilskud til selvejende institutioner og lokaletilskud.

Kilde: Varde Kommune (bilag 1, bilag 2 og bilag 5).

Lokaletilskuddene indgår som en vigtig del af faciliteternes økonomi, og kommunens refusion af foreningernes udgifter til lokaler er praktisk talt en overførsel fra kommunen til faciliteterne.

Lægges man udgifterne til lokaletilskud sammen med udgifterne til idrætsfaciliteter, går 89 pct. af de samlede udgifter på idrætsområdet til idrætsfaciliteter.

Varde i sammenligning med andre kommuner

Delanalyse 2 rundes af med at se på forholdene i Varde Kommune i sammenligning med Gladsaxe, Ballerup og Allerød Kommune, hvor Idan/CISC sideløbende med undersøgelsen i Varde Kommune og tidligere har udført lignende undersøgelser. Idan/CISC har indsamlet de samme oplysninger om økonomi, faciliteter og foreninger i disse kommuner, som giver mulighed for en række tværgående analyser.

Sammenligningerne foretages med forbehold for store geografiske, demografiske og lokalpolitiske forskelle, og på nogle områder kunne det være mere relevant at sammenligne med kommuner, som Varde Kommune normalt ville sammenligne sig med. Data er dog tilvejebragt gennem et betydeligt opsøgende arbejde i samarbejde med de involverede kommuner, hvorfor data ikke er tilgængelige fra andre kommuner end de her involverede.

Sammenligningerne er alligevel interessante i forhold til at sætte idrætslivet og forholdene i Varde Kommune i perspektiv og på den måde skabe grobund for at kvalificere overvejelserne om de aktuelle forhold, udviklingsmuligheder og løsninger i kommunen.

Sammenligningerne synliggør ikke overraskende store forskelle mellem de fire kommuners støtte til idrætsområdet. Eksempelvis er mange idrætsfaciliteter i Varde Kommune selvejende, mens hovedparten af faciliteterne i de tre andre kommuner er kommunale. Det har blandt andet betydning for, hvordan tilskud gives, og hvilke kasser pengene kommer fra. I relevant omfang er forskellene beskrevet i analyserne.

Sammenligningerne har afsæt i to perspektiver:

- **Kommunernes støtte til idrætten:** Perspektivet har afsæt i kommunen og fokuserer på, hvordan kommunerne støtter idrætten via faciliteter og tilskud. Der tages her afsæt i regnskabstal fra 2013.
- **Foreningernes økonomiske vilkår:** Perspektivet tager afsæt i foreningerne og ser på, hvordan foreningerne stilles økonomisk med afsæt i den kommunale støtte og ser på, hvordan foreningernes medlemstilslutning i kommunerne er.

Kommunernes støtte til idrætten

Ser man på fordelingen af de anvendte midler på idrætsområdet fra et helikopterperspektiv, skiller Varde sig umiddelbart ud fra de andre kommuner. 54 pct. af kommunens udgifter på idrætsområdet gik i 2013 – såvel som i 2014 - til idrætsfaciliteter, mens 45 pct. gik til folkeoplysning og fritidsaktiviteter. 1 pct. gik til fritidsaktiviteter uden for folkeoplysningsloven.

I de tre andre kommuner gik en noget større andel af udgifterne i 2013 til idrætsfaciliteter (se tabel 9). Lægger man – som det tidligere blev gjort for 2014-tal - udgifterne til lokaletilskud i Varde Kommune oveni dem til facilitetsområdet, går 90 pct. af idrætsområdet hertil. Laver man samme øvelse i de andre kommuner – dvs. lægger udgifterne til lokaletilskud oveni udgifterne til idrætsfaciliteter – er det Varde Kommune, der bruger flest penge på faciliteter. I Ballerup Kommune går 82 pct. til idrætsfaciliteter, mens det er 78 pct. i Allerød og 76 pct. i Gladsaxe.

Tabel 9: Idrætsfaciliteter er den største post i alle fire kommuner.

Pct. (regnskab 2013)	Idrætsfaciliteter	Folkeoplysning og fritidsaktiviteter	Fritidsaktiviteter uden for folkeoplysningsloven
Varde Kommune	54	45	1
Ballerup Kommune	80	18	2
Gladsaxe Kommune	73	24	3
Allerød Kommune	74	25	1

Kilde: Idrættens Analyseinstitut (2015a, 2015b, 2015c & Forsberg, Høyer-Kruse & Tofft, 2014).

I de tre andre kommuner bruges en mindre del af midlerne på folkeoplysning og fritidsaktiviteter end i Varde (igen grundet lokaletilskuddene). Varde Kommune har sammen med Allerød Kommune næsten heller ikke udgifter på området uden for folkeoplysningsloven (én pct. i Varde og Allerød Kommune). Her bruger Gladsaxe og Ballerup i procent flere af områdets midler (se tabel 9).

Men det vendes igen på hovedet, hvis man ekskluderer midlerne til lokaletilskud. Gøres det, går kun 9 pct. til folkeoplysning og fritidsaktiviteter i Varde Kommune, mens det er 16 pct. i Ballerup og 21 pct. i såvel Allerød som Gladsaxe Kommune.

Varde Kommune har relativt mange udgifter per borger

Dykker man nærmere ned i de forskellige posters størrelse på idrætsområdet, viser en række forskelle sig. Varde Kommune har i absolutte tal det næststørste budget og er målt på indbyggere også den næststørste kommune. Gladsaxe Kommune, som har flest indbyggere, har det klart største budget, mens den mindste kommune, Allerød, har det mindste budget (se tabel 10).

Tabel 10: Hele idrætsområdet.

Kr. (regnskab 2013)	Borgere	Udgift i alt	Udgift per borger
Varde Kommune	50.054	28.895.579 ²⁰	577
Ballerup Kommune	48.408	22.786.751	471
Gladsaxe Kommune	67.262	48.728.964	724
Allerød Kommune	24.293	14.460.876	595

Kilde: Idrættens Analyseinstitut (2015a, 2015b, 2015c & Forsberg, Høyer-Kruse & Tofft, 2014).

Forbruget skal – som det også er antydnet ovenfor – blandt andet ses i forhold til antallet af indbyggere og faciliteter i kommunen. Tager man højde herfor, er udgifterne i Gladsaxe højest efterfulgt af Varde, Allerød og Ballerup. Varde Kommune bruger kr. 577 per indbygger, mens Gladsaxe bruger ca. kr. 150 mere per borger. Allerød bruger kr. 22 mere per borger end Varde, mens Ballerup bruger kr. 106 mindre per borger (se tabel 10).

Mange faciliteter på idrætsområdet i Varde

Bag de samlede tal gennemgået ovenfor gemmer en række underposter sig, som varierer på tværs af kommunerne og forklarer forskellene mellem forbruget i de fire kommune.

Ser man på udgifterne til idrætsfaciliteter alene, bruger Varde Kommune færrest kroner per indbygger (kr. 311 per borger – ikke medregnet lokaletilskud) (se tabel 11). Dog skal udgifterne til lokaletilskud som nævnt medtænkes i regnskabet, og her er udgifterne i Varde Kommune markant højere end i de tre andre kommune. Lægger man de to udgifter målt per borger sammen gælder, at Varde Kommune bruger kr. 522 per borger, mens Gladsaxe bruger lidt mere (kr. 554 per borger). Ballerup og Allerød bruger en del færre midler – henholdsvis kr. 385 og kr. 465 per borger (se tabel 11).

²⁰ Efter regnskabsårets afslutning blev regnskabet i Varde Kommune revideret med kr. 49.470. (Ekstra midler, som i 2013 gik til eliteidræt). Det svarer til 1,7 promille af det samlede budget. Merudgiften er ikke medregnet i den følgende analyse af kommunale sammenligninger, da tallet først efter analysernes afslutning er blevet revideret. Derfor er beløbet i tabel 10 på kr. 28.895.578, mens der i tabel 8 i forrige afsnit står kr. 28.945.049.

Tabel 11: Gladsaxe Kommune har de største udgifter til idrætsfaciliteter og lokaletilskud.

Kr. per borger (regnskab 2013)	Idrætsfaciliteter	Lokaletilskud	Idrætsfaciliteter + lokaletilskud
Varde Kommune	311	211	522
Ballerup Kommune	376	9	385
Gladsaxe Kommune	529	25	554
Allerød Kommune	440	23	463

Kilde: Idrættens Analyseinstitut (2015a, 2015b, 2015c & Forsberg, Høyer-Kruse & Tofft, 2014).

For at forstå forskellene mellem kommunerne, er det nødvendigt at præcisere antallet og typen af faciliteter i de enkelte kommuner og ikke mindst, hvilket regnskab de hører under. Flere faciliteter per borger vil som oftest påvirke udgifterne til idrætsfaciliteter og lokaletilskud, mens også faciliteternes karakter spiller ind herpå. Skøjtehallen i Gladsaxe, de mange svømmefaciliteter i Varde og opvisningsanlægget Ballerup Super Arena er eksempler på faciliteter, som på forskellig vis kræver ekstra midler i forhold til almindelige idrætshaller, gymnastiksale og boldbaner. Samtidig vil en almindelig idrætshal variere i omkostninger afhængig af ejerforhold og driftsforhold.

Dertil skal lægges, at den interne kommunale organisering i forhold til de kommunale faciliteter spiller en stor rolle. Faciliteter på skoler bogføres i mange kommuner under skolerens budget, selvom de uden for skoletiden spiller en vigtig rolle for foreninger og idrætsområdet i kommunen. En stor andel faciliteter på skoler vil således holde udgifterne på idrætsområdet nede f.eks. i sammenligning med mange selvejende faciliteter, der hører under idrætsområdet som i Varde.

Mange omkostningstunge faciliteter på idrætsbudgettet i Varde

I delanalyse 1 blev det vist med afsæt i tolv facilitetstyper, at Varde Kommune har den bedste facilitetsdækning efterfulgt af Halsnæs, Ballerup og Gladsaxe (Allerød indgik ikke i den sammenligning, men indgår nedenfor i stedet for Halsnæs).

Det er imidlertid kun de faciliteter, der hører under idrætsområdet som forklaret ovenfor, som belaster økonomisk på budgettet under Kultur og Fritid. Den følgende analyse ser nærmere på, hvor mange faciliteter der hører under idrætsområdet i de fire kommuner, og hermed hvor mange faciliteter udgifterne til idrætsfaciliteter og lokaletilskud dækker over. F.eks. er haller på folkeskolerne i Varde Kommune ikke talt med, da udgifter til drift og vedligeholdelse afholdes under de enkelte folkeskoleers egne budgetter.

Analysen gøres med afsæt i fem af de mest typiske og relativt omkostningstunge facilitetstyper. De udvalgte faciliteter er almindelige idrætshaller, små idrætshaller, fodboldbaner (græs og kunst) og svømmehaller (min. 25 m.) (se tabel 12)

Særligt i Ballerup, Gladsaxe og Allerød Kommune findes mange faciliteter (primært på folkeskoler), og derfor er der relativt få faciliteter af de enkelte typer oplyst i tabel 12 nedenfor. Omvendt indgår de fleste faciliteter i Varde Kommune i udgifterne under idræts-

området, og det har selvsagt betydning for områdets samlede udgifter. Som tabel 12 viser, er der en del flere faciliteter i Varde af de fire typer end i de tre andre kommuner.

Tabel 12: Varde Kommune har klart flest omkostningstunge faciliteter.

Antal	Alm. idrætshal	Lille idrætshal	Fodboldbane (græs/kunst)	Svømmehal (min 25 m.)
Varde Kommune	15	12	32/3	5
Ballerup Kommune	6	1	15/2	1
Gladsaxe Kommune	5	2	14/3	2
Allerød Kommune	6	3	20/3	2

Kilde: Idrættens Analyseinstitut (2015a, 2015b, 2015c & Forsberg, Høyer-Kruse & Tofft, 2014).

Eksempelvis hører 15 af de 20 almindelige haller i Varde Kommune under idrætsområdets budget. Til sammenligning er det kun fem i Gladsaxe og seks i henholdsvis Ballerup og Allerød (se tabel 12). Samme mønster gælder for små idrætshaller og svømmehaller og fodboldbaner – også her, er der flest faciliteter på idrætsbudgettet i Varde.

Ud over de ovennævnte faciliteter, fylder en række specialfaciliteter i kommunerne en del i budgettet. Det gælder i særlig grad skøjtehallen i Gladsaxe og Ballerup Super Arena med indendørs cykelbane.

Udgifter til folkeoplysning og fritidsaktiviteter

Som tilfældet med udgifter til idrætsfaciliteter er der også forskelle på kommunerne brug på folkeoplysning og fritidsaktiviteter. Det skyldes ikke kun størrelse af lokaletilskuddet, men også politiske prioriteringer og særlige indsatsområder.

Varde Kommune skiller sig ud på området og har de største udgifter målt per borger. I Varde Kommune er udgiften per borger kr. 262, mens det i Gladsaxe er kr. 176, i Allerød kr. 149 og i Ballerup kr. 86 (se tabel 13). Atter ligger årsagen i udgifterne til lokaletilskud (som alene ligger på kr. 211 per borger), hvilket er markant højere end i de tre andre kommuner med kommunale haller og faciliteter, der stilles gratis til rådighed for idrætsforeningerne.

Et væsentligt perspektiv at være opmærksom på i forhold til at benytte lokaletilskud som en del af idrætsfaciliteternes økonomi er, at kommunens udgifter på området delvist er afhængigt af foreningernes aktivitetsniveau i faciliteterne. Eksempelvis vil øget aktivitetsniveau i de almindelige idrætshaller føre til øgede udgifter for kommunen i forbindelse med lokaletilskud og refusionen af foreningernes udgifter.

Mere aktivitet vil i et vist omfang også betyde øgede omkostninger i de kommunale faciliteter i Gladsaxe, Ballerup og Allerød, men der er tale om et mere indirekte forhold. Hvis en forening selv har mulighed for at låse op og i (f.eks. med et nøglekort), vil udgifterne være minimale ved brug i en ekstra time, mens foreningen i Varde Kommune skal betale for ekstra timeleje af faciliteten og efterfølgende modtage refusion for 75 pct. af lokaleudgiften.

De selvejende idrætsfaciliteter i Varde Kommune har således et incitament til at skabe mere aktivitet. Et sådant incitament findes ikke på samme måde i de tre 'kommunale' kommuner, hvor de enkelte faciliteters økonomi ikke er direkte sammenkoblet med aktivitetsniveauet.

Tabel 13: Lokaletilskud er klart størst i Varde Kommune.

Kr. per borger (regnskab, 2013)	Folkeoplysning og fritidsaktiviteter (total)	Lokaletilskud	Aktivitetstilskud	Andet (puljer, særlige tilskud mm.)
Varde Kommune*	262	211	35	16
Ballerup Kommune	86	9	57	20
Gladsaxe Kommune	176	25	75	76
Allerød Kommune	149	23	118	8

Kilde: Idrættens Analyseinstitut (2015a, 2015b, 2015c & Forsberg, Høyer-Kruse & Tofft, 2014). *Aktivitetstilskuddet i Varde Kommune er sat til at være lig 2014, da medlemstilskud og tilskud til lederuddannelse er koblet sammen i regnskabstallene.

Den anden betydningsfulde post er aktivitetstilskud (eller deltagertilskud) til foreningers aktiviteter. Udgiften målt per borger er noget mindre i Varde Kommune end i de tre andre kommuner. Gladsaxe Kommune skiller sig ud fra de andre kommuner ved at prioritere en del flere midler hertil.

Foreningernes økonomiske vilkår

Gennemgangen ovenfor har haft afsæt i de midler, som kommunerne bruger på idræt. I dette afsnit tages et andet perspektiv, og fokus er på, hvordan kommunens økonomi støtter og stiller den enkelte forening økonomisk. Fokus er således på, hvad foreninger modtager af støtte fra kommunen. Desuden ser en analyse på foreningernes tilslutning i lokalbefolkningen i et forsøg på at anskueliggøre, hvordan de økonomiske midler omsættes.

Når det kommer til de enkelte foreningers økonomiske vilkår, er to forhold afgørende. På den ene side mængden af midler, som kommuner har afsat på området, som er gennemgået ovenfor. For det andet antallet af foreninger og medlemmer i kommunen. Det skyldes, at aktivitets- og lokaletilskud fordeles ud fra en fastsat ramme²¹. Jo flere foreninger, der skal deles om beløbet, desto færre midler går til den enkelte forening.

Tilskud til foreninger

Sammenligningen tager afsæt i de to tilskud, som betyder mest for foreningerne. Medlemstilskud og lokaletilskud. Begge tilskud er lovfæstet i folkeoplysningsloven og opstiller en række minimumskrav, som kommunerne skal leve op til. De skal udbetale et aktivitetstilskud til aktiviteter for børn og unge under 25 år samt refundere mindst 65 pct. af udgifterne til egne eller lejede faciliteter for aktiviteter for børn og unge under 25 år.

²¹ Når det kommer til lokaletilskud, skal kommunerne refundere mindst 65 pct. af foreningernes udgifter til lokaleleje eller anwise et andet passende lokale. Kommunerne kan – i hvert fald i teorien – være nødsaget til at forhøje puljen til lokaletilskud, hvis aktivitetsniveauet – og dermed behovet for refundering af lokaleleje – overstiger budgettet.

Den faktiske størrelse af aktivitetstilskuddet samt den procentvise refundering af udgifter til egne eller lejede lokaler skal kommunerne altså fastsætte ud fra en politisk prioritering²².

Aktivitetstilskud

Der er generelt stor variation i, hvordan de forskellige aktivitetstilskudsmodeller er skruet sammen i kommunerne, om end langt de fleste klart prioriterer børn og unge (som loven foreskriver). Visse kommuner prioriterer også tilskud til voksne og seniorer. Fælles for Varde, Ballerup og Gladsaxe Kommune er (Allerød er ikke medtaget i sammenligningen), at tilskud i udgangspunktet kun går til børn og unge under 25 år²³. Der er dog stor forskel på, hvorledes de enkelte modeller i de tre kommuner er sammensat.

Varde Kommune anvender en simpel model, hvor det blot er antallet af medlemmer under 25 år, som er tilskudsberettiget. Hvert medlem under 25 år udløser et tilskud på kr. 125. Foreningerne kan derudover søge om tilskud til uddannelse af trænere og ledere. Fra 2015 har man valgt at forhøje medlemstilskuddet til kr. 150 ved at reducere puljen til uddannelse af trænere og ledere med ca. kr. 700.000, da puljen ikke blev fuldt ud anvendt.

I Ballerup Kommune tildeles aktivitetstilskuddet med afsæt i antal medlemmer i foreningerne. Dog er de 13 til 18-årige særligt prioriteret, fordi man i kommunen har truffet beslutning om, at man ønsker at sætte fokus på denne aldersgruppe, der har tendens til at forlade foreningslivet. Derfor får foreninger et større tilskud for at have 13 til 18-årige medlemmer og potentielt en tilskyndelse til at iværksætte aktiviteter for gruppen.

I Gladsaxe Kommune tildeler man også tilskud ud fra antallet af medlemmer (deltagertilskud). Gennemsnitligt er deltagertilskuddet lavere end i Ballerup Kommune, hvilket blandt andet skyldes, at man også tildeler et tilskud til udgifter i forbindelse med trænere. Tilskuddet går i Gladsaxe til at dække udgifter i forbindelse med løn og/eller godtgørelse for trænere til børn og unge mellem 6 og 24 år. Foreningerne er berettigede til at modtage 550 kr. i tilskud per medlem mellem 6 og 24 år, men tilskudsstørrelsen kan dog maksimalt dække 40 pct. af foreningernes samlede udgifter til trænere i aldersgruppen. Det er ikke alle foreninger, som har udgifter til trænere svarende til kr. 550 per medlem mellem 6 og 24 år, og i gennemsnit modtager foreningerne 78 pct. af den maksimale tilskudsstørrelse (dvs. kr. 427 per medlem mellem 6 og 24 år).

Trænertilskuddet i Gladsaxe favoriserer således foreninger med aktiviteter for børn og unge, som stiller en træner til rådighed for deres børne- og ungdomshold, og kan ses i sammenhæng med det øgede tilskud til 13 til 18-årige i Ballerup.

For at sammenligne tilskudsstørrelser mellem de tre kommuner er fire fiktive arketyperiske foreninger sammensat. De fire typer af foreninger er konstrueret med baggrund i viden om

²² Dog skal lokaletilskuddet mindst være på 65 pct. af lokaleudgifterne for aktiviteter for børn og unge under 25 år. Kommunen kan vælge at refundere mere end 65 pct. samt udvide aldersgrupper, der er tilskudsberettigede.

²³ I Ballerup Kommune har kommunens senioridræt en aftale, som giver dem et fast tilskud per medlem.

alderssammensætningen i foreninger fra Danmarks Idrætsforbund, Tuborgfondet, Syddansk Universitet og Idans store frivillighedsundersøgelse fra 2010 (Laub, 2012).

De fire typer af foreninger repræsenterer arketyper, som findes i langt de fleste kommuner, og tæller den gennemsnitlige forening, børneforeningen, voksenforeningen og seniorforeningen. Deres alderssammensætning er vist i tabel 14 nedenfor.

Tabel 14: Medlemssammensætningen i fire arketyper af foreninger.

	Gennemsnitlig forening	Børneforening	Voksenforening	Seniorforening
0-6 år	0	8	0	0
7-12 år	13	56	5	0
13-18 år	16	46	4	0
19-24 år	6	18	3	0
25-59 år	47	21	47	1
60+ år	19	3	16	54
Handicappede <25 år	1	3	0	0
Handicappede ≥25 år	1	1	2	1
Total	103	156	77	56

Kilde: Konstrueret ud fra Frivillighedsundersøgelsen (Laub, 2012).

Den gennemsnitlige forening er kendetegnet ved at have medlemmer inden for stort set alle alderskategorier, og børneforeningen er størst og har primært børn og unge mellem 7 og 18 år blandt medlemmerne. Voksenforeningen har særligt voksne over 25 år som medlemmer, mens seniorforeningen stort set kun har ældre over 65 år (se Tabel 14).

De tre kommuner er i forbindelse med denne undersøgelse blevet bedt om at angive, hvor stort et medlemstilskud de fire fiktive foreninger ville have modtaget i 2014 alene baseret på deres medlemssammensætning og rammen til medlemstilskud i 2014. Tilskud eller puljer, som kan søges ud over de faste beløb, er altså ikke medregnet.

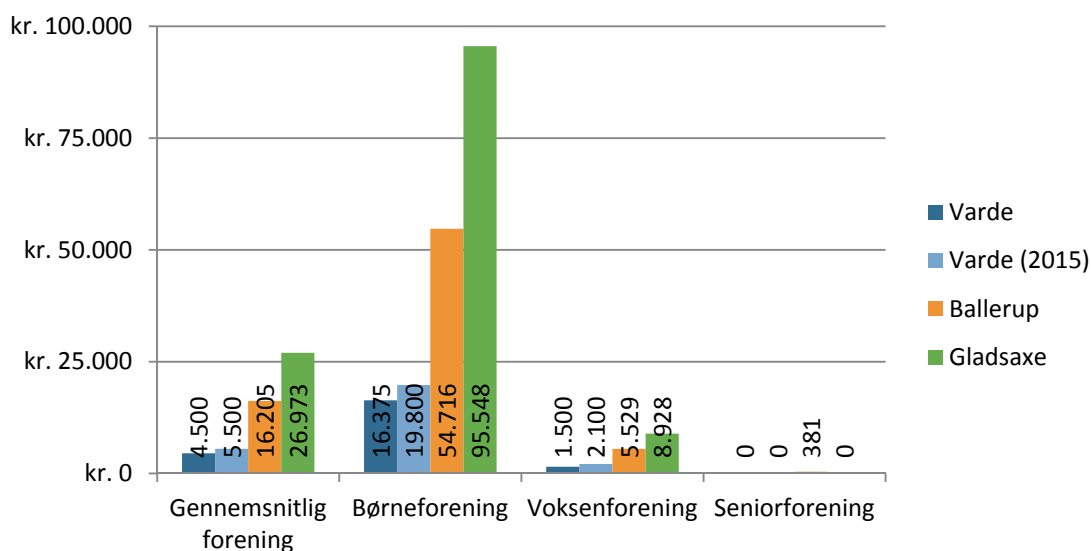
Sammenligningen viser, at Gladsaxe Kommune gennemsnitligt yder de højeste tilskud efterfulgt af Ballerup og Varde Kommune. Det er kun i forhold til seniorforeningen, at Gladsaxe ikke udbetaler højest tilskud. Den fiktive seniorforening i Ballerup Kommune modtager et lille tilskud på 381 kr. for sit handicapmedlem.

Som figur 17 viser, er der ret store forskelle mellem kommunerne. F.eks. modtager børneforeningen i Gladsaxe Kommune i gennemsnit et tilskud, som er 1,6 gange større end i Ballerup Kommune svarende til kr. 95.548 i Gladsaxe Kommune mod kr. 54.716 i Ballerup Kommune (se figur 17). Forholdet mellem tilskuddet for den gennemsnitlige forening og voksenforeningen er omtrent det samme de to kommuner imellem.

I Varde Kommune er tilskuddene noget lavere end i de to andre kommuner. Børneforeningen i Varde Kommune modtager kun 29 pct. af tilskuddet, som en tilsvarende forening

ville opnå i Ballerup Kommune, mens det blot er 17 pct. i forhold til Gladsaxe (se figur 17). Selv med de større tilskud gældende fra 2015 i Varde, vil foreningerne modtage mindre tilskud, end hvis de hørte hjemme i Gladsaxe eller Ballerup.

Figur 17: Aktivitetstilskuddene er gennemsnitligt størst i Gladsaxe Kommune.

Kilde: Ballerup, Gladsaxe og Varde Kommune. Forklaring: Figuren viser størrelsen af tilskud (lodrette søjler) de fire fiktive foreninger ville modtage i 2014 i Varde, Ballerup og Gladsaxe Kommuner. Varde Kommunes tilskud for 2015 er også medtaget.

Det er ikke overraskende, at det største tilskud til de fiktive foreninger findes i Gladsaxe Kommune. Det er også den kommune, som målt per borger har afsat flest penge til aktivitetstilskud. Gladsaxe Kommune har afsat 75 kr. per borger, mens Ballerup og Varde har afsat henholdsvis 57 kr. og 35 kr. per borger (se evt. tabel 13).

De store forskelle mellem Ballerup og Varde er interessante. Tilskuddet til børneforeningen i Varde udgør mindre end en tredjedel af tilskuddet til samme forening i Ballerup. Tilskuddet per borger i Varde er ikke tilnærmelsesvis så meget mindre.

Den store forskel i tilskud skyldes også kun i mindre grad, at Ballerup Kommune har en dynamisk tilskudsmodel, hvor børn og unge fra 13 til 18 år udløser et ekstra stort tilskud. Hovedforklaringen er i stedet, at der er langt færre medlemmer i foreningerne i Ballerup Kommune end i Varde. Konkret betyder det, at der er færre om at dele tilskuddene i Ballerup Kommune end i Varde, og derfor er tilskuddet noget lavere i Varde end i Ballerup.

Foruden de nævnte forskelle mellem kommunerne - blandt andet på grund af forskel i antallet af foreningsmedlemmer i kommunen - er det væsentligt at notere, at børneforeningen i Ballerup og Gladsaxe får markant større tilskud end de tre andre fiktive foreninger inden for kommunerne selv (se Figur 17). Det hænger som allerede nævnt sammen med, at tilskudsmodellen i Ballerup og Gladsaxe favoriserer børn og unge.

Lokaletilskud

I de tilfælde, hvor foreninger lejer sig ind eller benytter egne lokaler til deres aktiviteter, dækker de tre kommuner som udgangspunkt 75 pct. af udgifterne via lokaletilskud, hvilket altså er over folkeoplysningslovens minimumskrav på 65 pct. Det er stort set kun i Varde Kommune, at lokaletilskud spiller en afgørende rolle for foreningernes økonomi.

I Ballerup, Gladsaxe og Allerød Kommuner afholder langt de fleste foreninger aktiviteter i kommunale idrætsfaciliteter, som kommunerne stiller gratis til rådighed for foreningerne. Brug af faciliteter påvirker således ikke foreningernes økonomi.

I Varde Kommune betaler foreninger for brug af lokaler på timebasis. Prisen per time afhænger af lokaletype. Selvom Varde Kommune dækker 75 pct. af udgifterne til lokaler, er foreningerne i Varde Kommune stillet økonomisk ringere på dette punkt end foreninger i Ballerup og Gladsaxe. Én time i en almindelig idrætshal koster efter refusion af lokaletilskud 114,75 kr. for en forening i Varde, mens en svømmehal koster 229,75 kr. per time (se tabel 15).

Tabel 15: Lejepriser i selvejende faciliteter i Varde Kommune.

(kr.)	Timepris	Kommunal dækning (75 pct.)	Pris per time for forening
Idrætshal	459	344,25	114,75
Mini hal/lille hal	229,50	172,12	57,38
Svømmehal	919	689,25	229,75
Svømmebassin (separat lokale)	689	516,75	172,25
Andre lokaler	124,25	93,19	31,06

Kilde: Varde Kommune.

De samlede udgifter afhænger selvsagt af antal hold og timer, den enkelte forening benytter faciliteter, men for visse foreninger er der tale om ret store beløb. Det gælder særligt foreninger, som gør brug af indendørslokaler. Det er et område, som man i Kultur og Fritid tidligere har været opmærksom på.

Et eksempel med den fiktive børneforening introduceret ovenfor illustrerer dette. I det pågældende eksempel antages foreningen at have syv hold, som alle benytter en almindelig idrætshal til kamp og træning. I sæsonen antages foreningens syv hold at træne to gange om ugen á halvanden time plus én times kamp om ugen i gennemsnit. Sæsonen løber i dette eksempel over 28 uger f.eks. fra midt i januar til midt i maj plus fra primo oktober til primo december.

Økonomisk vil de 28 ugers træning/kamp á fire timer om ugen for syv hold koste 89.964 kr., efter at Varde Kommune har udbetalt lokaletilskud og dermed afholdt 75 pct. af foreningens udgifter til leje af den almindelige idrætshal.

Hvis lokaletilskuddet i stedet var på 80 pct., ville foreningen skulle betale kr. 71.971 i leje svarende til knap kr. 18.000 mindre for en sæson. Samtidig vil en forhøjelse til 80 pct. lokaletleje betyde en stigning i kommunens samlede budget til lokaletilskud på kr. 507.630.

Hvis det omvendt var de 156 børn i den fiktive forening, som skulle betale de knap kr. 18.000, som en forhøjelse af lokaletilskuddet på fem pct. ville give, svarer det til en stigning på cirka kr. 115 per medlemskontingent.

Foreningernes tilknytning i Varde Kommune og andre kommuner

De ovenstående analyser har vist, at foreningerne i de fire kommuner har forskellige økonomiske betingelser. Generelt viser sammenligningerne, at idrætsforeningerne i Varde Kommune modtager lave aktivitetstilskud blandt andet på grund af mange foreningsmedlemmer i kommunen, samt at særligt foreninger med indendørsaktiviteter har væsentlige udgifter til lokalebrug.

Især forholdene på facilitetsområdet er essentielt for foreninger, og på dette punkt står foreningerne i Gladsaxe, Ballerup og Allerød bedre, da de har gratis adgang til kommunale faciliteter. Det hører dog omvendt med til historien, at facilitetsdækningen i Varde Kommune er markant bedre end i de tre andre kommuner, og derfor har foreninger særligt gode muligheder for at få de trænings- og kamptider, de måtte ønske. Man kan altså sige, at foreningerne i Varde i praksis betaler for et meget højt serviceniveau, om end de geografiske afstande kan være en udfordring for nogle foreninger.

Men hvordan ser det ud med Varde-foreningernes tilslutning i sammenligning med de andre kommuner? Dette er i fokus i det følgende.

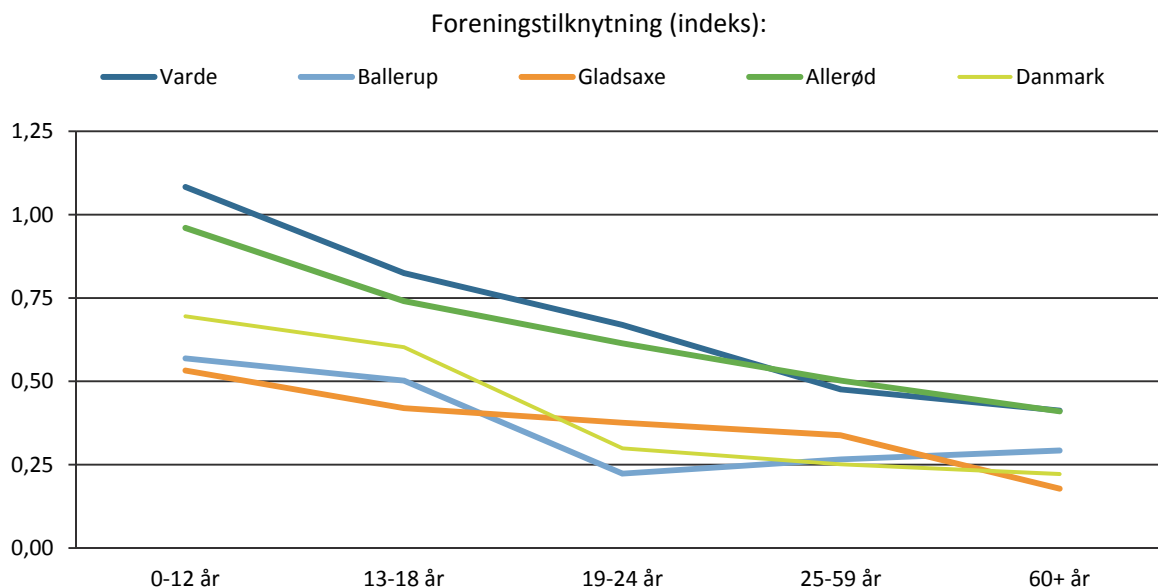
Høj tilslutning til foreninger i Varde

Sammenligner man foreningernes tilknytning i Varde Kommune med de andre kommuner og landsplan, viser det sig, at tilslutningen i Varde Kommune er i top.

Det viser figur 18, som er baseret på indeks, som sætter andelen af medlemmer i foreninger i Varde Kommune i forhold til antallet af indbyggere i de pågældende aldersgrupperinger. Eksempelvis er der 7.399 borgere fra 0 til 12 år i Varde Kommune, mens der i foreningerne er 8.013 medlemmer i denne aldersgruppe. Det giver en indekssværdi på 1,08, og der er altså flere medlemmer i aldersgruppen, end der er borgere, idet nogle børn er medlem af mere end en forening.

Ser man på alle aldersgrupper samlet set, kommer Varde ind på førstepladsen blandt de udvalgte kommuner lige foran Allerød. I Varde Kommune er den samlede indeksscore 0,59, mens den i Allerød er 0,58. I Ballerup, som ligger lavest, er indeksscoren 0,33 (se figur 18).

Figur 18: Tilknytning til foreninger i Ballerup Kommune er på niveau med foreninger i Gladsaxe.

Kilde: Danmarks Statistik (FOLK 1, 2014K4) & ForeningsRegister.

I takt med at alderen stiger, falder tilknytningen til foreningslivet. Det g elder i Varde, s avel som i alle andre kommuner. Det er dog bem erkelsesv erdigt, at andelen af medlemmer i forhold til indbyggertal blandt 19-24-årige i Varde Kommune er omtrent lige så høj som blandt de 0-12-årige på landsplan.

Selvom foreningerne i Varde umiddelbart er ringere stillet rent økonomisk i forhold til kommunale foreningstilskud og udgifter til brug af faciliteter, tyder denne analyse på, at foreningslivet i kommunen er stærkt og yder stor tilslutning blandt borgerne i kommunen. Foreningerne betaler mere, men har også mange medlemmer at fordele udgifterne på.

Afrunding

Analysen af drift og økonomi i Varde Kommune har vist, at Varde Kommune bruger langt hovedparten af idrætsområdets økonomi på idrætsfaciliteter. Dels ved at drive kommunale faciliteter og yde tilskud til selvejende faciliteter, dels ved refusion af foreningers brug af idrætsfaciliteter. Samler man de to, g r 90 pct. til idrætsfaciliteter i 2014.

Varde Kommune bruger kr. 577 per indbygger og har lidt f erre udgifter til idrætsområdet end Allerød Kommune (kr. 595) og noget større end Ballerup Kommune (kr. 471), mens der omvendt bruges en del flere penge i Gladsaxe Kommune (kr. 724). De relativt store udgifter i Varde Kommune modsvares af mange faciliteter med bemanding. I de andre kommuner udgør faciliteter på folkeskoler en stor del af kommunernes samlede facilitetsmasse. Det holder udgifterne på idrætsområdet nede, men samtidig er der sjældent bemanding på disse faciliteter.

Foreninger i Varde Kommune har udgifter til leje af lokaler, hvilket ikke er tilf eldet i de tre andre kommuner, der er sammenlignet med. I de andre kommuner er det gratis at benytte

kommunale faciliteter. Medlemstilskud efter folkeoplysningsloven er også mindre i Varde Kommune, men for den enkelte forenings økonomi spiller det en mindre rolle.

Endelig viser analysen, at foreningerne i Varde Kommune udmærker sig ved stor tilslutning blandt borgerne. De mange foreninger i kommunen har lidt større tilslutning af borgere end foreninger i Allerød Kommune og meget større end i Ballerup, Gladsaxe og på landsplan.

Dermed er det vanskeligt at finde belæg for, at tilskudsmodeller, facilitetsmæssige og økonomiske forhold på tværs af vidt forskellige kommuner kan forklare foreningstilknytningen i den enkelte kommune. Mange andre forhold er i spil, som handler om kommunens demografi, størrelse, befolkningstæthed og befolknings sammensætning. Nogle af disse forhold vil blive belyst i de følgende delanalyser af skolebørn og voksnes idrætsvaner.

Delanalyse 3: Skolebørns idrætsdeltagelse

Indledning

Denne analyse ser på idrætsdeltagelsen blandt børn på 4. til 10. klassetrin i Varde Kommune. Børnene har via kommunens folkeskoler samt enkelte specialskoler besvaret et spørgeskema i marts måned 2015, som omhandler deres deltagelse i sport og motion i fritiden, brug af faciliteter samt holdninger til idræt i skolen – særligt i forbindelse med folkeskole-reformen. Analyserne har særligt fokus på køns- og aldersforskelle og ser også på lokale forskelle ud fra den lokalopdeling i fem områder, som blev præsenteret i baggrundskapitlet.

Metode

Spørgeskemaundersøgelsen blev gennemført elektronisk, og eleverne fik mulighed for at besvare skemaet i en undervisningstime under vejledning af en lærer. De fleste folkeskoler i kommunen (med undtagelse af Blåvandshuk Skole og Lykkesgårdsskolen) har deltaget i undersøgelsen. Desuden deltager få respondenter fra Tippen – Døgninstitution samt elever fra 10iCampus. Friskolerne har også været inviteret til at deltage, men ingen af skolerne har valgt at være med. Når ikke alle skoleelever i kommunen deltager i undersøgelsen, kan det have betydning i forhold til resultaterne, særligt i forhold til brug af specifikke faciliteter. Eksempelvis vil udnyttelsen af faciliteter omkring Blåvandshuk Skole og Lykkesgårdsskolen fremstå lavere end den faktiske brug, fordi elever fra netop disse skoler ikke indgår i undersøgelsen. Kapacitetsanalyserne i delanalyse 6 har dog optalt antal brugere i uge 9 og 13, hvor man også kan se, hvilke aldersgrupper som benytter sig af faciliteterne.

Til hver skole blev der sendt en udførlig vejledning til klasselærerne om, hvad undersøgelsen gik ud på, og de blev opfordret til at hjælpe elever, der havde behov for hjælp. Vejledningen indeholdt et internetlink til undersøgelsen, som eleverne havde adgang til via en computer. Hver gang en elev åbnede linket og gennemførte spørgeskemaet, blev der oprettet en respondent i undersøgelsen. Spørgeskemaet er konstrueret med en række indbyggede 'spring', således at ikke alle børn blev stillet de samme spørgsmål. Børnene blev kun bedt om at svare på spørgsmål, der var relevante for deres situation ud fra svarene på de foregående spørgsmål. Dette har især betydning i forhold til svar på brugen af faciliteter, da børn, som ikke har angivet at dyrke nogen aktiviteter inden for det seneste år, ikke har modtaget spørgsmål om, hvilke faciliteter de benytter.

Derfor varierer antallet af svar på de enkelte spørgsmål, hvilket fremgår i de enkelte tabeller og figurer, hvor n angiver antallet af respondenter, som har svaret på det enkelte spørgsmål. Kun respondenter, som er nået til sidste spørgsmål i undersøgelsen, er inkluderet i de følgende analyser.

Tabel 16 herunder viser en oversigt over svarprocenter opdelt på skole og klassetrin. Svarprocenten er samlet set meget tilfredsstillende (73,4 pct.), men med stor variation mellem skolerne.

Tabel 16: Undersøgelsens datagrundlag.

	Antal elever	Antal svar	Svarprocent
4. klasse	436	277	63,5
5. klasse	456	324	71,1
6. klasse	411	335	81,5
7. klasse	419	334	79,7
8. klasse	499	364	72,9
9. klasse	329	210	63,8
10. klasse	179	134	74,9
Specialklasse	34	11	32,4
Agerbæk Skole	194	146	75,3
Alslev skole	72	70	97,2
Ansager Skole	141	36	25,5
Billum Skole	31	0	0,0
Blåbjerg Skole	253	230	90,9
Blåvandshuk Skole [deltager ikke]	338		
Brorsonskolen	423	254	60,0
Horne Skole	42	34	81,0
Janderup Skole	46	0	0,0
Lunde-Kvong Skole	40	35	87,5
Lykkesgårdsskolen [deltager ikke]	277		
Nordenskov Skole	51	51	100,0
Næsbjerg Skole	181	155	85,6
Outrup Skole	64	60	93,8
Sct. Jacobi Skole	331	272	82,2
Starup Skole	45	44	97,8
Thorstrup Skole	65	65	100,0
Tippen – Døgninstitutionen	34	5	14,7
Tistrup Skole	201	130	64,7
Ølgod Skole	379	289	76,3
Årre Skole	59	50	84,7
10iCampus	154	130	84,4
I alt (uden Blåvandshuk Skole og Lykkesgårdsskolen)	2.806	2.059	73,4

I alt har 2.059 børn og unge deltaget i undersøgelsen, men 2.018 børn har gennemført hele spørgeskemaet, og analyserne er baseret på de 2.018 elever. Alle klassetrin mellem 4. og 10. klasse er repræsenteret, og lige mange drenge og piger har svaret på skemaet. Aldersgennemsnittet er 13 år med to respondenter på 9 år og seks respondenter på 18 år.

Lokale forskelle

Analyserne er delt op i fem lokalområder som præsenteret i delanalyse 1. På grund af frit skolevalg kan man ikke udelukke, at nogle børn ikke bor i det lokalområde, hvor skolen hører til, og analyserne af lokale forskelle er altså baseret på elever på de pågældende skoler i lokalområderne og ikke på elevernes egen bopæl. Da Blåvandshuk skole ikke har deltaget i spørgeskemaundersøgelsen, er dette lokalområde slet ikke repræsenteret i undersøgelsen af skolebørns idrætsdeltagelse.

De fire øvrige lokalområder består af:

1. Blaabjerg (Blåbjerg Skole, Outrup Skole og Lunde-Kvong Skole)
2. Ølgod og Omegn (Horne Skole, Ølgod Skole, Tistrup Skole, Ansager Skole, Thorstrup Skole)
3. Varde og Opland (Brorsonskolen, Janderup Skole, St. Jacobi Skole, 10iCampus, Billum Skole, Alslev Skole, Tippen Døgninstitution)
4. Helle (Øst + Vest) (Næsbjerg Skole, Nordenskov Skole, Starup Skole, Agerbæk Skole, Årre Skole)

Aldersgennemsnittet varierer en smule i de fire lokalområder, da skolerne i Varde by har flere ældre skoleelever med deltagende 9.-klasser fra både Brorsonskolen, St. Jacobi Skole og 10.-klasserne fra 10iCampus, mens mange af skolerne i de øvrige lokalområder ikke har de ældste klassetrin. Således ser man et aldersgennemsnit på 12,7 i Blaabjerg, 12,5 i Ølgod og omegn, 14 år i Varde og Opland samt 12,3 år i Helle. Aldersforskellene kan have indflydelse på idrætsmønstrene i lokalområderne og kan derfor være med til at forklare eventuelle forskelle i de følgende analyser. Samtidig vil der være en del af de ældste klassetrin, som kommer fra hele kommunen, da de ældste klassetrin er samlet omkring Varde by.

Sammenligninger med landstal

Analyserne fra Varde Kommune kan i nogle tilfælde sammenlignes med nationale tal fra undersøgelsen 'Danskernes motions- og sportsvaner 2011' (Laub, 2013), som er den seneste landsdækkende undersøgelse på området. Eventuelle forskelle skal tages med forbehold for fire års forskel i indsamlingstidspunkt. Samtidig afviger metoderne, da landsundersøgelsen i 2011 blev sendt til børn og unge mellem 7 og 15 år, som blev bedt om at udfylde spørgeskemaet sammen med en forælder. I denne kommuneundersøgelse er skemaet udfyldt i skoletiden med en lærer til hjælp.

Samtidig er svarprocenten noget højere i den lokale undersøgelse med 70 pct. svar fra de deltagende skoler i Varde Kommune i forhold til knap 50 pct. i den landsdækkende undersøgelse (Laub, 2013). Antager man, at børn og forældre med interesse for sport og motion er mere tilbøjelige til at deltage i en spørgeskemaundersøgelse end børn og forældre, som ikke dyrker sport eller motion, vil det give en overrepræsentation af idrætsaktive i landsundersøgelsen, hvor kun halvdelen af respondenterne har svaret på skemaet. Derfor kan man forvente, at resultaterne i den lokale Varde-undersøgelse vil have et lidt lavere, men muligvis også mere reelt billede af, hvor mange børn i 4.-10. klasse, der dyrker sport eller motion. Af den grund vil analyserne også forholde resultaterne til analyser i andre kom-

muner, som er blevet foretaget sideløbende med undersøgelsen i Varde Kommune og med samme metode. De øvrige kommuner er Ballerup, Greve og i nogle tilfælde Gladsaxe, Hvidovre og Halsnæs.

Hvor mange dyrker idræt, sport eller motion?

Det centrale spørgsmål, der afdækker idrætsdeltagelsen lyder: Dyrker du normalt idræt, sport eller motion? Forud for dette spørgsmål præciserer spørgeskemaet, at spørgsmålene handler om idræt, sport og motion i fritiden (altså uden for skoletiden).

I Varde Kommune angiver 76 pct. af alle børn og unge i 4.-10. klasse, at de normalt dyrker idræt, sport eller motion (se tabel 17).

Tabel 17: Overordnet deltagelse i idræt, sport eller motion i Varde Kommune (pct.).

n = 2.018	Total	Køn		Alder			Landsplan		
		Drenge	Piger	10-12 år	13-15 år	16 år ²⁴	10-12 år	13-15 år	16 år
Ja	76	74	79	81	76	61	86	81	70
Ja, men ikke for tiden	14	15	15	12	13	24	7	12	21
Nej	10	12	7	7	11	14	7	7	9

Tabellen viser svarfordelinger på spørgsmålet 'Dyrker du normalt idræt, sport eller motion?' opdelt på køn, alder og landstal. (n=2.018).

Som det fremgår af tabel 17, er pigerne i Varde Kommune mere idrætsaktive end drengene. Samtidig falder andelen af idrætsaktive med stigende alder. Her skal man være opmærksom på, at undersøgelsen ikke følger de samme børn og unges idrætsdeltagelsesmønster over tid, men det omtalte 'fracald' er altså et udtryk for, at ældre børn og unge er mindre idrætsaktive end de yngre børn på undersøgelsestidspunktet.

De 16-årige er meget tilbøjelige til at angive 'ja, men ikke for tiden' til spørgsmålet, om de normalt dyrker sport eller motion. Det udtrykker altså en form for pause-stadie med nogle tilkendegivelser af, at de unge ikke helt har afskrevet tanken om at dyrke idræt på længere sigt.

Sociale forskelle

Børn og unges idrætsdeltagelse hænger meget ofte sammen med den socialiseringsmæssige baggrund. Adskillige studier viser, at børns idrætsdeltagelse er påvirket af forældrenes socioøkonomiske baggrunde og egen interesse for sport eller motion²⁵. Desuden viser en række studier af kulturelle forskelle, at etnicitet også spiller ind dels på tilbøjeligheden til at dyrke sport og motion, og dels på måderne at organisere aktiviteterne på (Ibsen & Fehsenfeld, 2013). Derfor er det relevant at stille spørgsmål ved disse forhold, når man undersøger børns idrætsdeltagelse.

²⁴ Inklusive 61 respondenter på 17 eller 18 år.

²⁵ En lang række forskningstitler om emnet er samlet i Ibsen et al., 2015.

I denne undersøgelse, er børnene og de unge blevet stillet fire spørgsmål om deres sociale baggrund. For det første blev de bedt om at angive, hvorvidt deres mor og far er født i Danmark, Sverige, Norge, Finland eller Island, i et andet land i Europa eller i et andet land uden for Europa. For det andet skulle de svare på, hvorvidt deres mor og far har et arbejde, for det tredje om de bor sammen med begge forældre, den ene eller på skift, og endelig for det fjerde, om mor, far eller evt. søskende dyrker sport eller motion.

Enkeltvis er der et sammenfald mellem hver af de fire baggrundsspørgsmål og børnene og de unges tilbøjelighed til at dyrke sport eller motion.

Børn og unge dyrker generelt lidt mere idræt, hvis far og mor er født i Danmark, det øvrige Norden eller Europa, end hvis forældrene er født uden for Europa. Sammenhængen gælder dog udelukkende for pigernes vedkommende. Meget få respondenter i Varde Kommune angiver at have forældre, der er født uden for Europa, hvorfor disse tal kun er udtryk for indikationer. Mange andre undersøgelser finder dog tilsvarende tendenser, særligt blandt piger med anden etnisk baggrund end dansk (Ibsen et al. 2015).

Desuden dyrker børn og unge meget mere idræt, hvis far og mor har et arbejde (79 pct.), end hvis kun den ene (63-70 pct.) eller ingen af forældrene (63 pct.) er i arbejde. Ser man på bostatus viser det sig, at børn og unge, der bor med både mor og far, dyrker mere idræt (78 pct.) end børn og unge, der bor på skift mellem mor og far (74 pct.), børn og unge, der bor hos mor (69 pct.), og børn og unge, der bor hos far (67 pct.). Afvigelser fra kernefamilien kan altså være en barriere for regelmæssig idrætsdeltagelse.

Endelig påvirker den øvrige families idrætsdeltagelse børnene og de unges deltagelse. Hvis mor og/eller far selv dyrker idræt, øger det især drengenes, men også pigernes idrætsdeltagelse med mere end ti procentpoint fra under 70 pct. til over 80 pct.

De ovennævnte tendenser kan dog ofte være forklaret af den samme bagvedliggende årsag. Derved kan det være vanskeligt at gennemskue, hvilke bagvedliggende faktorer der rent faktisk har betydning for børnene og de unges idrætsdeltagelse. Ved at samle alle de fire baggrundsvariable i én analyse og samtidig inkludere betydningen af børn og unges køn og alder, kan man kontrollere, hvilke faktorer der har størst betydning, når alle faktorer tages i betragtning.

I en samlet analyse forsvinder betydningen af etnicitet og bostatus (hvem man bor sammen med). Det vil sige, at den lavere deltagelse blandt piger med anden etnisk baggrund end dansk skal findes ved, at forældrene samtidig ikke selv dyrker sport eller motion, og/eller at de ikke har et arbejde. Ønsker man at øge idrætsdeltagelsen blandt ikke-vestlige børn (piger), handler det altså lige så meget om at skabe tilbud til forældrene som til børnene, da vejen til børnenes idrætsdeltagelse ofte går igennem forældrene.

Alle de andre faktorer bevarer en selvstændig betydning, når man kontrollerer for alle faktorer i samme model.

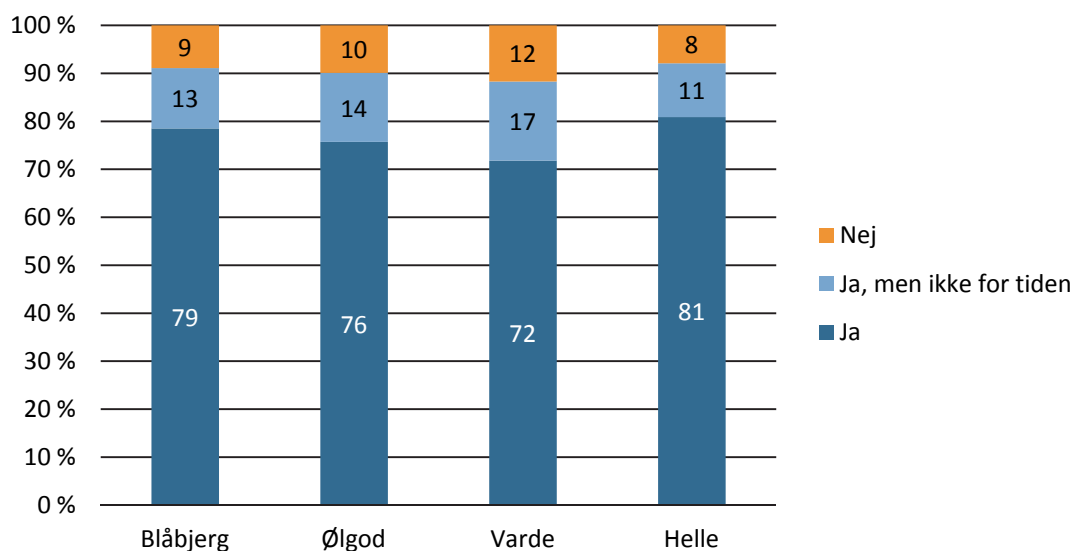
Specielt for børn og unge i Varde Kommune gælder, at kønsforskellene er meget beskedne, og at pigerne faktisk er lidt mere idrætsaktive end drengene.

Samlet set vil det sige, at man finder den laveste idrætsdeltagelse blandt de ældre teenagere, som bor med én forælder, der ikke er i arbejde, og som ikke selv dyrker sport eller motion. Omvendt dyrker de yngste børn mest idræt, hvis de samtidig bor med både mor og far, som begge har et job og dyrker sport eller motion.

Lokale forskelle

De fire lokalområder adskiller sig i nogen grad fra hinanden i forhold til børn og unges idrætsdeltagelse. Børn og unge fra skolerne i Varde og Opland angiver den laveste idrætsdeltagelse, mens man finder den højeste idrætsdeltagelse i Helle-området (se figur 19). Forskellene forsvinder dog, når man kontrollerer for aldersforskelle, da skolerne i Varde og Opland som nævnt har flere ældre skoleelever, mens respondenter fra Helle-området har det laveste aldersgennemsnit.

Figur 19: Forskelle i idrætsdeltagelse på tværs af lokalområder (pct.).

Figuren viser svarfordelinger på spørgsmålet 'Dyrker du normalt idræt, sport eller motion?' opdelt på skoledistrikt og landstal (n=2.018).

Idrætsdeltagelse i Varde sammenlignet med landstal

De 76 pct. idrætsaktive i Varde Kommune er lidt færre end de 84 pct., som på landsplan angav at være idrætsaktive i 2011 baseret på samme klassetrin²⁶. Som nævnt i metodeafsnittet kan forskellene dog skyldes to forskellige indsamlingsmetoder med en lavere svarprocent i landsundersøgelsen, som også er baseret på spørgeskemaer, der er sendt hjem til børnene og deres forældre frem for at blive udfyldt i skoletiden. Andelen på 76 pct. i Varde

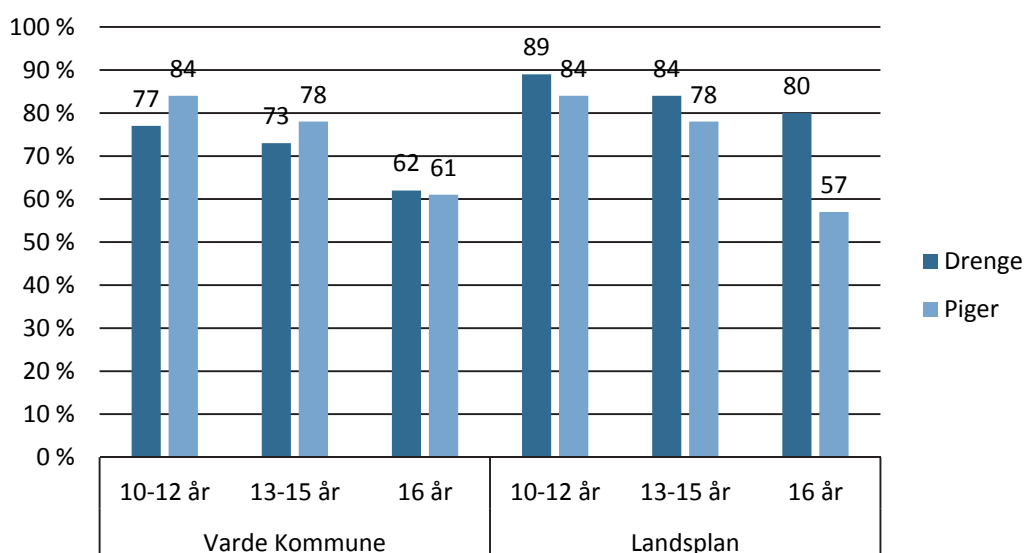
²⁶ På landsplan indgår kun børn op til og med 15 år, mens der i Varde Kommune er 215 respondenter på 16, 17 eller 18 år. Ser man udelukkende på børn op til 15 år i Varde-undersøgelsen, dyrker 78 pct. sport eller motion, så dette kan forklare lidt, men ikke hele forskellen mellem Varde Kommune og landstallene.

ligger højere end i andre kommuner, som har foretaget samme undersøgelse sideløbende med undersøgelsen i Varde Kommune. Tættest på Varde ligger Greve Kommune (75 pct.) og Gladsaxe Kommune (74 pct.) mens Ballerup ligger på 71 pct.

I Varde Kommune ser man altså nogle ret idrætsaktive børn og unge i en direkte og aktuel sammenligning med andre kommuner. Samtidig er pigers idrætsdeltagelse højere end drengenes, hvilket man ikke finder i andre kommuner eller på landsplan. Dette er altså et helt særligt kendetegn (se figur 20 herunder).

Idrætsdeltagelsen falder med alderen ned til 61 pct. blandt de 16-årige piger²⁷, hvilket er på niveau med drenge på samme alder. Det betyder altså en lidt større nedgang blandt pigerne end blandt drengene mellem de yngre og de lidt ældre teenagere.

Figur 20: Andel af drenge og piger i forskellige aldersgrupper, der dyrker idræt, sport eller motion.

Figuren viser andelen, der har svaret 'ja' til spørgsmålet 'Dyrker du normalt idræt, sport eller motion?' opdelt på køn, alder og viser både tal fra Varde Kommune og fra landsundersøgelsen (n=2.015).

På landsplan ser man primært en nedgang blandt de 16-årige piger, mens drenge bibeholder et ret højt niveau i andelen, der dyrker sport eller motion. I Ballerup Kommune ser man på lige fod med Varde Kommune en nedgang blandt både drenge og piger, hvilket måske kan tyde på, at drenge også synes at være udfordret i teenageårene, mens der tidligere primært har været fokus på pigerne i denne livsfase.

Fremtidige landsdækkende undersøgelser vil bidrage til at belyse, hvorvidt drengens nedgang i Varde (og Ballerup) Kommune er udtryk for lokale kendetegn, eller om en landsdækkende tendens er ved at udvikle sig.

²⁷ Aldersgruppen 16 til 19 år inkluderer også 27 respondenter på 17 eller 18 år.

Hvilke aktiviteter dyrker børn og unge i Varde Kommune?

I undersøgelsen er børn og unge blevet bedt om at angive, hvilke aktiviteter de har dyrket regelmæssigt inden for det seneste år. Her har de haft mulighed for at angive flere forskellige aktiviteter og ikke nødvendigvis aktiviteter, som de dyrkede på tidspunktet for udfyldelse af spørgeskemaet. Derved ser man en større andel på 94 pct., som har dyrket mindst én aktivitet inden for det seneste år, end de 76 pct., som ovenfor svarede 'ja' til spørgsmålet 'Dyrker du normalt idræt, sport eller motion?'

De følgende opgørelser over aktiviteter er beregnet som andele ud af hele stikprøven og giver derved en fornemmelse af, hvor mange børn og unge ud af samtlige 4.-10. klasser i Varde Kommune, der dyrker forskellige aktiviteter.

Fodbold er helt overvejende den mest populære idrætsaktivitet blandt 4.-10. klasserne i Varde Kommune. Over halvdelen af alle drenge og hver tredje pige angiver, at de spiller fodbold regelmæssigt. For pigernes vedkommende overstiges fodbold kun lige af gymnastik (36 pct.) (se tabel 18). Blandt drengene kommer ingen andre aktiviteter i nærheden af fodbold målt på størrelse. Håndbold, fitness og badminton kommer tættest på med 15 pct., mens gymnastik, styrketræning og svømning kommer efterfølgende. Fitness er inkluderet i undersøgelsen som en bred samlebetegnelse, der i princippet kan rumme mange forskellige aktiviteter, herunder styrketræning, aerobic, spinning mv. afhængig af, hvad den enkelte definerer som fitness.

Piger går foruden gymnastik og fodbold i stort omfang til ridning, håndbold, svømning og dans. Kønnene adskiller sig en del fra hinanden på en række aktiviteter, men det er interessant, at næsten ingen drenge bevæger sig ind på pigernes største domæner (gymnastik, ridning og dans), mens pigerne i stor stil tilslutter sig fodbold, som er det store 'drengedomæne'. I Varde Kommune ser man dog også en udpræget drengedominans i badminton, mountainbike og basketball.

Aldersmæssigt sker der en del udskiftning fra en meget stor tilslutning til klassiske aktiviteter som fodbold, gymnastik, håndbold og svømning blandt 10-12-årige til fitness, styrketræning og løb som nogle af de største aktiviteter blandt 16-årige. Mountainbike stiger også blandt de ældre unge. Fodbold og i nogen grad gymnastik og dans er de eneste aktiviteter, der formår at holde en relativt stor andel af de unge tilknyttet.

Samtidig ser man en fordobling blandt de 16-årige i forhold til yngre børn i andelen, som slet ikke dyrker nogen aktiviteter (dog stadig relativt få (8 pct. af de 16-årige, som ikke gør)).

Tabel 18: Børn og unges deltagelse i forskellige idræts-, sports- eller motionsaktiviteter.

n=2.018	Køn			Alder			Landsplan		
	Total	Drenge	Piger	10-12 år	13-15 år	16 år	10-12 år	13-15 år	16 år
Fodbold	44	53	34	48	43	30	45	44	26
Gymnastik	25	14	36	29	24	14	25	18	20
Håndbold	17	15	18	18	17	9	21	18	11
Fitness	14	15	13	4	17	39	-	-	-
Svømning	13	10	17	19	10	9	39	17	7
Badminton	12	15	8	12	13	7	16	19	10
Styrketræning	11	11	11	4	14	28	6	20	40
Ridning	10	1	19	10	10	7	10	9	3
Løb	10	9	12	6	12	22	16	27	35
Dans	9	1	16	9	7	12	13	12	12
Spejder	7	6	8	8	5	5	-	-	-
Mountainbike	6	9	2	3	7	9	3	3	3
Rulleskøjter, skate, wave, løbehjul	5	4	6	4	5	7	18	10	5
Volleyball	4	3	5	5	4	3	3	5	7
Vandreture	4	2	5	2	4	7	10	8	10
Kampsport	3	4	3	3	3	5	7	7	10
Tennis	3	3	3	2	3	3	7	8	3
Fiskeri	3	5	1	2	4	4	5	4	2
Basketball	2	4	1	1	3	4	5	7	8
Parkour	2	3	<1	1	2	4	3	4	0
Bordtennis	2	3	<1	2	2	2	9	7	3
Aerobic/step og lign.	2	<1	3	1	1	7	3	6	12
Landevejscykling	2	2	2	2	2	4	3	6	7
Golf	2	2	1	2	2	2	3	3	8
Spinning	2	1	3	1	2	8	1	4	7
Atletik	1	1	1	1	1	1	3	3	3
Rollespil	1	2	1	1	2	1	4	2	-
Kano, kajak, roning	1	1	<1	<1	<1	2	1	2	5/2
Skøjteløb	1	<1	1	<1	1	1	4	2	2
Sejlsport, surfing	<1	1	<1	<1	<1	2	2	2	2
Ingen idræt	6	8	5	4	7	8	6	6	5

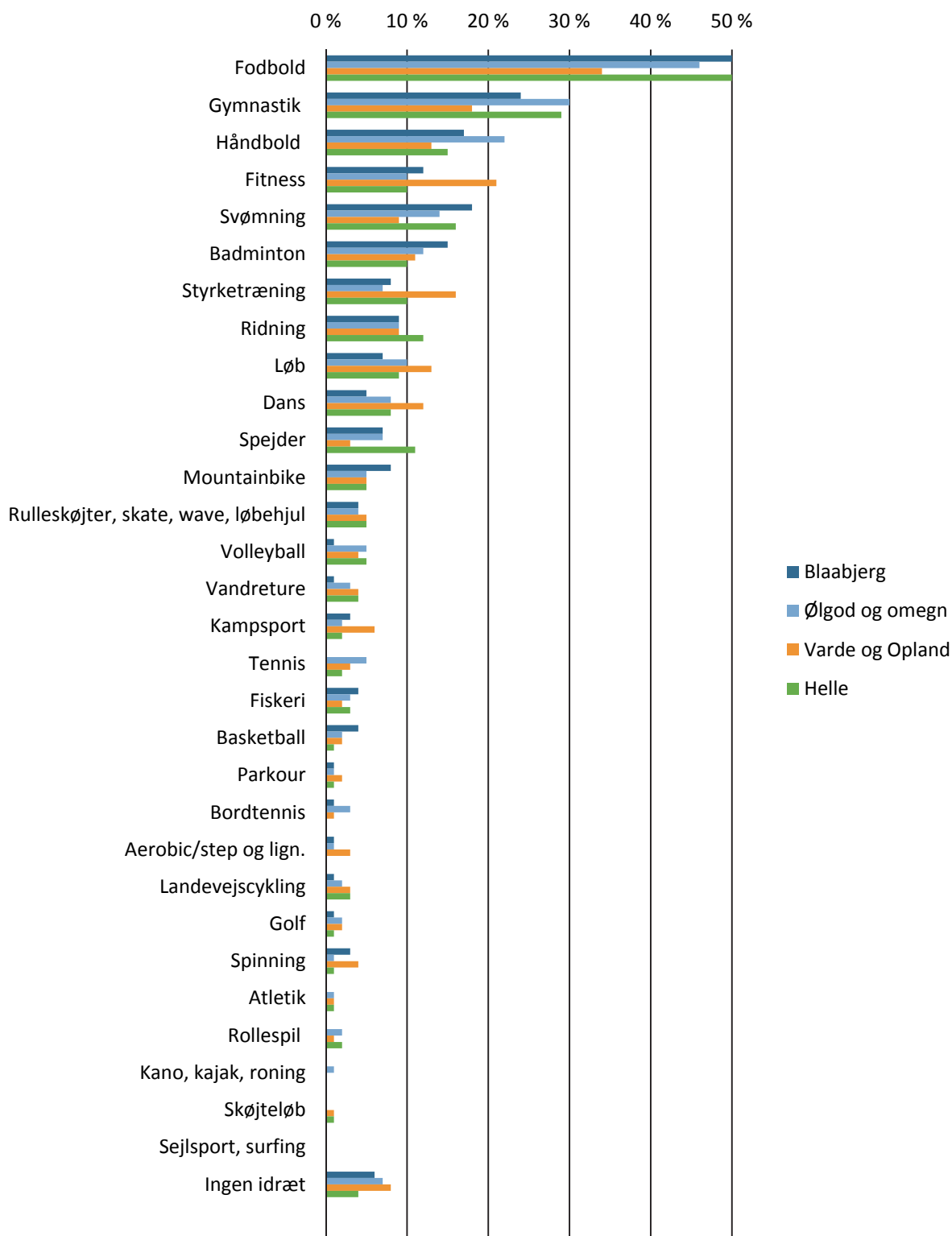
Tabellen viser svarfordelinger på spørgsmålet: 'Hvilken slags idræt, sport eller motion har du gået til fast eller dyrket regelmæssigt inden for det seneste år? opdelt på køn og alder. Sammenligning med landstal (pct.). (n=2.018).

Lokale forskelle i aktivitetsvalg

De fire lokalområder adskiller sig fra hinanden på en række idrætsaktiviteter. Også her skyldes det ofte, at respondenterne fra Varde og Opland er ældre end i de tre øvrige lokalområder. Derfor ser man også tydelige forskelle på deltagelsen i fodbold, gymnastik, svømning og håndbold (meget lavere deltagelse i Varde og Opland end i de tre øvrige lokalområder), mens fitness og styrketræning omvendt er størst i Varde og Opland (se Figur 21).

Nogle aktiviteter varierer også imellem de tre øvrige lokalområder, selv om aldersgennemsnittene her ligner hinanden. I stedet kan forskellene hænge sammen med særlige lokale foreningsudbud eller tilgængelige faciliteter i de enkelte områder. Gymnastik er eksempelvis lidt større i Helle og Ølgod og omegn end i Blaabjerg. Håndbold og tennis er også større i Ølgod og omegn end i de øvrige områder, mens svømning er størst i Blaabjerg, og spejder er størst i Helle. Volleyball er næsten lige stort blandt elever på skoler i Ølgod og omegn, Varde og Helle, men en meget sjælden aktivitet blandt børn på skoler i Blaabjerg.

Figur 21: Aktivitetsvalg på tværs af lokalområder (pct.).

Figuren viser svarfordelinger på spørgsmålet: 'Hvilken slags idræt, sport eller motion har du gået til fast eller dyrket regelmæssigt inden for det seneste år? opdelt på lokalområde.

Aktivitetsvalg i Varde Kommune i forhold til resten af landet

De fleste aktiviteter ligger lavere i Varde Kommune end opgørelser på landsplan. Samme mønster ser man i flere andre kommuner, og noget tyder på, at respondenterne i den landsdækkende undersøgelse fra 2011 var meget tilbøjelige til at sætte mange krydser, formentlig fordi relativt mange af besvarelsene kommer fra idrætsinteresserede børn og unge på grund af den relativt lave svarprocent på godt 50 pct. I 2011 dyrkede børn og unge tre aktiviteter i gennemsnit, mens børn og unge i Varde Kommune angiver 2,4 aktiviteter i gennemsnit. Også i Greve og Ballerup Kommune ligger gennemsnittet på to aktiviteter.

I forhold til landstallene ser man i Varde Kommune en del færre tilknyttet svømning og løb, men andelen er altså ikke nævneværdigt lavere end i de øvrige kommuner. Gymnastik, fodbold og mountainbike ligger omvendt lidt højere i Varde Kommune i forhold til landstallene, mens aktiviteter som håndbold, dans, ridning, badminton og volleyball er på niveau. Det giver et indtryk af, at netop disse aktiviteter står stærkt i Varde Kommune.

Idrætsbilledet i Varde er altså meget traditionelt med nogle stærke aktører, der formår at rekruttere og fastholde en stor gruppe af børn og unge til traditionelle idrætsaktiviteter, som i andre kommuner har det sværere. Håndbold og gymnastik er til sammenligning relativt små med under 10 pct. tilknyttede i kommunerne Ballerup og Gladsaxe.

Mountainbike er en aktivitet, som ikke tidligere har udgjort en betydelig andel af de idrætsaktive, men som i nogle aldersgrupper og særligt blandt drenge har vundet indpas i Varde Kommune og er nu på størrelse med løb for drengenes vedkommende, større end badminton for piger og på størrelse med håndbold og svømning blandt 16-årige. Det er ikke tilfældigt, at mountainbike netop vinder frem i Varde Kommune. Det afspejler, at adgang til særlige steder, faciliteter og i dette tilfælde naturruter og særligt anlagte stier, som er egnede til sådanne aktiviteter, giver grobund for udvikling af en ny niche. Når idrætsforeninger i lokalområdet samtidig sætter aktiviteten på programmet, og tidsånden generelt har fokus på aktiv idrætsdeltagelse i naturen, ser man flere faktorer i et samspil, som får en bestemt aktivitet til at vokse.

Hvordan er idrætten organiseret?

Foreningsidrætten er den største organiseringsform blandt børn og unge idrætsudøvere, og hele 78 pct. af alle børn i Varde Kommunes 4.-10. klasser har dyrket aktiviteter som medlem af en idrætsforening inden for det seneste år. Det er faktisk flere, end der på nuværende tidspunkt angiver, at de normalt dyrker idræt, sport eller motion og indikerer, at en del formentlig er stoppet med foreningsidræt det seneste år.

Som tabel 19 viser, falder den foreningsaktive andel af de ældre unge da også til 66 pct., mens piger og drenge dyrker næsten lige meget foreningsidræt.

Pigerne dyrker lidt oftere end drenge idræt i privat regi, og andelen stiger meget med stigende alder. Kønnene fordeler sig ligeligt i de tre øvrige organiseringsformer. Kun få drenge og piger dyrker idræt i SFO/fritidsklubber, mens en noget større andel på 39 pct. dyrker

aktiviteter på egen hånd (selvorganiseret alene eller sammen med andre). De selvorganiserede bliver der også flere af med stigende alder.

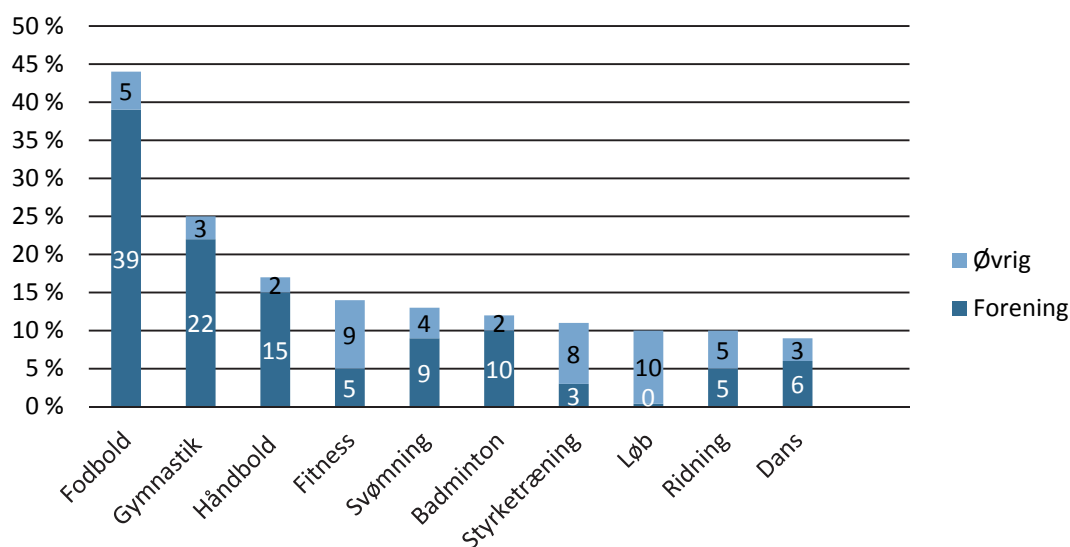
Tabel 19: Organisering af idræt, sport og motion i Varde Kommune (pct.).

n= 2.018	Total	Køn		Alder			Landsplan		
		Drenge	Piger	10-12 år	13-15 år	16 år	10-12 år	13-15 år	16 år
Forening	78	77	80	82	77	66	85	82	60
Privat	11	8	14	9	11	20	8	12	17
SFO/fritidsklub	4	5	4	5	4	3	18	7	-
På egen hånd	39	39	39	28	46	54	43	51	54
I anden sammenhæng	11	10	12	12	9	13	24	19	23

Tabellen viser, i hvilken organiseringsmæssig sammenhæng børn og unge dyrker idræt, sport eller motion. Opdelt på køn og alder. Sammenligning med landstal (pct.). (n=2.018).

Foreningsdeltagelsen er i den følgende figur 22 vist for de ti største aktiviteter. Samlet set angiver 44 pct. at spille fodbold, mens 39 pct. angiver at spille fodbold i forening. Det vil altså sige, at langt de fleste fodboldspillere er medlem af en fodboldforening, mens fem pct. (svarende til 11 pct. af alle fodboldspillere) spiller uden at være medlem af en forening. Det kan eksempelvis foregå i SFO/fritidsklub eller som selvorganiseret spil i fritiden. Håndbold og badminton er de aktiviteter, som færrest børn og unge i Varde Kommune (to pct.) dyrker uden at være medlem af en idrætsforening, mens løbere udelukkende løber uden for foreningsregi, og fitnessudøvere sjældent er medlem af en forening.

Figur 22: Andelen af alle udøvere i de ti største aktiviteter i Varde Kommune, som dyrker aktiviteterne i foreningsregi (pct.).

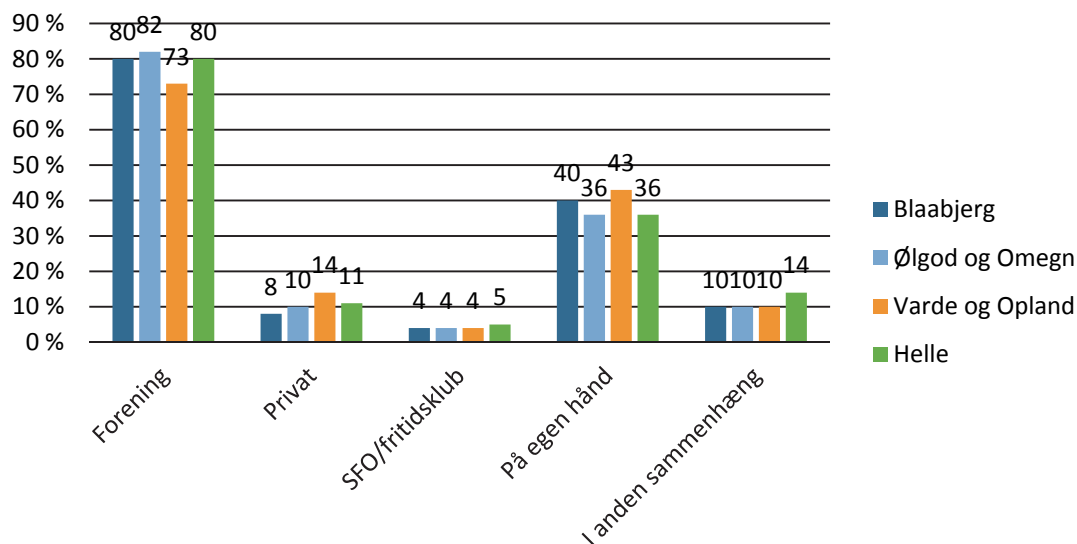

Figuren viser andelen, der dyrker en aktivitet i forening, samt den resterende andel, som dyrker aktiviteten uden for foreningsregi. Foreningsandelen plus den øvrige andel giver tilsammen den samlede andel, som dyrker aktiviteten. De ti største aktiviteter er inkluderet. (n = 2.018).

Lokale forskelle i organisering

Organiseringsgraden varierer kun ganske lidt imellem de fire lokalområder og skyldes igen, at Varde og Opland-respondenterne er ældre og derfor dyrker mindre foreningsidræt og mere privat-organiserede aktiviteter end de yngre børn uden for byområdet.

Figur 23: Organiseringsformer på tværs af lokalområder (pct.).

Figuren viser, i hvilken organiseringsmæssig sammenhæng børn og unge dyrker idræt, sport eller motion. Opdelte på lokalområde (n=2.018).

Organisering i Varde Kommune i forhold til resten af landet

Foreningsidrætten står stærkt i Varde Kommune i forhold til andre organiseringsformer og i forhold til andre kommuner, som er undersøgt sideløbende med denne undersøgelse. Landstallene viser dog en lidt højere foreningsandel end i Varde Kommune, men som tidligere nævnt kan der være metodiske forklaringer på de generelt højere tal i landsundersøgelsen fra 2011.

I Varde Kommune ser man ligeledes en stor tilslutning til selvorganiserede aktiviteter i forhold til de øvrige kommuner, men til gengæld en noget mindre andel, der dyrker aktiviteter i SFO/fritidsklubber. SFO slutter i Varde Kommune i tredje klasse, hvorfor ingen i princippet burde dyrke aktiviteter i det regi. Nogle steder har man dog SFO til og med 4. klasse, mens der kan være forskellige andre fritidstilbud til lidt ældre børn, hvilket kan forklare, at nogle børn trods alt dyrker aktiviteter i dette regi (og oftere i Ballerup og Gladsaxe end i Varde Kommune).

Det private marked ligger ret gennemsnitligt i sammenligning med de andre kommuner, men man ser tegn på en noget mindre forskel mellem børn og unge i forhold til foreningsidræt og privatorganiseret idræt, end tilfældet er i eksempelvis Ballerup og Gladsaxe. Det kan skyldes, at mange af de privatorganiserede aktiviteter i Varde Kommune omhandler ridning og dans, mens det i Ballerup og Gladsaxe Kommuner primært er fitness, der fore-

går i privat regi. Foreningsidrætten bevarer altså relativt store 'markedsandele' også blandt de unge i Varde Kommune.

Hvor ofte dyrker børn og unge idræt, sport eller motion?

De idrætsaktive børn og unge har svaret på, hvor ofte de normalt dyrker idræt, sport eller motion. Derved finder man tre forskellige mål for idrætsdeltagelse. Dels andelen, som angiver, at de normalt dyrker idræt, sport eller motion (76 pct.), dels andelen, der dyrker mindst en aktivitet regelmæssigt inden for det seneste år (94 pct.), og her altså også, hvor ofte dem, som dyrker mindst én aktivitet, angiver at være aktive.

Langt de fleste (92 pct. af de idrætsaktive) dyrker idræt, sport eller motion mindst én gang om ugen, og over halvdelen er aktive mindst tre gange om ugen. Drengene og piger dyrker næsten lige ofte sport og motion med en lille antydning af flere drenge, som er aktive hver dag (dog ikke signifikant).

Aldersmæssigt ligger de 13-15-årige på det hyppigste træningsniveau efterfulgt af de 16-årige, mens de 10-12-årige er lidt mere tilbøjelige til at træne højst 1-2 gange om ugen. Man ser altså den største træningsmængde blandt de unge teenagere i årene op til, at mange vælger at stoppe med at dyrke idræt i foreningsregi.

Tabel 20: Hyppighed for idrætsaktive børns og unges idrætsdeltagelse (pct.).

n= 2.018	Total	Køn		Alder			Landsplan		
		Drenge	Piger	10-12 år	13-15 år	16 år	10-12 år	13-15 år	16 år
5 gange om ugen eller mere	25	27	23	19	29	27	23	27	32
3-4 gange om ugen	39	39	39	38	41	38	45	44	24
1-2 gange om ugen	29	26	32	35	24	22	30	26	33
1-3 gange om måneden	4	4	4	4	4	8	1	1	8
Sjældnere	3	4	2	3	3	5	1	1	3

Tabellen viser, i hvilken organiseringsmæssig sammenhæng børn og unge dyrker idræt, sport eller motion. Opdelt på køn og alder. Sammenligning med landstal (n=2.018).

Kun mindre forskelle præger hyppighedsniveauet i forhold til landstallene, og ikke i noget entydigt mønster på de tre alderstrin. Foreningsaktive træner heller ikke oftere end udøvere i privat regi eller børn og unge, der træner på egen hånd. Det skyldes formentlig, at de fleste børn og unge er aktive i mere end ét regi, og derfor udligner eventuelle forskelle sig i de samlede resultater.

På samme måde finder man ingen forskelle i træningshyppighed på tværs af brug af faciliteter, fordi de fleste børn benytter mere end én type facilitet. Svømmehallerne er dog en

undtagelse, som typisk bliver brugt én gang om ugen, mens haller og udendørs boldbaner/anlæg typisk bruges flere gange om ugen.

Brug af faciliteter

Baggrundskapitlet synliggjorde, at Varde Kommune har en meget god facilitetsdækning på de fleste faciliteter som standardhaller, mindre sale/lokaler og boldbaner, motionscentre, svømmefaciliteter og en række specielle anlæg som skydebaner og atletikanlæg. Det er samtidig en geografisk spredt kommune, hvor en vis forsyning med faciliteter i lokalområderne er vigtig for borgernes adgang til og brug af faciliteter.

De følgende analyser ser på børn og unges brug af faciliteter i Varde Kommune. I spørgeskemaet blev spørgsmål om brug af faciliteter kun stillet til de børn og unge, som angav at dyrke mindst én aktivitet regelmæssigt inden for det seneste år. De seks pct., som ikke dyrker nogen aktiviteter, indgår derfor ikke i de følgende analyser, og andelen er baseret på alle idrætsaktive og ikke på samtlige børn og unge i kommunen. Da få børn og unge slet ikke dyrker aktiviteter, får man dog et tilnærmelsesvist billede af, hvor mange børn og unge i kommunen, der benytter sig af forskellige typer af faciliteter.

Brugen af faciliteter afspejler i nogen grad kommunens facilitetsdækning, og de mange indendørs haller, små lokaler samt udendørs fodboldboldbaner bliver brugt af store andele af børn og unge i kommunen (se tabel 21 herunder). Omvendt ser man ikke helt så stor brug af svømmefaciliteter, andre baner/anlæg, aktivitetsanlæg eller anlæg ved vand. Veje, gader og natur bruges af mellem 16 og 22 pct.

Drenge og piger bruger de store haller i lige stort omfang, og selvom brugen falder med stigende alder, ser man stadig en tredjedel af de 16-årige, som bruger idrætshallerne til idrætsaktivitet. Gymnastiksalene (300-799 kvm) bruges lidt mere af pigerne end drengene og særligt i alderen 10-12 år. Omvendt benytter meget få skolebørn i 4.-10. klasse de mindre lokaler under 300 kvm.

Drenge benytter fodboldbanerne noget mere end pigerne i kraft af de mange fodboldspillegårde, og også de ældre unge bruger ofte fodboldbaner. Omvendt ser man flest piger i svømmehallerne og på andre baner/anlæg, som typisk indbefatter ridebaner.

Svømmehalsbrugen falder med stigende alder, mens brug af udendørs rum som veje, gader og natur stiger med alderen sammen med brug af fitnessfaciliteter.

Tabel 21: De idrætsaktive børn og unges brug af faciliteter (pct.).

n=1.887	Total	Køn		Alder		
		Drenge	Piger	10-12 år	13-15 år	16 år
Haller (alm. Idrætshal)	42	42	42	42	45	33
Sale (300-799 kvm)	38	34	40	40	37	28
Lokaler (<300 kvm)	2	2	2	1	2	3
Fodboldbane	44	55	33	48	43	29
Andre baner/anlæg	10	6	14	9	11	10
Svømmehal	14	12	17	20	11	9
Fitnesscenter/motionsrum	16	17	16	6	20	46
Anlæg ved vand	1	2	1	1	1	2
Aktivitetsanlæg	3	3	2	2	3	2
Veje, gader, fortove	16	15	17	12	18	25
Naturen	22	20	23	17	24	31
Hjemme/i haven	27	24	29	24	29	27
Andet	8	7	9	9	7	6

Tabellen viser andelen af alle idrætsaktive børn og unge (andelen, der dyrker mindst én aktivitet), som benytter forskellige typer af faciliteter. Fordelt på køn og alder (n= 1.887).

Facilitetsbrug på tværs af lokalområder

Mindre variationer præger brugen af faciliteter på tværs af lokalområde. Nogle af forskellene skyldes forskelle i aldersgennemsnit, hvor især Varde og Opland skiller sig ud ved et højere aldersgennemsnit end i de øvrige lokalområder.

Respondenterne fra de tre øvrige lokalområder minder dog aldersmæssigt mere om hinanden, og derfor er det interessant, at hele 12 procentpoint skiller Blabjerg fra Helle-området i brugen af almindelige idrætshaller (se tabel 22). Måske skyldes det, at Helle Hallen ligger midt imellem en række mindre lokalsamfund, og derfor ikke er omkranset af potentielle brugere i børnealderen.

Omvendt ser man større andele i Ølgod og omegn samt i Helle-områderne, som benytter gymnastiksale sammenholdt med Blabjerg, så måske benytter børnene i Blabjerg idrætshallerne (særligt i Nr. Nebel og Outrup) til de fleste aktiviteter, som andre steder dyrkes i gymnastiksale. De små lokaler er generelt kun sjældent i brug af 4.-10.klasserne.

Fodboldbanerne bruges stabilt i de tre lokalområder uden for Varde og Opland mens noget færre bruger banerne i Varde og Opland. Samme mønster ser man i forhold til svømmehaller, mens fitnesscenter/ motionsrum omvendt er mere i brug i Varde og Opland end uden for byen.

Tabel 22: De idrætsaktive børn og unges brug af faciliteter fordelt på lokalområde (pct.).

n=1.887	Total	Blaabjerg	Ølgod og omegn	Varde og Opland	Helle
Haller (alm. Idrætshal)	42	50	44	40	38
Sale (300-799 kvm)	38	32	49	27	42
Lokaler (<300 kvm)	2	3	3	1	2
Fodboldbane	44	47	44	30	47
Andre baner/anlæg	10	6	9	10	11
Svømmehal	14	18	13	9	17
Fitnesscenter/motionsrum	16	15	9	24	10
Anlæg ved vand	1	1	1	1	1
Aktivitetsanlæg	3	2	2	4	1
Veje, gader, fortove	16	11	14	18	14
Naturen	22	17	17	22	23
Hjemme/i haven	27	24	25	24	28
Andet	8	4	10	7	7

Tabellen viser andelen af alle idrætsaktive børn og unge (andelen, der dyrker mindst én aktivitet), som benytter forskellige typer af faciliteter. Fordelt på lokalområde (n= 1.887).

Facilitetsbrug i Varde Kommune i forhold til resten af landet

Det er vanskeligt at sammenligne facilitetsbrugen i Varde Kommune med landstallene, fordi facilitetskategorierne i spørgeskemaerne ikke er identiske. På landsplan bruges udtrykkene almindelig idrætshal, gymnastiksal og andet lokale om de indendørsfaciliteter, som i denne undersøgelse er samlet under én kategori i selve spørgeskemaet (haller/sale). Efterfølgende er denne kategori blevet opdelt på baggrund af respondenternes specifikke brug af faciliteter i Varde Kommune²⁸, som mere præcist kan opdeles i 'haller (alm. idrætshal)', sale mellem 300-799 kvadratmeter og lokaler under 300 kvadratmeter.

I forhold til fodboldbaner og svømmehaller har man ikke spurgt specifikt til disse faciliteter i landsundersøgelsen. Disse faciliteter indgår under kategorierne særlig udendørs bane/anlæg (fodbold) og særlig hal/lokale (svømmehal). Nogle kategorier er dog tilnærmelsesvis ens. Foruden 'alm. idrætshal' gælder det 'hjemme/i haven', 'veje, fortove og lign.', 'naturen', og 'fitnesscenter'.

I 2011 angav 52 pct. på landsniveau at bruge en almindelig idrætshal i forhold til de 42 pct. i Varde Kommune.

Fitnesscentre blev i 2011 benyttet af 4 pct. af de idrætsaktive mellem 10 og 12 år og 17 pct. af de 13-15-årige. I Varde hedder andelen 6 og 20 pct. for de respektive aldersgrupper. Naturen bruges af næsten lige mange i Varde Kommune (22 pct.) i forhold til 25 pct. i landsundersøgelsen fra 2011. Naturen bruges også mere end i de andre kommuner i Hovedstadsområdet, hvilket afspejler, at god adgang til natur også kan føre til øget brug.

²⁸ Inklusive enkelte haller/sale fra nabokommunerne.

Den største forskel finder man dog i forhold til brugen af veje, gader og fortove. På landsplan bruger 25 pct. af de 10-12-årige og 33 pct. af de 13-15-årige de udendørs offentlige rum, mens noget færre benytter sig heraf i Varde Kommune (hhv. 12 og 18 pct.). Også i andre kommuner som Greve, Gladsaxe og Ballerup benyttes gader/veje i mindre omfang, og noget tyder på, at der også her kan være metodiske forklaringer på forskellene. Det kan også skyldes, at undersøgelsen fra 2011 viste en meget høj deltagelse i motionsløb og rulle-skøjter/skateboard, som ingen af de undersøgte kommuner kommer i nærheden af, og disse aktiviteter foregår typisk på gader og veje.

Brug af specifikke faciliteter i Varde Kommune

De foregående analyser er baseret på nogle overordnede facilitetsopdelinger, som har gjort det muligt at se på brugen af faciliteter i sammenligning mellem lokalområder, andre kommuner og til dels også landstal. I det følgende ser analyserne nærmere på brugen af de specifikke faciliteter i Varde Kommune. Igen skal man være opmærksom på, at andelen er baseret på de børn og unge, som dyrker mindst én aktivitet (94 pct.), og ikke på alle børn og unge i kommunen. Desuden er Blåvandshuk Skole, Lykkesgårdsskolen samt friskolerne ikke med i undersøgelsen, hvilket spiller ind på brugen af faciliteter i disse områder.

Da kommunen råder over rigtig mange faciliteter, vil analyserne i det følgende fokusere på de fem hyppigst brugte faciliteter inden for hver facilitetskategori. Desuden bliver facilitetsbrugen slået sammen til de enkelte anlæg, hvor særligt de 16 selvejende anlæg er i fokus i denne analyse. En liste over brugen af samtlige faciliteter inklusiv skolehallerne er bagerst i denne delanalyse 3 som Appendix 1.

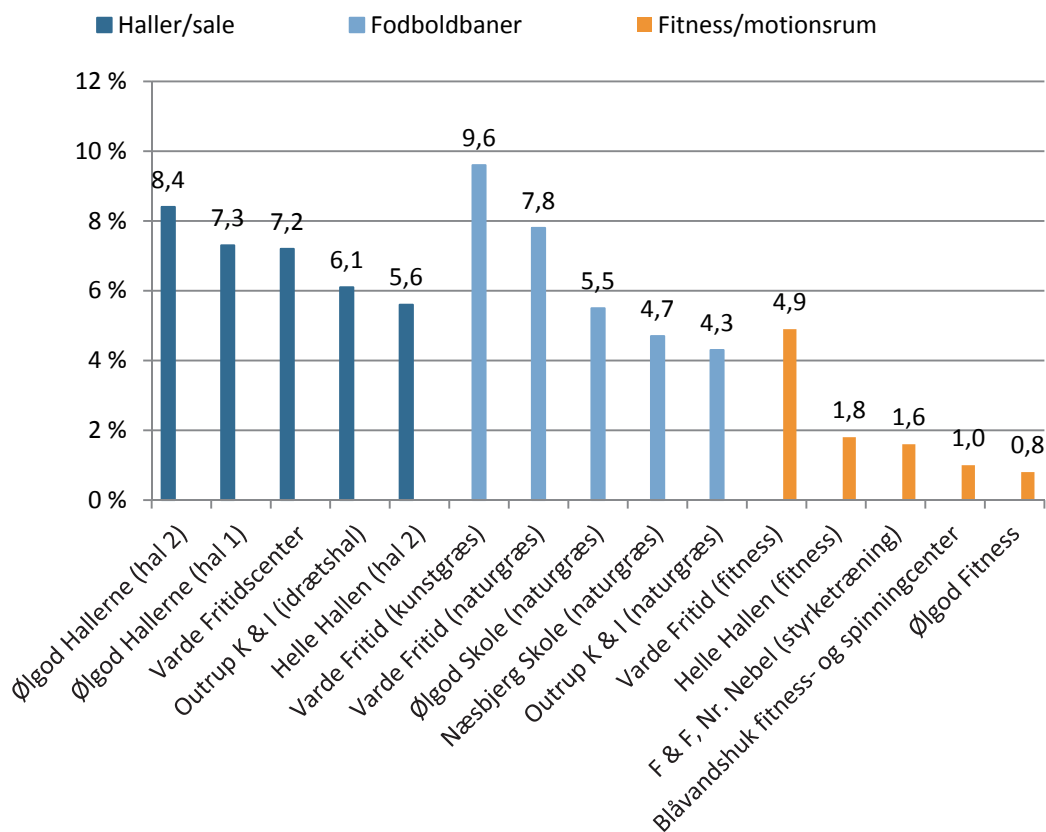
De geografisk spredte faciliteter tilknyttet de mange lokalområder afspejler sig i den faktiske brug af de enkelte anlæg. De fem mest benyttede faciliteter i Varde Kommune inden for kategorierne haller/sale, fodboldbaner og fitness/motionsrum, er vist i Figur 24 herunder. Generelt ser man relativt få andele, som benytter sig af de enkelte idrætsanlæg.

Brugen er altså spredt ud på de enkelte faciliteter, og man ser ikke én specifik facilitet, som benyttes af et stort antal børn og unge. Når springgraven i Ølgod Hallerne er den facilitet, som den største andel af børnene på kommunens folkeskoler benytter (8,4 pct.), tyder det dog på, at der alligevel er tale om en facilitet, som samler børn fra mere end bare lokalområdet ved Ølgod. Til sammenligning angiver 2,6 pct. af 4.-10. klasserne at bruge springcentret ved Outrup Kultur & Idrætscenter, mens idrætshallen dér benyttes af 6,1 pct. Outrup ligger dog i nærheden af Blåvandshuk Skole, som ikke er med i undersøgelsen, hvorfor det kan øve indflydelse på brugen af faciliteter ved Outrup. Samtidig er der ikke her fokus på øvrige aldersgrupper af yngre børn eller voksne, som også kan fylde meget i de gældende faciliteter (se samlet analyse af facilitetsbrug i delanalyse 7).

Kunstgræsbanen samt græsbanen ved Varde Fritidscenter er de mest benyttede fodboldbaner, og typisk er det de samme børn og unge, som benytter både natur- og kunstgræsbanerne.

Varde Fritidscenter samler også flest udøvere til fitnessfaciliteterne med 4,9 pct., som færdes her. De øvrige fitnessfaciliteter benyttes kun af et begrænset antal børn og unge, og Blåvandshuk-centret er med i top fem på trods af, at Blåvandshuk Skole ikke deltager i undersøgelsen.

Figur 24: Idrætsaktive børn og unges brug af specifikke haller/sale, fodboldbaner og fitness/motionsrum i Varde Kommune.

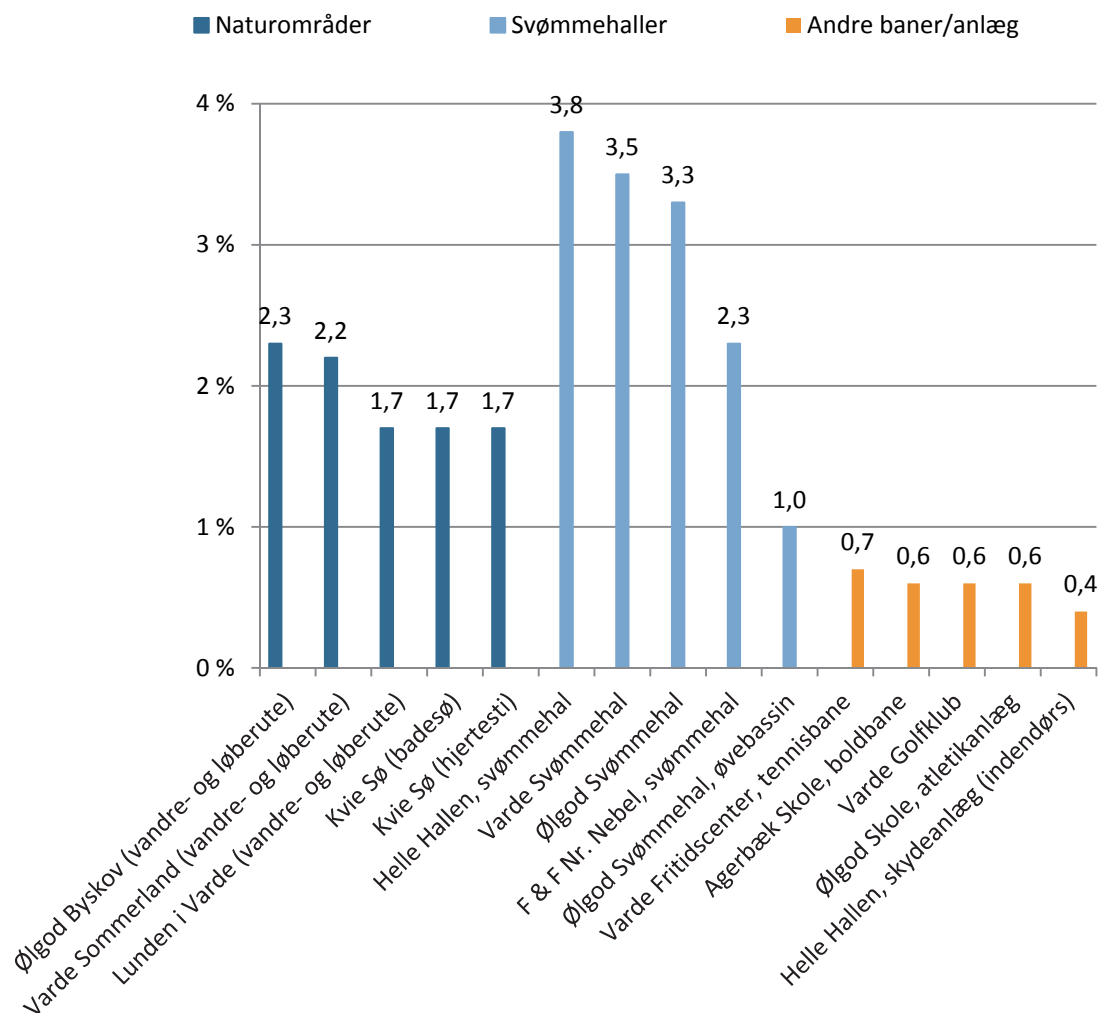
Figuren viser andelen af alle idrætsaktive børn og unge (andelen, der dyrker mindst én aktivitet), som benytter specifikke faciliteter. Kun de fem mest benyttede faciliteter inden for hver kategori er vist. (n=1.887).

De fem mest benyttede faciliteter inden for kategorierne naturområder, svømmehaller og andre baner/anlæg er vist i Figur 25. Blot omkring en til to pct. af de idrætsaktive børn og unge i kommunen benytter de nævnte naturområder, knap fire pct. svømmer i Helle Hallen svømmehal, mens meget få benytter specifikke faciliteter under kategorien 'andre baner/anlæg' såsom tennisbaner, skydebaner, ridebaner mv²⁹.

²⁹ Spørgeskemaundersøgelsen spurgte dog ikke ind til specifikke ridebaneanlæg, da disse ikke har været registreret forud for undersøgelsens forløb. Eleverne har haft mulighed for selv at nævne, hvis de benyttede anlæg, som ikke på forhånd var med i undersøgelsen. I alt har fire personer nævnt Ansager Ride klub, to har nævnt Helle Rideklub, to har nævnt Hindsig Ridecenter, Nordenskov ridebane er nævnt af én person, tre har nævnt Oksbøl Ride- og Køreklub, seks personer har nævnt Sig Rytterklub, syv har nævnt Varde Sportsrideklub, og endelig har tre nævnt Ølgod Rideskole.

Kommunens relativt mange muligheder for både natur, svømning og diverse specialfaciliteter giver altså også en stor spredning i brugen heraf.

Figur 25: Idrætsaktive børn og unges brug af specifikke naturområder, svømmehaller og andre baner/anlæg i Varde Kommune.

Figuren viser andelen af alle idrætsaktive børn og unge (andelen, der dyrker mindst én aktivitet), som benytter specifikke faciliteter. Kun de fem mest benyttede faciliteter inden for hver kategori er vist. (n=1.887).

Generelt ser man lidt flere piger end drenge i Vardes naturområder, og særligt Varde Sommerland vandre- og løberute tiltrækker flere 16-årige end yngre brugere, men alle fem naturområder har flest brugere blandt de ældste elever.

Pigerne befinder sig også oftere end drengene i de enkelte svømmehaller, og i alle svømmeanlæg falder brugen med stigende alder. Disse opgørelser viser altså børn og unges brug af kommunens svømmefaciliteter i fritiden på regelmæssig basis og giver ikke noget billede af brugen i forbindelse med skoleundervisning eller en enkelt årlig tur i svømmehallen. Alligevel er det tankevækkende, at svømmefaciliteterne, som jævnfør delanalyse 2 er relativt dyre i drift (ca. ti gange dyrere end en almindelig idrætshal), kun benyttes af lidt flere børn og unge i fritiden end de omkringliggende naturområder. Brugen blandt 4.-10-

klassens elever skal dog ses i en større sammenhæng med både yngre og ældre brugergrupper samt tider til offentlig svømning.

Mange af de enkelte faciliteter ligger på samme overordnede idrætsanlæg. Samler man faciliteterne på de 16 selvejende anlæg i kommunen, finder man, at Varde Fritidscenter er det mest benyttede anlæg med mere end hver femte idrætsudøver i 4.-10. klasse i kommunen, som kommer her (tabel 23). En lidt mindre andel på knap 14 pct. er tilknyttet Ølgodhallerne og Helle Hallen efterfulgt af Horne Idrætspark, Outrup Kultur & Idrætscenter og Form & Fritid Nr. Nebel. Igen med forbehold for manglende svar fra Blåvandshuk Skole, Lykkegårdsskolen samt friskolerne, og at det udelukkende er 4.-10. klasse, som er i fokus her.

Variationerne mellem de 16 anlæg er til dels et udtryk for, at anlæggene er forsynet med forskellige specifikke faciliteter. Som nævnt angiver Appendix 1 en oversigt over samtlige faciliteter på de enkelte anlæg samt andelen af de idrætsaktive, som benytter hver af disse faciliteter.

Generelt viser analyserne meget tydelige tegn på lokal brug af faciliteter. Eleverne bruger primært de faciliteter, som ligger i området, hvor de går i skole (og med stor sandsynlighed også bor). Samtidig ser man nærmest ingen brug på tværs af lokalområder. Varde Fritidscenter er det eneste, som for alvor samler elever fra alle fire lokalområder og på den vis skaber mulighed for, at de idrætsaktive møder hinanden fra de forskellige lokalområder.

I enkelte tilfælde kan særlige faciliteter eller aktivitetstilbud skabe øget mobilitet på tværs af lokalområder. Som tidligere nævnt gælder det eksempelvis springfaciliteterne ved Ølgodhallerne eller Outrup Kultur- & Fritidscenter. Begge steder ser man en lille andel fra andre lokalområder, som bruger disse faciliteter.

Tabel 23: Idrætsaktives brug af de 16 selvejende idrætsanlæg i Varde Kommune (pct.)

	Total	Blaabjerg	Ølgod og omegn	Varde og Opland	Helle
Alslev Idrætsanlæg	4,2	0	0,2	4,8	10,6
Billum Hallen	0,6	0,0	0,6	1,2	0,0
Blåvandshuk Idrætscenter	2,4 (3,2 inkl. svøm)	1,7 (2,7)	0,8 (1,0)	5,8 (7,0)	0,2 (0,9)
Form & Fritid Nr. Nebel	7,0 (8,4 inkl. svøm)	39,5 (47,8)	0,4 (0,4)	1,7 (1,8)	0,2 (0,2)
Helle Hallen	11,4 (13,6 inkl. svøm)	0	2,9	3,3	38,7
Hodde-Tirstrup	3,4	0,3	11,3	0,8	0,0
Horne Idrætspark	11,1	0	16,0	2,7	0
Jacobi Hallen	1,6	0,7	0,0	4,5	0,2
Janderup Sogns Aktivitetshus	1,1	0,0	0,0	3,3	0,0
Lykkegårdshallen	3,2	0,0	0,4	8,8	0,9
Orten Stadion	0,2	0,7	0,0	0,0	0,0
Outrup Kultur & Idrætscenter	9,2	48,5	2,3	1,8	0,6
Sig Stadion	3,9	0,0	11,3	2,3	0,0
Skovlund Ansager Hallen	1,4	0	3,7	0,7	0,6
Varde Fritidscenter	20,0 (21,9 inkl. svøm)	10,0 (10,6)	7,2 (8,4)	42,9 (45,7)	10,6 (13)
Ølgod Hallerne	11,8 (13,7 inkl. svøm)	0,3 (0,3)	38,5 (44,5)	3,2 (3,3)	0,9 (1,5)

Tabellen viser andelen af alle idrætsaktive børn og unge (andelen, der dyrker mindst én aktivitet), som benytter specifikke idrætsanlæg. Opdelt på lokalområde (n = 1.887).

Ønsker i nærområdet

I spørgeskemaet indgår et spørgsmål, som søger at afdække, hvorvidt børnene og de unge savner muligheder for idræt, sport eller motion i det område, hvor de bor. Det har været muligt at skrive ønsker/afsnit med egne ord, og materialet er efterfølgende blevet kodet i forhold til, hvilke ord der er benyttet i størst omfang.

Denne metode viser et umiddelbart indtryk af børnenes ønsker, som fylder i deres bevidsthed nu og her. De vil formentlig kun i begrænset omfang have ønsker ud over deres forhåndskendskab til, hvad man kan gå til, de vil formentlig ikke tænke langt ud i fremtiden, og samtidig kan man forestille sig en stærk socialiseringsmæssig påvirkning fra klassekammeraterne. Derudover kan man ikke udelukke, at mange ønsker sig mere af det, de allerede har eller bruger i stort omfang. Med disse forbehold kan man se, at de fleste børn er godt tilfredse med de nære faciliteter. En del svarer, at der er masser af muligheder, boldbaner og haller i nærheden. Dog ser man enkelte udsagn fra børn i Blaabjerg, som angiver, at de generelt bor langt væk:

Samtidig nævner flere børn på forskellig vis mulighederne for at benytte faciliteterne mere uformelt som et sted, hvor man også kan høre til og være med venner uden for faste træningstidspunkter:

”Kunne godt tænke mig at vores idrætsforening havde åben mulighed for træning hver dag efter skole, så jeg/vi kunne komme og træne.” (Varde og Opland)

Enkelte børn nævner også en erkendelse af, at specielle faciliteter kræver ekstra transport:

”Da jeg jo går til tumbling, hvor vi skal bruge en masse specielle redskaber, ville det være rigtig svært at få de ting omkring, hvor jeg bor (Helle-området). Det er også derfor, vi kører helt til Outrup, fordi der er muligheden for powertumbling.”

Helle

Dette passer godt i forlængelse af ovenstående opgørelse over en meget lokal brug af specifikke faciliteter, mens enkelte centre (med særlige faciliteter) har et lidt større opland af børn og unge, som benytter sig heraf.

Generelt nævner skolebørnene mange forskellige specifikke aktiviteter, som de godt kunne tænke sig at gå til. De helt store gengangere er fodbold og fitness. Det vidner om, at børn og unge generelt gerne vil have mere af det, der allerede eksisterer i stort omfang. Omvendt ser man også mere nicheprægede ønsker som basketball, bordtennis, bueskydning blandt drengene og dans eller udendørs træningsbaner/tarzanbaner/udendørs fitnesslegepladser blandt pigerne. I en Kommune som Varde, hvor de klassiske foreningsidrætter fylder meget i det samlede billede, kunne det formentlig være interessant for nogle børn og unge at kunne gå til nogle lidt mere nicheprægede/specielle idrætsaktiviteter. Volleyball er et godt eksempel på en lille idrætsgren i dansk kontekst, som på få år har haft stor succes i Varde Kommune med relativt stor tilslutning i ungdomsårgangene.

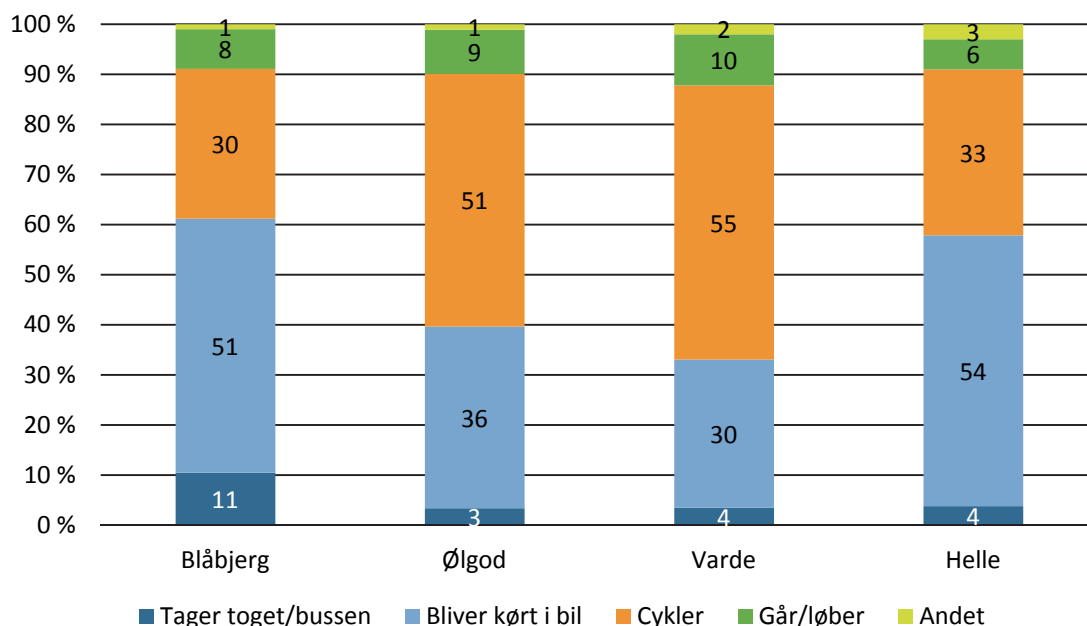
Transporttid

Herunder følger en opgørelse over idrætsaktive børn og unges transportmiddel til sport og motion, transporttid samt holdninger til denne transporttid.

De fleste idrætsaktive børn og unge cykler til sport eller motion (45 pct.), men i Varde Kommune bliver næsten lige så mange kørt i bil (41 pct.). Kun få tager offentlig transportmiddel (5 pct.) eller går/løber (8 pct.).

De yngste børn bliver oftere kørt i bil, mens andelen, der cykler, går eller tager offentlig transport, stiger med alderen. I Varde og Opland tager flere cyklen end i de tre øvrige lokalområder, og selv når man kontrollerer for alder (da eleverne i Varde og Opland er ældst), bliver flere kørt i bil uden for Varde og Opland – særligt i Blaabjerg (51 pct.) (se figur 26).

Figur 26. Idrætsaktive børns og unges transportform til det sted, hvor de oftest er aktive (pct.).

Tabellen viser transportform til den aktivitet, idrætsaktive børn og unge (andelen, der dyrker mindst én aktivitet), dyrker i størst omfang. Fordelt på lokalområde (n=1.887).

Flertallet af idrætsaktive børn og unge har højst et kvarters transporttid (den ene vej) til den aktivitet, de dyrker i størst omfang, men man finder alligevel en fjerdedel, som bruger længere tid (se tabel 24). De ældre elever bruger oftere lidt længere tid, men forskellene er primært i forhold til fem minutter vs. mere end fem minutter, og 16-årige bruger også sjældent mere end et kvarter på transport. Drengene og pigerne har samme transportvilkår.

Tabel 24: Idrætsaktive børns og unges transporttid til den aktivitet, de dyrker i størst omfang (den ene vej).

n=1.887	Total	Køn		Alder		
		Drengene	Pigerne	10-12 år	13-15 år	16 år
Under 5 minutter	25	26	25	31	22	18
5-14 minutter	48	45	51	46	49	56
15-29 minutter	16	17	14	12	20	16
30-45 minutter	4	4	4	4	5	3
Over 45 minutter	2	3	2	4	2	1
Ved ikke/ikke relevant	5	5	4	5	4	6

Tabellen viser transporttiden (den ene vej) til den aktivitet, idrætsaktive børn og unge (andelen, der dyrker mindst én aktivitet), dyrker i størst omfang. Total og opdelt på køn og alder (n=2.018).

Transporttiden er også næsten ens i alle fire lokalområder, og man ser altså ikke, at eleverne i Varde og Opland bruger mindre tid end elever fra de øvrige lokalområder. Den større andel, som bliver kørt i bil uden for Varde og Opland, kompenserer måske i nogle tilfælde

for længere afstande. Omvendt viste de tidligere analyser nogle mønstre i facilitetsbrug, som tyder på en gennemgribende lokal brug af faciliteter, som ligger i de lokalområder, hvor eleverne går i skole (og formentlig også bor).

Langt de fleste idrætsaktive børn og unge oplever, at transporttiden er acceptabel (70 pct.). De færreste synes, de bruger for meget tid, mens omkring en fjerdedel ville være villige til længere transporttid. Holdningerne er stabile på tværs af køn og alder, mens der faktisk er dobbelt så mange i Blaabyrg og Helle (ni pct.) som i Ølgod og omegn (fire pct.), der synes, at transporttiden er for lang. I Varde og Opland er andelen på seks pct. Selvom det stadig er relativt få, tyder det på, at de fysiske afstande kan have betydning for tilfredsheden i de yderste kanter af kommunen, men som tidligere vist har de nuværende forhold ingen indflydelse på selve andelen af idrætsaktive.

Hvorfor ikke dyrke idræt, sport eller motion?

De seks pct., som ikke har dyrket en eneste aktivitet i løbet af det seneste år, har svaret på, hvorfor de ikke dyrker idræt, sport eller motion. Det svarer til 131 respondenter, hvilket er et ret spinkelt datagrundlag at generalisere ud fra. Svarene afviger dog ikke nævneværdigt fra andre undersøgelser af samme art (Laub, 2013).

Ofte vil der ligge nogle mere komplekse eller 'skjulte' årsager til grund, som det enkelte barn ikke nødvendigvis reflekterer over eller overhovedet er klar over. Som tidligere nævnt påvirker socialiseringsmæssige forhold idrætsdeltagelse i høj grad. Derfor vil de stærkeste årsagsforklaringer til børns inaktivitet formentlig ligge i deres baggrundsvilkår som forældrenes socioøkonomiske status og interesse for og aktive deltagelse i sport og motion.

Når man spørger børnene og de unge direkte, angiver en andel på 14 pct. da også kategorien 'ved ikke'. Derudover siger de fleste, at de ikke gider, at de bruger tiden på andre fritidsinteresser eller venner. I forhold til eksisterende viden om disse barrierer ser man ingen større udsving i Varde-børnenes svar. Man kan dog konstatere, at det heller ikke i Varde Kommune ser ud til, at de ikke-idrætsaktive børn oplever mangel på faciliteter eller de rette tilbud i nævneværdigt omfang. De angiver også sjældent, at aktiviteterne er for dyre.

Nogle af de mere interessante udsagn, som også tyder på et potentiale for fremadrettet aktivitet, er udsagn som 'er i dårlig form', 'savner nogen at følges med' og 'holder pause, regner med at starte igen'. Særligt piger er tilbøjelige til at angive disse barrierer, og 11 pct. af pigerne angiver 'i dårlig form' i forhold til fem pct. af drengene. I Ballerup ser man dog op mod 20 pct. af pigerne, som angiver 'i dårlig form'. Det indikerer nogle muligheder, hvis de rette omstændigheder i forhold til tilrettelæggelse af aktiviteter er til stede.

Drengene angiver dog lige så ofte som pigerne, at de holder pause. Det afviger fra landsundersøgelsen, hvor pigerne oftere end drenge angiver dette svar, men i betragtning af at drenge og piger er lige tilbøjelige til at svare 'ja, men ikke for tiden' til spørgsmålet, om de dyrker regelmæssig sport eller motion, er det ikke så overraskende, at drengenes svar minder om pigernes på dette punkt.

Tabel 25: Årsager til ikke at dyrke idræt, sport eller motion (pct.).

n=131	Total	Køn		Alder		
		Drenge	Piger	10-12 år	13-15 år	16 år
Har ikke råd/er for dyrt	3,8	2	6	6	2	6
Mine forældre er imod	0,8	0	2	0	2	0
Bruger tid på fritidsjob	11,5	13	8	2	17	17
Bruger tid på familie/kæreste	9,9	7	14	4	13	17
Bruger tiden på venner	25,2	23	29	19	22	50
Bruger tiden på andre fritidsinteresser	22,1	20	27	17	23	33
Har dårligt helbred	4,6	2	8	6	5	0
Er i dårlig form	10,7	5	20	4	16	11
Ved for lidt om sport/motion	3,1	2	4	2	5	0
Mangler nogen at følges med	6,1	5	8	2	9	6
Savner muligheden for at dyrke den rette sport/motion	3,1	1	6	2	5	0
Har ikke de rette faciliteter i nærområdet	3,8	4	4	0	6	6
Sport/motion interesserer mig ikke	12,2	13	10	4	19	11
Gider ikke	27,5	29	25	13	39	28
Holder pause – regner med at starte igen	13	13	12	23	8	6
Mine venner/veninder dyrker heller ikke	0,8	1	0	0	2	0
Jeg har fysisk/psykisk handicap	3,8	4	4	2	3	11
Andre grunde	9,9	9	12	4	14	11
Ved ikke	13,7	13	14	21	11	6

Tabellen viser ikke-idrætsaktive børns angivne barrierer for ikke at dyrke idræt, sport eller motion. Total samt fordelt på køn og alder (n=131).

Hvert tiende ikke-idrætsaktive barn angiver 'andre årsager' og har haft mulighed for i en åben svarkategori at angive årsager med egne ord. Det svarer til blot 19 udsagn, som ikke peger i nogen entydig retning, men giver indtryk af mere eller mindre 'tilfældige' eller 'ureflekterede' årsager snarere end et bevidst fravalg af idræt. Eksempelvis skriver en dreng:

"Jeg bruger al min fritid på at passe mine dyr (6 køer, 7 høns og 2 katte), men jeg får motion, når jeg træner mine køer til dyrskuer."

Dette eksempel er med til at understrege, at idræt i traditionel forstand ikke er den eneste meningsfulde fritidsbeskæftigelse for børn, og at der findes andre uformelle måder at få sig rørt på i hverdagen. Det kan minde om, at det ikke per se er altafgørende, at børn og unge dyrker idræt i en idrætsforening, selv om det uden tvivl fører mange positive oplevelser og følgevirkninger med sig, som ikke kan reduceres til fysisk aktivitet.

Det næste udsagn er fra en pige, som mere direkte relaterer til gruppen af børn og unge, som ikke føler sig tilpas med de hidtidige idrætsoplevelser:

”Jeg kan godt lide sport mm., men jeg er ikke god til sport, og derfor har jeg valgt at fokusere på det, jeg kan lide at lave, og ikke det, som jeg reelt ikke interesserer mig for.”

I modsætning til det ovenstående udsagn kan der i dette tilfælde være god grund til at udvikle på tilbud, som vil kunne skabe en succesoplevelse inden for idrættens verden. I mange af de eksisterende idrætsforeninger kan man forestille sig, at løbet allerede er kørt, når man bliver teenager, og at det vil blive sværere og sværere med alderen at finde en idrætsgren og/eller en idrætsforening, hvor der er rummelighed til at kunne arbejde med succesoplevelser ud fra et spinkelt færdighedsmæssigt grundlag. På den vis repræsenterer dette udsagn et generelt opmærksomhedspunkt i udviklingen af idrætstilbud, som kan rumme de mere idrætsuante børn og unge. Samtidig nuancerer udsagnet de mange, som har valgt at sætte kryds ud for udsagn som ’gider ikke’ og ’bruger tiden på andre interesser’. Måske finder man også her potentialer for flere idrætsaktive i det omfang, idrætsaktiviteterne appellerer til den enkeltes udfoldelsesmuligheder og sørger for at skabe succesoplevelser og meningsfuld beskæftigelse uanset talentniveau.

Forventninger om fremtidig idrætsdeltagelse

Selv om et fåtal på seks pct. ikke dyrker aktiviteter, er der endnu færre (3 pct.), som slet ikke forventer at dyrke idræt, sport eller motion i fremtiden (se tabel 26). Dog angiver 12 pct. ’ved ikke’ til spørgsmålet.

I tabellen er forventningerne til fremtiden opdelt i forhold til nuværende deltagelse. Deraf ser man, at foreningsaktive i størst omfang forventer også i fremtiden at dyrke foreningsidræt. Men langt fra alle foreningsaktive forventer dog at fortsætte næste år. Knap en tredjedel af foreningsudøverne forventer at starte i et fitnesscenter (som dog også kan være organiseret i foreningsregi), mens lidt færre forventer at dyrke aktiviteter på egen hånd eller i uformelle grupper med venner og familie.

Aktive i private centre har som de eneste lige store forventninger til foreningsidræt og fitnesscenteridræt i fremtiden. De øvrige grupper af nuværende aktive sætter deres største lid til fremtidig foreningsidræt. En generelt stor andel forventer dog også at dyrke aktiviteter på egen hånd.

Det er interessant, at de ikke-idrætsaktive hælder lidt mere til fitnesscenter end foreningsidræt, hvis de skulle starte i fremtiden. Det adskiller sig dog ikke fra den gængse tendens i ungdomsårene, hvor fitness generelt er en af de mest populære aktivitetsformer. I forlængelse af ovenstående afsnit om barrierer er det med til at understrege, at de ikke-idrætsaktive kan have svært ved at se sig selv passe ind i de eksisterende foreningsrammer. Samtidig er det interessant, at de ikke-idrætsaktive i stor stil forholder sig usikkert til fremtiden med 37 pct., som svarer ’ved ikke’ på spørgsmålet, mens en mindre andel på 18 pct. ved med sikkerhed, at de ikke vil dyrke idræt i nærmeste fremtid. Igen vidner det om potentialer i det omfang, den idræts-uvante oplever at føle sig til rette med en idrætsaktivitet.

Tabel 26: Børn og unges forventninger om fremtidig idrætsdeltagelse (pct.).

Forventninger om idrætsdeltagelse i de kommende år:	Nuværende aktivitetsdeltagelse:						
	Total	Aktiv i forening	Aktiv i privat center	Aktiv i sfo/fritidsklub	Aktiv på egen hånd	Aktiv i anden sammenhæng	Ikke idrætsaktiv
Ja, i en idrætsforening	57	68	50	54	53	47	12
Ja, i et fitnesscenter	29	30	49	29	38	28	15
Ja, i en gruppe arrangeret af mig selv, familie, venner/bekendte	15	15	19	29	24	23	8
Ja, alene/på egen hånd	21	20	26	33	39	31	7
Ja, i anden sammenhæng	13	13	17	15	17	29	11
Nej	3	2	2	0	2	1	18
Ved ikke	12	9	11	18	9	15	37

Tabellen viser svar på, hvorvidt børn og unge tror, at de i de kommende år dyrker idræt, sport eller motion i forskellige organiseringssammenhænge. Total samt fordelt på nuværende organiseringsform (n=2.018).

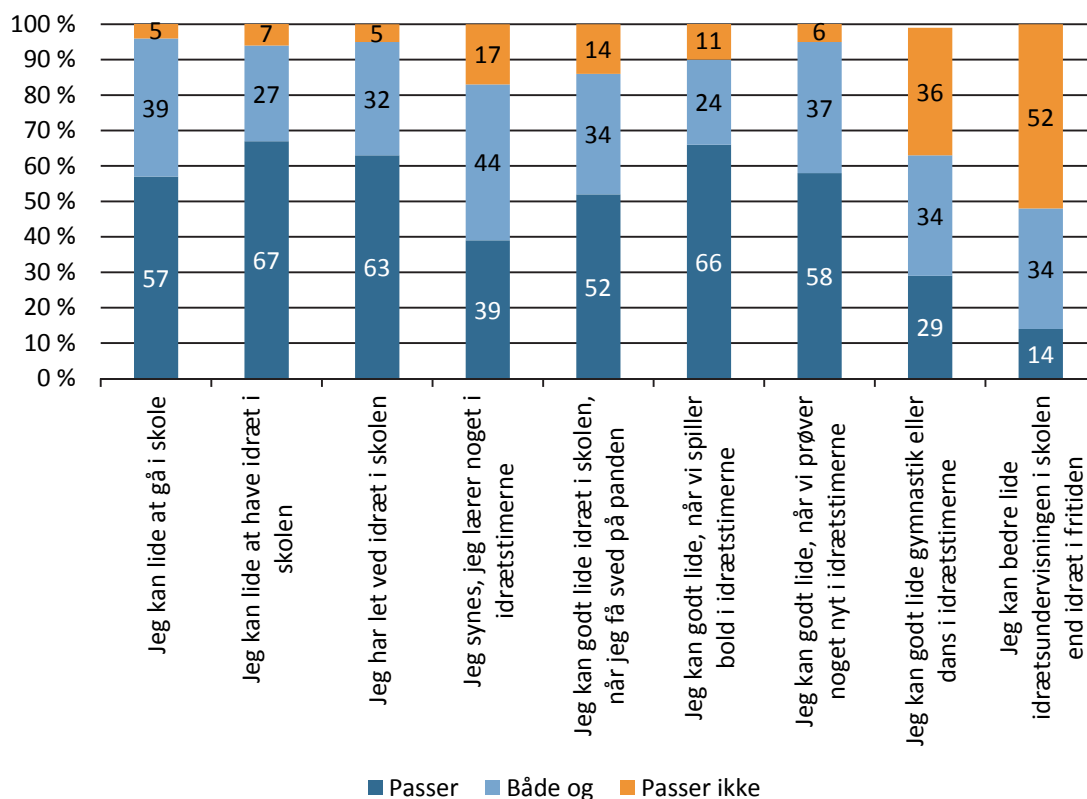
Børns holdninger til idræt i skoletiden

Undersøgelsen har også stillet en række spørgsmål om idræt i skolen. Her skiftes perspektiv fra fokus på den frivillige idræt i fritiden til at se på den obligatoriske idræt i skolen.

Børn forholder sig overvejende positivt til skoleidræt, men en stor andel udtrykker dog visse forbehold ved at angive udsagnet 'både og' til en række udsagn omkring skoleidrætten (se figur 27 herunder). Godt halvdelen af 4. til 10.-klasserne kan generelt godt lide at gå i skole, og en lidt større andel på 67 pct. kan lide idrætstimerne. Et lille flertal synes også at have let ved idræt i skolen, og boldspil er mere populært end at prøve nyt (som 58 pct. dog gerne vil), mens et mindretal på 29 pct. holder af gymnastik og dans i idrætstimerne.

Ser man på de orange søjler, som er udtryk for de børn og unge, der ikke synes, de enkelte udsagn passer, er det interessant, at 17 pct. ikke oplever, at de lærer noget, 14 pct. ikke bryder sig om at få sved på panden, mens hele 36 pct. ikke bryder sig om gymnastik og dans.

Figur 27: Elevernes holdninger til idræt i skolen (pct.).

Figuren viser svarfordelinger på ni spørgsmål omkring holdninger til idræt i skoletiden (n=2.018).

Kønnene er enige i deres vurdering af at gå i skole, men ellers ser man store kønsforskelle. Drengene er mere positive over for idræt i skolen end piger. Drengene har også lettere ved idræt i skolen end pigerne og synes i lidt større grad, at de lærer noget i idrætstimerne. Forskellene på køn kommer særligt til udtryk i spørgsmålet om at få sved på panden, hvilket 19 pct. af pigerne siger direkte, at det 'passer ikke' mod otte pct. af drengene.

Pigerne har næsten samme holdninger til boldspil og gymnastik/dans, hvilket henholdsvis 55 og 47 pct. godt kan lide. Omvendt ser man hele 77 pct. af drengene, der kan lide boldspil, mens 12 pct. kan lide gymnastik/dans.

Pigerne er lidt mere begejstrede end drengene i forhold til at prøve nyt (61 vs. 54 pct.). Stort set alle udsagn møder faldende opbakning med stigende alder. Holdninger til dans/gymnastik samt vurdering af skoleidræt i forhold til fritidsidræt ligger dog stabilt med stigende alder.

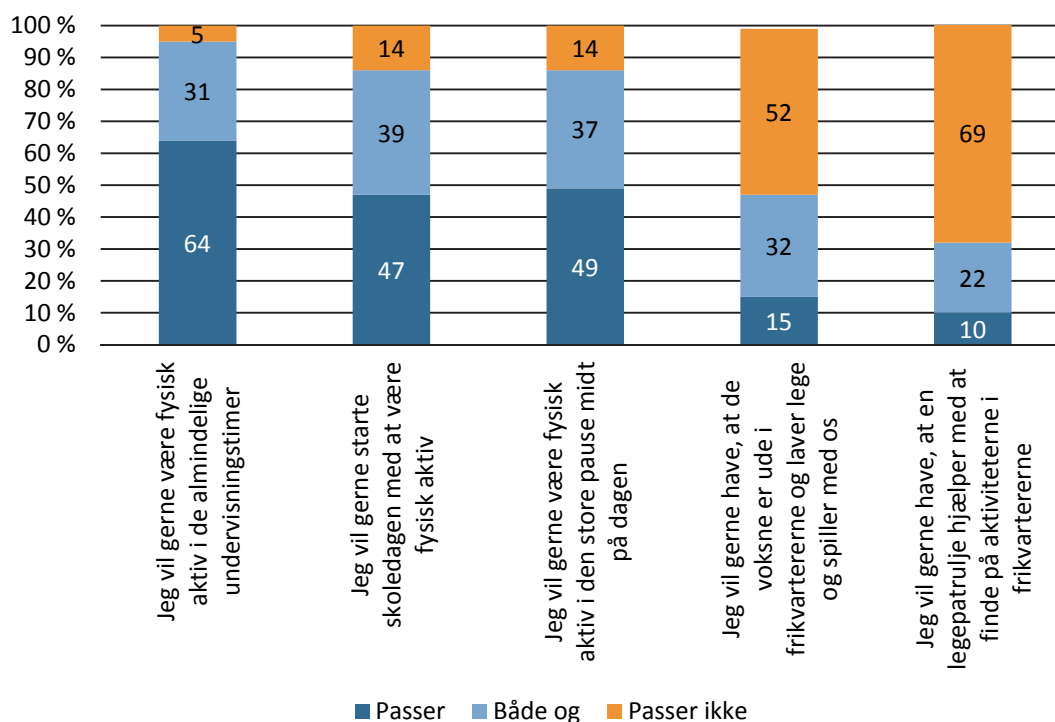
Fysisk aktivitet i skoletiden

Undersøgelsen har også stillet fire spørgsmål, som relaterer sig til folkeskolereformen. Spørgsmålene er stillet for at få en fornemmelse af børnenes holdninger til forskellige tiltag med øget fysisk aktivitet i skoletiden.

Som det fremgår af figur 28 herunder, angiver knap to tredjedele af 4.-10.-klasserne, at de gerne vil være fysisk aktive i de almindelige undervisningstimer. Det vil eleverne hellere end at være fysisk aktive på andre tidspunkter i løbet af skoledagen. Man ser dog 47 pct., som er med på at starte skoledagen med fysisk udfoldelse, og tilsvarende 49 pct., som gerne vil være aktiv i det store middagsfrikvarter.

Samtidig forholder eleverne sig kritisk til, at voksne eller legepatruljer skal organisere diverse aktiviteter og lege i frikvartererne. Blot 15 pct. ønsker voksne, og ti pct. ønsker legepatruljer til at styre aktiviteter i frikvartererne.

Figur 28: Elevernes holdninger til fysisk aktivitet i løbet af skoledagen (pct.).

Figuren viser svarfordelinger på fire spørgsmål omkring holdninger til fysisk aktivitet i skoletiden (n=2.018).

Primært de yngste børn mellem 10 og 12 år vil gerne sådanne tiltag med legepatruljer/voksne, og samtidig er børn af forældre uden arbejde lidt mere positive over for ideen end børn, hvis forældre er i arbejde. Man ser dog ingen sammenhæng mellem deltagelse i idræt i fritiden og disse to spørgsmål. Omvendt har idrætsdeltagelse i fritiden betydning for lysten til at være fysisk aktiv i løbet af skoledagen, da de idrætsaktive er mere positive overfor sådanne tiltag end ikke-idrætsaktive børn og unge.

Afrunding

Analysen af skolebørns idrætsdeltagelse i Varde Kommune viser generelt en høj idrætsdeltagelse, særligt blandt piger i forhold til resten af landet. Også i Varde falder andelen af idrætsaktive børn og unge dog med stigende alder. Det er bemærkelsesværdigt, at der er så små forskelle på idrætsdeltagelsen blandt børn og unge på tværs af forholdsvis forskellige

kommuner (sammenlignet med Ballerup og Gladsaxe, som begge på forskellig vis yder ekstra tilskud til aktiviteter for børn og unge). Det fortæller, at variationerne i idrætspolitikken i praksis ikke betyder så meget for den overordnede idrætsdeltagelse blandt børn.

Også i Varde Kommune ser man de 'klassiske forskelle' i idrætsdeltagelsesniveau afhængig af forældrenes socioøkonomiske baggrund og egen deltagelse i sport og motion. Analyserne viser, at forældrenes egen deltagelse i sport og motion kan fjerne nogle af disse forskelle, særligt i forhold til børn med ikke-vestlig baggrund. Hvis forældrene dyrker sport og motion, påvirker det børn til et deltagelsesniveau på højde med etnisk danske børn. Derfor er der god grund til at rette initiativer mod både børn og forældre, hvis man ønsker at udligne nogle af de socioøkonomiske forskelle i idrætsdeltagelsen.

Skolerne er de eneste aktører, som har fat i alle børn og unge, og derfor er det interessant at se på, hvordan heldagsskolen kan arbejde med øget idrætsdeltagelse for alle børn. Børnene i Varde Kommune vurderer idræt i skolen samt generel fysisk aktivitet i løbet af skoledagen ret blandet. Kun et lille flertal synes om de forskellige bevægelsesmæssige initiativer i skolen, og ofte er de i forvejen idrætsaktive mere begejstrede for sådanne tiltag end de idrætsuvante grupper. Derfor er det vigtigt, at den idræt og bevægelse, som kommer til at foregå i skoletiden, ikke bliver en direkte kopi af den eksisterende fritidsidræt, men mere engagerende for alle, hvis man ønsker at gøre en positiv forskel for de idrætsuvante grupper i løbet af skoledagen.

I børn og unges angivelser af barrierer for at dyrke idræt fylder pris (at det er for dyrt), mangel på faciliteter eller relevante tilbud kun ganske lidt. Samtidig angiver et flertal, at de ikke savner yderligere muligheder, samt at de oplever gode forhold for at dyrke idræt og motion i Varde Kommune.

Skoleelever fra Blaabygd-området oplever dog i lidt større omfang end i de andre lokalområder at være utilfredse med afstandene til sport og motion. Analyserne viser dog ingen forskelle i aktivitetsniveau på tværs af lokalområder, og som udgangspunkt indikerer det en tilfredsstillende dækning af faciliteter i alle fire undersøgte lokalområder i kommunen (Blåvandshuk er ikke med i børnedelen).

Analyserne tyder ikke på, at antallet af og afstanden til faciliteter øver indflydelse på børns samlede idrætsdeltagelse. En grundforsyning med faciliteter i lokalområdet samt muligheder for mere nicheprægede aktiviteter inden for en lidt større afstand ser dog ud til at være afgørende for en tilfredsstillende oplevelse. Børnene i de tre sammenligningskommuner bruger fuldstændig lige meget tid på transport som børn og unge i Varde, og derfor er oplevelsen af nærhed den samme uafhængig af de tre kommuner med vidt forskellige geografiske og transportmæssige forhold. Nok er idrætsdeltagelsen blandt børn og unge lidt højere i Varde Kommune end i Ballerup og Gladsaxe Kommuner, men forskellene er begrænsede og ikke signifikante. Omvendt kan antallet af faciliteter (og foreninger) have betydning for andelen af foreningsaktive, hvor børnene i Varde Kommune er noget bedre repræsenteret end i de øvrige kommuner.

I nogle tilfælde kan faciliteternes udformning og funktion dog præge selve aktivitetsmønstret blandt de aktive. De mange haller (og de tilhørende stærke foreninger) medfører en høj deltagelse i håndbold og gymnastik i Varde Kommune sammenlignet med andre kommuner. Den store tilslutning til en aktivitet som mountainbike illustrerer ligeledes, at adgang til særlige steder, faciliteter og i dette tilfælde attraktive naturruter- og områder og særligt anlagte stier, som er egnede til sådanne aktiviteter, giver grobund for udvikling af en ny aktivitet. Når idrætsforeninger i lokalområdet samtidig sætter aktiviteten på programmet, og tidsånden generelt har fokus på aktiv idrætsdeltagelse i naturen, ser man flere faktorer i et samspil, som får en bestemt aktivitet – som mountainbike i Vardes tilfælde – til at vokse.

Omvendt afspejler kommunens mange svømmefaciliteter ikke en højere svømmeaktivitet end i andre kommuner.

Appendix 1: skolebørns brug af faciliteter

Skolebørns brug af faciliteter i Varde Kommune (Andel af alle, der har dyrket mindst én aktivitet regelmæssigt inden for det seneste år):

n=1.887	Total
Alslev Idrætsanlæg	4,2
Alslev Idrætsanlæg, idrætshal	3,6
Alslev Idrætsanlæg, boldbane (naturgræs)	2,6
Alslev Idrætsanlæg, beachhåndboldbane	0,1
Alslev Idrætsanlæg, petanque	0,1
Alslev Idrætsanlæg, skydeanlæg	0,1
Alslev Idrætsanlæg, tennisbane (udendørs)	0,1
Billum Hallen	0,6
Billum Hallen, idrætshal	0,5
Billum Hallen, boldbane (kunstgræs)	0,2
Billum Hallen, spinning/opvarmning	0,1
Blåvandshuk Idrætscenter	2,4 (3,2 inkl. svøm)
Blåvandshuk IC gl. hal	0,7
Blåvandshuk IC hal 1	1,3
Blåvandshuk IC hal 2	1,2
Blåvandshuk IC, billard	0,1
Blåvandshuk IC, skydeanlæg	0,1
Blåvandshuk IC, spinningcenter	0,1
Blåvandshuk IC, springcenter	0,1
Blåvandshuk IC, tennisbane (udendørs)	0,1
Blåvandshuk IC, svømmehal	0,6
Blåvandshuk IC, badeland	0,3
Blåvandshuk IC, fitnesscenter	1,0
Form & Fritid Nr. Nebel	7,0 (8,4 inkl. svøm)
Form & Fritid Nr. Nebel, idrætshal	3,7
Form & Fritid Nr. Nebel, gymnastiksal	1,4
Form & Fritid Nr. Nebel, boldbane (naturgræs)	3,8
Form & Fritid Nr. Nebel, krocketbane	0,1
Form & Fritid Nr. Nebel, atletikanlæg (løbebane)	0,2
Form & Fritid Nr. Nebel, tennisbane (udendørs)	0,1
Form & Fritid Nr. Nebel, styrketræning	1,6
Form & Fritid Nr. Nebel, spinning	0,6
Form & Fritid Nr. Nebel, idrætslegeplads	0,1
Form & Fritid Nr. Nebel, multibane	0,0
Form & Fritid Nr. Nebel	2,3
Helle Hallen	11,4 (13,6 inkl. svøm)
Helle Hallen, gymnastiksal	2,2

Helle Hallen, hal 1	5,5
Helle Hallen, hal 2	5,6
Helle Hallen, hal 3	4,6
Helle Hallen, mødelokale 2	0,4
Helle Hallen, modelokale 3	0,3
Helle Hallen, boldbane (naturgræs)	0,5
Helle Hallen, billard	0,1
Helle Hallen, petanquebane	0,1
Helle Hallen, skydeanlæg (indendørs)	0,4
Helle Hallen, skydeanlæg (udendørs)	0,3
Helle Hallen, spinning (kælder)	0,3
Helle Hallen, svømmehal	3,8
Helle Hallen, fitness	1,8
Hodde Forsamlingshus, badminton	0,1
Hodde-Tistrup Hallen	3,4
Hodde-Tistrup Hallen, idrætshal	3,0
Hodde-Tistrup Hallen, minihal	1,6
Hodde-Tistrup Hallen, skydeanlæg	0,2
Horne Idrætspark	11,1
Horne Idrætspark, idrætshal	2,5
Horne Idrætspark, billard	0,1
Horne Idrætspark, festsal	0,3
Horne Idrætspark, spinning	0,1
Horne Idrætspark, boldbane (naturgræs)	3,7
Horne Idrætscenter, fitness	0,3
Jacobi Hallen, idrætshal	1,6
Janderup Sogns Aktivitetshus	1,1
Janderup Sogns Aktivitetshus, minihal	1,0
Janderup Sogns Aktivitetshus, boldbane (naturgræs)	0,5
Janderup Sogns Aktivitetshus, opvisningsbane (naturgræs)	0,3
Janderup Sogns Aktivitetshus, multibane	0,0
Janderup Sogns Aktivitetshus, parkourbane (indendørs)	0,1
Lykkegårdshallen	3,2
Lykkegårdshallen, idrætshal	2,9
Lykkegårdshallen, boldbane (naturgræs)	0,5
Lykkegårdshallen, krocketbane	0,1
Orten Stadion	0,2
Orten Stadion, boldbane (naturgræs)	0,2
Orten Stadion, total-håndbold/beach-håndbold	0,1
Outrup Kultur & Idrætscenter	9,2
Outrup Kultur & Idrætscenter, idrætshal	6,1

Outrup Kultur & Idrætscenter, minihal (med springcenter)	2,6
Outrup Kultur & Idrætscenter, spinninglokale	0,6
Outrup Kultur & Idrætscenter, boldbane (naturgræs)	4,3
Outrup Kultur & Idrætscenter, atletikanlæg	0,2
Outrup Kultur & Idrætscenter, billardlokale	0,1
Outrup Kultur & Idrætscenter, krocketbane	0,1
Outrup Kultur & Idrætscenter, skydeanlæg (indendørs)	0,1
Outrup Kultur & Idrætscenter, tennisbane	0,1
Outrup Kultur & Idrætscenter, motionsrum	0,4
Outrup Kultur & Idrætscenter, multibane	0,2
Sig Stadion	3,9
Sig Stadion, boldbane (naturgræs)	3,8
Sig Stadion, håndboldbane	0,1
Sig Stadion, tennisbane (udendørs)	0,1
Skovlund Ansager Hallen	1,4
Skovlund Ansager Hallen, gymnastiksal	0,6
Skovlund Ansager Hallen, idrætshal	1,1
Skovlund Ansager Hallen, motion	0,6
Skovlund Ansager Hallen, spinning	0,1
Varde Fritidscenter	20,0 (21,9 inkl. svøm)
Varde Fritidscenter, gymnastiksal	3,6
Varde Fritidscenter, idrætshal (hal 1 og hal 2)	7,2
Varde Fritidscenter, boldbane (naturgræs)	7,8
Varde Fritidscenter, boldbane (kunstgræs)	9,6
Varde Fritidscenter, beachvolleybane	0,2
Varde Fritidscenter, bowlingbane	0,3
Varde Fritidscenter, tennisbane (udendørs)	0,7
Varde Fritidscenter, fitness	4,9
Varde Fritidscenter, skate- og rulleskøjtebane (udendørs)	0,4
Varde Svømmehal	3,5
Varde Golfklub	0,6
Ølgod Hallerne	11,8 (13,7 inkl. svøm)
Ølgod Hallerne, aerobic	0,4
Ølgod Hallerne, spinning	0,3
Ølgod Hallerne, hal 1	7,3
Ølgod Hallerne, hal 2	8,4
Ølgod Hallerne, mødelokale (yoga og linedance)	0,2
Ølgod Hallerne, Ølgod Fitness	0,8
Ølgod Svømmehal	3,2
Ølgod Svømmehal, øvebassin	1,0
Ølgod Ungdomshus	0,1

Skolebørns brug af skolefaciliteter:

n=1.887	Total
Agerbæk Skole	3,5
Agerbæk Skole, gymnastiksal	1,5
Agerbæk Skole, boldbane (naturgræs)	2,5
Agerbæk Skole, boldbane	0,6
Agerbæk Skole, atletikanlæg	0,2
Agerbæk Skole, multibane	0,2
Alslev Skole	1,1
Alslev Skole, gymnastiksal	0,8
Alslev Skole, beachvolleybane	0,1
Alslev Skole, atletikanlæg	0,1
Alslev Skole, skydeanlæg	0,3
Alslev Skole, tennisbane (udendørs)	0,1
Ansager Skole	2,1
Ansager Skole, gymnastiksal	1,4
Ansager Skole, boldbane (naturgræs)	1,4
Ansager Skole, idrætslegeplads	0,0
Ansager Skole, multibane	0,1
Blåvandshuk Skole	0,4
Blåvandshuk Skole, gymnastiksal	0,2
Blåvandshuk Skole, boldbane (naturgræs)	0,3
Blåvandshuk Skole, atletikanlæg	0,1
Brorsonskolen	2,8
Brorsonskolen, gymnastiksal	1,9
Brorsonskolen, boldbane (naturgræs)	1,0
Brorsonskolen, atletikanlæg	0,1
Brorsonskolen, multibane	0,4
Fourfeldtskolen, svømmesal	0,1
Hjerting Skole, svømmehal	0,1
Horne Skole	1,5
Horne Skole, gymnastiksal	0,5
Horne Skole, boldbane (naturgræs)	1,2
Horne Skole, idrætslegeplads	0,0
Horne Skole, multibane	0,1
Højmarkskolen, svømmehal	0,1
Janderup Skole	0,5
Janderup Skole, gymnastiksal	0,3
Janderup Skole, boldbane (naturgræs)	0,3
Janderup Skole, atletikanlæg	0,1
Janderup Skole, volleybane	0,1

Janderup Skole, multibane	0,0
Lunde/Kvong Skolen	2,9
Lunde/Kvong Skolen, gymnastiksal	1,0
Lunde/Kvong Skolen, boldbane (naturgræs)	2,6
Lunde/Kvong Skolen, multibane	0,2
Nordenskov Skole	3,0
Nordenskov Skole, gymnastiksal	1,6
Nordenskov Skole, idrætshal	1,5
Nordenskov Skole, boldbane (naturgræs)	1,2
Nordenskov Skole, atletikanlæg	0,2
Nordenskov Skole, idrætslegeplads	0,1
Nordenskov Skole, multibane	0,1
Næsbjerg Skole	5,4
Næsbjerg Skole, idrætshal	1,4
Næsbjerg Skole, gymnastiksal	1,0
Næsbjerg Skole, boldbane (naturgræs)	4,7
Næsbjerg Skole, idrætslegeplads	0,1
Næsbjerg Skole, multibane	0,0
Nørre Nebel Skole,	2,2
Nørre Nebel Skole, gymnastiksal	2,2
Nørre Nebel Skole, håndboldbane (asfalt)	0,1
Nørre Nebel Skole, multibane	0,1
Outrup Skole	1,2
Outrup Skole, gymnastiksal	0,4
Outrup Skole, boldbane (naturgræs)	1,1
Outrup Skole, atletikanlæg	0,1
Outrup Skole, tennisbane (udendørs)	0,1
Præstegårdsskolen, svømmehal	0,0
Sct. Jacobi Skole	3,4
Sct. Jacobi Skole, gymnastiksal	1,4
Sct. Jacobi Skole, idrætshal	1,6
Sct. Jacobi Skole, boldbane (naturgræs)	1,4
Sct. Jacobi Skole, atletikanlæg (løbebane)	0,2
Sct. Jacobi Skole, idrætslegeplads	0,2
Sct. Jacobi Skole, klatrevæg	0,1
Sct. Jacobi Skole, Multibane	0,4
Skjern Å Skolen, varmtvandsbassin	0,0
Spansbjergskolen, svømmesal	0,1
Starup Skole	2,6
Starup Skole, gymnastiksal	1,3
Starup Skole, boldbane (naturgræs)	1,8

Starup Skole, idrætslegeplads	0,1
Starup Skole, multibane	0,1
Thorstrup Skole	2,1
Thorstrup Skole, gymnastiksal	2,0
Thorstrup Skole, atletikanlæg	0,1
Thorstrup Skole, tennisbane (udendørs)	0,2
Thorstrup Skole, idrætslegeplads	0,1
Thorstrup Skole, multibane	0,1
Tistrup Skole	1,5
Tistrup Skole, gymnastiksal	1,3
Tistrup Skole, volleybane	0,1
Tistrup Skole, hoppepude	0,2
Tistrup Skole, idrætslegeplads	0,1
Vitaskolen, svømmehal	0,1
Ølgod Skole	6,4
Ølgod Skole, gymnastiksal	1,3
Ølgod Skole, boldbane (naturgræs)	5,5
Ølgod Skole, atletikanlæg	0,6
Ølgod Skole, idrætslegeplads	0,0
Ølgod Skole, multibane	0,1
Årre Skole	2,2
Årre Skole, gymnastiksal	1,4
Årre Skole, idrætshal	0,8
Årre Skole, boldbane (naturgræs)	1,2
Årre Skole, multibane	0,1
Årre Skole, skaterbane (udendørs)	0,1
10 i Campus	1,3
10 i Campus, gymnastiksal	0,6
10 i Campus, boldbane (naturgræs)	0,7
10 i Campus, klatreanlæg	0,1
10 i Campus, multibane	0,2

Delanalyse 4: Voksne borgeres idrætsdeltagelse og brug af faciliteter og natur i Varde Kommune

Indledning

Denne analyse ser på idrætsdeltagelsen blandt voksne borgere mellem 16 og 80 år i Varde Kommune. Borgerne har besvaret et spørgeskema i marts måned 2015, som omhandlede deres deltagelse i idrætsaktiviteter, deres oplevelser og vurdering af de idrætsfaciliteter, de benyttede, samt behov og ønsker i forhold til aktivitetsmuligheder og -anlæg i kommunen.

Analyserne har særligt fokus på betydningen af køns- og aldersforskelle og ser også på lokale forskelle ud fra baggrundskapitlets opdeling af kommunen i fem lokalområder.

Metode

I samarbejde med Varde Kommune er der til denne undersøgelse lavet et udtræk af 3.178 voksne borgere over 16 år bosiddende i Varde Kommune.

Respondenterne i udtrækket fik pr. brev tilsendt en indbydelse til at deltage i undersøgelsen i slutningen af februar måned 2015. Dette brev indeholdt et link til en hjemmeside, hvor det var muligt at besvare det elektroniske spørgeskema.

Spørgeskemaet var konstrueret, så det indeholdt en række 'spring', således at ikke alle respondenter blev stillet over for de samme spørgsmål, men kun blev bedt om at svare på spørgsmål, der var relevante for deres situation vurderet ud fra svarene på de foregående spørgsmål. Hvis en respondent f.eks. svarede 'nej' til spørgsmålet, om man dyrkede idræt, skulle vedkommende ikke gennem alle spørgsmålene vedrørende idrætsaktiviteter og -faciliteter.

De voksne blev bl.a. spurgt om deres deltagelse i idrætsaktiviteter, deres oplevelser og vurdering af de idrætsfaciliteter, de benytter, samt deres ønsker og behov i forhold til aktivitetsmuligheder og -anlæg i kommunen. Endelig skulle respondenterne svare på en række baggrundsspørgsmål om køn, alder, uddannelse, arbejde, familieforhold mv. Spørgeskemaet indeholder en række af spørgsmål, som var med i den seneste landsdækkende undersøgelse, Danskernes motions- og sportsvaner 2011 (Laub, 2013).

Der blev udsendt rykkerskrivelser efter første svarfrist i midten af marts. Da indsamlingen blev afsluttet d. 13. april, havde 1.100 personer besvaret spørgeskemaet. Dette gav sammenlagt en forventet besvarelsesprocent for hele undersøgelsen på 35 pct.

Tabel 27: Undersøgelsens svarprocenter. Fordelt på køn, alder og lokalområde.

n=1.100		Antal inviterede	Antal svar	Svarprocent
Total		3.178	1.100	35 pct.
Køn	Kvinder	1.562	583	37 pct.
	Mænd	1.616	517	32 pct.
Aldersgruppe	16-19 år	300	91	30 pct.
	20-29 år	372	74	20 pct.
	30-39 år	428	100	23 pct.
	40-49 år	576	208	36 pct.
	50-59 år	595	239	40 pct.
	60-69 år	547	254	46 pct.
	70år+	360	134	37 pct.
Lokalområde	Blåvandshuk	265	102	38 pct.
	Blaabjerg	388	136	35 pct.
	Ølgod og Omegn	829	275	33 pct.
	Varde og Opland	1.142	422	37 pct.
	Helle	525	162	31 pct.

Den landsdækkende undersøgelse fra 2011 har en svarprocent, der ligger højere end i dette tilfælde (44 pct.), men hvis man sammenligner med tilsvarende undersøgelser af idrætsvaner på kommuneniveau, ligger svarprocenten i de fleste kommuner mellem 30 og 35 pct.³⁰

Den relativt lave besvarelsesprocent kan have betydning for analyserne, idet respondenter, der dyrker idræt, motion og sport, formodentlig er mere villige til at deltage i en undersøgelse om emnet end ikke idrætsaktive personer. Derfor kan man ikke afvise, at den samlede andel af idrætsaktive i Varde Kommune reelt er en smule lavere, end denne undersøgelse kommer frem til. Men undersøgelsen giver et værdifuldt indblik i de aktive borgeres vaner, behov og ønsker.

Et andet forhold, der kan spille ind på sammenligningsmuligheder med landstallene, er de fire års forskel i tidspunkt for dataindsamling. I denne tidsperiode kan nye tendenser eller strømninger forklare dele af forskellene mellem denne undersøgelse fra Varde Kommune og landsundersøgelsen fra 2011. Landstallene fra 2011 skal således bidrage til at perspektivere tallene var Varde – ikke til en direkte sammenligning. Yderligere metode er beskrevet i Appendix 2, bagerst i delanalyse 4.

Hvem dyrker idræt, sport og motion i Varde Kommune?

Andelen af voksne borgere i Varde Kommune, der svarer, at de normalt dyrker idræt, sport eller motion, ligger samlet set på 69 pct. Det kunne derfor tyde på, at Vardes borgere er en

³⁰ I Allerød Kommune var svarprocenten i en tilsvarende undersøgelse 34 pct., mens den i Skanderborg Kommune var 36 pct. Begge undersøgelser er fra 2014.

anelse mere idrætsaktive end landsgennemsnittet, hvor 64 pct. af danskerne svarede, at de normalt dyrker idræt, sport eller motion (Laub, 2013).

Tabel 28: Dyrker du normalt idræt, sport eller motion? Fordelt på køn, alder og lokalområde (pct.).

n=1.100		Ja	Ja, men ikke for tiden	Nej	Idrætsaktive på landsplan ³¹
Total		69	13	18	64
Køn	Kvinder	71	13	16	65
	Mænd	67	12	21	63
Aldersgruppe	16-19 år	75	20	5	67
	20-29 år	61	18	22	67
	30-39 år	71	14	15	63
	40-49 år	72	11	18	64
	50-59 år	68	11	21	63
	60-69 år	68	13	19	65
	70år+	69	8	23	58
Lokalområde	Blåvandshuk	67	13	21	---
	Blaabjerg	66	15	19	---
	Ølgod og Omegn	68	10	22	---
	Varde og Opland	72	13	16	---
	Helle	69	15	16	---

Den lavere svarprocent i kommuneundersøgelserne forklarer muligvis den højere deltagelse i Varde Kommune. Man kan i stedet sammenligne Varde Kommune direkte med andre kommuner, som har fået foretaget lignende kommunale undersøgelser af Idan/CISC i de senere år. Her viser tallene, at idrætsdeltagelsen i Allerød Kommune er på 73 pct. (Forsberg, Tofft-Jørgensen og Høyer-Kruse, 2014), mens den i Skanderborg Kommune er på 72 pct. (Høyer-Kruse og Tofft-Jørgensen, 2014).

Fordelt på køn ser man af tabel 28 herover, at lidt flere kvinder end mænd er idrætsaktive i kommunen. Forskellen er dog ikke signifikant.

Den yngste aldersgruppe på 16-19 år er mest aktiv, mens der sker et kraftigt fald i gruppen af 20-29 årige, hvor kun er 61 pct. angiver at være idrætsaktive. En mulig forklaring på den lave idrætsdeltagelse kan være, at de unge, som bliver boende i kommunen frem for at flytte væk for at tage en længere videregående uddannelse, er mindre tilbøjelige til at dyrke sport og motion. Generelt er uddannelseslængde den mest afgørende faktor for befolkningens tilbøjelighed til at dyrke sport eller motion (Pilgaard, 2009).

³¹ Procentsatser hentet fra den seneste idrætsvaneundersøgelse (Laub, 2013)

På tværs af lokalområder er der ikke de store forskelle på voksnes idrætsdeltagelse. De mest idrætsaktive bor i Varde og Opland (72 pct.), mens borgerne i Blaabyrg er de mindst idrætsaktive (66 pct.). Forskellene er her så små, at tilfældigheder kan være årsag til variationerne.

I forhold til socioøkonomiske faktorer³² er specielt tilknytning til arbejdsmarkedet en afgørende faktor for aktiv idrætsdeltagelse. Kun lidt under halvdelen (48 pct.) af personer, der midlertidigt er uden et arbejde³³, dyrker normalt idræt, motion eller sport. Uddannelseslængde har også en betydning for idrætsdeltagelsen med færrest idrætsaktive blandt personer med højst en grunduddannelse, mens de mest idrætsaktive har en lang videregående uddannelse (se tabel 29).

Tabel 29: Dyrker du normalt idræt, motion og sport? Fordelt på uddannelsesniveau. (pct.).

n=1.065	Uddannelsesniveau					
	Grundskole	Kort uddannelse	Kort videregående uddannelse	Mellemlang videregående uddannelse	Lang videregående uddannelse	Anden uddannelse
Ja	61	71	74	72	77	63
Ja, men ikke for tiden	16	11	12	11	10	16
Nej	22	18	14	17	13	21

Blandt personer med højst en grunduddannelse ser man altså, at mere end hver femte borger ikke dyrker sport eller motion.

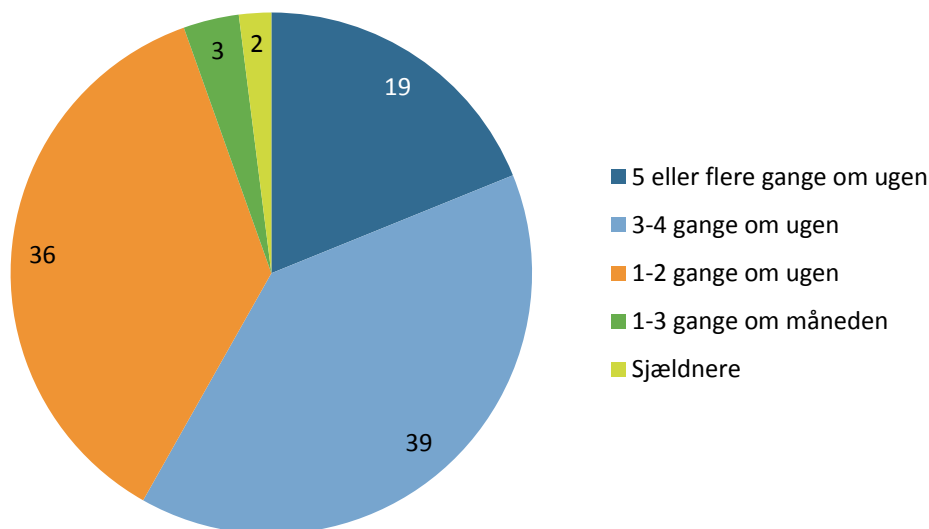
Hvor ofte dyrker borgerne idræt i Varde Kommune?

Flertallet af de aktive idrætsudøvere i Varde Kommune (andelen, som har dyrket mindst én aktivitet regelmæssigt inden for det seneste år) er aktive mindst én gang om ugen eller mere, som det fremgår af Figur 29 herunder.

³² Højest gennemførte uddannelse og tilknytning til arbejdsmarkedet.

³³ På orlov eller ledig på dagpenge/kontanthjælp

Figur 29: Hvor ofte dyrker du normalt sport, idræt eller motion? Andel af alle idrætsaktive (pct.) (n=954).

Sammenligner man med landstallene, dyrker den idrætsaktive del af befolkningen i Varde lidt oftere idræt end landsgennemsnittet. På landsplan er 13 pct. aktive 5 eller flere gange om ugen, mens 33 pct. er aktive 3-4 gange om ugen (Laub, 2013).

De idrætsaktive kvinder i kommunen ser ud til at træne lidt hyppigere end mænd (62 pct. dyrker idræt 3 eller flere gange om ugen i forhold til 54 pct. af mændene), men igen er forskellen for lille til at være signifikant.

Aktivitetsformer

Hele 69 pct. af Vardes voksne borgere har angivet, at de dyrker idræt, sport eller motion, hvilket ligger højere end landsgennemsnittet på 64 pct. Analyserer man i stedet på spørgsmålet om, hvorvidt befolkningen har dyrket mindst én specifik aktivitet inden for det seneste år, angiver 87 pct. af de voksne borgere i Varde Kommune at have dyrket mindst én aktivitet.

De syv mest populære motionsformer i Varde Kommune er i nævnte rækkefølge: vandreture (30 pct.), styrketræning (21 pct.), jogging/motionsløb (20 pct.), gymnastik (13 pct.), svømning (12 pct.), spinning/kondicykel (11 pct.), badminton (11 pct.) og landevejscykling (11 pct.). De voksne borgere i Varde Kommune følger dermed en landsdækkende tendens til i højere grad end børn og unge at benytte sig af aktiviteter, som traditionelt set ikke fylder meget i den kommunale idrætspolitik. Hvis man kigger på de 15 mest populære aktiviteter, er det kun gymnastik (13 pct.), badminton (11 pct.) og fodbold (7 pct.), der traditionelt overvejende dyrkes i en idrætsforening og i kommunalt støttede eller ejede faciliteter.

Tabel 30: Andelen af voksne borgere, der dyrker forskellige former for sport/motion (pct.).

n = 1.100	Varde	Landsplan
Vandreture	30	23
Styrketræning	21	24
Jogging/motionsløb	20	31
Gymnastik	13	12
Svømning	12	12
Spinning/kondicykel	11	11
Badminton	11	6
Landevejscykling	11	8
Mountainbike	9	4
Golf	8	5
Aerobic/step/pump/ Zumba el. lign.	7	12
Fodbold	7	9
Yoga, afspænding, meditation	5	6
Fiskeri	4	4
Jagt	4	3
Dans (alle former)	4	5
Anden vandtræning	3	2
Bowling/keglespil	3	4
Volleyball/beachvolley	3	1
Tennis	3	3
Ridning	2	2
Kano/kajak	2	2
Billard/pool	2	2
Stavgang/Nordic Walking	2	2
Rulleskøjter/skateboard	2	2
Håndbold	2	3
Skydning	2	2
Kampsport	1	2
Petanque/Boule	1	1
Basketball	1	1
Orienteringsløb	1	1
Sejlsport/surfing/kite	1	2
Roning	1	1
Andet individuelt boldspil	1	1
Triatlon/duatlon	1	<1
Bordtennis	1	1
Andet boldspil for hold (eks. floorball)	<1	1
Vinterbadning	<1	1
Skøjteløb (is)	<1	1
Parkour el. lign.	<1	<1
Handicapidræt	<1	<1
Atletik	<1	<1
Anden idrætsgren	7	4
Dyrker ingen aktiviteter	13	---

Hvis man sammenligner de mest populære aktiviteter i Varde Kommune med tallene på landsplan, er der overordnet tale om de samme idrætsgrene, men Varde-borgerne dyrker i højere grad følgende aktiviteter³⁴:

- Vandreture (med motion som formål)
- Badminton
- Landevejscykling
- Mountainbike
- Golf
- Volleyball

Måske skyldes disse forskelle, at relativt mange ældre borgere har deltaget i undersøgelsen. Dette kan tænkes at have en indflydelse på specielt vandreture og golf, som i højere grad dyrkes blandt den ældre del af den voksne befolkning (Laub, 2013). En anden forklaring kunne være, at de lokale forhold eller den lokale idrætskultur gør, at nogle aktiviteter er mere tiltrækkende og populære i Varde Kommune end i resten af landet³⁵.

Omvendt ser man også fire aktiviteter, som Varde-borgerne dyrker i mindre grad end på landsplan. Det gælder³⁶:

- Styrketræning
- Jogging/motionsløb
- Aerobic og Zumba m.m.
- Fodbold

Også her kan en del af forklaringen tilskrives den større andel af ældre blandt respondenterne, da de fire aktiviteter i højere grad dyrkes af den yngre del af den voksne befolkning (Laub, 2013). I andre kommuner ser man mønstre, som minder mere om landstallene end om tendenserne i Varde Kommune (Ballerup, Gladsaxe, Hvidovre og Allerød). Dette kunne tyde på, at Varde har nogle særlige kendetegn.

I forhold til lokalområderne i Varde Kommune er der nogle mindre forskelle fra område til område. Vandreture synes at være mere populære i de kystnære områder, Blåvandshuk og Blaabjerg. Her dyrker 35 pct. af borgerne denne motionsform i forhold til 29 pct. i den midt- og østlige del af kommunen. Derimod synes styrketræning at være mere udbredt i Varde og Opland samt den nordøstlige del af kommunen, mens motionsløb, sammenlignet med de andre områder, er mest udbredt i den gamle Helle Kommune samt omkring Varde by.

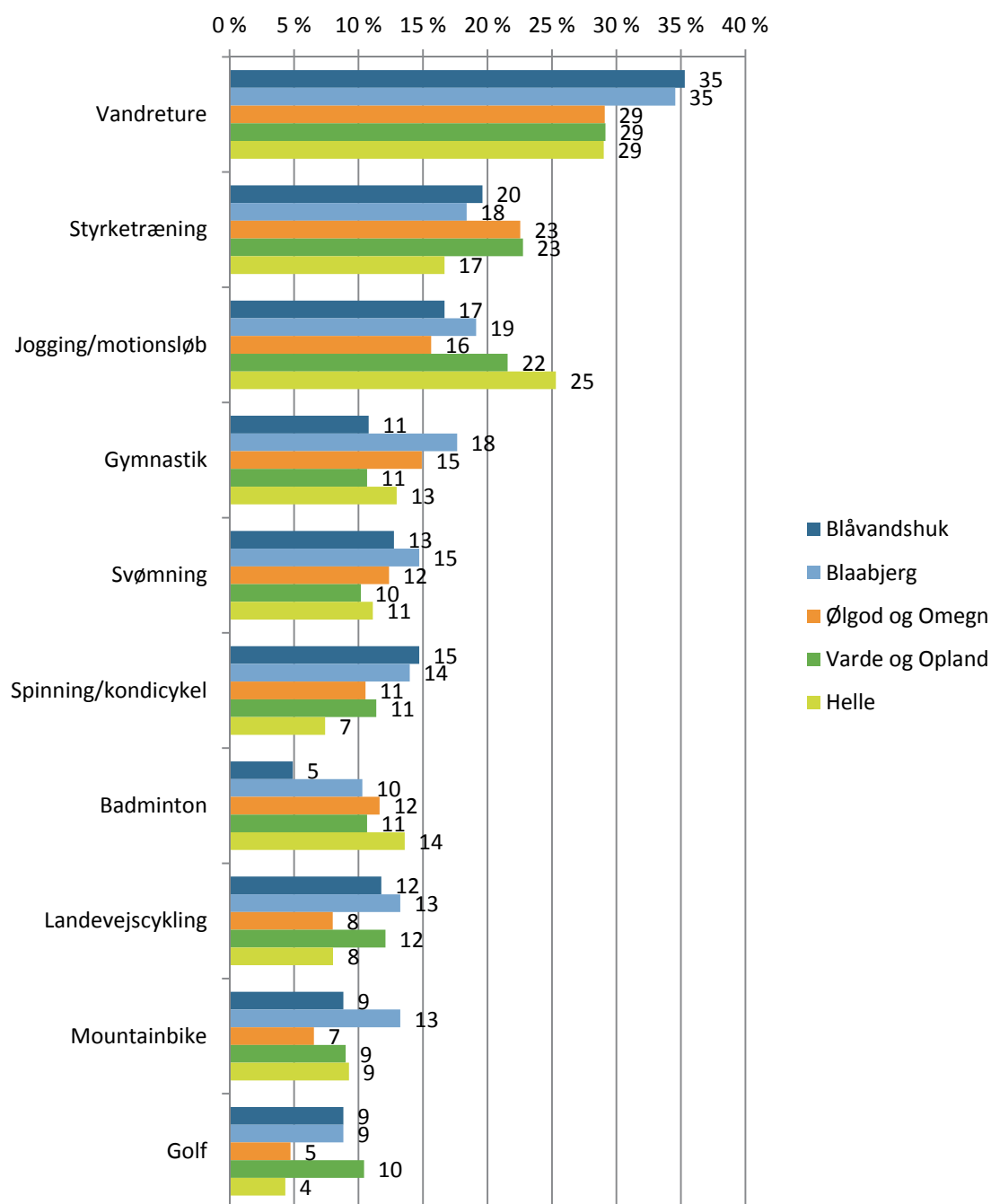
³⁴ Kun aktiviteter med en forskel på min. 2 procentpoint fra landstal er nævnt i denne sammenhæng.

³⁵ Fx er der i Varde Kommune oprettet et partnerskab, der skal være med til at sikre og vedligeholde mountainbike-ruterne i kommunen (Kilde: <https://www.dgi.dk/foreningsledelse/min-landsdelsforening/dgi-sydvest/artikler/samarbejde-styrker-mtb-i-varde-kommune>)

³⁶ Kun aktiviteter med en forskel på min. 2 procentpoint fra landstal er nævnt i denne sammenhæng.

Går vi længere ned på listen over de mere populære aktiviteter i Varde Kommune, er spinning en knap så populær aktivitet i Helle-området (7 pct.), som i resten af kommunen, mens badmintonspillerne til gengæld er flere end i de andre lokalområder (14 pct.). Mountainbike er mest udbredt i Blaabjerg (13 pct.), mens landevejscykling er mest populær blandt borgere i Blåvandshuk, Blaabjerg og Varde og Opland. De lokale forskelle er med til at synliggøre, at særlige naturområder, bestemte facilitetsmuligheder og aktive foreninger kan være med til at skabe lokale forskelle og dynamikker i det samlede idrætsbillede.

Figur 30: Hvilke aktiviteter har du dyrket regelmæssigt de seneste 12 måneder? Fordelt på lokalområder (pct.) (n=1.097).

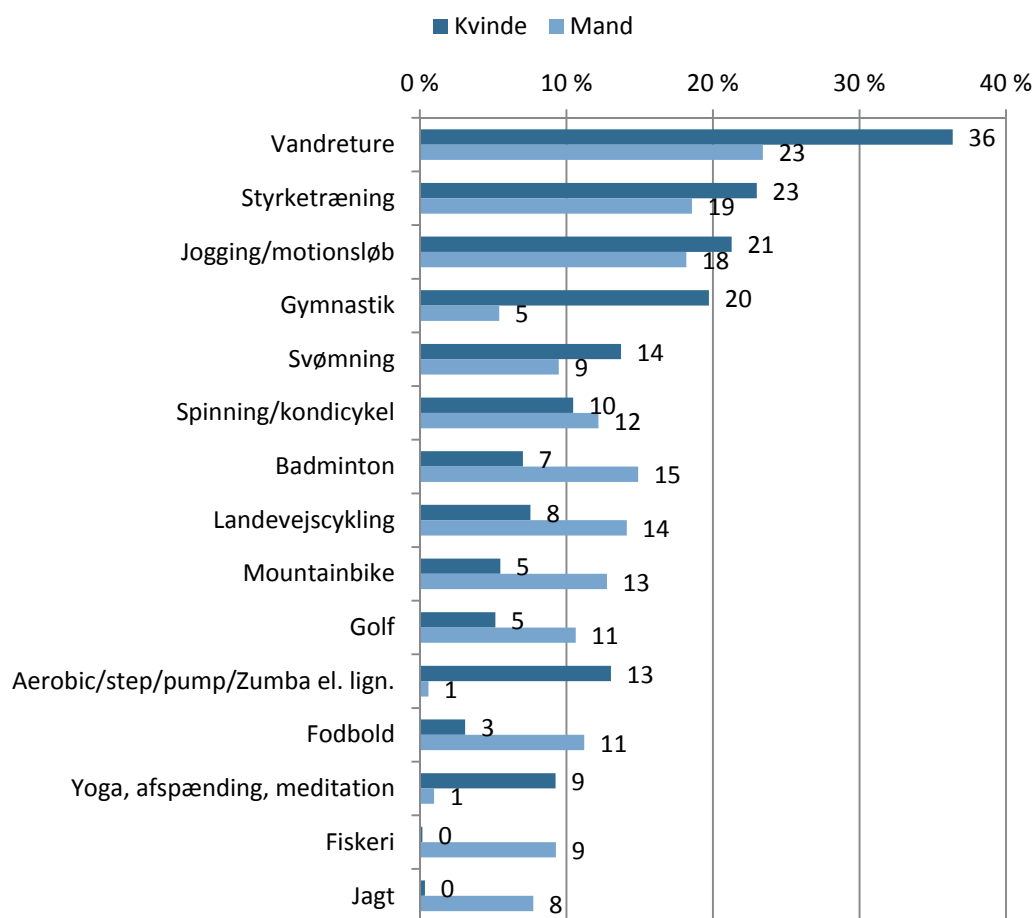
Nogle forskelle blandt de mest populære idrætsaktiviteter kan tilskrives en aldersforskel blandt respondenterne i de enkelte lokalområder, da alder har betydning for valget af aktivitet (se Tabel 31). Den gennemsnitlige andel af respondenter over 50 år er for hele Varde Kommune 57 pct. Mens denne andel er større blandt respondenter i Blåvandshuk (64 pct.), Blaabjerg (60 pct.) og Ølgod og Omegn (59 pct.), er den lidt mindre i Varde og Opland (55 pct.) samt Helle (51 pct.).

Køn og alder er bestemmende for borgernes aktivitetsvalg

Man kunne på forhånd forvente, at mænd og kvinder ikke dyrkede helt de samme idrætsaktiviteter (Laub, 2013). Dette viser sig også at være tilfældet i Varde Kommune. En sammenligning af de 15 mest populære aktiviteter viser dog, at styrketræning, motionsløb, spinning og svømning er næsten lige populære hos begge køn.

Omvendt udøver kvinderne i større omfang end mændene vandreture, gymnastik, yoga og aerobic/zumba o.lign., mens der er en overvægt af mænd i aktiviteter som badminton, landevejscykling, mountainbike, golf, fodbold samt fiskeri og jagt.

Figur 31: Andelen af mænd og kvinder, der dyrker de mest populære idrætsaktiviteter (pct.) (n=1.100).

Det er også forventeligt, at alder kan have en betydning for, hvilke aktiviteter der er mest populære (Laub, 2013). I tabel 31 er der mulighed for at se, hvilke idrætsgrene der er mest populære i de forskellige aldersgrupper.

De yngre voksne (16-29 år) dyrker i størst omfang styrketræning, motionsløb og fodbold. Derudover er gymnastik meget populært blandt de 16-19-årige (27 pct.), mens der sker et kraftigt fald i gymnastikdeltagelsen blandt 20-29-årige (9 pct.). Denne tendens ser man også på landsplan, om end i lidt mindre grad (Laub, 2013).

I den mellemste aldersgruppe (30-59 år) er billedet mere forskelligartet. Vandreture, styrketræning og motionsløb er stadig de mest populære aktiviteter set over hele gruppen, men fordelt på aldersgrupper er der stor forskel på populariteten af den enkelte motionsform.

Andelen af borgere, der vandrer og spiller golf, stiger med alderen, mens styrketræning daler i de ældre aldersgrupper. Motionsløb er utrolig populært blandt de 30-39-årige (42 pct.), men falder herefter. At lige netop denne motionsform er populært blandt de 30-39-årige skyldes formodentlig, at det er en meget fleksibel motionsform, der passer ind i en travl hverdag med arbejde og børn (Forsberg, 2014).

Foruden de mest populære idrætsgrene synes badminton og mountainbike at få en opblomstring blandt de 40-59-årige, mens fodbold og aerobic/zumba o.lign falder kraftigt blandt borgere i gruppen af 50-59-årige.

Mountainbike er en interessant aktivitet i denne sammenhæng, da man ikke i tidligere undersøgelser har set så høj tilslutning til aktiviteten. Det er en nyere trend, som man i Varde Kommune har satset på, ved at anlægge særlige ruter, lige som enkelte foreninger har tilføjet aktiviteten til programmet over de senere år. Sådanne tiltag har altså haft en effekt især i forhold til de 40-49-årige, hvor hele 17 pct. angiver, at de regelmæssigt dyrker aktiviteten.

De ældste borgere hælder, foruden vandreture, meget til gymnastik. Svømning er desuden meget populært blandt gruppen på 70 år og ældre (21 pct.). Landevejscykling og golf fastholder et højt deltagelsesniveau blandt de ældste aldersgrupper.

Tabel 31: Hvilke aktiviteter har du dyrket regelmæssigt de seneste 12 måneder? Fordelt på alder (pct.).

n = 1.100	Alder						
	16-19 år	20-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60-69 år	70 år+
Vandreture	9	22	16	25	38	39	36
Styrketræning	43	36	29	24	15	13	12
Jogging/motionsløb	21	30	42	27	21	11	1
Gymnastik	27	9	12	10	5	15	22
Svømning	5	11	12	12	12	9	21
Spinning/kondicykel	7	15	13	17	10	9	8
Badminton	9	7	5	13	12	14	6
Landevejscykling	5	4	11	11	10	14	12
Mountainbike	4	11	11	17	11	6	0
Golf	2	4	4	3	10	11	13
Aerobic/step/pump/ Zumba el. lign.	8	12	11	13	5	5	0
Fodbold	23	16	11	10	4	1	0
Yoga, afspænding, meditation	1	5	9	6	5	7	1
Fiskeri	3	3	6	3	4	7	4
Jagt	2	3	3	3	3	7	3

De ikke-idrætsaktive

I alt 146 respondenter svarende til 13 pct. af respondenterne svarede, at de slet ikke havde dyrket nogen af aktiviteterne inden for det seneste år. Disse respondenter fik mulighed for at svare på, hvorfor de ikke dyrker nogen form for aktiviteter, og som Tabel 32 viser, skyldes det i høj grad, at respondenterne prioriterer deres tid anderledes eller ikke har interesse for idræt og motion.

De tre mest udbredte årsager til ikke at dyrke idræt eller motion er, at 'man bruger tiden på arbejde' (26 pct.), 'andre fritidsinteresser' (24 pct.) eller 'familien' (20 pct.). Hertil er der 17 pct., som 'ikke finder sport/motion interessant', og 10 pct., som 'ikke gider'.

En mindre andel af de voksne angiver andre begrænsninger som årsag. Dårligt helbred (18 pct.), dårlig form (17 pct.), manglen på nogen at følges med (9 pct.) samt manglen på passende tilbud eller konkrete muligheder (7 pct.) er for nogle årsag til ikke at dyrke sport eller motion.

Omvendt opgiver blot to pct. af de inaktive borgere i kommunen manglende faciliteter som årsag til ikke at dyrke idræt. Det er et meget typisk svarmønster og samtidig en bekræftelse på, at Varde Kommune har en god facilitetsdækning i de enkelte lokalområder.

Endelig angiver ni pct. af alle de idrætsligt inaktive, at de for øjeblikket holder pause, men forventer at starte igen.

Tabel 32: Hvorfor dyrker du ikke idræt, sport eller motion? Fordelt på køn. Andel af ikke-idrætsaktive (pct.)³⁷.

n = 146	To- tal	Køn	
		Kvinder	Mænd
Bruger tiden på arbejde / har for lidt fritid	26	16	35
Bruger tiden på andre fritidsinteresser	24	19	29
Bruger tiden på familien	20	22	18
Har dårligt helbred	18	23	14
Sport / motion interesserer mig ikke	17	7	26
Er i dårlig form	17	20	14
Har ikke råd / er for dyrt	12	14	9
Gider ikke	10	6	14
Mangler nogen at følges med	9	14	4
Jeg er fysisk/psykisk handicappet	9	9	9
Holder pause - regner med at starte igen	9	14	4
Savner passende tilbud / konkret mulighed	7	9	5
Er for gammel	3	4	3
Har svært ved at få barn / børnene passet	2	1	3
Har ikke de rette faciliteter til sport / motion, der hvor jeg bor	2	1	3
Andre grunde, skriv hvilke:	8	10	6
Ved ikke	7	9	5

Fordelt på køn har lidt flere mænd end kvinder, svaret, at de ikke har dyrket en aktivitet regelmæssigt det seneste år (mænd 53 pct. vs. kvinder 47 pct.). Samtidig angiver mænd nogle lidt andre årsager end kvinder til spørgsmålet om, hvorfor de ikke dyrker sport eller motion.

Hos kvinderne skyldes et fravalg primært et dårligt helbred (23 pct.), at de bruger tiden på familien (22 pct.), og at de er i dårlig form (20 pct.). Hos mændene er de tre primære årsager, at de arbejder (35 pct.), bruger tiden på andre fritidsinteresser (29 pct.), og at sport/motion ikke har deres interesse (26 pct.).

Derudover synes der at være en social barriere hos kvinderne, hvor 14 pct. angiver, at de savner nogen at følges med, mens dette kun er tilfældet for 4 pct. af mændene. Der er også en klar overvægt af kvinder, der angiver, at de holder pause (14 pct.), mens den tilsvarende andel for mændene er betydeligt lavere (4 pct.). Særligt de unge kvinder er tilbøjelige til disse barrierer, hvilket kan skyldes graviditet og barsel, men som samtidig tyder på et potentiale for at arbejde med både tilgængeligheden og trygheden ved at dyrke idræt i hverdagslivet for denne målgruppe.

³⁷ Analyse på alder og lokalområde er ikke medtaget, da fordelingen af respondenter i de enkelte grupper er meget lille. Dette giver en betydelig usikkerhed omkring de beregnede procentdele.

Organisering

I Danmark har idræt, sport og motion primært være et anliggende for de frivillige foreninger, som har tilbudt de enkelte motionsformer i deres regi. Som gennemgangen af børnenes idrætsvaner har vist, er foreningsidrætten stadig den primære organiseringsform hos de yngste. Dette billede ændrer sig lidt, når vi her kigger på organisationen af idrætsaktiviteterne blandt de voksne borgere i Varde Kommune.

Den mest populære organisationsform for voksne i Varde Kommune er at være aktiv på egen hånd (60 pct.). Dernæst følger de foreningsaktive, hvor en i dansk sammenhæng meget stor andel på 51 pct. af respondenterne har angivet, at de dyrker mindst en af deres idrætsaktiviteter i en forening (se tabel 33). Den tredjemest benyttede organiseringsform er de kommercielle centre (20 pct.). De mindst benyttede organiseringsformer er arbejdspladsen (4 pct.) og aftenskoler (2 pct.).

Sammenligner man de tre hyppigste organiseringsformer i Varde Kommune med landstallene fra 2011 er andelen af de aktive på egen hånd og i private centre næsten identiske (se Tabel 33). De foreningsaktive i Varde Kommune udgør derimod en noget større andel, end de 41 pct. som angav, at de dyrkede deres aktiviteter i foreningsregi på landsplan (Laub, 2013).

Kigger man på forskelle mellem kvinder og mænd, er de relativt små. Kvinderne er lidt mere aktive i foreningsregi, hvilket adskiller sig fra landstallene, hvor foreningsidrætten typisk har bedst fat i mændene. Kvinder er også lidt mere aktive på egen hånd og i private centre, mens mænd omvendt dyrker lidt mere firmaidræt. Generelt er kønsvariationerne dog så små, at man ikke kan tale om signifikante forskelle.

Forskellene på lokalområder i Varde Kommune synes også små med den største andel af foreningsaktive i Helle-området (56 pct.) og den mindste andel i Ølgod og Omegn (45 pct.). Brugen af kommercielle centre topper i Blåvandshuk (25 pct.) og Varde og Opland (25 pct.), mens den mindste andel findes i Helle (15 pct.). Selvorganiseret motion er overordnet set populært i alle lokalområder, men dog mest populært i Helle (66 pct.) og mindst i Blåvandshuk (53 pct.).

Tabel 33: Organisering af idræt, sport og motion. Fordelt på køn og lokalområde (pct.).

n=1.100		Klub/ forening	Privat/ kommercielt center	Firmaidræt/ Arbejdspladsen	På egen hånd	Af- ten- sko- le	Anden sam- menhæng
Køn	Kvinder	52	22	3	62	2	4
	Mænd	50	19	5	58	1	6
Lokal- områder	Blåvandshuk	49	25	3	53	0	7
	Blaabjerg	54	17	2	62	1	7
	Ølgod og Omegn	45	17	4	57	3	6
	Varde og Opland	51	25	5	61	1	4
	Helle	56	15	4	66	3	2
I alt		51	20	4	60	2	5
Landstal		41	20	5	58	3	11

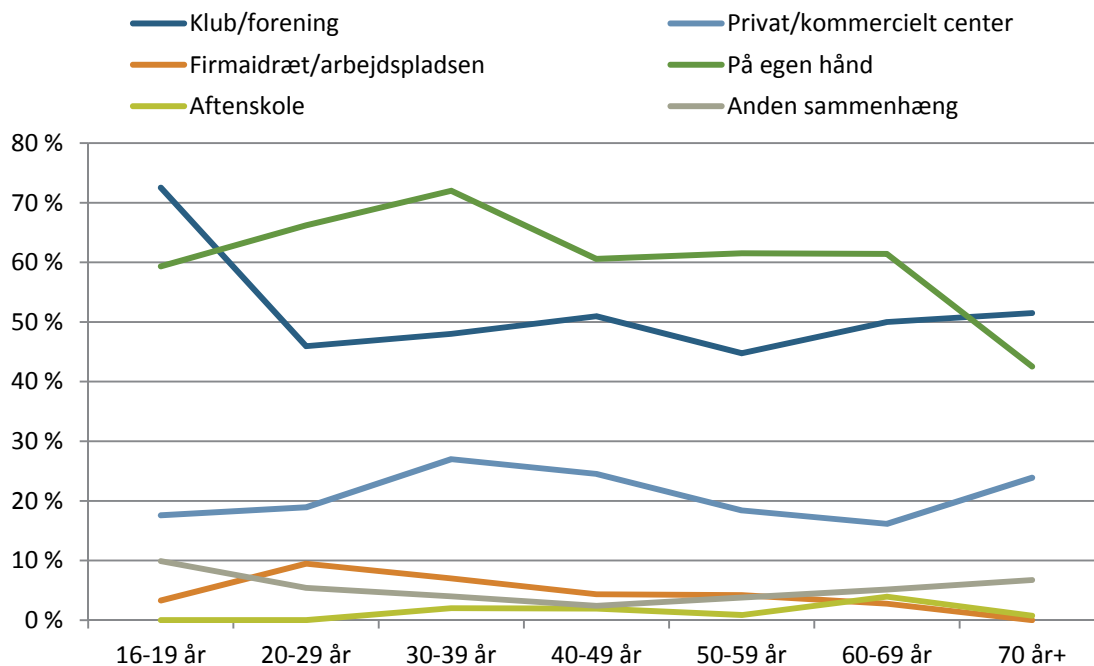
I Varde Kommune viser der sig nogle spændende tendenser, når man kigger på de voksnes tilknytning til foreningslivet i forskellige livsfaser. Foreningstilknytningen er som tidligere nævnt meget høj sammenlignet med resten af landet, og lidt overraskende er denne tilknytning meget stabil uagtet, hvilken fase af livet den voksne borger befinder sig i. Det tyder på, at foreningerne generelt er gode til at tilbyde relevante tilbud for alle målgrupper.

De klart mest foreningsaktive findes i den yngste aldersgruppe, hvor næsten tre ud af fire i gruppen af 16-19-årige dyrker mindst én aktivitet i en forening (73 pct.).³⁸ Foreningstilknytningen falder til lidt under halvdelen af de 20-29-årige (46 pct.) og ligger relativt stabilt mellem 45 og 51 pct. i de øvrige aldersgrupper.

Træning i kommercielle centre er mest populært blandt de 30-39-årige (27 pct.), der samtidig også i størst omfang dyrker aktiviteter på egen hånd (72 pct.). Denne aldersgruppe søger altså i større omfang end både yngre og ældre aldersgrupper mod mere fleksible måder at organisere aktiviteterne på.

³⁸ Det skyldes, at der indgår 22 respondenter på 15 år, som først fylder 16 år i 2015. Ser man bort fra disse 22 respondenter, er andelen af foreningsaktive i 16-19-års-alderen på 69 pct.

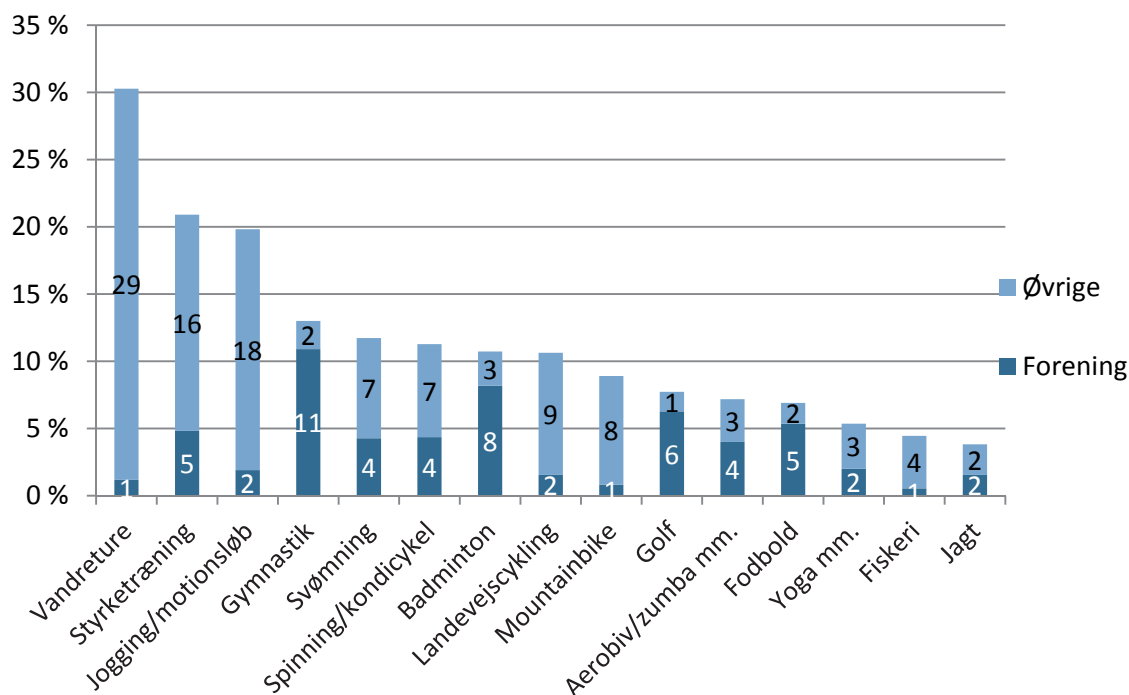
Figur 32: Andelen af borgere i Varde Kommune, der dyrker aktiviteter under forskellige organiseringsformer (pct.) (n=1.097).

Organiseringen af de enkelte idræts- og motionsaktiviteter

Foreningsdeltagelsen for de 15 mest benyttede aktiviteter er vist i Figur 33. Den mest dyrkede aktivitet for voksne i foreningsregi bliver dermed gymnastik, hvor samlet set 13 pct. angiver, at de dyrker gymnastik, og hele 11 pct. (svarende til 86 pct. af alle gymnaster) angiver at gøre dette i en forening. Dermed er der blandt de voksne borgere i Varde Kommune en overvægt af foreningsaktive i gymnastik (13 pct.), badminton (8 pct.), golf (6 pct.), aerobic/zumba mm. (4 pct.) samt fodbold (5 pct.).

Figur 33: Andel af foreningsaktive i de 15 mest benyttede aktiviteter (pct.) (n=1.100).

Lidt overraskende er der en større andel af foreningsaktive end aktive i kommercielle centre blandt aktiviteter, der traditionelt er stærkt funderet i den kommercielle idræt. I Varde Kommune drejer dette sig om spinning (4,4 pct. aktive i forening / 3,5 pct. aktive i kommercielt center), aerobic/zumba mm. (4,0 pct. aktive i forening / 2,1 pct. aktive i kommercielt center) samt yoga mm. (2,0 pct. aktive i forening / 1,2 pct. aktive i kommercielt center). Dermed er det kun de aktive inden for styrketræning, som organiserer aktiviteten mere i private centre end i foreningsregi (4,8 pct. aktive i forening / 8,5 pct. aktive i kommercielt center). Dette understreger endnu engang foreningsidrættens stærke position i Varde Kommune. Foreningsidrættens omstilling til voksnes interesse for motion bærer frugt. Dog ser man stadig, at langt de fleste mountainbikere ikke er organiserede i foreninger, og fremvæksten for denne aktivitet kan kun i begrænset omfang tilskrives foreningernes rolle.

Transport til og fra sport og motion

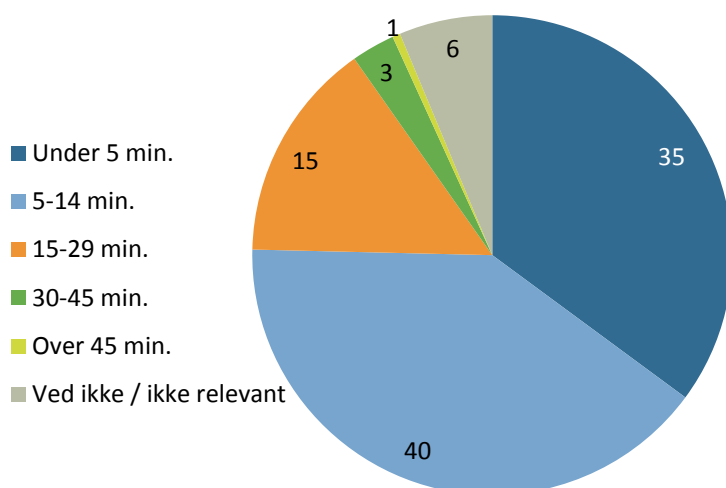
I tabel 34 er det muligt at se, hvilke transportformer som oftest benyttes blandt de voksne i Varde Kommune. Næsten halvdelen af de voksne bruger bilen til at transportere sig til sport og motion (48 pct.), mens ca. tre ud af ti benytter cyklen (29 pct.), og hver femte går eller løber (20 pct.). Sammenligner man de enkelte lokalområder, benyttes bilen i højere grad i Blaabjerg (59 pct.) og Helle (60 pct.), mens cyklen kommer lidt mere i brug i Blåvandshuk (36 pct.), Varde og Opland (34 pct.) og i Ølgod og Omegn (32 pct.).

Tabel 34: Hvilken form for transport bruger du typisk for at komme hen til det sted, hvor du oftest dyrker idræt, sport og motion? Fordelt på køn og alder. Andel af idrætsaktive (pct.)³⁹.

n = 952	Total	Lokalområde				
		Blåvandshuk	Blaabjerg	Ølgod og Omegn	Varde og Opland	Helle
Gang/løb	20	20	18	21	20	19
Cykel	29	36	19	32	34	17
Bus / Tog	1	0	3	2	<1	1
Bil	48	43	59	42	44	60
Andet	2	1	0	3	2	3

Langt størstedelen af de idrætsaktive borgere i Varde Kommune bruger relativt kort tid på at transportere sig til sport og motion. Tre ud af fire borgere har højst et kvarter (den ene vej), mens blot én pct. bruger mere end 45 minutter. (se figur 34).

Figur 34: Hvor lang transporttid har du til den idræts- eller motionsaktivitet, som du bruger mest tid på (kun den ene vej)? Andel af idrætsaktive (pct.) (n=954).

Samtidig er flertallet (77 pct.) tilfredse med denne transporttid, mens 18 pct. er villige til at bruge mere tid på transport til idræt, sport og motion. Blandt de fem lokalområder er der størst villighed til at bruge mere tid på transport blandt borgerne i Blåvandshuk. Her har hele 27 pct. angivet, at de er villige til en længere transporttid, men disse findes også i gruppen, der maksimalt benytter 15 minutter på transport.

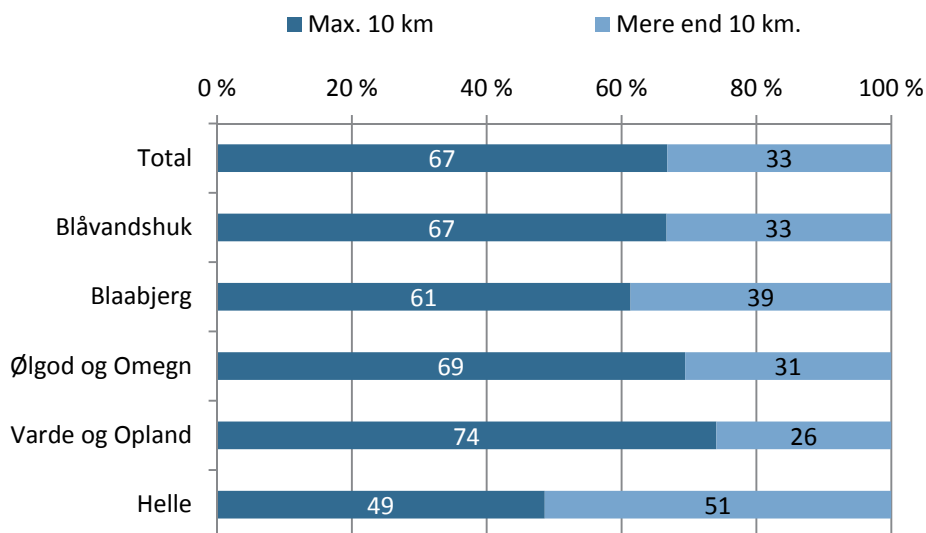
Der er også forskelle på lokalområderne, når det kommer til den maksimale afstand, borgerne er villige til at transportere sig for idræt. Samlet set vil to ud af tre borgere i Varde Kommune maksimalt transportere sig 10 kilometer (67 pct.), men for borgerne i Varde og Opland gør denne begrænsning sig gældende hos næsten tre ud af fire borgere (74 pct.).

³⁹ Kun dem, som går til mindst én aktivitet.

Modsat er hele 49 pct. af indbyggerne i Helle-området villige til at transportere sig mere end 10 kilometer for at komme til at dyrke deres idræts- eller motionsaktivitet i hverdagen.

De mest mobile borgere befinder sig i de yngre aldersgrupper. Omvendt angiver hele 58 pct. af gruppen over 70 år, at de maksimalt vil transportere sig fem kilometer.

Figur 35: Hvor langt er du villig til at transportere dig for at benytte faciliteter/steder til at dyrke din idræt/motion i hverdagen? Andel af idrætsaktive. Fordelt på lokalområder (pct.) (n=952).

Faciliteter

Dette afsnit ser nærmere på, hvor de idrætsaktive voksne borgere i Varde Kommune dyrker deres idræts- og motionsaktiviteter (andelen, der dyrker mindst én aktivitet). De fire mest benyttede faciliteter og arenaer er i rækkefølge (se også tabel 35):

- Naturen (i skoven, på stranden, på vandet, i parker m.v.) (58 pct.)
- Veje, gader, fortove og lign. (43 pct.)
- Haller/sale (40 pct.)
- Fitnesscenter/motionsrum (33 pct.)

De primære arenaer og faciliteter for voksnes idræt ligger dermed uden for den traditionelle kommunale idrætspolitik. En politik der oftest er centreret om svømme- og idrætshaller, boldbaner og specifikke idrætsanlæg (Ibsen, 2009). I Varde Kommune ser man dog relativt mange borgere, som benytter idrætshaller og -sale, 18 pct. der benytter svømmehallerne, 14 pct. der benytter andre baner/anlæg⁴⁰, samt 9 pct. der benytter fodboldboldbaner.

⁴⁰ Herunder ishockey, beachvolley, bowling, tennis, golf, ridning, skydning, atletik.

Tabel 35: Hvilke idrætsanlæg, idrætsfaciliteter, idrætslokaler eller stedet benytter du, når du dyrker motion, idræt eller sport? Andel af idrætsaktive (mulighed for flere svar) (pct.).

n = 954	Total	Køn		Aldersgruppe						
		Kvinder	Mænd	16-19 år	20-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60-69 år	70+
Naturen	58	61	54	39	61	68	60	64	59	48
Vej, gader, fortove og lign.	43	45	40	27	48	53	48	48	40	31
Hal/sal	40	42	37	60	30	35	47	33	36	40
Fitnesscenter/motionsrum	33	37	29	51	50	36	36	27	29	25
Hjemme/i haven	18	21	15	27	27	22	15	15	17	17
Svømmehal	17	20	14	7	22	15	16	17	15	28
Andre baner/anlæg	14	11	18	14	11	12	6	18	18	17
Fodboldbaner	9	4	13	29	19	13	10	3	4	1
Anlæg ved vand	2	2	3	1	5	0	3	3	2	1
Aktivitetsanlæg	2	1	3	5	6	3	2	<1	<1	2
Andet ⁴¹	6	6	6	4	8	8	6	5	6	6

Kigger man på køn, er der ikke de store forskelle på kvinder og mænds brug af faciliteter. Dog er kvinder mere tilbøjelige til at bruge fitness- og motionsrum (37 pct. kvinder over for 29 pct. mænd) og naturen (61 pct. kvinder over for 54 pct. mænd), mens mænd i højere grad benytter fodboldbaner (4 pct. kvinder over for 13 pct. mænd) og andre anlæg (11 pct. kvinder overfor 18 pct. mænd).

Brugen af forskellige facilitetstyper varierer afhængig af alder. Naturen bliver overordnet set benyttet mest i alle aldersgrupper på nær de 16-19-årige, men andelen er dog en del lavere for gruppen over 70 år (48 pct.). I forhold til idrætshaller og -sale er der størst tilslutning blandt de 16-19-årige (60 pct.), men brugen af idrætshaller og -sale falder allerede kraftigt i gruppen af 20-29-årige (30 pct.). Det samme mønster ses i foreningstilknytningen, og da idrætsforeninger (specielt hvis de har aktiviteter for børn og unge) oftest får tildelt flest tider i idrætshaller og -sale, kunne det tænkes, at der findes en sammenhæng her.

Fitnesscentre og motionsrum bliver klart mest brugt blandt de 16-29-årige (ca. halvdelen), mens brugen er faldende til ca. hver fjerde idrætsaktive i gruppen over 50 år. Andelen af svømmehalsbrugere er størst blandt den ældste aldersgruppe (28 pct.), men også blandt de 20-29-årige findes en del svømmere, da mere end hver femte er aktiv i en svømmehal (22 pct.). Den laveste andel af svømmehalsbrugere findes hos de yngste, da kun 7 pct. af de idrætsaktive benytter en sådan.

⁴¹ Under Andet var det muligt at angive en facilitet. Konkret blev Varde Fysioterapi og Træningscenter og BKK Varde klub-/træningslokale nævnt mere end 1 gang. Derudover blev følgende faciliteter nævnt: Billum BMX Indoor, Varde BMX bane, Outrup Speedway bane, Henne Golfklub, Skærbæk Mølle Golfklub, Vestervangskolen (Esbjerg).

Andelen, der benytter fodboldbanerne, falder stærkt med alderen. Hvor 29 pct. blandt de 16-19-årige er aktive på boldbanerne, falder denne andel støt frem til og med gruppen af 40-49-årige, mens en meget lav andel af de ældste idrætsudøvere (50+ år) får græs under fødderne på Varde Kommunes boldbaner.

Naturområder som aktivitetssteder

Den klart mest benyttede aktivitetsarena for voksne til idræt og motion er naturen, som næsten seks ud af ti idrætsaktive borgere i Varde Kommune benytter.

Varde Kommune byder på mange muligheder for at benytte naturen. De fem mest benyttede naturområder til idræt og motion er Hjertestien ved Karlsgårde Sø (13 pct.), Henne Strand (12 pct.), Blåvand Strand (11 pct.), Hjertestien ved Kvie Sø (11 pct.) og Søndre Plantage (10 pct.) (se Tabel 36). En stor andel af respondenterne (17 pct.) svarede, at de benyttede andre områder, end de områder, der var nævnt i spørgeskemaet. Det sted, som respondenterne ofte nævnte i den forbindelse, er Blaabjerg Klitplantage⁴².

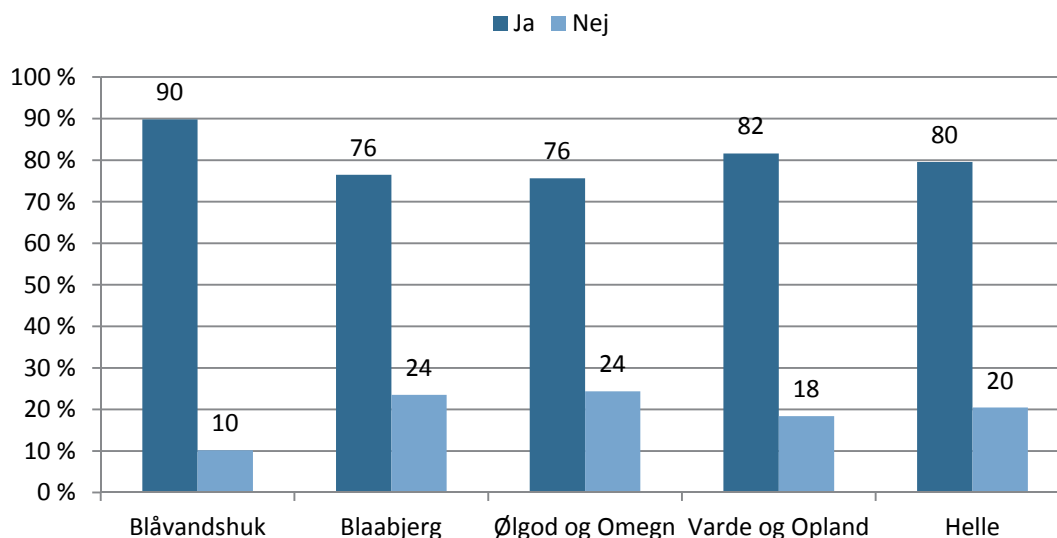
Tabel 36: De 5 mest benyttede naturområder. Andel af alle idrætsaktive (pct.).

n= 954	Pct.
Karlsgårde Sø, Hjertestien	13
Henne Strand	12
Blåvand Strand	11
Kvie Sø, Hjertestien	11
Søndre Plantage	10
Andet	17

80 pct. af respondenterne, som har angivet, at de benytter naturen, benytter et område i umiddelbar nærhed af deres bopæl. De fleste borgere har angivet, at de kan komme til det naturområde, som de benytter, på under 15 minutter ved at gå, løbe eller cykle. Dette tal dækker dog over forskelle på lokalområder, da 90 pct. af borgerne i Blåvandshuk svarer 'Ja' til førnævnte, mens kun 76 pct. i Ølgod og Omegn og Blaabjerg kan nikke genkendende til udsagnet. Det kunne tyde på, at nogle borgere er villige til lidt længere transport for at benytte et bestemt naturområde, der ikke ligger i umiddelbar nærhed af deres hjem.

⁴² 40 respondenter havde angivet Blaabjerg Klitplantage, hvilket ville have svaret til 4 pct. af de 954 personer, der kunne svare på spørgsmålet.

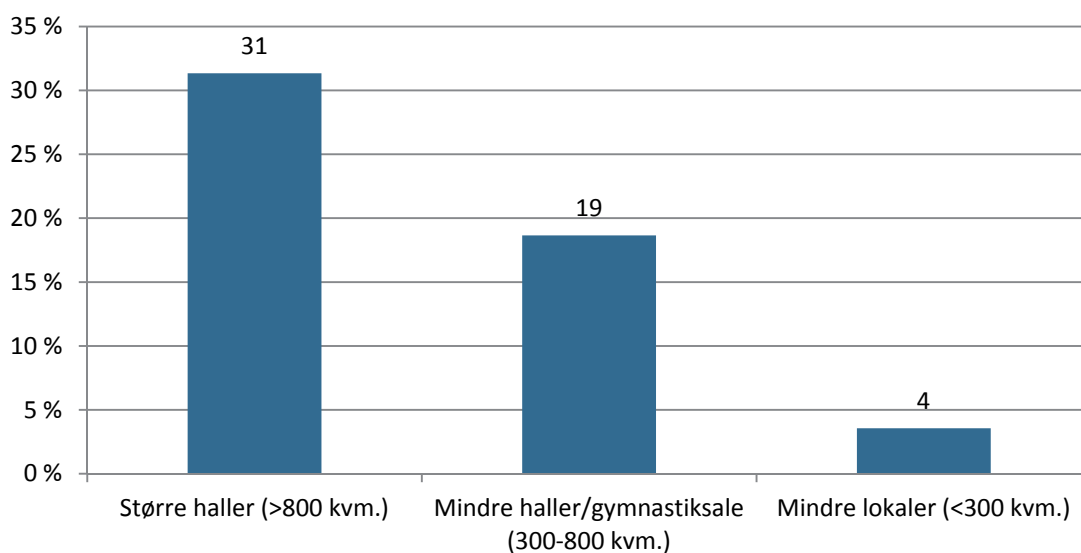
Figur 36: Er naturområdet tæt på, hvor du bor, dvs. kan du komme dertil på 15 min. eller mindre ved at gå, løbe eller cykle? Fordelt på lokalområde⁴³ (pct.) (n=521).

De voksnes brug af idrætshaller, gymnastiksale og lokaler

40 pct. af de voksne idrætsaktive i Varde Kommune dyrker en idræts- eller motionsaktivitet i en idrætshal eller -sal. Hvis man kigger specifikt på hallernes størrelse, finder man, at 31 pct. benytter større idrætshaller, 19 pct. benytter mindre haller og gymnastiksale, og 4 pct. benytter mindre lokaler (under 300 kvm.)⁴⁴.

Figur 37: Andelen af idrætsaktive, der benytter haller, gymnastiksale og lokale. (mulighed for flere svar) (pct.) (n=954).

⁴³ Kun de respondenter, der har angivet, at de benytter naturområder.

⁴⁴ Opdeling er på baggrund af de specifikke faciliteters størrelse.

På tværs af de tre typer er de fem mest benyttede faciliteter idrætshallen i Varde Fritidscenter (4 pct.), Hal 1 i Ølgod Hallerne (3 pct.), Hal 1 i Blåvandshuk Idrætscenter (3 pct.), Hal 1 i Helle Hallerne (3 pct.) og gymnastiksalen i Varde Fritidscenter (2 pct.). Det kunne altså tyde på, at halbrugerne er fordelt på de forskellige lokalområder.

Dette tydeliggøres endnu mere, når man opdeler brugen på borgere fra de enkelte lokalområder. Som tabel 37 viser, er der inden for de enkelte lokalområder en klar tendens til at benytte de større halmkomplekser, der ligger i området, dog i lidt mindre grad i Varde og Opland, hvor der dog også er flere forskellige haller inden for relativt kort afstand i spil.

En liste over brugen af alle haller i kommunen er vedlagt som Appendix 3 bagerst i delanalyse 4. I Blåvandshuk, Ølgod og Omegn og Helle befinder flere haller fra det samme halmkompleks sig blandt de fem mest benyttede. Det drejer sig om Blåvandshuk Idrætscenter, Ølgod Hallerne og Helle Hallen.

Ovenstående bekræftes af halbrugerne, når de bliver spurgt, om de primært benytter den idrætshal, som ligger tættest på deres hjem. For 76 pct. er dette tilfældet, mens 22 pct. angiver, at de benytter en hal eller gymnastiksal, der er længere væk fra deres hjem.

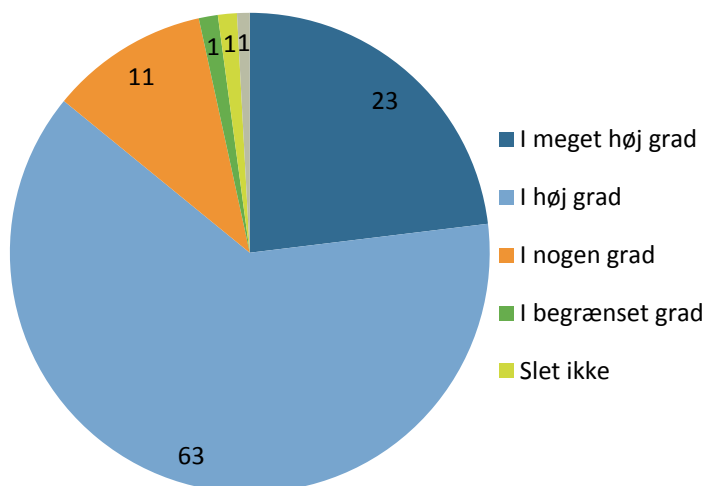
De respondenter, som ikke benyttede den nærmeste hal, havde mulighed for at uddybe deres svar. I deres uddybning fremgår det, at valget om at bruge en hal, der ligger længere væk, hovedsagligt skyldes, at den foretrukne aktivitet enten ikke tilbydes i den nærmeste hal, eller at de er tilknyttet en klub eller forening, som tilbyder aktiviteter i en anden hal.

Tabel 37: De fem mest benyttede haller/sale i lokalområderne. Andel af halbrugere i det enkelte lokalområde (pct.).

Lokalområde	Facilitet	Pct.
Blåvandshuk (n=102)	Blåvandshuk Idrætscenter (gl. hal)	16
	Blåvandshuk Idrætscenter (hal 1)	14
	Blåvandshuk Idrætscenter (hal 2)	11
	Blåvandshuk Skole (gymnastiksal)	4
	Billum Hallen (hal)	2
Blaabjerg (n=136)	Outrup Kultur & Idrætscenter (idrætshal)	11
	Form & Fritid Nr. Nebel (idrætshal)	8
	Varde Fritidscenter (hal)	4
	Nørre Nebel Skole (gymnastiksal)	3
	Outrup Kultur & Idrætscenter (minihal (med springcenter))	2
Ølgod og Omegn (n=275)	Ølgod Hallerne (hal 1)	9
	Ølgod Hallerne (hal 2 (med springgrav))	5
	Hodde-Tistrup Hallen (minihal)	4
	Horne Idrætspark (idrætshal)	4
	Ølgod Hallerne (spinning)	4
Varde og Opland (n=422)	Varde Fritidscenter (hal)	6
	Alslev Idrætsanlæg, (hal)	4
	Varde Fritidscenter (gymnastiksal)	3
	Janderup Sogns Aktivitetshus (minihal)	3
	Jacobihallen (hal)	2
Helle (n=162)	Helle Hallen (hal 1)	9
	Helle Hallen (hal 2)	7
	Helle Hallen (hal 3)	6
	Næsbjerg Skole (idrætshal)	6
	Nordenskov Skole (gymnastiksal)	5

Overordnet set er respondenterne særdeles tilfredse med de idrætshaller, som de benytter. Hele 86 pct. af halbrugerne har angivet, at deres primære hal i høj eller meget høj grad giver dem mulighed for at udføre deres aktiviteter tilfredsstillende (se figur 38).

Figur 38: I en samlet vurdering, opfylder den idrætshal, du bruger mest, dine behov for at kunne udføre dine aktiviteter på tilfredsstillende vis? Andel af halbrugere (pct.) (n=234).

Specifikt i forhold til idrætshallerne skulle brugerne af disse bl.a. svare på to spørgsmål, hvor de skulle vurdere 17 forskellige egenskaber. I det første spørgsmål skulle de vurdere deres tilfredshed med de nævnte egenskaber, og i det andet spørgsmål skulle de angive, hvor vigtige egenskaberne var i forhold til deres oplevelse, når de anvender en idrætshal. Begge spørgsmål har en skala fra 1 til 5, hvor 1 er henholdsvis 'meget tilfreds' og 'meget vigtig' og 5 er 'meget utilfreds' og 'slet ikke vigtig'.

Tabellen viser de 17 egenskaber, deres gennemsnitlige score hos brugerne for henholdsvis vigtighed og tilfredshed samt de største forskelle herimellem. Forskellene indikerer, hvilke egenskaber der ifølge de voksne brugere har størst forbedringspotentiale. Her skal det dog understreges, at ingen af egenskaberne når en gennemsnitlig tilfredsheds-score på mere end 3, den neutrale score (hverken eller). Svarene tyder altså på en gennemgående tilfredshed med hallerne hos borgerne til trods for, at brugerne samtidig stiller store krav til faciliteterne, hvilket fremgår af den høje score på 'vigtighedsskalaen' i tabellen.

Tabellen afslører, at syv egenskaber opnår en lavere tilfredshedsscore end 'vigtighedsscore'. Det drejer sig om:

- Indeklimaet i idrætshallen
- Rengøringen af omklædningsrum, toiletter og andre sekundære lokaler
- Vedligeholdelsesniveauet i idrætshallen
- Rengøringen af haller og aktivitetslokaler
- Kvaliteten af udstyret og rekvisitter til den aktivitet du foretrækker
- Kvaliteten af gulvene i idrætshallen
- Belysningen i idrætshallen

Tabel 38: Gennemsnitlig score for egenskaber ved idrætshaller i Varde Kommune (gennemsnitstal ifølge brugerne af hallerne).

N = 154	Vigtighed	Tilfredshed	Forskel
Indeklimaet i idrætshallen	1,73	2,21	+ 0,48
Rengøringen af omklædningsrum, toiletter og andre sekundære lokaler	1,67	2,13	+ 0,46
Vedligeholdelsesniveauet i idrætshallen	1,74	2,19	+ 0,45
Rengøringen af haller og aktivitetslokaler	1,72	2,06	+ 0,35
Kvaliteten af udstyret og rekvisitter til den aktivitet du foretrækker	1,79	2,01	+ 0,22
Kvaliteten af gulvene i idrætshallen	1,83	2,03	+ 0,21
Belysningen i idrætshallen	1,87	2,08	+0,21
Muligheden for socialt samvær før og efter træning/kamp	2,01	2,00	- 0,00
Træningstidspunkt(er)	1,76	1,73	-0,03
Hjælpsomheden fra de ansatte i idrætshallen	1,92	1,83	-0,08
Indretningen af idrætshallen ift. den aktivitet du foretrækker	2,02	1,88	-0,14
Trygheden og sikkerheden i og omkring idrætshallen	1,89	1,71	-0,17
Kvaliteten af mad og drikke i cafeteriet/kiosken	2,66	2,28	-0,38
Muligheden for at gå til både kultur-, fritids- og idrætsaktiviteter samme sted	2,57	2,13	-0,44
Parkeringsmulighederne i forbindelse med idrætshallen	2,19	1,69	-0,50
Adgangsforholdene ved idrætshallen	2,11	1,59	-0,52
Afstanden til idrætshallen	2,10	1,53	-0,57

Ifølge hal-brugerne er der potentiale for forbedring på disse syv parametre. Et fokus på vedligeholdelse og rengøring er ikke usædvanligt for brugerne af en idrætsfacilitet – og det bør igen understreges, at der ikke er udtalt utilfredshed i idrætshallerne i Varde Kommune.

I tabellen ser man også tre egenskaber med relativt lav vurdering på både tilfredshed og vigtighed.

Det er bemærkelsesværdigt, at hal-brugerne generelt er yderst tilfredse med afstanden til den idrætshal, de typisk benytter. På trods af kommunens relativt få faciliteter per kvadratkilometer som vist i delanalyse 1, tyder det på, at de antalsmæssigt mange og spredte faciliteter i kommunen opleves som tilfredsstillende for de nuværende brugere.

Da kun nuværende brugere af idrætshallerne har besvaret spørgsmålene, giver Tabel primært et indblik i, hvordan man kan arbejde med at gøre idrætshallen bedre for de eksisterende brugere – mens potentielle nye brugeres præferencer ikke bliver klarlagt.

Fitnesscentre/motionsrum og svømmehaller

En tredjedel af de aktive voksne benytter et fitnesscenter eller motionsrum, og blandt disse er de fem mest populære Varde Fysioterapi og Træningscenter (7 pct.)⁴⁵, Varde Fritidscenter (5 pct.), Blåvandshuk Idrætscenter (4 pct.), Helle Hallen (2 pct.) og Ølgod Fitness (2 pct.). Det kunne altså tyde på, at de lokale idræts- og fritidscentre er blevet en aktiv aktør på fitnessområdet. En tendens man også ser i andre kommuner⁴⁶.

Som nævnt tidligere benytter 17 pct. af de voksne idrætsaktive Varde-borgere svømmehaller til at dyrke deres idræts- og motionsaktiviteter. Blandt disse er de fem mest benyttede svømmehaller Varde Svømmehal (7 pct.), Ølgod Svømmehal (3 pct.), Helle Hallen (3 pct.), Nr. Nebel Svømmehal (2 pct.) og Badeland i Blåvandshuk Idrætscenter (2 pct.).

Det kunne altså tyde på, at borgerne i Varde primært benytter sig af de lokale svømmehaller inden for kommunegrænsen, også selvom et større svømmekompleks som Svømmestation Danmark i Esbjerg ligger inden for kørselsafstand af mange i kommunen.

Fodboldbaner og andre anlæg

Kommunens fodboldbaner benyttes af samlet set 9 pct. af de idrætsaktive voksne borgere, og kigger man på de fem mest benyttede baner, er de som følger:

- Græsbane ved Varde Fritidscenter (2 pct.)
- Kunstgræsbane ved Varde Fritidscenter (1 pct.)
- Græsbane ved Horne Idrætspark (1 pct.)
- Græsbane ved Årre Skole (1 pct.)
- Græsbane ved 10 I Campus (1 pct.)

Foruden de traditionelle idrætsfaciliteter som idrætshaller, gymnastiksale, svømmehaller og fodboldbaner benytter borgerne også andre faciliteter til idræt, sport og motion. Samlet set benytter 14 pct. af de idrætsaktive andre anlæg, men disse fordeler sig ud på rigtig mange forskellige. Hvis man kigger på de tre mest benyttede, er der tale om Varde Golfklub (4 pct.), Bowlingbanen i Varde Fritidscenter (1 pct.) og Tennisbanerne ved Varde Fritidscenter (1 pct.).

Herudover har respondenterne angivet, at de benytter 22 andre faciliteter, herunder flere faciliteter til specifikke idrætsformer (fx billard, petanque, skydning, kroket, beachvolley og atletik).

⁴⁵ Varde Fysioterapi og Træningscenter var ikke oplistet blandt de fitnesscentre og motionsrum, som respondenterne kunne angive, at de benyttede. Gennem optælling under svarmuligheden andet (68 tilfælde) er procentdelen beregnet på baggrund af alle idrætsaktive (954 personer).

⁴⁶ Fx har det kommunalt ejede Fredericia Idrætscenter etableret en fitnessafdeling, der i foråret 2014 havde næsten 1.200 medlemmer (<http://frdb.dk/article/20140320/ARTIKLER/140329993>)

Brugen af de selvejende anlæg

En del af de ovenstående enkeltfaciliteter er samlet på et overordnet anlæg. Samler man disse for de 16 selvejende anlæg, er det muligt at se på, hvorledes disse bliver brugt af de idrætsaktive voksne i Varde Kommune.

Som det fremgår af nedenstående tabel (Tabel 39), er Varde Fritidscenter det mest benyttede anlæg, da 12 pct. af alle voksne idrætsaktive benytter en idrætsfacilitet her. En lidt mindre andel er aktive i Blåvandshuk Idrætscenter (7 pct.), mens Ølgod Hallerne og Helle Hallen har næsten den samme andel af idrætsaktive brugere (6 pct.).

Tabel 39: Idrætsaktives brug af de selvejende idrætsanlæg i Varde Kommune. Andel af idrætsaktive (pct.).

n = 952	Total	Blåvandshuk	Blaabjerg	Ølgod og Omegn	Varde og Opland	Helle
Alslev Idrætsanlæg	2,3	0,0	0,0	0,1	2,0	0,2
Billum Hallen	1,3	0,2	0,2	0,1	0,6	0,1
Blåvandshuk Idrætscenter	6,9 (8,3 inkl. Svøm.)	5,0 (5,6)	0,1 (0,2)	0,1 (0,2)	1,4 (2,0)	0,3 (0,3)
Form & Fritid Nr. Nebel	2,7 (4,0 inkl. Svøm.)	0,0 (0,0)	2,4 (3,7)	0,1 (0,1)	0,2 (0,2)	0,0 (0,0)
Helle Hallen	5,9 (7,0 inkl. Svøm.)	0,0 (0,0)	0,0 (0,0)	0,6 (0,9)	0,8 (0,9)	4,4 (5,1)
Hodde-Tirstrup	1,8	0,0	0,1	1,7	0,0	0,0
Horne Idrætspark	1,8	0,0	0,0	1,6	0,2	0,0
Jacobi Hallen	1,3	0,1	0,0	0,1	0,9	0,1
Janderup Sogns Aktivitetshus	1,7	0,1	0,0	0,0	1,5	0,1
Lykkegårdshallen	1,2	0,0	0,0	0,1	1,1	0,0
Orten Stadion	0,3	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0
Outrup Kultur & Idrætscenter	3,0	0,0	2,6	0,1	0,3	0,0
Sig Stadion	0,5	0,0	0,0	0,4	0,1	0,0
Skovlund Ansager Hallen	1,5	0,0	0,0	1,3	0,0	0,2
Varde Fritidscenter	12,2 (16,6 inkl. Svøm.)	0,3 (0,4)	0,9 (1,3)	1,3 (2,5)	8,5 (11,0)	1,2 (1,4)
Ølgod Hallerne	6,4 (7,9 inkl. Svøm.)	0,0 (0,0)	0,1 (0,1)	6,1 (7,6)	0,0 (0,0)	0,2 (0,2)

Generelt indikerer analysen, at der er meget tydelige tegn på, at de lokale haller bruges mest af borgere i nærområdet. De fleste anlæg synes kun i meget begrænset omfang at blive brugt af idrætsaktive fra andre lokalområder. Når nogle borgere alligevel bevæger sig uden for eget lokalområde, kan det skyldes flere faktorer, såsom specielle idrætsfaciliteter (fx springfaciliteter), en tilknytning til en bestemt forening, der tilbyder aktiviteter i et an-

det område, eller et ønske om at dyrke en specifik idræt, der ikke udbydes i den nærmeste facilitet.

Villighed til at betale for brug af indendørsfaciliteter

De voksne borgere i Varde Kommune er også blevet spurgt om, hvad de er villige til at betale for brugen af de kommunale indendørs faciliteter, hvis de kunne booke disse alene eller sammen med andre.

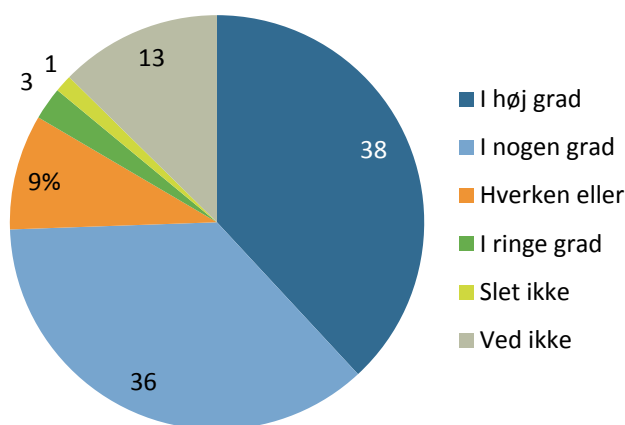
Overordnet set erklærer Varde Kommunes borgere sig villige til at betale for brugen af faciliteterne. Kun 12 pct. vil ikke betale for at booke kommunens indendørs faciliteter, mens 41 pct. har angivet, at de er villige til at betale max. 25 kr. pr. time. 34 pct. er villige til at betale max. 50 kr. pr. time, og 13 pct. har angivet, at de er villige til at bruge 75 kr. eller mere pr. time. En nærmere analyse af dette spørgsmål viser, at det primært er de ældre aldersgrupper (60 år+) samt de ikke-idrætsaktive, som ikke ønsker at betale for at benytte faciliteter.

Holdninger til idrætsfaciliteterne i Varde Kommune

Overordnet set er borgerne i Varde Kommune tilfredse med de idrætsfaciliteter, der ligger i deres nærområde. Hele 74 pct. af alle respondenterne (både idrætsaktive og ikke-idrætsaktive) har svaret, at de er tilfredse med idrætsfaciliteterne, mens kun 4 pct. i ringe eller slet ingen grad er tilfredse.

Blandt gruppen af de unge voksne er der dog generelt lidt mere utilfredshed, da 8 pct. af de 20-29-årige og 9 pct. af de 30-39-årige har angivet, at de i ringe grad eller slet ikke er tilfredse med de nærmeste idrætsfaciliteter.

Figur 39: Er du tilfreds med idrætsfaciliteterne i dit nærområde? Andel af alle (pct.) (n=1.100).

De voksne respondenter blev også bedt om at forholde sig til en række øvrige udsagn om idrætten og idrætsfaciliteterne i Varde Kommune:

- Over 75 pct. er 'enig' eller 'meget enig' i, at 'kommunen først og fremmest skal støtte børns og unges idrætsdeltagelse', mens kun 7 pct. er 'uenig' eller 'meget uenig' i standpunktet. 16 pct. har svaret 'ved ikke/ikke relevant' på spørgsmålet.
- Næsten lige så mange (73 pct.) svarede, at de er 'enige' eller 'meget enige' i udsagnet, at 'det er en kommunal opgave, at der er et varieret udbud af idrætsfaciliteter i Varde kommune, der kan dække de fleste borgeres idræts- og motionsønsker'.
- Halvdelen (51 pct.) er 'enig' eller 'meget enig' i, at 'voksne selv bør betale for at benytte kommunens idrætsfaciliteter'. 18 pct. er dog 'meget uenig' eller 'uenig' i dette synspunkt. Dette svarer nogenlunde til ovenstående afsnit om villigheden til at betale for brug af indendørs faciliteter.
- Mere end 60 pct. er også 'enig' eller 'meget enig' i, at 'kommunen skal gøre endnu mere for, at naturområderne er inspirerende og velegnede til motion og idræt'. Det er i god overensstemmelse med, at naturen er den vigtigste arena for idræt og motion i kommunen og det sted, hvor flest foretrækker at motionere. Men der kan ud fra de voksnes mening godt gøres mere på dette område, selvom Varde Kommune i udgangspunktet har rigtig meget natur. Et løft af området – eksempelvis i form af oplyste, opmålte stier og ruter ser ud til at være kærkomment.
- 53 pct. er 'enig' eller 'meget enig' i standpunktet, at 'der er mere behov for at øge standarden og kvaliteten på de eksisterende idrætsanlæg i kommunen end for at bygge nye anlæg og faciliteter', 40 pct. af respondenterne svarer dog 'hverken enig eller uenig' til dette.
- Lidt under halvdelen af borgerne er også 'enig' i udsagnet 'Det bør i højere grad være muligt for den enkelte borger selv at booke en tid (online) i en af kommunens idrætsfaciliteter, når man gerne vil dyrke idræt og motion'. Både nuværende idrætsaktive og ikke-idrætsaktive angiver dette svar i samme omfang.
- Over halvdelen af de voksne respondenter ønsker at kunne bruge kommunens idrætsfaciliteter uden at træne på et hold eller nødvendigvis være medlem af en forening. Det er især mændene og aldersgruppen 20-29 år, der ønsker dette (se
- Tabel 40). Til gengæld ønsker kvinderne at kunne træne varieret fra gang til gang – både hvad angår træningsmiljø, dvs. indendørs og udendørs – og hvad angår fokus på en generel træning af kroppen (tabel 40).

**Tabel 40: Er du interesseret i nedenstående muligheder for at dyrke idræt i Varde Kommune?
Andel af alle borgere (pct.).**

n = 1.077	Total	Kvinder	Mænd	16-19 år	20-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60-69 år	70 år+
Jeg vil gerne kunne bruge kommunens idrætsfaciliteter uden at træne på et hold eller nødvendigvis være medlem af en forening	58	55	61	63	79	64	62	61	47	49
Jeg kunne godt tænke mig et aktivitets-tilbud med en træner/instruktør, hvor der er fokus på generel træning af kroppen og hvor indendørsfaciliteter og udeområder benyttes.	48	54	40	46	64	53	58	47	40	36
Jeg vil gerne gå på et hold med træner/instruktør, hvor aktiviteterne varierer fra gang til gang.	44	54	33	62	56	53	52	37	36	36
Jeg så gerne, at visse faciliteter i visse tidsrum stod frie, så jeg (og andre borgere) havde mulighed for at komme ind fra gaden og være aktiv (evt. sammen med andre).	40	39	42	49	61	43	42	39	35	28
Jeg vil gerne kunne få en fast tid i en af kommunens idrætsfaciliteter sammen med en gruppe venner, så vi på egen hånd kan dyrke idræt (selvom vi ikke er en forening).	33	29	37	40	44	42	34	36	24	23

Afrunding

69 pct. af de adspurgte voksne borgere i Varde Kommune har angivet, at de regelmæssigt dyrker idræt, sport eller motion, hvilket er en højere andel end den seneste idrætsvaneundersøgelse på landsplan og på niveau med andre lignende kommunale undersøgelser.

Samtidig ser man i Varde Kommune en endog meget høj foreningsdeltagelse på 51 pct. af de adspurgte borgere. Særligt de 30-39-årige søger i større omfang end både yngre og æl-

dre aldersgrupper mod mere fleksible måder at organisere aktiviteterne på med 27 pct., som benytter fitnesscentre og motionsrum, og 72 pct. der dyrker aktiviteter på egen hånd.

Som helhed dyrker borgerne i størst omfang selvorganiserede motionsidrætter (60 pct.) uden brug af traditionelle idrætsfaciliteter, som fylder meget i den kommunale idrætspolitik. Derved ligner voksne borgeres idrætsmønster tendenserne på landsplan, dog med en større tilslutning til foreningsidrætten. Samtidig ser man nogle særlige lokale kendetegn i valget af aktiviteter, som tilfældet også var med skolebørnene. Det gælder især mountainbike, som i høj grad er populært blandt nogle målgrupper, primært blandt mænd i 40-49-års-alderen. Aktiviteter som badminton, landevejscykling og golf ligger også relativt højt i Varde Kommune.

De 30-39-årige søger i større omfang end både yngre og ældre aldersgrupper mod mere fleksible måder at organisere aktiviteterne på, da 27 pct. benytter fitnesscentre og motionsrum, og 72 pct. dyrker aktiviteter på egen hånd.

Størstedelen af borgerne i Varde Kommune har relativt kort transporttid til den facilitet, de primært benytter til idræt, sport og motion. 75 pct. bruger under 15 minutter på at komme frem, mens 4 pct. har mere end 30 minutters transport til deres aktivitet.

De fire mest benyttede faciliteter og arenaer blandt de voksne i Varde Kommune er naturen (58 pct.), veje, gader, fortove og lign. (43 pct.), haller/sale (40 pct.) og fitnesscentre/motionsrum (33 pct.). De primære arenaer og faciliteter ligger dermed uden for den traditionelle kommunale idrætspolitik, dog med idrætshaller og -sale som en vigtig undtagelse.

De fem mest benyttede naturområder er Hjertestien ved Karlsgårde Sø (13 pct.), Henne Strand (12 pct.), Blåvand strand (11 pct.), Hjertestien ved Kvie Sø (11 pct.) og Søndre Plantage (10 pct.). 80 pct. af respondenterne, som har angivet, at de benytter naturen, benytter desuden et område i umiddelbar nærhed af deres bopæl. Blandt fitnesscentre og motionsrum er de mest benyttede faciliteter Varde Fysioterapi og Træningscenter (7 pct.), Varde Fritidscenter (5 pct.), Blåvandshuk Idrætscenter (4 pct.), Helle Hallen (2 pct.) og Ølgod Fitness (2 pct.). Det kunne altså tyde på, at de lokale idræts- og fritidscentre er blevet en central aktør på fitnessområdet i Varde Kommune.

I forhold til hallerne er der 31 pct., der benytter større idrætshaller, 19 pct., der benytter mindre haller og gymnastiksale, og 4 pct., der benytter mindre lokaler. Brugen af faciliteter er meget lokalt forankret som tilfældet også er blandt børn. De større idrætsanlæg i Varde by samt naturområder langs kysten tiltrækker dog voksne borgere fra store dele af kommunen.

Overordnet set er respondenterne særdeles tilfredse med de idrætshaller, som de benytter. Hele 86 pct. af halbrugerne har angivet, at deres primære hal i høj eller meget høj grad giver dem mulighed for at udføre deres aktiviteter tilfredsstillende.

Overordnet set er borgerne villige til at betale for brugen af de indendørs idrætsfaciliteter. 41 pct. har angivet, at de er villige til at betale max. 25 kr. pr. timen. 34 pct. er villige til at betale max. 50 kr. pr. time, og 13 pct. har angivet at de er villige til at bruge 75 kr. eller mere pr. time, mens 12 pct. ikke ønsker at betale for at benytte kommunens indendørs faciliteter.

Overordnet set er borgerne i Varde Kommune tilfredse med de idrætsfaciliteter, der ligger i deres nærområde. Hele 74 pct. har svaret, at de er tilfredse med idrætsfaciliteterne, mens kun 4 pct. i ringe eller slet ingen grad er tilfredse. I forhold til naturområderne er der 60 pct. af de voksne, der ønsker, at kommunen skal gøre endnu mere for, at naturområderne er inspirerende og velegnede til motion og idræt.

53 pct. giver udtryk for, at der er mere behov for at øge standarden og kvaliteten på de eksisterende idrætsanlæg i kommunen end for at bygge nye anlæg og faciliteter, men her angiver 40 pct. af respondenterne også, at de hverken er enige eller uenige i dette. Lidt under halvdelen har også udtrykt et ønske om, at det i højere grad bør være muligt for den enkelte borger selv at booke en tid (online) i en af kommunens idrætsfaciliteter, når man gerne vil dyrke idræt og motion.

I forhold til ønsker om nye tiltag blandt idrætsfaciliteter angiver over halvdelen af de voksne respondenter et ønske om at kunne bruge kommunens idrætsfaciliteter uden at træne på et hold eller nødvendigvis være medlem af en forening. Dette gør sig især gældende blandt mænd og aldersgruppen 20 til 29 år. Til gengæld udtrykker en del kvinder et ønske om at træne varieret fra gang til gang – både hvad angår træningsmiljø, dvs. indendørs og udendørs – og hvad angår fokus på en generel træning af kroppen.

Appendix 2: Metodebeskrivelse

I stikprøven er der taget hensyn til, at fordelingen på køn og alder svarer til den samlede borgergruppe i Varde kommune. Udtrækket er således baseret på følgende præmisser:

- Borgere bosiddende i kommunen i alderen 16-80 år
- Fødselsregistreringssted i Danmark (inkl. Grønland) eller andre lande
- Køns- og aldersfordelingen af de udtrukne svarende til aldersfordelingen blandt alle borgere i kommunen
- Borgere med adressebeskyttelse, umyndige og tilmeldte på høje velkoder (hjemløse) er ikke medtaget i udtrækket

Udtrækket gav ligeledes adresserne på respondenterne til brug for geokodning af respondenternes geografiske placering i kommunen.

GIS og geokodning af respondenter

GIS står for 'Geographical Information Systems', som på dansk oversættes til geografiske informationssystemer. I snæver betydning kan GIS dække over en samling af computerprogrammer, der benyttes til behandling af geografiske kort og data, mens begrebet GIS i bredere forstand beskriver det fagområde, hvori digitale kort og data med en geografisk tilknytning behandles. GIS er således et vidensfelt, som kræver kendskab til indsamling, lagring, analyse og præsentation af 'geodata' inden for forskellige fagområder.

Ved at slå adresser på idrætsfaciliteter op med Kort- og Matrikelstyrelsens officielle adressedatabase som reference er det muligt at 'geokode' og placere forskellige typer af idrætsfaciliteter på et kort over kommunerne. Geokodning er den proces, hvor ikke-geografisk data (såsom navn, adresse og andre oplysninger) bliver knyttet til geografiske koordinater (x og y koordinater) og omdannet til kortdata (punkter på et kort, der viser adressepositioner). Geokodningen kan således være med til at synliggøre fordelingen af respondenter – både i forhold til deres bosætning, infrastrukturen, byer og naturområder, men også i forhold til den indbyrdes geografiske fordeling af forskellige facilitets typer og en række andre parametre.

Spørgeskemaundersøgelsen blev gennemført ved hjælp af SurveyXact⁴⁷, som er et internet-baseret system til styring, udarbejdelse af spørgeskemaer, dataindsamling og analyse.

I gruppen af besvarelser er der en tendens til, at de yngste aldersgrupper i mindre grad har deltaget i undersøgelsen. Specielt aldersgrupperne 16-19 år (30 pct.), 20-29 år (20 pct.) og 30-39 år (23 pct.) har en lav besvarelsesprocent i forhold til de ældre aldersgrupper, der alle ligger over gennemsnittet for undersøgelsens samlede svarprocent. Denne overrepræsentation af ældre borgere blandt undersøgelsens deltagere må formodes at påvirke analyser, hvor den samlede deltagergruppe udgør grundlaget.

⁴⁷ <http://www.surveyxact.dk>

Appendix 3: Voksne idrætsaktive borgeres brug af idrætshaller.

N=954	Total
10 I Campus, gymnastiksal	1,3
Agerbæk Skole, gymnastiksal	0,4
Alslev Skole, gymnastiksal	0,0
Alslev Hallen	1,9
Ansager Skole, gymnastiksal	0,2
Billum Hallen	1,0
Blåvandshuk Idrætscenter, den gl. hal	1,9
Blåvandshuk Idrætscenter, hal 1	2,5
Blåvandshuk Idrætscenter, hal 2	1,8
Blåvandshuk Skole, gymnastiksal	0,4
Brorsonskolen, gymnastiksal	0,7
Form & Fritid Nr. Nebel, idrætshal	1,4
Form & Fritid Nr. Nebel, gymnastiksal (boksetræning/yoga/holdtræning)	0,2
Helle Hallen, gymnastiksal	0,8
Helle Hallen, hal 1	2,5
Helle Hallen, hal 2	1,8
Helle Hallen, hal 3	1,7
Helle Hallen, mødelokale 2	0,4
Helle Hallen, mødelokale 3	0,3
Hodde Forsamlingshus, badminton	0,0
Hodde-Tistrup Hallen, idrætshal	1,0
Hodde-Tistrup Hallen, minihal	1,3
Horne Idrætspark, idrætshal	1,3
Horne Idrætspark, billard	0,0
Horne Idrætspark, festsal	0,2
Horne Idrætspark, spinning	0,2
Horne Skole, gymnastiksal	0,5
Jacobi Hallen, idrætshal	1,3
Janderup Skole, gymnastiksal	0,2
Janderup Sogns Aktivitetshus, minihal	1,5
Lunde/Kvong Skolen, gymnastiksal	0,2
Lykkesgårdshallen	0,7
Nordenskov Skole, gymnastiksal	0,8
Nordenskov Skole, idrætshal	0,6
Næsbjerg Skole, idrætshal	1,0
Nørre Nebel Skole, gymnastiksal	0,4
Outrup Kultur & Idrætscenter, idrætshal	2,0
Outrup Kultur & Idrætscenter, minihal (med springcenter)	0,4

Outrup Kultur & Idrætscenter, spinninglokale	0,2
Outrup Skole, gymnastiksal	0,0
Sct. Jacobi Skole, gymnastiksal	0,7
Sct. Jacobi Skole, idrætshal	0,3
Skovlund Ansager Hallen, gymnastiksal	0,3
Skovlund Ansager Hallen, idrætshal	1,0
Starup Skole, gymnastiksal	0,7
Thorstrup Skole, gymnastiksal	0,8
Tirstrup Skole, gymnastiksal	0,0
Varde Fritidscenter, gymnastiksal	2,2
Varde Fritidscenter, idrætshal	4,3
Ølgod Hallerne, aerobic	0,7
Ølgod Hallerne, spinning	1,0
Ølgod Hallerne, hal 1	2,7
Ølgod Hallerne, hal 2 (springgrav)	1,7
Ølgod Hallerne, mødelokale (yoga og linedance)	0,4
Ølgod Skole, gymnastiksal	0,4
Årre Skole, gymnastiksal	0,4
Årre Skole, idrætshal	0,4
Andet	9,9

Delanalyse 5: Analyse af kapaciteten i idrætsfaciliteter

Dette afsnit ser nærmere på brug og udnyttelse af idrætsfaciliteter i Varde Kommune. Det gøres gennem to undersøgelser:

- Først undersøges bookinger af kommunens idrætsfaciliteter på indendørssiden i løbet af hele 2014 for at opnå indsigt i efterspørgsel og behov for faciliteter på tværs af årets forskellige perioder. Bookingerne betragtes således som et udtryk for, hvad brugerne ønsker af tider.
- Dernæst undersøges den reelle brug af udvalgte indendørs faciliteter via en stor undersøgelse (kapacitetsbenyttelsesundersøgelse), hvor samtlige aktiviteter i en række udvalgte faciliteter er blevet registreret i løbet af to uger i højsæsonen på hverdagsaftener. Undersøgelsen giver indsigt i en række karakteristika om de mange aktiviteter i faciliteterne samt informationer om det *reelle* behov for tider.

Tilsammen tegner de to undersøgelser et godt billede af behovet for samt brugen af indendørs faciliteter i kommunen.

Når fokus i analysen er på indendørsfaciliteter, skyldes det et ønske fra kommunen om at sætte fokus på netop denne del af faciliteterne. Indendørsfaciliteterne spiller klart den største rolle på idrætsområdet i forhold til økonomi, og det er også her, kommunen oplever den største efterspørgsel på faciliteter.

Ser man på behovet for udendørs faciliteter, er Varde Kommune generelt så godt dækket ind, at kapaciteten flere steder overstiger behovet. I forhold til de mest efterspurgte og anvendte udendørsbaner – fodboldbaner – findes der så mange baner i kommunen, godt en fodboldbane pr. 500 borgere, at der næppe er mangel på kapacitet (se delanalyse 1).

Analysen giver indblik i behov og brug af de faciliteter, hvor der opleves størst pladsmæssige begrænsninger, og som betyder mest for kommunens udgifter på idrætsområdet.

Den planlagte efterspørgsel

Analysen af booking af tider er baseret på bookingdata leveret af Varde Kommune fra hele 2014. Bookingdata – altså reservationer af haltiderne – er indsamlet for tre typer af indendørs faciliteter: almindelige idrætshaller, minihaller/små idrætshaller/gymnastiksale og svømmehaller.

Udvalgte faciliteter

Af kommunens 20 almindelige idrætshaller har det været muligt at få bookingskemaer fra 15. Det er kommunale haller på skoler samt haller på kaserne og efterskole, som ikke er

medtaget⁴⁸. De 15 medregnede idrætshaller giver et godt indblik i booking af de haller, som foreninger og folkeskoler i kommunen primært benytter.

14 mindre idrætshaller/gymnastiksale indgår ligeledes i analysen. Det er eksempelvis mindre haller på friskoler og enkelte skoler, som ikke er inkluderet, da det ikke har været muligt at indhente bookingskemaer⁴⁹ for disse faciliteter. Som tilfældet er med de almindelige idrætshaller, giver analysen et godt billede af bookinger i de mindre haller/gymnastiksale, som foreninger og folkeskoler benytter.

I forhold til svømmehaller på 25 meter eller derover er alle fem faciliteter i kommunen medtaget.

Rapportering af data og indeks for booking

Bookingen af tider for de involverede indendørs faciliteter er opgjort via et indeks, der beskriver forholdet mellem booket tid og tilgængelige tider.

Indekset er udregnet på ugebasis og opdelt på henholdsvis hverdage og weekender, da der erfaringsmæssigt er stor forskel på brug og behov herimellem. Hverdagen går typisk til skoleundervisning samt foreningers træning og kampe, mens weekenden primært bruges til kampe.

En indeksscore på 1 i hverdage angiver eksempelvis, at en facilitet har været booket 14 timer om dagen på alle hverdage i ugen (f.eks. de 14 timer fra kl. 8-22) – dvs. 70 timer om ugen. En indeks-score over 1 angiver, at der har været flere end 70 timers booking på en uge, mens en indeksscore under 1 er lig med, at der har været under 70 timers booking på ugebasis på hverdage. I weekender er en indeks-score på 1 lig med 28 timers booking.

Bookingdata rapporteres samlet for de tre typer af faciliteter (almindelige idrætshaller, mindre haller/gymnastiksale og svømmehaller⁵⁰), men opdelt på hverdage og weekender.

Bookinger på hverdage

Betragter man bookingerne på hverdage, viser det sig, at de tre typer af faciliteter er booket i omtrent lige stort omfang på tværs af året bortset fra de varmere måneder fra uge 15 til uge 35. Desuden skiller svømmehallerne sig ud fra uge 15 til uge 45 ved at være booket i større omfang end de to andre typer af faciliteter. Faldet i sommerperioder er altså mindre i svømmehaller (se figur 40).

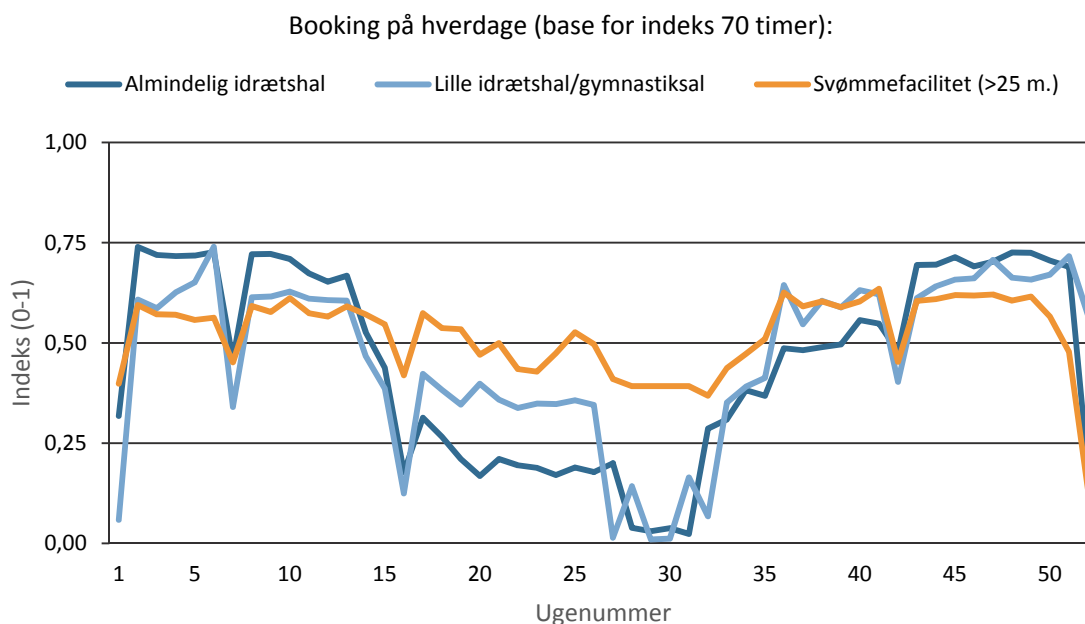
⁴⁸ De almindelige haller, som ikke er inkluderet i analysen, er Lyne Hallen, MOT Multihal, Skovlund Efterskole, Varde Kaserne og Ølgod Efterskole.

⁴⁹ De mindre haller/gymnastiksale, som ikke er inkluderet i analysen, er Blåbjerg Friskole og Børnehaven, Kvang Aktivitetshuset, Medborgerhuset (salen), Skovlund Friskole, Smedeværkstedet, Thorstrup Skole, Vrøgum gl. Skole og Ølgod Kristne Friskole/Lindbjerg Skolen.

⁵⁰ I svømmehallerne indbefatter bookingerne de organiserede brugeres bookinger af tider. Det er typisk folkeskoler eller idrætsforeninger. Ud over de bookedede tider er der også offentlig svømning, som ikke er medregnet i opgørelserne. Der kan således godt være aktive i en svømmehal, selvom den ikke er booket.

De almindelige haller og mindre haller/gymnastiksale er mest booket i perioden fra uge 2 til og med uge 13 og igen fra uge 43 og frem til uge 51. I den øvrige halvdel af året er presset på disse faciliteter begrænset. Fra uge 2 til uge 13 opnår de almindelige idrætshaller en indeksscore på 0,7 (bort set fra uge 7 - 0,5), mens scoren for de mindre haller/gymnastiksale er 0,6 (bortset fra uge 7 - 0,3). I samme periode er scoren for svømmehaller 0,56 uden et større fald i uge 7. En score på 0,7 svarer til 49 timers booking per uge på hverdagsaftener eller 9,8 timer om dagen.

Figur 40: Svømmehallerne har den mest stabile booking på tværs af alle årstider.

Kilde: Varde Kommune.

Fra uge 43 til uge 51 er scoren for de almindelige haller igen 0,7, mens indeksscoren for de mindre haller/gymnastiksale er 0,66. For svømmehaller er den 0,6.

Ser man omvendt på den mellemliggende periode, fra uge 14 til uge 42, er scoren for de almindelige haller 0,29, mens den for de mindre haller/gymnastiksale er 0,35. For svømmehaller er den 0,49.

Når man, som her, ser på bookinger af faciliteterne i hverdagen med en base på 70 timer per uge (dvs. antager at hele dagen fra eksempelvis kl. 8 til 22 kan bruges til aktivitet), er der plads til flere bookinger. Analysen siger ikke noget om, hvor de frie tider befinder sig, men i mange tilfælde vil der være tale om aften timer efter kl. 20 eller tider i løbet af dagen, før foreningernes aktiviteter for alvor går i gang. Ikke desto mindre er der altså ledige tider i alle typer af faciliteter i kommunen.

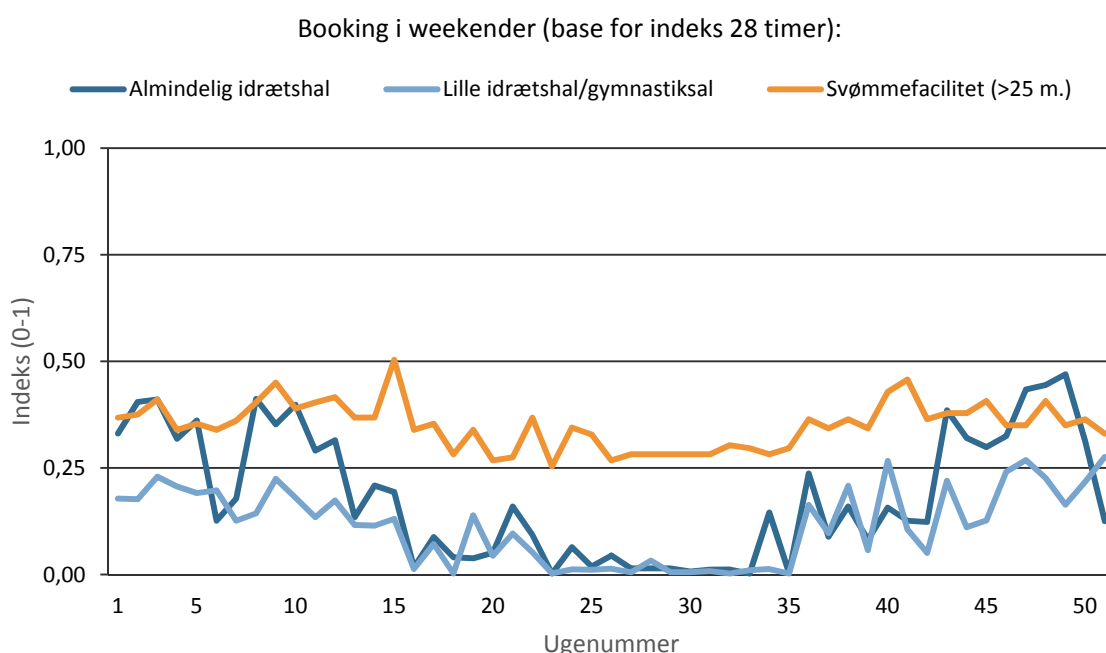
Senere i denne analyse følger en opdeling på dagtimer (8-16) og aften timer (16-22), som medtager bookinger i uge 9 og 13 i 2015. Undersøgelsen ser her på den faktiske brug af faciliteter i to udvalgte uger og på, hvornår der er frie tider i idrætsfaciliteterne.

Bookinger i weekender

Vender man sig mod weekenderne, er mønstret overordnet set det samme de tre facilitets-typer imellem, dog med den klare forskel, at efterspørgslen – og andelen af bookinger – generelt er noget lavere end på hverdage (Se Figur 41) – også fordi faciliteterne anvendes til stævner, kampe og arrangementer, som er vanskeligere at booke fast.

Svømmehallerne er booket ret stabilt på tværs af årets uger, mens de almindelige idrætshaller og mindre haller/gymnastiksale også i weekenderne er mest booket først og sidst på året i de koldere måneder. I de varme måneder samt sommerferieperioden er der stort set ingen bookinger i weekender i kommunens almindelige idrætshaller og mindre haller/gymnastiksale.

Figur 41: Der er mange frie tider i weekenderne i de tre typer af faciliteter.

Kilde: Varde Kommune

Det er kun svømmehallerne, der i en enkelt uge (uge 15) opnår en indeksscore på 0,5 (dvs. 14 timers booking i en weekend), og samlet set er der altså gode muligheder for mere aktivitet i weekenderne hele året.

Den faktiske benyttelse af idrætsfaciliteter

I forlængelse af bookingskemaerne ser denne del af undersøgelsen på den faktiske brug af indendørs idrætsfaciliteter

Undersøgelsen belyser dels, i hvilket omfang bookingerne i praksis omsættes til aktivitet i de reserverede tider, dels hvem der står for aktiviteterne, hvem deltagerne er, og hvilke aktiviteter de dyrker. Afrapporteringen af analysen er struktureret i to dele:

- Første del er en *kapacitetsanalyse*, som analyserer benyttelsen af faciliteterne og undersøger, hvornår faciliteterne er henholdsvis booket og anvendt til aktivitet.
- Anden del er en *aktivitetsanalyse*, der analyserer brugen af de kommunale idrætsfaciliteter og beskriver de afholdte aktivitetsforløb blandt andet i forhold til køn, alder, aktivitetstype og arrangør.

Udvalgte faciliteter og undersøgelsesperiode

Som med analysen af bookingskemaerne er fokus på faciliteter på indendørssiden. Faciliteterne er udvalgt i samråd med Varde Kommune. Formålet har været at undersøge de mest efterspurgte og anvendte faciliteter, og her har de kommunale bookingskemaer været anvendt som rettesnor.

Hensigten med undersøgelsen er ikke at tegne et komplet billede af brugen af alle idrætsfaciliteter i kommunen eller få blik for alle aktiviteter i kommunen, men at pege på særlige tendenser angående udnyttelsen og brugen af faciliteter gennem analyse af et relativt stort udpluk af indendørs faciliteter i kommunen.

Undersøgelsesperioden – hverdage i uge 9 og 13 (marts 2015) - er valgt ud fra et ønske om at beskrive den reelle brug i perioder med relativt høj efterspørgsel. Som Figur 40 i forrige afsnit viser, hører hverdagsaftener i både uge 9 og 13 til blandt ugerne, hvor efterspørgslen på indendørstider er høj. På den vis tegner undersøgelsen et billede af brugen i højsæsonen for de inkluderede faciliteter⁵¹.

Undersøgelsesmetode og data

Kapacitetsundersøgelsens metodik er udarbejdet af ph.d.-stipendiat Evald Bundgaard Iversen fra Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund ved Syddansk Universitet/Faaborg-Midtfyn Kommune og videreudviklet i samarbejde med Idrættens Analyseinstitut i forbindelse med undersøgelser i Aalborg, Faaborg-Midtfyn, Assens, Furesø, Rudersdal og Allerød Kommune. Parallelt med denne undersøgelse i Varde Kommune er foretaget lignende undersøgelser i Gladsaxe, Ballerup og Halsnæs Kommune.

Registrering af aktiviteter

Aktivitetsregistreringen er foretaget af et korps uvildige registranter, som Idan/CISC har udvalgt i samarbejde med Varde Kommune. Alle registranter er blevet grundigt instrueret i undersøgelsens metode og korrekt udfyldelse af registreringsskemaer af Idan/CISC, og der er undervejs i undersøgelsesugerne fulgt op på metoden for at sikre, at registranter har forstået deres registreringsopgave korrekt. *Alle* registreringsskemaer er efterfølgende blevet valideret af Idan/CISC.

⁵¹ Som det fremgår af analysen senere, har der været forskel på brugen af faciliteterne i uge 9 og 13, når det kommer til almindelige idrætshaller og minihaller. Det kommer ikke til udtryk i bookingerne, men altså i brugen.

Selve registreringskemaet består af 13 forskellige spørgsmål, der danner baggrund for undersøgelsen. De 13 spørgsmål fokuserer blandt andet på køn, alder og aktivitetstype i de enkelte aktivitetsforløb, og registrerer i hvilket omfang, der har været aktivitet. Et eksempel på det anvendte registreringskema kan ses i bilag 9.

I enkelte tilfælde har registranter ikke udfyldt hele spørgeskemaet, og derfor kan antallet af aktivitetsforløb i enkelte analyser være en smule lavere end det samlede antal afholdte forløb.

Faciliteter, aktivitetsforløb og antal aktive

Tabel 41 nedenfor viser de 28 faciliteter, som indgår i kapacitetsbenyttelsesundersøgelsen med antal aktivitetsforløb samt antal aktive. De 28 faciliteter er inddelt efter de anlæg, de hører under.

Bortset fra fire faciliteter er alle blevet undersøgt fra mandag til fredag fra kl. 8-22 i begge undersøgelsesuger, og undersøgelsen giver således indblik i brugen af de udvalgte faciliteter både i dag- og aftentimer. Tre faciliteter, Alslev Hallen, Billum Hallen og Jacobi Hallen, er registreret fra kl. 15-22. Multisalen i Skovlund Ansager er desuden kun registreret i uge 13.

Som Tabel 41 viser, er der stor forskel på, hvor mange forløb og aktive, der har været i de forskellige faciliteter. Flest forløb har der været i Ølgod Hallerne, hal 2, som også er den facilitet, som har haft flest aktive udøvere (1.834) (se tabel 41). Det høje antal deltagere i hal 2 skyldes blandt andet en række gymnastikaktiviteter for seniorer, som har ca. 100 deltagere. Også gymnastik og skolers idrætsundervisning fylder meget i hallen og trækker deltagerantallet op. I idrætshallerne i Skovlund Ansager Hallen og i Horne-Hallen har der desuden været et par store arrangementer, som ikke er idræt. De aktiviteter tegner sig i de to haller for ca. 450 deltagere i alt⁵². Aktiviteterne er medtaget i analyserne, da de afspejler hallernes brug og rolle i nærområdet og hører med i det samlede billede. Andre faciliteter har også i forskelligt omfang haft særarrangementer.

Summerer man antallet af aktive i alle faciliteter op, har der i løbet af de to uger været 23.405 aktive, hvilket næsten svarer til, at hver anden borger i kommunen har været aktiv én gang i løbet af de to registreringsuger (se tabel 41). Der er dog ikke tale om unikke aktive, og den samme person kan indgå flere gange i statistikken. Det er heller ikke muligt at se på, hvor mange af de aktive der er bosiddende i Varde Kommune eller nabokommuner.

⁵² I begge haller har der i uge 9 og 13 med mange deltagere.

Tabel 41: Oversigt over idrætsfaciliteter, registreringsperiode, aktivitetsforløb og antal aktive.

Idrætsanlæg/-facilitet		Aktivitetsforløb	Totalt antal aktive i uge 9 og 13
Blåvandshuk Idrætscenter	Hal 1	44	788
	Hal 2	35	767
	Gl. hal	27	339
	Svømmehal (25 m. bassin)	75**	842
Form & Fritid Nr. Nebel	Idrætshal	60	1.195
	Svømmehal (25 m. bassin)	81**	1.406
Helle Hallen	Hal 1	29	651
	Hal 2	37	531
	Hal 3	28	550
	Svømmehal (25 m. bassin)	54**	833
Varde Idrætscenter	Hal 1	44	772
	Hal 2	43	743
	Svømmehal (25 m. bassin)	85**	1.351
Ølgod Hallerne	Hal 1	54	825
	Hal 2	77	1.834
	Svømmehal (25 m. bassin)	67**	979
Hodde-Tistrup Hallen	Idrætshal	42	834
	Minihal	47	963
Outrup Kultur & Idrætscenter	Hal	47	1.028
	Minihal	38	839
Skovlund Ansager Hallen	Hal	43	1.556
	Minihal	4	48*
Alslev Hallen	Hal	33	397*
Billum Hallen	Hal	23	314*
Horne Idrætspark	Hal	33	1.085
Jacobi Hallen	Hal	67	701*
Janderup Sogns Aktivitetshus	Hal	42	799
Lykkegårdshallen	Hal	20	435
I alt		1.279	23.405

Kilde: Kapacitetsundersøgelse. *Bortset fra Alslev Hallen, Billum Hallen, Jacobi Hallen og Lykkegårdshallen er alle faciliteter blevet registreret fra kl. 8 til 22. De nævnte faciliteter er kun registreret fra kl. 15 til 22. **Svømmehaller er registreret på timebasis, og derfor kan antallet af aktive ikke bestemmes præcist. Personer kan være blevet talt to gange, hvis de har været aktive i mere end én time, eller ikke blevet talt, hvis de har været aktive i mindre end én time. Det gælder for *alle* svømmehaller. *** Skovlund Ansager Minihal er kun registreret i uge 13.

Sammenligner man de to undersøgelsesuger, varierer antallet af forløb og aktive en smule. I uge 9 har aktivitetsniveauet været størst, og 57 pct. af alle de registrerede aktivitetsforløb er afholdt her (svømmehaller ikke medtaget). Det smitter også af på antallet af deltagere, og i uge 9 har der samlet set været 13.145 aktive (58 pct. af alle de aktive – dvs. 23.405) mod 9.526 i uge 13 (43 pct.). Det er altså primært antallet af aktivitetsforløb, der varierer, og det

gennemsnitlige antal aktive til de afholdte aktiviteter er stor set ens⁵³. Forskellene afspejler, at behovet for faciliteter varierer på tværs af uger, og at aktivitetsniveauet i de indendørs faciliteter allerede fra omkring uge 13 (sidst i marts) begynder at aftage for sommerhalvåret, primært på grund af sæsonafslutning i visse idrætsgrene.

Da intentionen med undersøgelsen ikke er at indfange flest mulige aktivitetsforløb med største mulig aktivitet, men give et billede af brugen i uger med relativt meget aktivitet og mange bookinger, er forskellene mellem ugerne ikke et problem for undersøgelsen. I det omfang benyttelsen af faciliteter varierer meget mellem ugerne, er det nævnt i analysen, men ellers er udgangspunktet ugerne samlet set.

På tværs af de tre facilitetstyper ser man, at hvert andet aktivitetsforløb (52 pct.) i analysen er registreret i en almindelig idrætshal, mens 28 pct. af registreringerne er foretaget i en svømmehal og 20 pct. i mindre idrætshaller (se tabel 42). Ser man på de aktive, har 59 pct. deltaget i en aktivitet i en almindelig idrætshal, 23 pct. i en svømmehal og 18 pct. i en af de mindre idrætshaller.

Tabel 42: Idrætsfaciliteter og facilitetstyper.

Facilitetstype	Idrætsfaciliteter og antal	Aktivitetsforløb	Antal aktive
Almindelig idrætshal (800 kvm eller derover)	16 Alslev Hallen, Billum Hallen, Blåvandshuk Idrætscenter (hal 1 og hal 2), Form & Fritid Nr. Nebel (idrætshal), Helle Hallen (hal 1 og hal 2), Horne Idrætspark (hal), Hodde-Tistrup Hallen (idrætshal), Lykkegårdshallen, Outrup Kultur & Idrætscenter (hal), Skovlund Ansager Hallen (hal), Varde Fritidscenter (hal 1 og hal 2), Ølgod Hallerne (hal 1 og hal 2)	664	13.755
Minihal (mindre idrætshaller – 799-kvm)	7 Blåvandshuk Idrætscenter (gl. hal), Helle Hallen (hal 3), Hodde-Tistrup Hallen (minihal), Jacobi Hallen, Janderup Sogns Aktivitetshus (hal), Outrup Kultur & Idrætscenter (minihal), Skovlund Ansager (multihallen)	253	4.239
Svømmehal	5 Varde Svømmehal (25 m. bassin), Ølgod Svømmehal (25 m. bassin), Form & Fritid Nr. Nebel (25 m. bassin), Helle Hallen (25 m. bassin), Blåvandshuk Idrætscenter (25 m. bassin)	362**	5.411*
I alt	28	1.279 (100 pct.)	23.405 (100 pct.)

Kilde: Kapacitetsundersøgelse. *Svømmehaller er registreret på timebasis, og derfor kan antallet af aktive ikke bestemmes præcist. Personer kan være blevet talt to gange, hvis de har været aktive i mere end én time, eller ikke blevet talt, hvis de har været aktive i mindre end én time. Det gælder for *alle* svømmehaller. **Aktivitetsforløb er antallet af timer med mindst én svømmer i vandet fra kl. 8-22 på hverdage i de to uger.

Kapacitetsanalyse af almindelige idrætshaller

Som vist i det forrige afsnit hører de almindelige idrætshaller til blandt de mest efterspurgte faciliteter i kommunen, og benyttelsen af 13 af de 16 almindelige idrætshaller i kapacitetsundersøgelsen er blevet kortlagt i dagtimerne.

⁵³ Gennemsnittet per aktivitetsforløb i uge 9 er 21,3 deltagere, mens det i uge 13 er 19,3.

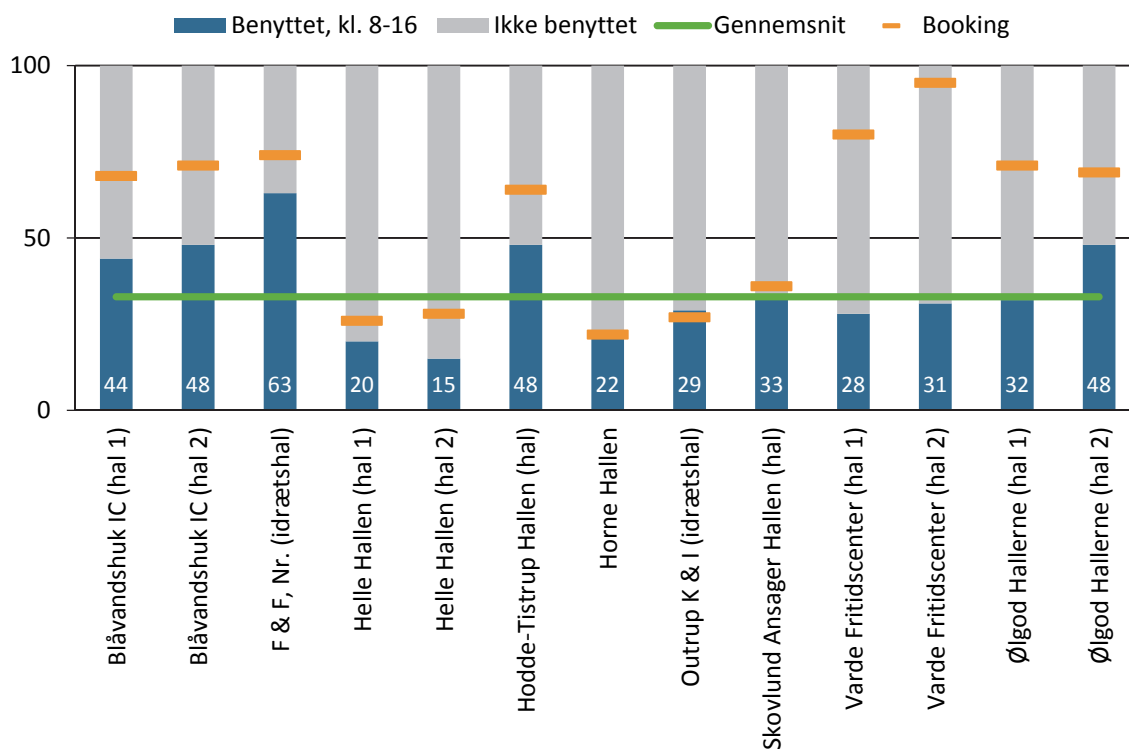
Under hver anden tid i dagtimerne er benyttet

De 13 haller er samlet set i løbet af de to undersøgelsesuger benyttet til aktiviteter i 35 pct. af tiden på hverdage mellem kl. 8 og 16 (se figur 42, mørkeblå søjle – den grønne streg viser gennemsnitsbrugen). Der har med andre ord været ret meget fri kapacitet i hallerne i de to uger.

Der er stor forskel på benyttelsen mellem de 13 haller. Idrætshallen i Form & Fritid Nr. Nebel er den mest benyttede hal og har haft aktivitet i 63 pct. af tiden, mens hal 1 og hal 2 i Helle Hallen kun har været benyttet i henholdsvis 20 og 15 pct. af tiden.

Samlet set har hallerne været benyttet i lige stort omfang i uge 9 og 13. Hallerne i Blåvandshuk Idrætscenter samt idrætshallen i Form & Fritid har været noget mere anvendt i uge 9 end i uge 13, mens det omvendte er gældende for Varde Fritidscenter (hal 1 og 2) i Varde samt hallen i Outrup Kultur & Idrætscenter.

Figur 42: Hver anden tid i dagtimerne og tre ud af fire tider i aftentimerne er benyttet til aktivitet.

Kilde: Kapacitetsundersøgelsen (2015). Forklaring: Den mørkeblå søjle viser andelen af tid med aktivitet i faciliteterne på hverdage i de to undersøgelsesuger (antal timer med aktivitet i uge 9 og 13 delt med antal timer fra kl. 8-16 (80)). Den grønne streg viser den gennemsnitlige benyttelse i tidsrummet. De orange bjælker viser andelen af bookede tider i de to undersøgelsesuger (dvs. gennemsnittet). Se også bilag 10.

De øverste orange bjælker i figur 42 viser, hvor stor en andel af tiderne mellem kl. 8 og 16, som har været booket (reserveret) til aktivitet (eksempelvis af folkeskoler eller foreninger). Hallerne har i gennemsnit været booket i 56 pct. af tiden i de to uger mellem kl. 8 og 16, hvilket er 19 pct. mere end den reelle benyttelse. Der er altså booket en del flere tider, end

der reelt er benyttet. Andelen af realiserede bookinger varierer mellem hallerne og er højest i Horne Hallen og hallen i Outrup Kultur & Idrætscenter, mens den procentvise udnyttelse af bookede tider er lavest i hallerne i Varde Fritidscenter.

Det er især folkeskoler, som har booket tider i hallerne mellem kl. 8 og 16. Idrætsforeninger har dog også booket tider mellem kl. 8 og 16 i alle hallerne, om end der er tale om et mindre antal. Der er også tildelt tider til andre arrangører end folkeskoler og foreninger, som f.eks. andre kommunale institutioner. Sådanne bookinger forekommer oftest i de større idrætsanlæg med undtagelse af Helle Hallen, som kun har få bookinger ud over skoler og foreninger.

Procentvist udnytter foreninger og folkeskoler omtrent lige store andele af deres bookede tider, men der er variation på tværs af hallerne. I visse haller udnyttes bookede tider næsten fuldt ud, mens det i andre kun er omtrent halvdelen af bookingerne, der benyttes.

Se bilag 10 for en detaljeret oversigt over brug og booking.

Rundt regnet hver anden time er benyttet i aftentimerne

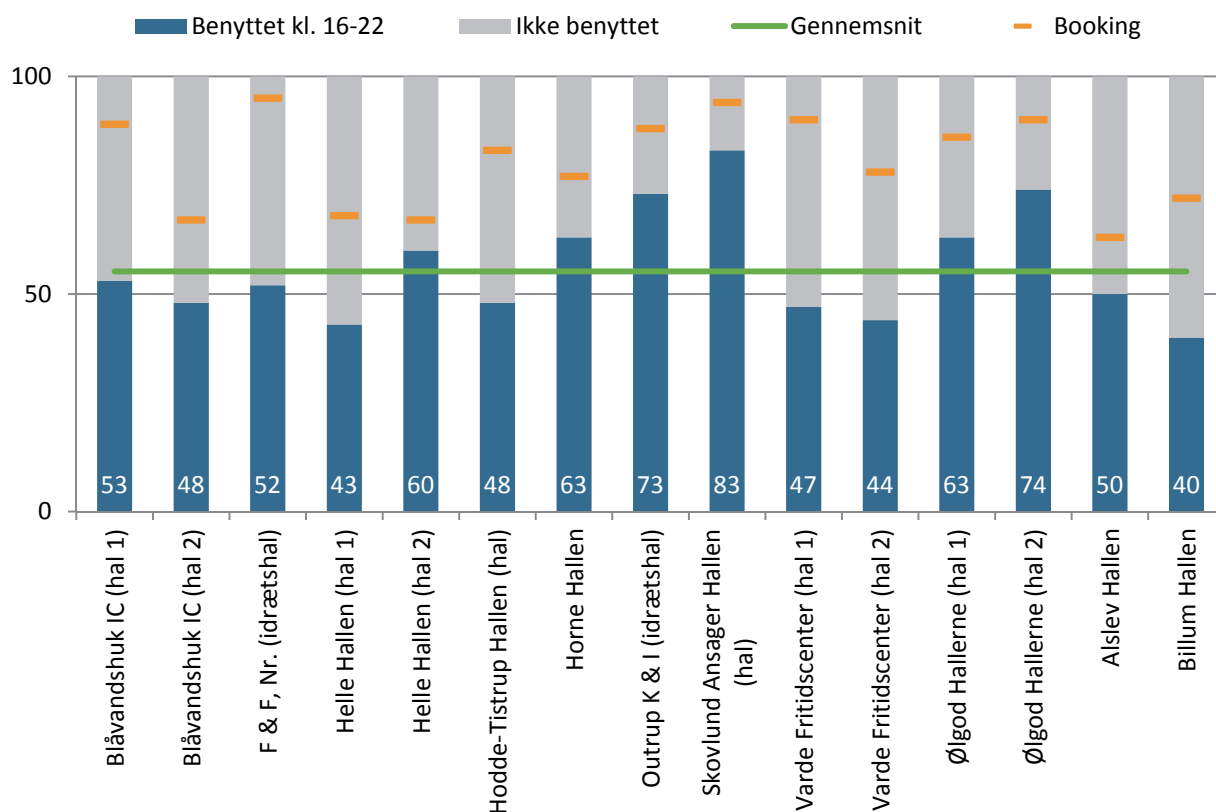
I aftentimerne indgår 16 almindelige idrætshaller i analysen. De 16 haller er tilsammen benyttet i lidt mere end halvdelen af tiden mellem kl. 16 og 22 (gennemsnit 55 pct.) (se Figur 43).

Forskellen i benyttelse mellem den mest og den mindst benyttede hal er stor. Der er 43 procentpoints forskel mellem den mest benyttede hal (Skovlund Ansager Hallen), og den mindst benyttede, Billum Hallen. Det svarer til, at der i én uge har været 13 timers mere aktivitet i hallen i Skovlund Ansager end i Billum Hallen på hverdage mellem kl. 16 og 22.

Selvom der er stor forskel i udnyttelsen mellem den mest og mindst benyttede hal, er en stor del af hallerne benyttet i stort set samme omfang. Ud over hallen i Skovlund Ansager, hallen i Outrup Kultur & Idrætscenter og hal 2 i Ølgod Hallerne befinder hallerne sig inden for et interval på 20 procentpoint. Det indikerer, at brugen af og behovet for disse haller har været omtrent ens i de to uger (se figur 43).

Hallerne har været benyttet noget mere i uge 9 end i uge 13. Gennemsnitsudnyttelsen i uge 9 er 68 pct., hvilket er 25 procentpoint højere end i uge 13. Idrætshallen i Form & Fritid, Hodde-Tistrup Hallen og Lykkegårdshallen har været i brug i omtrent dobbelt så mange timer i uge 9 som i uge 13.

Figur 43: De fleste haller ligger tæt på gennemsnitsbrugen.

Kilde: Kapacitetsundersøgelsen (2015). Forklaring: Den mørkeblå søjle viser andelen af tid med aktivitet i faciliteterne på hverdage i de to undersøgelsesuger (antal timer med aktivitet i uge 9 og 13 delt med antal timer fra kl. 16-22 (60)). Den grønne streg viser den gennemsnitlige benyttelse i tidsrummet. De orange bjælker viser andelen af bookede tider i de to undersøgelsesuger (dvs. gennemsnittet). Se også bilag 10.

De orange bjælker i figur 43 viser igen hallernes booking (reservationer), og som tilfældet i dagtimerne er der flere bookinger end realiserede tider. I gennemsnit er der 24 procentpoint flere bookinger mellem kl. 16 og 22, end der bliver brugt.

Det er desuden stort set kun idrætsforeninger, som booker hallerne i aftentimerne. Bortset fra 18 pct. af bookingerne i Horne Hallen og hallen i Skovlund Ansager, står foreninger for langt hovedparten af bookingerne.

Foruden forskellen mellem booking og faktisk brugte tider er det værd at bemærke, at kun fire haller er booket i mere end 90 pct. af tiden i aftentimerne. Det indikerer muligheder for tildeling af tider i hovedparten af hallerne, men også at der ikke aktuelt er efterspørgsel efter alle tilgængelige tider i hallerne.

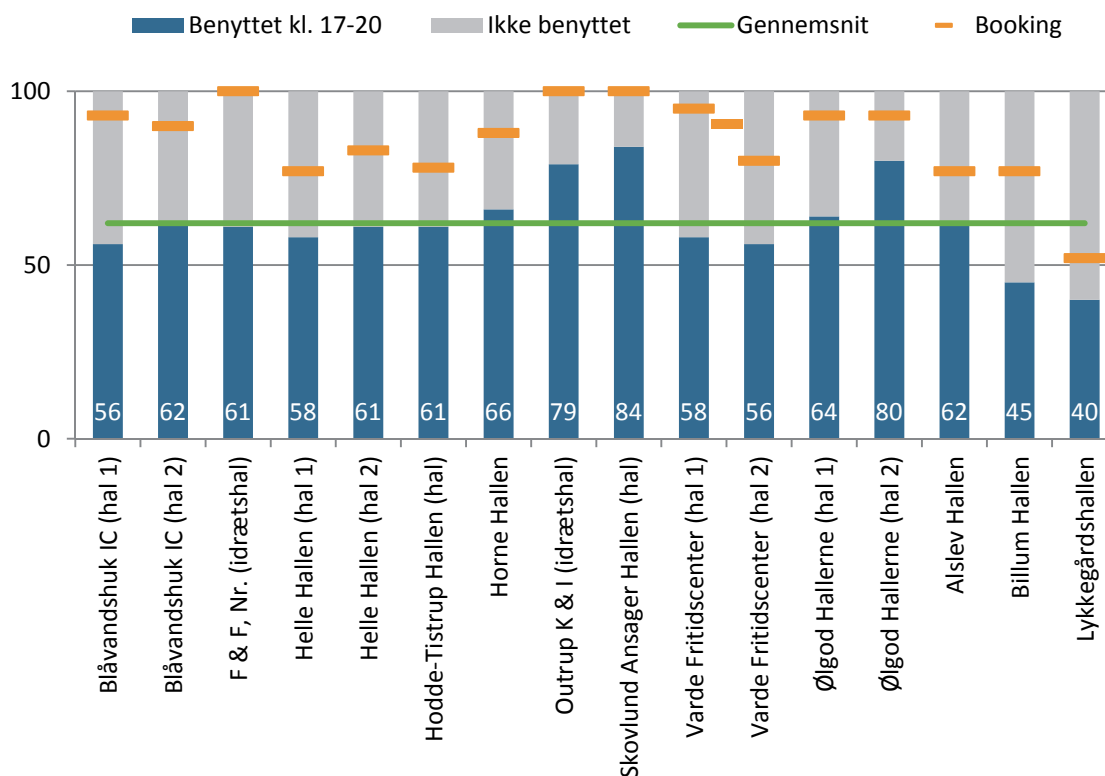
Se desuden bilag 10 for detaljeret oversigt over brug og booking.

Benyttelsen af almindelige haller topper i prime time

I prime time – defineret fra kl. 17 til 20 – er hallerne i brug i 62 pct. af tiden. Enkelte haller er i brug i omtrent 80 pct. af tiden, men generelt er der små udsving hallerne imellem.

Udnyttelsen i prime time ligner selvsagt brugen fra kl. 16 til 22, da prime time er indeholdt heri. Dog er udnyttelsen en anelse højere i det snævrere tidsrum fra kl. 17 til 20. Forskellen mellem uge 9 og uge 13 minder også om perioden fra kl. 16 til 22, og der er 23 procentpoint færre aktivitetstimer i uge 13 i forhold til uge 9.

Figur 44: To ud af tre timer er i brug til aktivitet i prime time.

Kilde: Kapacitetsundersøgelsen (2015). Forklaring: Den mørkeblå søjle viser andelen af tid med aktivitet i faciliteterne på hverdage i de to undersøgelsesuger (antal timer med aktivitet i uge 9 og 13 delt med antal timer fra kl. 17-20 (30)). Den grønne streg viser den gennemsnitlige benyttelse i tidsrummet. De orange bjælker viser andelen af bookede tider i de to undersøgelsesuger (dvs. gennemsnittet). Se også bilag 10.

86 pct. af tiderne i prime time er booket, og det er en lidt større andel end i tidsrummet mellem kl. 16 og 22. Som i tidsrummet mellem kl. 16 og 22 er det særligt i Horne Hallen, hallen i Skovlund Ansager og hallerne i Blåvandshuks Idrætscenter, at andre end foreninger har tider. Der er dog tale om bookinger på 20 pct. eller mindre i tidsrummet.

Generelt er hallerne på de større anlæg i kommunen – Blåvandshuk Idrætscenter, Form & Fritid Nr. Nebel, Outrup Kultur & Idrætscenter, Varde Fritidscenter og Ølgod Hallerne – fuldt booket. Her er det svært at få plads til flere aktiviteter, da alle tider mere eller mindre er booket i prime time.

Se også bilag 10 for detaljeret oversigt over brug og booking.

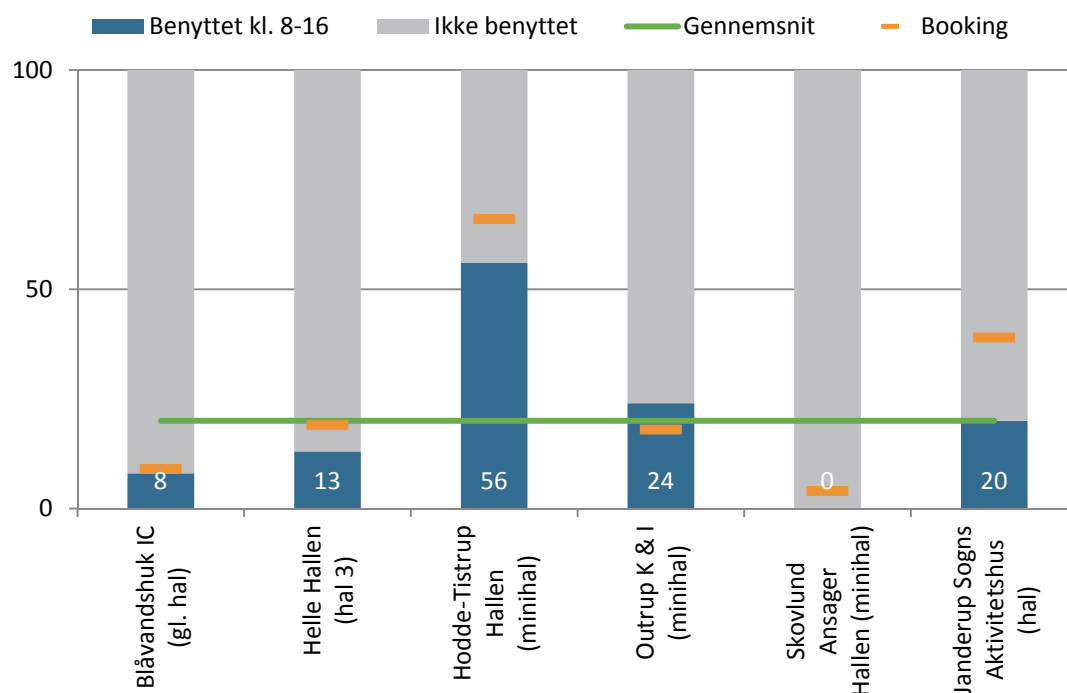
Benyttelse af minihaller

Syv minihaller rundt om i kommunen indgår i kapacitetsanalysen, hvoraf brugen er kortlagt i seks af dem fra morgen til aften. Minihallerne har ikke samme standardiserede mål som de almindelige haller, men har alle et areal på 300-799 kvm. Minihallen i Skovlund Ansager blev kun registreret i uge 13, og udnyttelsen er således regnet ud for denne uge alene (i angivelse af udnyttelse er det for hallen kun uge 13, der er medregnet).

Lav benyttelse af minihaller i dagtimerne

Minihallerne er i brug i 20 pct. af tiden i dagtimerne (tager man Skovlund Ansager ud, er benyttelsen på 25 pct.) (se figur 45). Der er stor forskel mellem brugen af de undersøgte minihaller i de to uger, og minihallen i Hodde-Tistrup er benyttet til aktivitet i halvdelen af tiden, mens minihallen i Skovlund Ansager slet ikke har været i brug (kun baseret på uge 13).

Figur 45: Få minihaller er i brug i dagtimerne.

Kilde: Kapacitetsundersøgelsen (2015). Forklaring: Den mørkeblå søjle viser andelen af tid med aktivitet i faciliteterne på hverdage i de to undersøgelsesuger (antal timer med aktivitet i uge 9 og 13 delt med antal timer fra kl. 8-16 (80)). Den grønne streg viser den gennemsnitlige benyttelse i tidsrummet. De orange bjælker viser andelen af bookede tider i de to undersøgelsesuger (dvs. gennemsnittet). Se også bilag 10.

Der er ikke nævneværdig forskel mellem brugen i uge 9 og 13, og i alle minihallerne er der altså masser af plads til flere aktiviteter, såfremt der er behov. Som bookingerne viser, har efterspørgslen heller ikke været stor efter tider i dagtimerne i uge 9 og 13. Primært folkeskoler har booket minihallerne og dernæst foreninger i begrænset omfang.

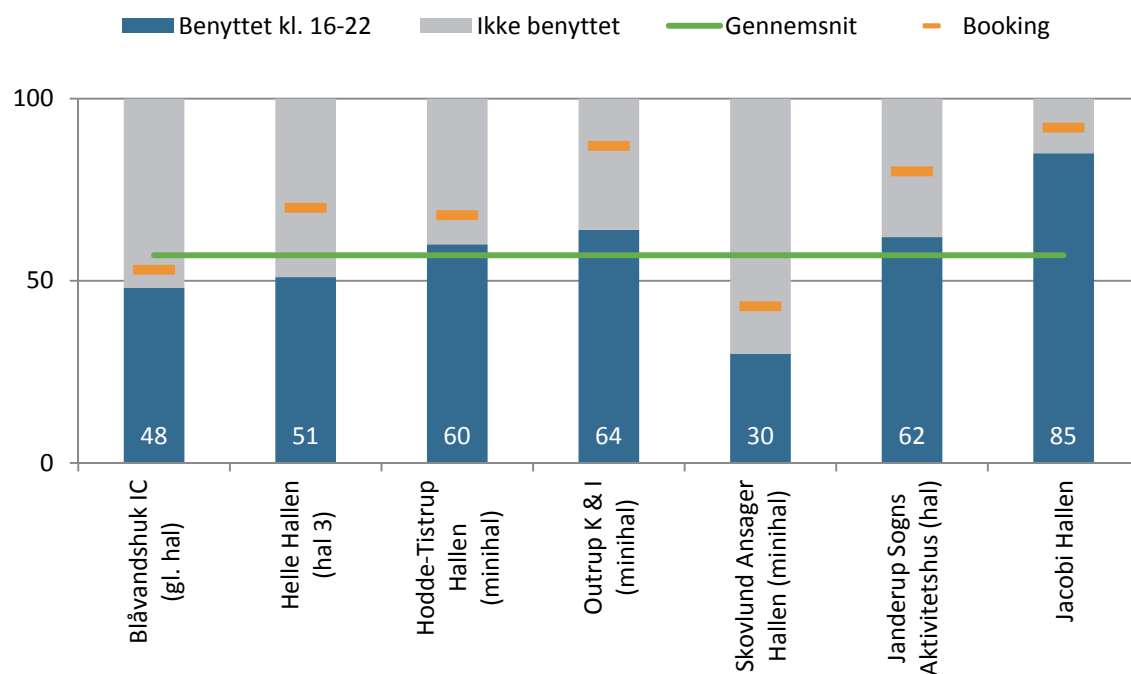
Se desuden bilag 10 for detaljeret oversigt over brug og booking.

Lidt mere end halvdelen af tiderne er benyttet i aftentimerne

Minihallerne bruges klart mere i aftentimerne mellem kl. 16 og 22 i sammenligning med dagtimerne. Lidt over halvdelen af tiderne (57 pct.) har i gennemsnit været benyttet i de to uger, og bortset fra Jacobi Hallen, som er godt brugt, og minihallen i Skovlund Ansager, som omvendt har været benyttet i begrænset omfang (kun optalt i uge 13), ligger brugen af minihallerne tæt på gennemsnittet (se figur 46). Minihallerne har altså været benyttet i samme omfang som de almindelige haller i aftentimerne.

Der er forskel på brugen på tværs af ugerne, og i gennemsnit har der været 20 procentpoint mere aktivitet i uge 9 end i uge 13. Det er særligt hal 3 i Helle Hallen og minihallen i Outrup Kultur & Idrætscenter, der har været noget mere benyttet i uge 9 end i uge 13.

Figur 46: Mere end hver anden time i minihallerne er benyttet til aktivitet.

Kilde: Kapacitetsundersøgelsen (2015). Forklaring: Den mørkeblå søjle viser andelen af tid med aktivitet i faciliteterne på hverdage i de to undersøgelsesuger (antal timer med aktivitet i uge 9 og 13 delt med antal timer fra kl. 16-22 (60)). Den grønne streg viser den gennemsnitlige benyttelse i tidsrummet. De orange bjælker viser andelen af bookede tider i de to undersøgelsesuger (dvs. gennemsnittet). Se også bilag 10.

Bookingerne varierer på tværs af minihallerne i tråd med benyttelsen, og brugen følger i store træk bookingerne, om end brugen er 13 procentpoint lavere i gennemsnit end bookingerne angiver. Det er stort set kun foreninger, som booker minihallerne i aftentimerne, og benyttelsesgraden af bookede tider er højere, end det er tilfældet for de almindelige idrætshaller.

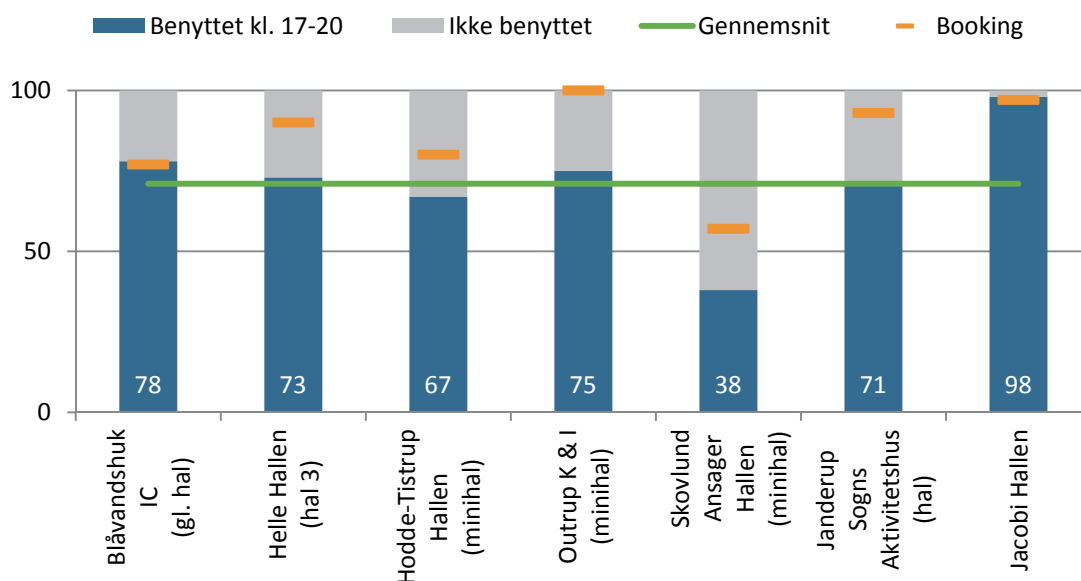
Se også bilag 10 for detaljeret oversigt over brug og booking.

Høj benyttelse af minihaller i prime time

Syv ud af ti timer i prime time er benyttet til aktivitet (71 pct.). Jacobi Hallen har i de to uger været så godt som fuldt benyttet, og generelt ligger benyttelsen et stykke over gennemsnittet for de fleste minihaller. Det er særligt minihallen i Skovlund Ansager, som trækker gennemsnittet ned.

I gennemsnit udnyttes minihallerne 25 procentpoint mindre i uge 13 end i uge 9, hvor hallerne til gengæld med 89 pct. aktivitet mellem kl. 17 og 20 var tæt på fuld udnyttelse.

Figur 47: I prime time er benyttelsen af minihallerne høj.

Kilde: Kapacitetsundersøgelsen (2015). Forklaring: Den mørkeblå søjle viser andelen af tid med aktivitet i faciliteterne på hverdage i de to undersøgelsesuger (antal timer med aktivitet i uge 9 og 13 delt med antal timer fra kl. 17-20 (30)). Den grønne streg viser den gennemsnitlige benyttelse i tidsrummet. De orange bjælker viser andelen af bookede tider i de to undersøgelsesuger (dvs. gennemsnittet). Se også bilag 10.

Igen følger bookingerne i store træk minihallerne benyttelse, og det er stort set kun foreninger, som booker minihallerne. De mest benyttede minihaller er også dem, der er booket i størst omfang. Bookingerne varierer ikke mellem uge 9 og uge 13, selv om der er store forskelle i den praktiske benyttelse i de to uger.

Minihallerne fungerer altså primært som et vigtigt supplement til de store haller i prime time, mens brugen er begrænset i resten af døgnets timer.

Se i tillæg også bilag 10 for detaljeret oversigt over brug og booking.

Kapacitetsanalyse i svømmehaller

Dette afsnit analyserer benyttelsen af kommunens fem svømmehaller i Blåvandshuk Idrætscenter, Form & Fritid Nr. Nebel, Helle Hallen, Varde Fritidscenter og Ølgod Hallerne. Analysen fokuserer kun på de store 25 m. bassiner. Anlægsnavnene bruges som navne for de enkelte svømmehaller i dette afsnit.

Alle svømmehaller er blevet undersøgt fra morgen til aften, og analysen ser på brugen i løbet af dagen samlet set (dvs. fra kl. 8 til 22).

Mindre forskelle i antal aktivitetstimer mellem svømmehallerne

Rundt regnet har der været én eller flere svømmere i vandet i halvdelen af tiden mellem kl. 8 og 22 i de fem svømmehaller, og i alt 5.411 aktive svømmere har været i vandet (se tabel 43).

Der er forskel i brugen af de forskellige svømmehaller. Svømmehallen i Form & Fritid og den i Varde Fritidscenter har været i brug i flest timer mellem kl. 8 og 22, og det er også de to haller, som har haft flest aktive svømmere. Generelt modsvarer antallet af aktivitetstimer antallet af aktive i svømmehallerne. Bortset fra et lavere antal deltagere per aktivitetstime i Blåvandshuk ligger det gennemsnitlige antal deltagere per time med svømmere i vandet tæt på hinanden. Gennemsnittet for alle svømmehallerne er 16 (se tabel 43).

Tabel 43: Der har været svømmere i vandet halvdelen af tiden mellem kl 8 og 22.

	Benyttelse, kl. 8-22 (pct.)	Antal aktive	Aktive i gennemsnit per time med aktivitet
Blåvandshuk Idrætscenter	49	842	12
Form & Fritid Nr. Nebel	56	1.406	18
Helle Hallen	35	833	17
Varde Fritidscenter	56	1.351	17
Ølgod Hallerne	44	979	16
I alt	48	5.411	16

Kilde: Kapacitetsundersøgelsen (2015). Alle aktivitetsforløb i svømmehaller (n = 362).

Der er fri kapacitet i kommunens svømmehaller

I mange kommuner er svømmehaller blandt de mest efterspurgte faciliteter, og lokalt oplever man mange steder mangel på vandtid til eksempelvis svømmeforeninger og folkeskoler. Den tidligere oversigt over antal bookinger i Varde Kommunes svømmehaller i 2014 viste imidlertid, at der – i hvert fald på papiret – er en del ledig tid med plads til flere aktiviteter.

Dog skal det nævnes, at analysen ikke har undersøgt, hvorvidt svømmehallerne eksempelvis har været lukket i forbindelse med mindre vedligeholdelse, renovering eller rengøring. Ser man på tidsrummet mellem kl. 8 og 22 i uge 9 og 13, er ca. halvdelen af timerne booket til aktivitet (primært af folkeskoler og foreninger) i løbet af de to uger, der er registreret aktiviteter i svømmehallerne (se tabel 44). Der er flere bookede tider i aftentimerne mellem kl. 16 og 22 (ikke vist), og her varierer andelen af bookinger fra 84 pct. af tiden i Form & Fritid til 63 pct. i Ølgod Svømmehal.

Tabel 44: Der er flest bookinger i svømmehallen i Varde Fritidscenter.

	Booket	Ikke disponeret
Blåvandshuk Idrætscenter	41	59
Form & Fritid Nr. Nebel	57	43
Helle Hallen	43	57
Varde Fritidscenter	51	49
Ølgod Hallerne	63	38

Kilde: Varde Kommune (2015).

Præcis brug af svømmehallens vandspejl på ugedage

Registranterne blev i forbindelse med deres registrering af aktiviteter bedt om præcist at angive, hvor stor en del af svømmehallens vandspejl (aktivitetsareal), som faktisk var i brug hver time, der var aktivitet. Det er således muligt at illustrere, hvor stor en del af svømmehallernes baner, som har været benyttet fra kl. 8-22. Det er brugbar viden, der blandt andet kan indgå i vurderinger af, om det er muligt at få plads til flere aktiviteter på samme tid i svømmehallerne.

Boks 2 herunder beskriver, hvordan analyseresultaterne for brug af svømmehaller vises grafisk.

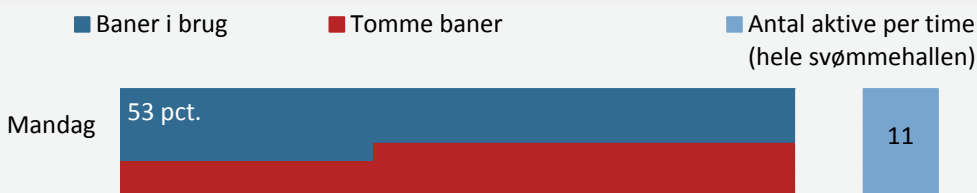
Boks 2: Sådan læses kapacitetsbenyttelsesgrafer for svømmehallerne.

Figuren nedenfor viser brugen af Helle Hallen svømmehal (25 m. bassin) på mandage fra kl. 8 til 22.

De mørkeblå og røde bjælker angiver, hvor stor en del af svømmehallen der i gennemsnit er i brug i tidsrummet fra kl. 8 til 22. Det mørkeblå område illustrerer baner i brug, mens det røde område angiver tomme baner. Der kan have været tidsrum, hvor alle baner har været i brug samt tidsrum, hvor svømmehallen har været helt tom.

Tallet (53 pct.) eksemplificerer den procentuelle del, som er i brug af hele svømmehallens aktivitetsareal fra morgen til aften – i gennemsnit har 53 pct. af svømmehallens areal i eksemplet været i brug fra morgen til aften.

Benyttelse og brug af Helle Hallen svømmehal (25 m. bassin) mandage (kl. 8 til 22)

Den lyseblå bjælke til højre viser det gennemsnitlige antal aktive per time mellem kl. 8 og 22. Der er tale om et gennemsnit, og for de enkelte timeregistreringer kan deltagerantallet have variere, og det er ikke sikkert, at der har været aktive i alle timer.

På mandage mellem kl. 8 og 22 har 53 pct. af aktivitetsarealet i Helle Hallens svømmehal (25 m. bassin) været benyttet til aktivitet, og i gennemsnit har der været 11 aktive per time.

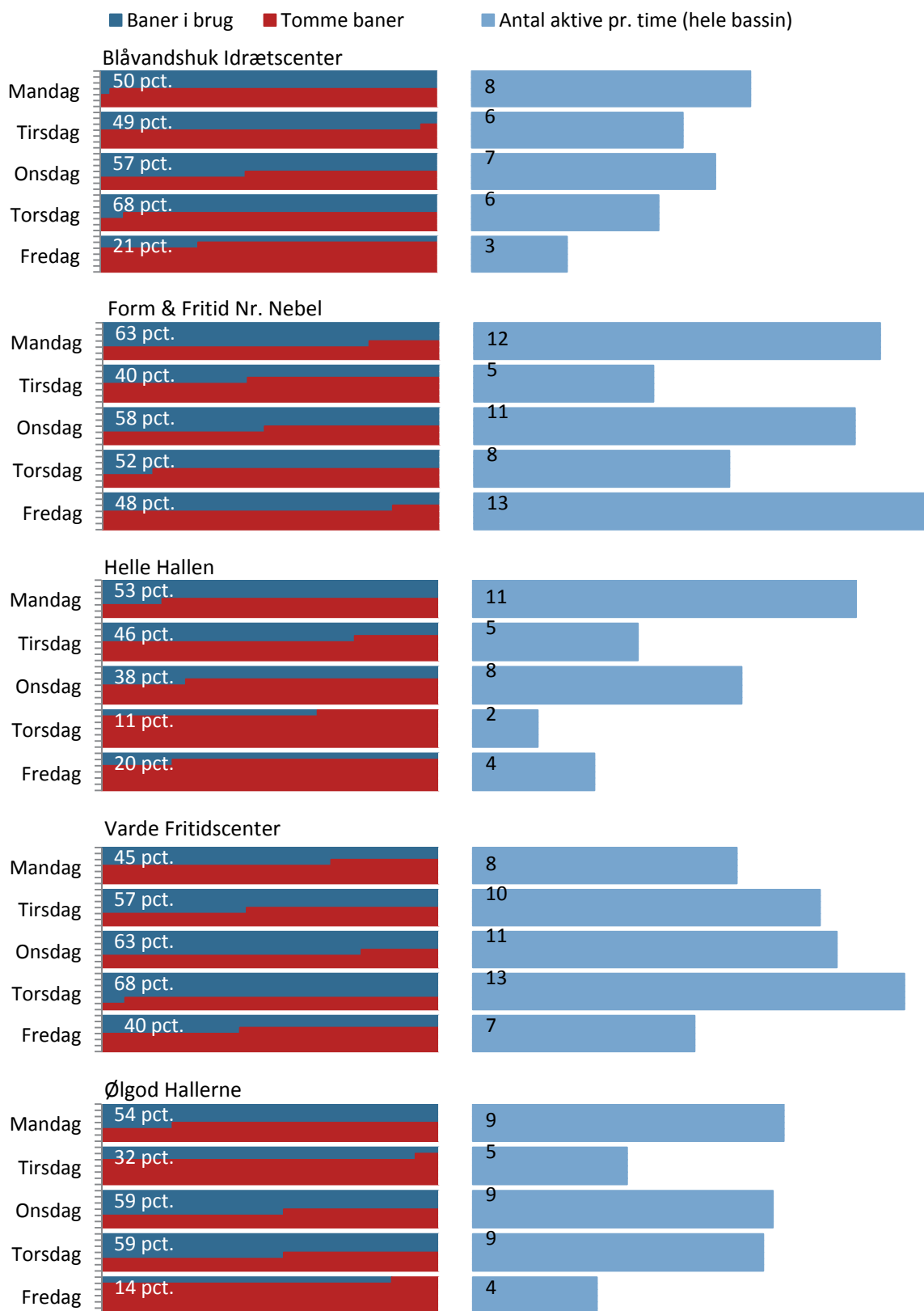
Brugen af de fem svømmehaller afslører, at der på alle hverdage er en del fri kapacitet. Svømmehallen i Varde Fritidscenter er, som allerede nævnt, mest benyttet, men rummer alligevel mellem 32 og 60 pct. fri kapacitet fra kl. 8 til 22. Ingen af dagene benyttes de fem svømmehaller mere end 70 pct. af tiden. Det tegner et billede af, at der generelt er kapacitet nok på svømmeområdet i kommunen (se figur 49).

På tværs af ugens dage er aktivitetsniveauet størst fra mandage til torsdage. Det er et mønster, som også er set i andre faciliteter, og der er generelt set mindre efterspørgsel og brug af tider på fredage (se figur 49).

Ser man på det gennemsnitlige antal svømmere per time, er der visse udsving mellem såvel dage som haller. Der er gennemsnitligt flest svømmere i vandet per time i svømmehallerne i Form & Fritid og i Varde Fritidscenter, som også er de to svømmehaller, som har flest timer med aktivitet (se figur 49).

Sammenligner man de to undersøgelsesuger, er der ikke forskel mellem ugerne, som tilfældet var det med indendørsfaciliteter. Faktisk har der været en smule flere aktive i uge 13 sammenlignet med uge 9. Det stemmer godt overens med en af pointerne ved analysen af bookingdata, hvor det netop blev fremhævet, at bookinger af svømmehaller ikke varierer, som det sker med eksempelvis almindelige idrætshaller. Det kan tyde på, at svømning er en mere stabil helårsaktivitet end den aktivitet, som foregår i hallerne.

Figur 49: Benyttelse af svømmehaller i uge 9 og 13.

Kilde: Kapacitetsundersøgelsen (2015).

Endelig skal det bemærkes, at der på et overordnet niveau er sammenhæng mellem andelen af benyttet tid (om der er nogen i svømmehallen eller ej), andelen af benyttet areal samt antal aktive.

De mest benyttede perioder kendetegnes således ved, at den største del af arealet benyttes, samt at der er flest aktive på de tidspunkter. Det indikerer, at det i de mindre benyttede perioder er muligt at få plads til flere aktiviteter på samme tid og på den måde gøre svømmehallerne tilgængelige for et større antal brugere.

Aktivitsanalyse – fakta på aktiviteter i indendørsfaciliteter

Analyserne i det følgende dykker ned i de enkelte aktiviteter og supplerer de foregående analyser af aktivitet/ikke-aktivitet med et blik på selve aktiviteterne og deres indhold. Fokus er i første omgang på aktiviteterne i de 16 almindelige idrætshaller og seks af de mindre haller, som tilsammen har været ramme om 917 aktivitetsforløb med 17.994 deltagere.

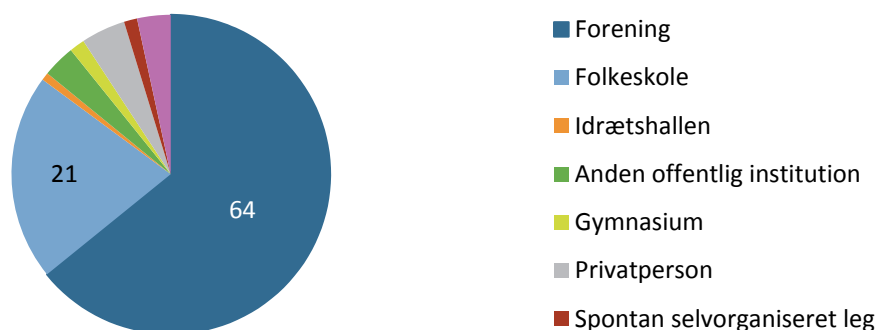
Heraf har 72 pct. af forløbene været arrangeret i en almindelig idrætshal, mens resten har fundet sted i en mindre hal (28 pct.). Den almindelige idrætshal har tilsammen været ramme for 13.755 aktive (79 pct.), mens der har været 4.239 aktive i de mindre idrætshaller. Aktiviteterne i svømmehaller præsenteres i næste afsnit.

Arrangører af aktiviteter

De mange aktivitetsforløb i indendørsfaciliteterne er for de flestes vedkommende arrangeret af en idrætsforening eller foregår som en del af idrætsundervisningen i folkeskolen. Idrætsforeningerne står som arrangør for 64 pct. af aktivitetsforløbene, mens kommunens folkeskoler tegner sig for 21 pct.

De resterende 14 pct. af aktivitetsforløbene er typisk arrangeret af privatpersoner, der lejer sig ind (4,5 pct.), eller af andre offentlige institutioner som eksempelvis børnehaver, vuggestuer, SFO'er eller ungdomsklubber (3,3 pct.) (se figur 50).

Figur 50: Størstedelen af aktiviteterne er arrangeret af foreninger.

Kilde: Kapacitetsanalysen (2015). Alle aktivitetsforløb minus forløb i svømmehaller n = 904.

Det store antal aktiviteter arrangeret af idrætsforeninger og folkeskoler er ikke overraskende og ligner forholdene i andre danske kommuner. Folkeskolerne benytter faciliteterne i

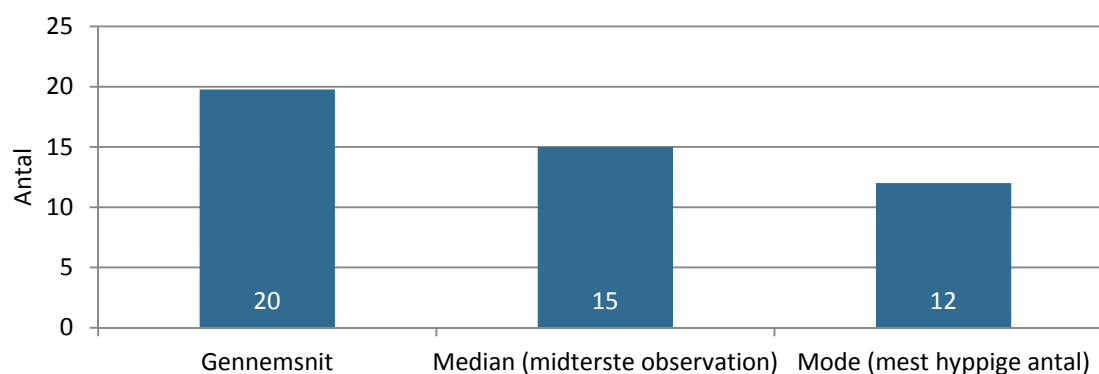
løbet af dagtimerne i forbindelse med deres idrætsundervisning, mens mange foreninger tager over fra eftermiddagen og frem.

De mange aktivitetsforløb afholdt af foreninger tydeliggør, at Varde Kommune er med til at sikre rammerne for foreningslivets aktiviteter, som det er foreskrevet i folkeoplysningsloven.

Mange aktive per aktivitetsforløb

I gennemsnit har der været 20 deltagere per aktivitetsforløb. Det er et højt gennemsnit, og medianen - som er den midterste observation, når alle aktivitetsforløb rangeres fra lav til høj ud fra deltagerantal - er lidt lavere (15). Forskellen mellem medianen og gennemsnittet skyldes, at der har været en del aktivitetsforløb med ret høje deltagerantal. De fleste aktiviteter har dog 12 deltagere (dvs. mode).

Figur 51: Hovedparten af aktivitetsforløbene har 12 deltagere.

Kilde: Kapacitetsanalysen (2015). Alle aktivitetsforløb minus forløb i svømmehaller n = 910.

Det gennemsnitlige antal deltagere varierer en smule på tværs af arrangørtype. Når foreninger står for aktiviteter, er der lidt færre aktive per forløb (17), mens der omvendt er en del flere i skoleundervisningen (28). Sammenligner man tallene fra Varde med lignende undersøgelser i andre kommuner, er der ret stort sammenfald (se tabel 45).

Aktiviteter arrangeret af foreninger har gennemsnitligt det samme antal deltagere i Varde som i Gladsaxe, Allerød og Assens, og medianen ligger typisk tre deltagere lavere, mens det er fem for mode (mest hyppige antal per aktivitet). Også når man ser på folkeskoleaktiviteter, er der markante sammenfald. I de fire kommuner ligger gennemsnittet for folkeskoler tæt på 30, mens median og mode ligger omkring 20.

Tabel 45: Antallet af deltagere per aktivitetsforløb ligner andre kommuner.

	Forening				Folkeskole			
	Varde	Gladsaxe	Allerød	Assens	Varde	Gladsaxe	Allerød	Assens
Gennemsnit	17	17	17	20	28	31	31	29
Median	14	15	15	17	22	21	22	22
Mode	12	12	12	16	22	20	22	18

Kilde: Kapacitetsundersøgelser (2015); Forsberg et al., 2014; Forsberg & Høyer-Kruse, 2013; Keinicke & Overgaard, 2013. Alle aktivitetsforløb minus forløb i svømmehaller afholdt af foreninger og folkeskoler (n = 910, n = 1.568, n = 895, n = 930).

Analysen mellem kommuner peger på, at der er visse generelle karakteristika ved brugen af lokaler på tværs af arrangørtype. Folkeskoler har generelt flere deltagere per aktivitet og større udsving i deltagerantal (jf. større afstand mellem gennemsnit og median end foreninger).

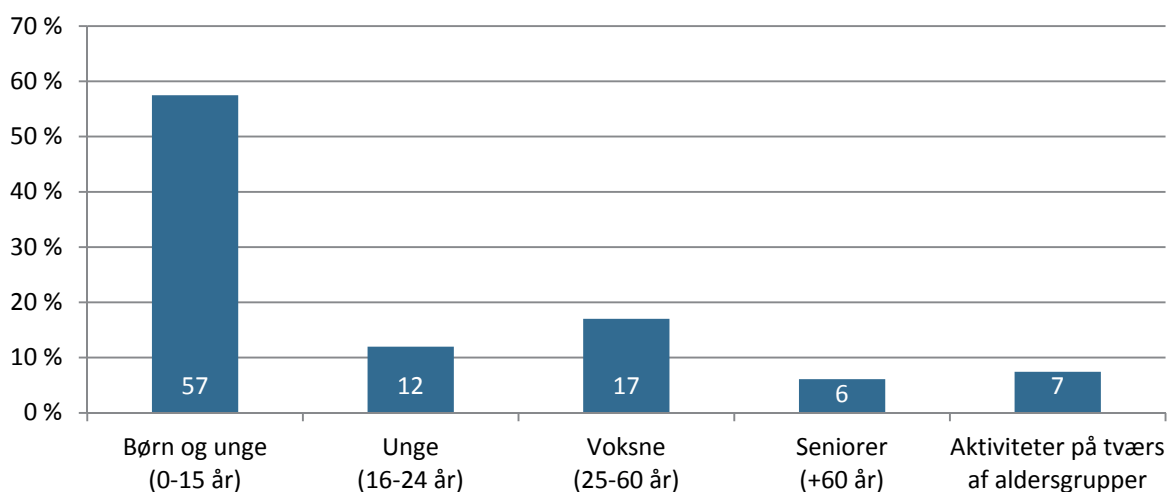
Betragter man deltagerantallet med afsæt i facilitetstyper, viser det sig ikke overraskende, at der er flest deltagere per aktivitetsforløb i de almindelige haller. I gennemsnit er der 21 deltagere per forløb i hallerne, mens der er 17 i de mindre haller/gymnastiksale.

Børn og unge er de hyppigste deltagere

Mere end hvert andet aktivitetsforløb i faciliteterne har været for børn og unge under 16 år (57 pct.). Det gælder især folkeskoler og andre kommunale institutioner, men det er stadig tæt ved hver andet forløb afholdt af foreninger (48 pct.), som er for børn og unge under 16 år.

Unge, voksne og seniorer benytter dog også faciliteterne, og tilsammen tegner disse tre aldersgrupper sig for 35 pct. af aktivitetsforløbene (se figur 52).

Figur 52: Børn og unge under 16 år er de typiske udøvere i faciliteterne.

Kilde: Kapacitetsanalysen (2015). Alle aktivitetsforløb minus forløb i svømmehaller n = 835.

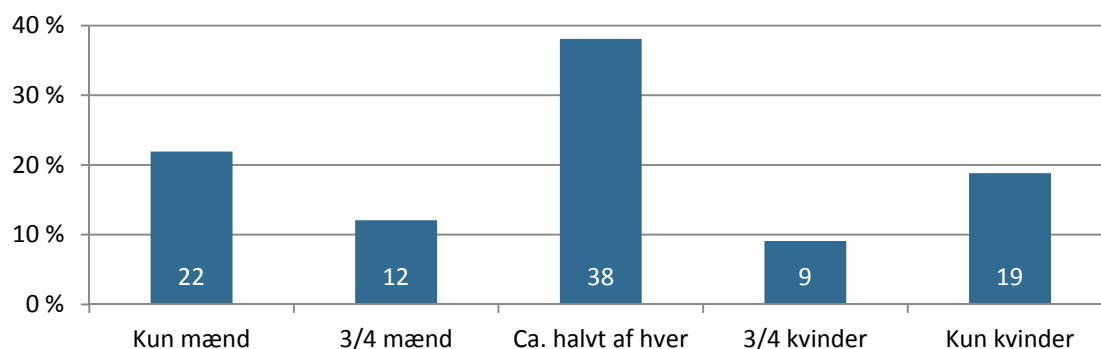
Som det fremgår af Figur 52, foregår relativt få aktivitetsforløb på tværs af aldersgrupper (f.eks. børn og unge samt voksne/seniorer) (7 pct.), og langt de fleste idrætsaktiviteter er således opdelt og foregår blandt udøvere med samme alder.

Der er store forskelle på alderen af deltagere på tværs af arrangørtype. Alle aktivitetsforløb arrangeret af skoler på nær ét, er for børn og unge under 16 år, mens 28 pct. af aktiviteter med deltagelse af privatpersoner har deltagere på tværs af aldersgrupper. For foreninger er aldersfordelingen meget tæt på den samlede fordeling, om end der er lidt flere aktivitetsforløb for unge (16 pct.) og for seniorer (8 pct.). Til gengæld er der halvt så mange aktivitetsforløb for voksne (8 pct.).

Over halvdelen af aktivitetsforløbene har deltagelse af begge køn på samme tid (59 pct.), mens 41 pct. er kønsadskilte med lidt flere 'mandeaktiviteter' (22 pct.) end 'kvindeaktiviteter' (19 pct.) (se figur 53).

Samlet set adskiller kønnene sig kun i mindre grad i de undersøgte faciliteter.

Figur 53: Hovedparten af aktiviteter er kønsintegrerede.

Kilde: Kapacitetsanalysen (2015). Alle aktivitetsforløb minus forløb i svømmehaller n = 903.

Som med aldersfordelingen er der forskel på kønsfordelingen alt efter, hvem der arrangerer aktiviteter. Tre ud af fire forløb arrangeret af folkeskoler har deltagelse af lige mange piger og drenge, mens dette kun er gældende for 25 pct. af forløbene, som er arrangeret af foreninger.

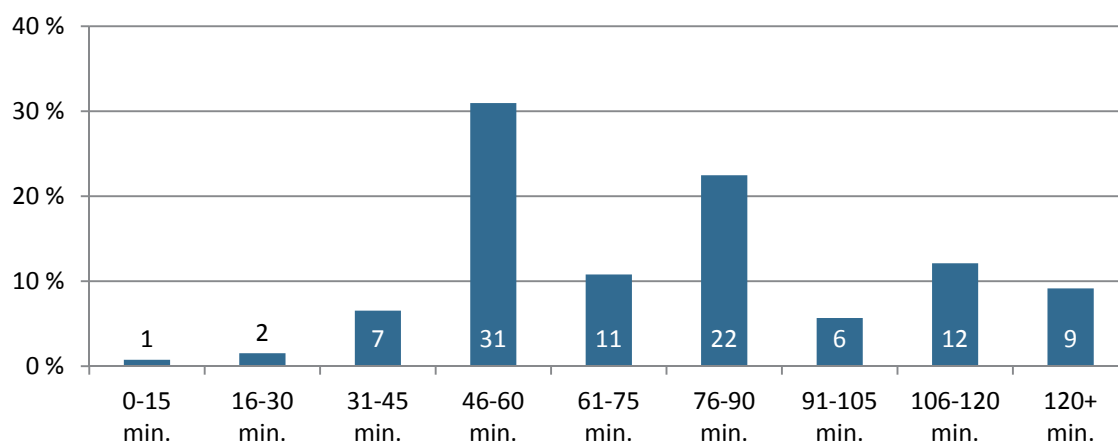
Når foreningerne står for aktiviteterne, er de i højere grad helt kønsopdelte. 27 pct. af aktiviteterne har kun deltagelse af drenge/mænd, mens 25 pct. kun er for piger/kvinder.

Der er ikke nævneværdige forskelle på kønnenes deltagelse i aktiviteter i de almindelige haller og mindre haller/gymnastiksale.

Aktiviteternes længde

Hovedparten af aktivitetsforløbene varer 46-60 min. (31 pct.), og få forløb er kortere end 46 min. (10 pct.) eller længere end 90 min. (21 pct.). Syv ud af ti aktivitetsforløb varer således 46-90 min. (se figur 54).

Figur 54: Hovedparten af aktiviteterne varer enten 46 minutter eller halvanden time.

Kilde: Kapacitetsanalysen (2015). Alle aktivitetsforløb minus forløb i svømmehaller n = 917.

Forløbene afholdt af folkeskoler (dvs. skoleundervisning) er typisk lidt længere end den typiske længde og aktiviteter afholdt af foreninger. Folkeskolernes typiske forløb varer ca. 75 min., mens foreningernes typisk varer 60 min.

Aktivitetsforløbenes længde er væsentlige at hæfte sig ved med henblik på optimal kapacitetsudnyttelse. 65 pct. af forløbene har en længde, som støder op til en hel eller en halv time (dvs. 60, 90 eller 120 min.). Det indikerer, at tidsplanlægningen som minimum skal ske på halve timer for at kunne opnå tilnærmelsesvis fuld udnyttelse af de afsatte tidsrum (dvs. man skal kunne booke en halv time, en time, halvanden time og to timer).

Analysen af kapacitetsudnyttelsen i forrige afsnit viste, at der er stor forskel mellem booket og reelt anvendt tid. En del af forskellen skyldes, at de afsatte tider til foreninger og skolars aktiviteter ikke bruges fuldt ud. Det er derfor væsentligt at have fokus på, hvordan der skabes bedre overensstemmelse mellem længden af de enkelte bookinger og det reelle behov for træningstid/undervisningstid. Det involverer blandt andet et smidigt bookingsystem.

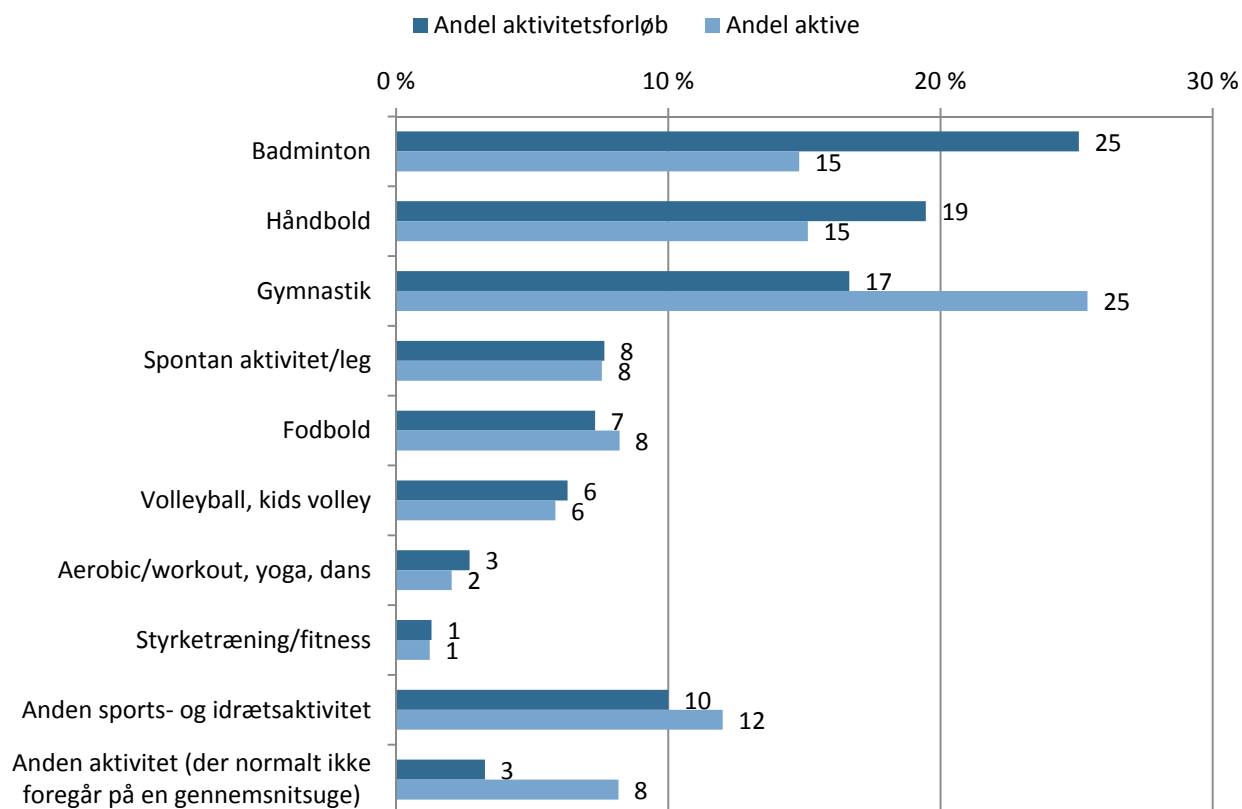
Mange aktive til gymnastik

I hvert fjerde forløb i indendørsfaciliteterne har badminton været den primære aktivitet, mens håndbold kommer ind på andenpladsen (19 pct. af forløbene) (se Figur 55). Netop de to idrætsaktiviteter har de seneste år været genstand for en del fokus med baggrund i deres faldende medlemstilslutning i regi af Dansk Håndbold Forbund og Badminton Danmark (Fester, Michael, Gottlieb, Peter & Kirkegaard, Kasper Lund, 2015; Kirkegaard, Kasper Lund & Fester, Michael, 2013).

Antallet af aktivitetsforløb vidner om, at disse aktiviteter fortsat har godt fodfæste i Varde Kommune, hvilket også kom til udtryk i skolebørnsundersøgelsen, hvor tilslutningen til håndbold og badminton ligger relativt højt og højere end i de andre kommuner, som indgik i sammenligningen.

Tilsammen tegner badminton og håndbold sig for 44 pct. af aktivitetsforløbene, men andelen af deltagere følger ikke efter. Lidt færre end hver tredje aktive (30 pct.) har deltaget i et badminton- eller håndboldforløb. De to aktiviteter fylder altså mere i andelen af aktivitetsforløb end i andelen af aktive, da aktiviteterne ikke har så mange aktive per time som gymnastik, der er den eneste aktivitet, der ligger højere i andel aktive.

Figur 55: Badminton og håndbold er de to primære aktiviteter målt på aktivitetsforløb i faciliteterne.

Kilde: Kapacitetsanalysen (2015). Alle aktivitetsforløb minus forløb i svømmehaller n = 889.

Gymnastik er også en stor aktivitet i faciliteterne med et gennemsnit på 30 aktive i gymnastikforløbene, mens der i gennemsnit er 15 aktive, når der spilles håndbold og 11, når badminton er på programmet (ikke vist i figur).

Med til forskellene mellem antallet af aktive mellem de tre aktiviteter hører, at gymnastik er lidt mere udbredt i skoleundervisningen (der typisk har flere deltagere) end badminton og håndbold. 13 pct. af skolernes aktiviteter har haft gymnastik som primær aktivitet, mens det er henholdsvis 8 pct. og 5 pct. for håndbold og badminton.

Foreningernes aktiviteter adskiller sig ikke nævneværdigt fra fordelingen i Figur 55, mens anden sports- og idrætsaktivitet (19 pct.) samt spontan aktivitet/leg (16 pct.) er særlig udbredt, når skolerne benytter faciliteter.

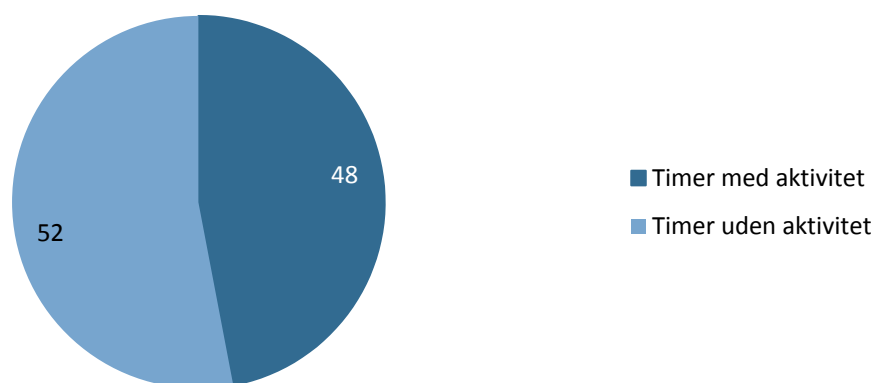
Aktivitetsanalyse i svømmehaller

Registreringen af aktiviteter, og dermed selve aktivitetsanalysen i svømmehallerne, er foretaget på en lidt anden måde end i de almindelige idrætshaller og minihaller. Dette skyldes, at svømmehaller har en anden aktivitetsflade og kan arrangeres på anden vis end de to andre typer af faciliteter. Typisk arrangeres aktiviteter på langs i 'baner', og der kan foregå flere forskellige aktiviteter på samme tid – eksempelvis foreningsaktiviteter og offentlig svømmetid.

Registreringen i svømmehallerne er sket med afsæt i hallens brug på timebasis⁵⁴. Dermed er de egentlige aktivitetsforløb ikke registreret, hvorfor man ikke kan angive tidslængde eller antal deltagere i svømmehallerne på de enkelte forløb. I stedet er analysen baseret på registreringer foretaget én gang hver time fra kl. 8 til 22 på hverdage i de to registreringsuger. Eventuel benyttelse i de tidlige morgentimer fra kl. 5-8 er ikke medtaget i analysen. Aktivitetstimerne kan derfor være flere, end denne analyse viser.

I løbet af de to uger er der registreret aktiviteter i 341 timer i de fem svømmehaller ud af potentielt 700 timer svarende til 48 pct. (700 timer = 10 hverdage, fem svømmehaller, fra kl. 8 til 22) (se figur 56).

Figur 56: Der har været 341 timer med aktivitet i de fem svømmehaller.

Kilde: Kapacitetsanalysen (2015). Alle timer med mindst en aktivitet/aktiv svømmer i svømmehaller (n = 341).

Registreringsmetoden har – selvom den er udført på timebasis – kortlagt, i hvilket omfang der er har været flere aktiviteter i gang på samme tid. I 17 af de 341 timers aktivitet, har der været to forskellige aktiviteter på én gang, mens der i blot to timer har været tre aktiviteter i gang på samme tid. Det betyder, at der er registreret 362 aktiviteter i svømmehallerne.

Når foreninger eller folkeskoler benytter svømmehallerne, er de i langt hovedparten af tilfældene eneste arrangør og kan bruge hele svømmehallens areal. Der har dog i enkelte

⁵⁴ Registranterne blev bedt om at være til stede i svømmehallerne én gang per time. Som udgangspunkt kl. halv.

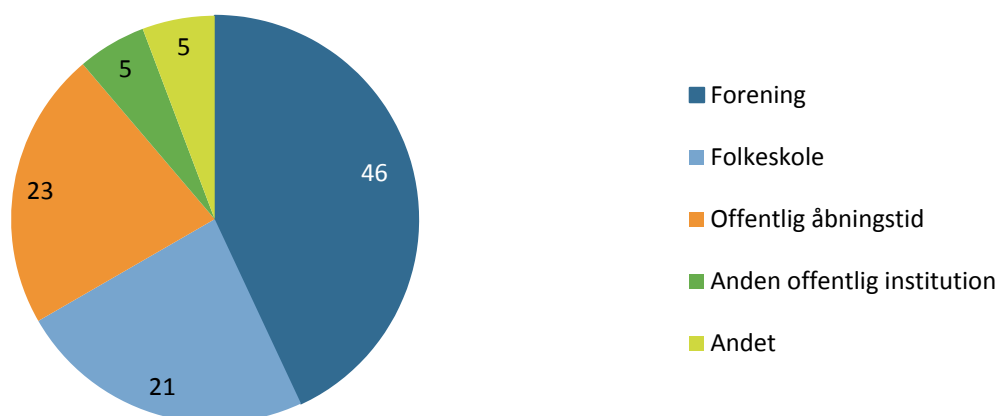
tilfælde været tale om et mix, hvor f.eks. foreningssvømning foregår samtidig med offentlig åbningstid.

I udgangspunktet beskrives aktivitetstimerne i svømmehallerne samlet set. Det er her vigtigt at nævne, at antallet af aktiviteter varierer en smule mellem svømmehallerne. Svømmehallen i Varde Fritidscenter tegner sig for 23 pct. af registreringerne, mens svømmehallerne i Blåvandshuk og Form & Fritid hver udgør 21 pct. Ølgod Hallernes svømmehal står for 19 pct., mens 15 pct. af registreringer er foretaget i svømmehallen i Helle Hallen. I tilfælde med markante forskelle mellem svømmehallerne er det beskrevet i tekst.

Foreninger, folkeskoler og offentlig åbningstid

Som i de almindelige idrætshaller og minihaller er foreninger den primære bruger af faciliteterne. Folkeskolerne kommer også her ind på andenpladsen, men til forskel fra indendørsfaciliteterne er der i svømmehallerne offentlig åbningstid, som er relativt udbredt. 21 pct. af aktiviteterne er registreret som offentlig åbningstid (se figur 57).

Figur 57: Foreninger er den primære arrangør af aktiviteter i svømmehallerne.

Kilde: Kapacitetsanalysen (2015). Alle aktiviteter i svømmehaller (n = 351).

Som med indendørsfaciliteterne er der en klar opsplitning af, hvornår de forskellige arrangørtyper har deres aktiviteter. Folkeskoler har stort set kun aktiviteter i skoletiden mellem kl. 8 og 14, mens de fleste aktiviteter for foreninger foregår om eftermiddagen og i løbet af aftenen. Det samme gælder den offentlige åbningstid.

Der er stor variation i fordelingen af foreningsaktiviteter, folkeskoleundervisning og offentlig åbningstid hallerne imellem. I Helle Hallens svømmehal er der få forløb som offentlig svømmetid (8 pct. af forløbene i hallen), mens andelen er mindst dobbelt så stor i de andre haller. I Form & Fritid er andelen af offentlig svømmetid størst (35 pct. af forløbene i svømmehallen).

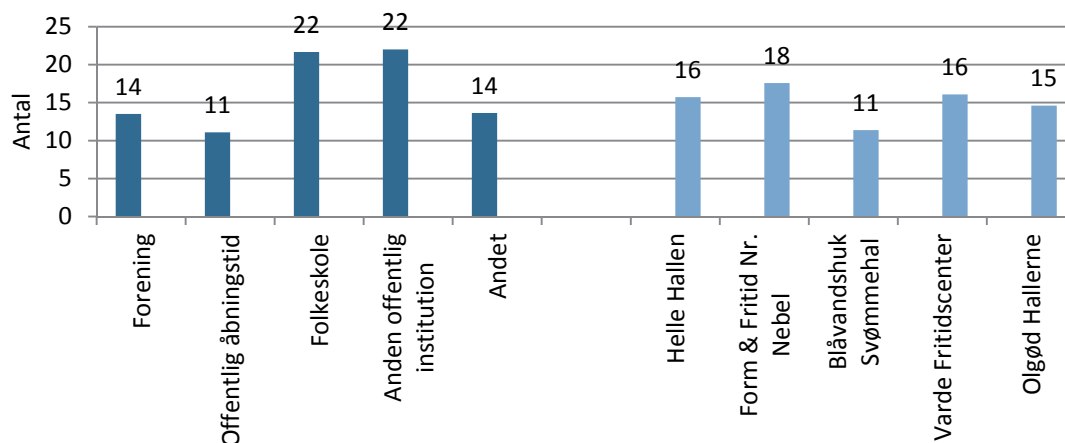
Omvendt har Helle Hallen sammen med svømmehallen i Blåvandshuk de største andele med foreningsaktiviteter (hhv. 69 og 56 pct.). Endeligt fylder foreningerne lidt mindre i Varde Fritidscenter (33 pct.), Ølgødhallerne (40 pct.) og Form & Fritid (38 pct.).

Folkeskolerne har flest aktive per aktivitetstime

Der har i gennemsnit været 15 aktive per registreret aktivitetsforløb. Der er ret stor forskel i antal deltagere på tværs af de tre forskellige arrangørtyper, som det også var tilfældet med de almindelige idrætshaller og minihaller. Folkeskoler og anden offentlig institution har i gennemsnit syv flere aktive per aktivitet sammenlignet med foreninger (se figur 58).

I den offentlige åbningstid er antallet af aktive en smule lavere end i foreningernes tid - og der er noget færre, end når skoler og institutioner benytter svømmehallerne.

Figur 58: Folkeskoler og anden offentlig institution har flest aktive i gennemsnit.

Kilde: Kapacitetsanalysen (2015). Alle aktivitetsforløb i svømmehaller (n = 351).

På tværs af de forskellige svømmehaller er der også forskelle i den forstand, at der er nogle færre svømmere i svømmehallen i Blåvandshuk Idrætscenter i gennemsnit (se figur 58).

Piger og drenge svømmer sammen

De typiske brugere af svømmehallerne er børn og unge under 16 år (se tabel 46). Den gruppe med næstflest aktivitetsforløb er voksne over 24 år, mens en del aktiviteter på tværs af aldersgrupper også har fundet sted.

Tabel 46: Børn og unge er de primære brugere af svømmehallerne.

Alder	Pct.
Børn og unge (0-15 år)	49
Unge voksne (16-24 år)	5
Voksne (25 år+)	25
Aktiviteter på tværs af aldersgrupper	21

Kilde: Kapacitetsanalysen (2015). Alle aktivitetsforløb i svømmehaller (n = 354).

Stort set alle folkeskolers aktiviteter er for børn og unge, mens en stor del af den offentlige svømmetid har deltagelse af svømmere på tværs af aldersgrupper. Foreninger har aktiviteter for alle, ung som gammel, og antalmæssigt er der faktisk flere forløb på tværs af alder i foreningernes tid end i den offentlige åbningstid. Dette modsvarer analyserne i skolebørns- og borgerundersøgelsen, som netop viser, at svømmehaller er én af de facilitetstyper, som har det mest stabile brug på tværs af både køn og alder.

På tværs af køn ser man også i kapacitetsanalyserne, at en stor andel af aktiviteterne har omtrent lige mange piger/kvinder og drenge/mænd blandt deltagerne. Det sker selvfølgelig i forbindelse med skoleundervisningen, men det er også ret udbredt blandt foreninger. Svømning er på den måde en aktivitet, som i høj grad foregår kønsintegreret.

Afrunding

Dette afsnit samler op på analysen af de 28 indendørsfaciliteter med særlig fokus på kapacitetsbenyttelsen, der undersøgte indendørsfaciliteters brug på tværs af forskellige tider af dagen på hverdage i uge 9 og 13.

De 13 almindelige idrætshaller, som er blevet registreret fra morgen til aften, har i gennemsnit været i brug 44 pct. af tiden fra kl. 8 til 22 (Alslev Hallen, Jacobi Hallen og Lykkegårds-hallen er ikke medregnet her, da registreringen kun foregik fra kl. 15-22), og det er altså mere end i hver anden time, at hallerne i løbet af hele dagen står tomme (se tabel 47). Ser man på bookingerne kan det virke en smule overraskende, da hallerne ifølge de indsamlede bookingskemaer for de to undersøgelsesuger, har været booket af brugere i 68 pct. af tiden.

Deler man dagen op i to, er aftentimerne mere brugt end dagtimerne. I aftentimerne er der aktivitet i 55 pct. af tiden mellem kl. 16 og 22 (her er Alslev Hallen, Jacobi Hallen og Lykkegårds-hallen medregnet). Der er dog bookinger i 79 pct. af tiden fra kl. 16 til 22, og 24 procentpoint bookedede tider bliver altså ikke benyttet. I prime time mellem kl. 17 og 20 finder man den mest intense brug i de almindelige haller, og der er her aktivitet i 62 pct. af tiden (se tabel 47).

I løbet af hele dagen fra kl. 8 til 22 er der 21 procentpoint af de bookedede tider, som ikke bliver benyttet til aktivitet, fordi arrangører ikke møder frem/ikke bruger deres tider fuldt ud (fraregnet Alslev Hallen, Jacobi Hallen og Lykkegårds-hallen). Der er små udsving på tværs af dagen.

Idrætsforeninger er den primære bruger af hallerne fra kl. 8-22 og står for 60 pct. af aktivitetstimerne, mens folkeskolerne står for 27 pct. (folkeskolerne bruger kun hallerne i dagtimerne). Resten af timerne med aktivitet (13 pct.) står andre arrangører for, som er andre kommunale institutioner og brugere (fremgår ikke af tabellen).

Tabel 47: Der er fri kapacitet i almindelige idrætshaller og minihaller i kommunen.

(Pct.)	Almindelig idrætshal			Minihal		
	Benyttet	Booking	Ikke benyttet bookingtider (procentpoint)	Benyttet	Booking	Ikke benyttet bookingtider (procentpoint)
Kl. 8-16	35	56	19	20	26	6
Kl. 16-22	55	79	24	57	70	13
Kl. 17-20	62	86	24	71	84	13
Kl. 8-22	44	68	21	34	49	15

Kilde: Kapacitetsanalysen (2015).

Ser man på bookinger og brug af minihallerne, er de generelt mindre efterspurgte og benyttet. 34 pct. af tiden mellem kl. 8 og 22 er benyttet til aktiviteter (der er taget højde for, at Multisalen i Skovlund Ansager kun er registreret i uge 13), mens halvdelen af tiden er booket (49 pct.) (se tabel 47). Fraregner man Multisalen i Skovlunde Ansager helt, stiger benyttelse af minihallerne fra 34 til 38 pct.

Der er større forskel mellem dagtimer og aftentimer end i de almindelige haller. I aftentimerne fra kl. 16 til 22 er minihallerne en smule mere benyttet end de almindelige haller (57 pct. i minihaller mod 55 pct. i almindelige haller). I prime time gælder samme billede, men her er forskellene større, og minihallerne er i brug i hele 71 pct. af tiden mellem kl. 17 og 20. I dette tidsrum er minihallerne booket i 84 pct. af tiden, og der er altså ret stor efterspørgsel efter dem.

Der er relativt få bookede tider, som ikke bliver benyttet i minihallerne. I løbet af hele dagen er fraværet fra bookede tider 15 procentpoint, mens det mellem kl. 16 og 22 er 13 procentpoint.

Minihallernes brugere ligner de almindelige haller. Idrætsforeningerne står for godt to tredjedele af timerne med aktivitet, mens folkeskolerne tegner sig for en tredjedel og andre brugere lidt mere end 10 pct. Igen benytter skolerne kun minihallerne i dagtimerne før kl. 16.

De fem svømmehaller på de store idrætsanlæg i Varde Kommune er også blevet kortlagt fra morgen til aften (kun 25 m. bassinerne). Her viser undersøgelsen, at hallerne samlet set er benyttet i 48 pct. af tiden mellem kl. 8 og 22 på hverdage. Der er visse forskelle mellem de forskellige svømmehaller, og svømmehallerne i Varde Fritidscenter og Form & Fritid Nr. Nebel er mest i brug (begge 56 pct.), mens svømmehallen i Helle Hallen benyttes mindst (35 pct.). Sammenholdt med analysen af bookingdata fra 2014 tegner analysen et billede af, at der er kapacitet nok på svømmeområdet i kommunen.

Der er tilstrækkelig med kapacitet til indendørsidræt

Med benyttelsesprocenter på henholdsvis 44 pct., 34 pct. og 48 pct. i de almindelige idrætshaller, minihaller og svømmehaller i løbet af hele dagen fra kl. 8 til 22 peger analysen på, at

den samlede kapacitet til indendørsaktiviteter i Varde Kommune er tilstrækkelig i kommunen som helhed. Der er meget overskydende kapacitet, og der er mulighed for meraktivitet i alle typer af faciliteter. Det billede tegner analysen af bookingdata fra 2014 også.

Benyttelsen af faciliteter er forskellig de to uger i mellem, men også i den mest benyttede uge - uge 9 - er der en del overskydende kapacitet i alle typer af faciliteter. Zoomer man ind på prime time, er det klart, at udnyttelsen er højere, men også her giver analysen indikation af, at der er nok kapacitet i de eksisterende indendørslokaler.

Appendix 4: Metode i forbindelse med kapacitetsanalyserne

Undersøgelses metode

Undersøgelsens metodik er udarbejdet af ph.d.-stipendiat Evald Bundgaard Iversen fra Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund ved Syddansk Universitet/Faaborg-Midtfyn Kommune i forbindelse med sin ph.d. og videreudviklet i samarbejde med Idrættens Analyseinstitut i forbindelse med undersøgelser i Aalborg, Faaborg-Midtfyn, Assens, Furesø, Rudersdal og Allerød Kommuner.

Registreringerne er foretaget af et korps af uvildige registranter, som er blevet udvalgt i samråd mellem Varde Kommune og Idan/CISC. Alle registranter er blevet grundigt introduceret til undersøgelsens metode, formål og registreringsskema af Idan/CISC på et møde i Varde og har desuden modtaget en skriftlig instruktion om spørgeskemaet og de enkelte spørgsmål. Desuden har Idan/CISC under hele registreringsperioden stået til rådighed for at besvare tvivlsspørgsmål og været til stede på udvalgte tidspunkter i faciliteterne for at sikre at registreringen forløb planmæssigt.

Hver registrant er blevet tildelt en række faciliteter, som de har skulle registrere i. Registreringsskemaerne er blevet samlet i en mappe for hver facilitet for at sikre, at ingen skemaer er gået tabt, og registranterne har derudover udfyldt et skema over tidspunkt for deres registrering, så det har været muligt at tjekke, om der er opstået huller i registreringen/udeblivelser fra registranter.

Selve registreringsskemaet består af 13 spørgsmål, som afdækker forskellige aspekter ved aktiviteterne (se bilag 10). De centrale spørgsmål omhandler aktiviteternes start- og sluttidspunkt, hvem der står for aktiviteten, antallet af aktive, alders- og kønsfordeling samt hvilken aktivitet, der udøves. Det er ikke alle spørgsmålene registranterne altid har kunne svare på blot ved at observere, og de har derfor skulle henvende sig til aktivitetens træner, instruktør eller underviser for at få svar på en række spørgsmål.

Registranterne har skulle være til stede i faciliteterne én gang i timen, og de har derfor ikke haft mulighed for at følge aktiviteterne fra start til slut. Har de ikke umiddelbart kunne bestemme start- og sluttidspunkt, har de skulle spørge den ansvarlige træner, instruktør eller underviser. I enkelte tilfælde kan det ikke afvises, at der har været meget korte forløb eller 'spontan leg', som kan være sluppet under radaren og dermed ikke er blevet registreret. Det skal understreges, at der vil være tale om meget korte forløb, som hører til sjæleghederne og ikke vil rokke ved undersøgelsens samlede resultater.

Ved visse store aktiviteter kan antallet af deltagere, køn- og aldersfordeling være svært at bestemme helt præcist og i sådanne tilfælde er registranten igen blevet bedt om at henvende sig til aktivitetens leder for at indhente informationen. Der kan undervejs i løbet af de to uger være opstået tilfælde, hvor en udøver er kommet efter aktivitetens start og registrantens optælling, hvorfor udøveren ikke er blevet talt med. Med mere end 8.000 aktive registreret i perioden er betydningen heraf ubetydelig.

Idan/CISC har efterfølgende modtaget de enkelte mapper med registreringskemaer, valideret dem og indtastet dem til videre databehandling. Alle registranter har påført navn og kontaktoplysninger på registreringskemaet og i tilfælde af uklarheder, er registranten blevet adspurgt herom. I enkelte tilfælde har registranter ikke udfyldt hele spørgeskemaet, og derfor kan antallet af aktivitetsforløb i enkelte analyser være en smule lavere end det samlede antal afholdte forløb.

Idan/CISC har fra tidligere i Aalborg, Faaborg-Midtfyn, Assens, Furesø, Rudersdal og Allerød Kommuner gode erfaring med undersøgelsen og på linje med undersøgelserne i de andre kommuner, er det Idan/CISC's vurdering, at registreringen er foregået tilfredsstillende, og at de indsamlede data giver et retvisende billede af aktiviteterne og aktivitetsniveauet i de 28 faciliteter i uge 9 og 13.

Delanalyse 6: Faciliteternes stand og omkostninger til vedligehold frem til 2025

Varde Kommune har bedt Idan/CISC om at medtage statusnotater fra Varde Kommunes Anlæg og Ejendomscenter over en række idrætsfaciliteters fysiske stand og behov for renoveringer i de kommende år frem til 2025. Denne analyse beskriver statusnotaterne samlet set og giver på den måde et samlet overblik.

Senere i delanalyse 7 sættes vedligeholdelsesomkostningerne sammen med kommunale omkostninger og tilskud og brugen af faciliteterne.

Inkluderede idrætsfaciliteter

Varde Kommune har udvalgt de idrætsfaciliteter, som indgår i analysen. Analysen inkluderer i alt 52 indendørs faciliteter, som er fordelt på 16 idrætsanlæg. Der er tale om ret forskellige faciliteter lige fra depoter og grillhuse til almindelige idrætshaller og svømmehaller. Vurderingen består af to dele:

- En kvalitativ vurdering af de 52 faciliteter med angivelse af eventuelle behov for renovering. Faciliteterne er tildelt en samlet score fra 1 (dårlig stand) til 9 (god stand). Vurderingen er baseret på faciliteternes nuværende stand.
- En kvantitativ vurdering af de 52 faciliteter med angivelse af de nødvendige udgifter, der skal til for at holde faciliteten på et tilfredsstillende funktionsniveau frem til 2025.

De to vurderinger af faciliteterne er koblet til hinanden, og til en vis grad hænger den kvalitative vurdering sammen med den kvantitative. Som udgangspunkt gælder, at jo dårligere forfatning faciliteten er i (jf. den kvalitative vurdering), desto dyrere er den at vedligeholde frem til 2025 (jf. den kvantitative vurdering). Man finder dog enkelte undtagelser fra denne sammenhæng. For overblikkets skyld adskilles de to vurderinger i analysen.

Det er vigtigt at nævne, at undersøgelsen ser på status nu og her og ikke ser på faciliteternes historik blandt andet i forhold til vedligehold, større renoveringer med mere. Det er uden for Idan/CISC's opgave at vurdere, hvorvidt eventuelle tidligere renoveringstiltag skal spille ind på mulighederne for at beslutte fremtidige tiltag.

Den kvalitative vurdering af faciliteterne

Varde Kommunes Anlæg og Ejendomscenter har udarbejdet et vurderingsskema for hver af de 52 faciliteter, som gennemgår faciliteten på en række hovedpunkter, og der er udarbejdet en samlet vurdering af de enkelte faciliteters fysiske stand. Vurderingen er baseret på 10 forskellige emner (se tabel 48).

Alle emner er vurderet i forhold til konstruktion og overflader, mens 'toiletter/baderum' også er vurderet i forhold til inventar. De 'tekniske installationer' er, som tabellen nedenfor

viser, vurderet ud fra nogle andre kriterier (se tabel 48). Fordelt på de 10 emner er alle faciliteter således vurderet ud fra 23 forskellige kriterier.

Tabel 48: Vurderingsmetode.

Emne	Kriterier	Vurdering (1-9)
Fundament/sokler	Konstruktion og overflader	1-3: dårlig: Skader af betydning for sikkerheden. Afledt skade på andre bygningsdele. Opretning / udskiftning af bygningsdelen igangsættes snarest.
Kældre/krybekælder/terrændæk		
Ydervægge		
Vinduer/døre		
Tag/tagkonstruktioner		
Gulve/gulvkonstruktioner		
Lofter/etageadskillelse		
Trapper/fast inventar	Konstruktion, overflader og inventar	4-6: middel: Ingen synlige skader. Bygningsdelen observeres og forebyggende vedligehold skal iværksættes.
Toiletter/baderum		
Tekniske installationer	El-, vand- og varmeinstallation samt ventilation og styring	7-9: god: Ingen synlige skader. Bygningsdelen fungerer tilfredsstillende

Kilde: Varde Kommune, Anlæg og Ejendomscenter (2015).

Alle faciliteter er blevet vurderet på de i alt 23 kriterier og er blevet tildelt en score fra 1 til 9. 1-3 er betegnet som 'dårlig stand', 4-6 er betegnet 'middel stand', mens 7-9 er 'god stand'. Scoren på de 23 kriterier er blevet lagt sammen og delt med antallet af kriterier til en samlet score for hver facilitet. Denne samlede score er udtryk for facilitetens samlede tilstandsgrad. Et par bemærkninger om metoden:

- Metoden baserer sig på en generel vurdering, og otte af de ti emner tillægges lige stor værdi for den samlede tilstandsvurdering. To af emnerne, 'toiletter/baderum' og 'tekniske installationer', tillægges større værdi end de andre emner. Det skyldes, at de vurderes ud fra henholdsvis tre og fire kriterier, mens alle andre vurderes ud fra to.
- Der er forskel på, hvad det koster at vedligeholde eksempelvis et vindue og et loft, og derfor kan den kvalitative vurdering ikke stå alene, men skal betragtes i sammenhæng med den kvantitative. En facilitet, som generelt får en god vurdering bygningsmæssigt, kan godt have større renoveringsomkostninger end en mindre god facilitet, hvis der er behov for en dyr renovering af f.eks. tag. De økonomiske konsekvenser af faciliteternes tilstand frem til 2025 behandles i næste afsnit.
- Det er ikke alle faciliteter, som er vurderet på alle emner/kriterier. Det afhænger af typen af facilitet. I tilfælde hvor færre kriterier er anvendt, er der dog stadig tale om en gennemsnitsvurdering, hvor antallet af kriterier er delt med scoren på hvert enkelt kriterie.

Idrætsfaciliteternes stand

Det er i denne sammenhæng for omfattende at gå i dybden med alle 52 faciliteter, og fokus vil primært være på faciliteter, der er egnet til idrætsdeltagelse. Cafeteria, læskur, depot og lignende er ikke inkluderet i det følgende, men vil senere indgå i opgørelserne over de enkelte idrætsanlægs samlede omkostninger til vedligeholdelse.

Tabel 48 nedenfor viser de 32 udvalgte idrætsfaciliteter. Som tabellen viser, er der især tale om almindelige idrætshaller, mindre haller/gymnastiksale (eller multihaller), svømmehaller og skydehuse. Tabellen viser vurderingen af de enkelte faciliteter samt deres opførelsesår og eventuelt år for reovering.

Der er tale om et bredt spektrum af faciliteter målt på såvel opførelsesår som vurdering. Den ældste facilitet er Gl. Hal i Blåvandshuk Idrætscenter fra 1939, mens kultursalen i Hel-le Hallerne og idrætshal med springgrav i Outrup Kultur og Idrætscenter er ret nye (fra 2006) (se tabel 49).

Tilsammen scorer de 32 faciliteter i gennemsnit 5,7 og betegnes således i middel stand. Lykkegårdshallen⁵⁵ opnår den laveste score på 3,6 (dvs. dårlig stand), mens hal 2 og Pyramiden i multihallen i Blåvandshuk Idrætscenter er tildelt den højeste score (8,8, dvs. god stand) (se tabel 49).

To bemærkninger er væsentlige i forlængelse af tabel 49:

- De 16 faciliteter, der er blevet reoveret, scorer i gennemsnit 5,8 og opnår omtrent samme gennemsnitlige score som faciliteter, der aldrig har gennemgået en større reovering (score på 5,6).
- 20 faciliteter er enten opført eller reoveret efter 1995. Disse 20 faciliteter opnår en gennemsnitsvurdering på 6,3. De 12 faciliteter, som er opført før 1995 (og som ikke er blevet reoveret efter 1995), opnår i gennemsnit en score på 4,7.

⁵⁵ Netop Lykkegårdshallen, som opnår den laveste score, er der afsat penge til reovering af i perioden 2015-2018. I budget 2015 og overslagsårene 2016-2018 er der afsat 1.013.000 kr. i 2016 og 9.319.000 i 2017 (Oplysninger fra forvaltning, Varde Kommune).

Tabel 49: Vurdering af faciliteter til idrætsbrug (arrangeret efter anlæg og opførelsesår).

Facilitet		Vurdering	Opført	Evt. renovering
Alslev Idrætsanlæg	Skydehus	5,2	1960	2005
	Hal	4,4	1976	-
Billum Hallen	Hal	3,7	1974	-
Blåvandshuk Idrætscenter	Gl. hal	5,2	1939	1986
	Hal 1	5,1	1976	-
	Svømmehal	5,8	1976	2007
	Hal 2	8,8	1996	2010
	Pyramide (fitness)	8,8	2002	2004
	Badeland	7,7	2005	-
Helle Hallen	Hal 1	5,5	1972	2001
	Svømmehal	5,1	1972	2001
	Hal 2	4,8	1980	1996
	Hal 3	5,9	1983	-
	Skydehus	4,9	1988	-
	Kultursal	5,3	2006	-
Hodde-Tistrup Hallen	Idrætshal	3,8	1972	-
	Minihal	6,9	2000	-
Horne Idrætspark	Hal	4,5	1974	1984
Varde Fritidscenter	Svømmehal	5	1976	2014
	Hal 1 og hal 2	7,1	2001	-
Jacobi Hallen	Hal	4,4	1977	1981
Janderup Sogns Aktivitetshus	Hal	7,7	2002	-
Lykkesgårdshallen	Hal	3,6	1978	-
Form & Fritid Nr. Nebel	Idrætshal	7,5	1975	2001
	Svømmehal	7	1975	2001
Outrup Kultur & Idrætscenter	Hal	4,6	1973	-
	Minihal	6,5	2006	-
Skovlund Ansager Hallen	Hal	6,6	1979	1995
	Minihal	7,7	2004	-
Ølgod Hallerne	Hal 1	3,7	1968	2008
	Svømmehal	5	1970	2000
	Hal 2	5,2	1996	-

Kilde: Varde Kommune, Anlæg og Ejendomscenter (2015).

Den kvantitative vurdering af faciliteterne

Sammen med den ovenstående vurdering har Varde Kommune udarbejdet en opgørelse over, hvad det vil koste at vedligeholde de enkelte faciliteter/anlæg frem til 2025. Opgørelsen ser udelukkende på vedligehold og medtager ikke prisen for drift af faciliteten (dvs. de tilskud faciliteten modtager fra kommunen til den ordinære drift).

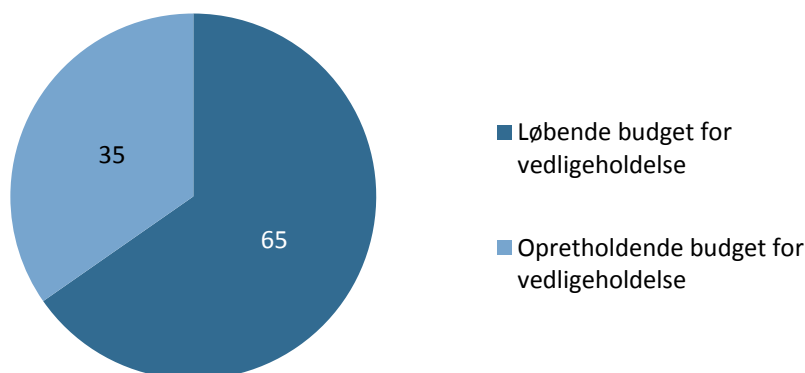
Opgørelsen har afsæt i to hovedområder:

- **Løbende budget for vedligehold** er de nødvendige udgifter til at vedligeholde faciliteten på et stationært og funktionsmæssigt tilfredsstillende niveau. Budgettet er således et mål for udgifterne for de nødvendige løbende vedligeholdelsesomkostninger, som *skal* anvendes for at opretholde facilitetens stand.
- **Oprettende vedligehold** er den nødvendige udbedring af skader, der skal foretages hurtigst muligt for overhovedet at kunne vedligeholde faciliteten på et stationært og tilfredsstillende funktionsmæssigt niveau. Derfor giver den løbende vedligeholdelse kun mening i det omfang, at den opretholdende vedligeholdelse også sættes i gang/udføres⁵⁶.

De samlede omkostninger for de to områder for alle 52 faciliteter (dvs. ikke kun faciliteter til idræt) er opgjort til kr. 110.596.433. Den største post er det løbende budget for vedligehold, som tegner sig for 65 pct. af udgifterne, mens oprettende vedligeholdelse udgør 35 pct. (se figur 59).

Figur 59: Det løbende budget for vedligeholdelse udgør den største del frem til 2024.

Fordeling af omkostning til faciliteter (2015-2024):

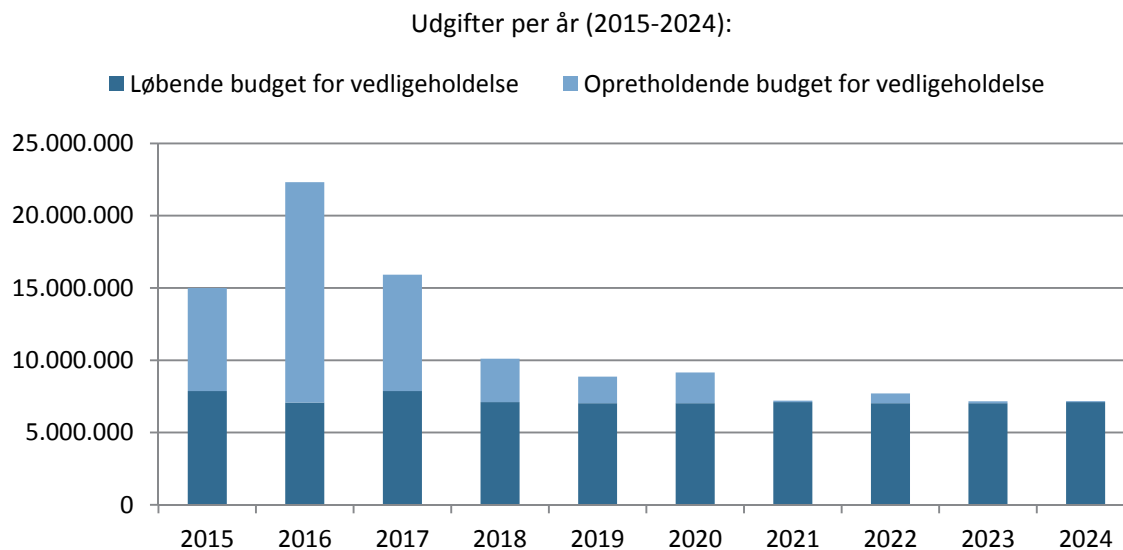

Kilde: Varde Kommune, Anlæg og Ejendomscenter (2015).

Ser man på fordelingen af det løbende budget til vedligehold og det opretholdende budget for vedligehold per år i perioden 2015-2024, viser det sig, at udgifterne er vurderet til at være størst i de kommende år fra 2015 til 2017 (se figur 60). Udgifterne er angivet til at toppe i 2016 (kr. 22.316.946).

⁵⁶ Varde Kommunes Anlæg og Ejendomscenters vurdering af faciliteterne opdeler udgifter på indvendigt og udvendigt. Der distanceres i analysen ikke herpå, da vedligeholdelsen skal ses i et samlet perspektiv, og det giver ikke mening eksempelvis at vedligeholde den ydre klimaskærm uden også at vedligeholde de indre faciliteter.

Figur 60: Udgifterne til opretholdende vedligeholdelse er størst i de kommende år.

Kilde: Varde Kommune, Anlæg og Ejendomscenter (2015).

Mens budgettet til løbende vedligeholdelse er næsten stabilt fra år til år (mellem kr. 7.023.696 og kr. 7.868.969), varierer udgifterne til opretholdende meget fra kr. 15.243.250 i 2016 til kr. 63.425 i 2024. Det skyldes, at den opretholdende vedligeholdelse skal udføres nu og her og derfor er anslået til at være størst i de kommende år for derefter af aftage. Blandt de kommende store udgiftsposter i 2015-17 er relativt dyre og presserende renoveringsprojekter i form af tagudskiftning samt udbedring af skimmelsvamp.

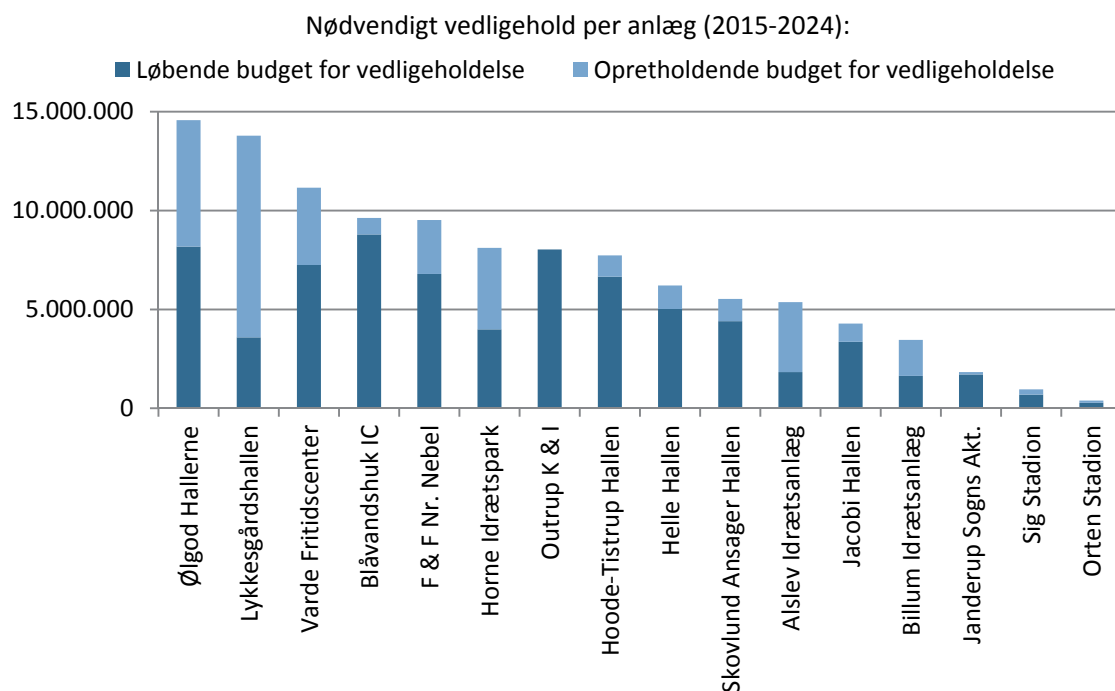
Vedligehold af anlæg

De 52 faciliteter er beliggende på 16 idrætsanlæg i kommunen. Der er stor forskel på anlæggene i forhold til antallet af faciliteter til idræt, mødelokaler og lignende, og det er derfor også forventeligt, at der vil være forskel i de samlede vedligeholdelsesomkostninger per anlæg.

Ølgod Hallerne er samlet set det anlæg, som er anslået til at have de højeste samlede udgifter frem til 2025 (ca. 14,5 million kr.). Ølgod Hallerne er et stort idrætsanlæg blandt andet med to almindelige idrætshaller og en svømmehal, og en stor del af udgifterne frem mod 2025 er afsat til opretholdende vedligeholdelse (46 pct.).

Lykkegårdshallen har det næststørste vedligeholdelsesbudget på knap 14 millioner kr. frem til 2025. Her er der kun tale om én facilitet (en almindelig idrætshal), og her er hele 74 pct. af udgifterne afsat til opretholdende vedligeholdelse. Lykkegårdshallen er i dårlig stand (score på 3,6), og der skal derfor udføres en række udbedringer på faciliteten, før end det er muligt at holde den på et stationært niveau (se figur 61).

Figur 61: Ølgod Hallerne er anslået til at have størst udgifter til vedligehold frem til 2024.

Kilde: Varde Kommune, Anlæg og Ejendomscenter (2015).

Fordelingen mellem løbende og opretholdende vedligeholdelse afslører til dels de enkelte anlægs nuværende stand. Jo mindre udgifterne til opretholdende vedligeholdelse er, desto bedre er anlæggenes stand.

Vedligeholdelsesudgifter til de enkelte idrætsfaciliteter

Som supplement til analysen af anlæggene ovenfor ser nedenstående analyse på udvalgte faciliteter. Det gøres for at skabe overblik over muligheder og konsekvenser i forhold til at træffe beslutning om at vedligeholde nogle faciliteter og eventuelt lukke andre - eksempelvis hvis de sjældent eller aldrig benyttes.

I den forbindelse er det særlig relevant at se på de 32 faciliteter, der egner sig til idræt. Tilsammen løber de nødvendige vedligeholdelsesomkostninger for disse faciliteter op i kr. 75.236.543, hvilket svarer til 68 pct. af de samlede udgifter til vedligehold.

Lykkegårdshallen er den klart dyreste enkeltstående facilitet at vedligeholde efterfulgt af hal 1 i Ølgod Hallerne (se tabel 50). Udgifterne til faciliteterne spænder vidt fra mere end 10 millioner kroner til lige over kr. 100.000. Det er især de almindelige idrætshaller og svømmehallerne, som er dyre i vedligehold, mens mindre multihaller og minihaller generelt kræver færre midler de kommende år. De 13 nederste faciliteter koster i alt det samme, som det koster at vedligeholde Lykkegårdshallen de kommende ti år.

Tabel 50: Vedligeholdelsesomkostninger⁵⁷ per idrætsfaciliteter i perioden 2015-2024.

Facilitet	Budgetterede udgifter
Lykkegårdshallen (hal)	11.992.700
Ølgod Hallerne (hal 1)	7.813.500
Blåvandshuk Idrætscenter (svømmehal) ⁵⁸	5.332.340
Alslev Hallen (hal)	4.549.150
Outrup Kultur & Idrætscenter (hal)	4.172.800
Varde Fritidscenter (hal 1 og hal 2)	3.670.280
Skovlund Ansager Hallen (hal)	2.871.420
Form & Fritid Nr. Nebel (idrætshal)	2.758.210
Form & Fritid Nr. Nebel (svømmehal)	2.731.750
Helle Hallen (hal 1)	2.700.800
Ølgod Hallerne (hal 2)	2.694.240
Horne Idrætspark (hal)	2.665.000
Varde Fritidscenter (svømmehal)	2.214.160
Jacobi Hallen (hal)	2.092.490
Billum Hallen (hal)	1.820.753
Helle Hallen (svømmehallen)	1.774.500
Hodde-Tistrup Hallen (idrætshal)	1.686.460
Ølgod Hallerne (svømmehallen)	1.673.490
Janderup Sogns Aktivitetshus (hal)	1.395.030
Blåvandshuk Idrætscenter (hal 2)	1.377.740
Blåvandshuk Idrætscenter (badeland)	1.202.320
Hodde-Tistrup Hallen (minihal)	950.160
Blåvandshuk Idrætscenter (hal 1)	931.510
Outrup Kultur & Idrætscenter (minihal)	836.220
Blåvandshuk Idrætscenter (pyramide)	785.330
Alslev Hallen (skydehus)	680.920
Helle Hallen (hal 3)	635.850
Skovlund Ansager Hallen (minihal)	469.540
Helle Hallen (kultursal)	365.820
Helle Hallen (hal 2)	266.480
Helle Hallen (skydehus)	125.580
I alt	75.236.543

Kilde: Varde Kommune, Anlæg og Ejendomscenter (2015).

⁵⁷ Medregnet i opgørelsen er kun de udgifter, der er påhæftet de enkelte faciliteter. Eksempel: I Lykkegårdshallen er kr. 1.792.700 afsat til 'Enhed' (ikke medregnet), mens kr. 11.992.700 er afsat til selve hallen.

⁵⁸ Svømmehallen er opgjort sammen med fællesarealer, som også er koblet til de to almindelige idrætshaller på anlægget.

Delanalyse 7: Brug og udgifter til faciliteter frem til 2024

I denne delanalyse samles resultaterne fra delanalyse 2 til 6 med henblik på at sammenkoble brug, benyttelse og udgifter til idrætsfaciliteter blandt andet til brug for kommunens fremtidige planlægning på området. Analysen fokuserer på almindelige idrætshaller, minihaller og svømmehaller. De specifikke faciliteter introduceres senere.

Analysen bygger på data fra følgende delanalyser:

- Delanalyse 2, som gennemgik idrætsområdets økonomi i Varde Kommune. Herfra inddrages information om tilskud til kommunale og selvejende idrætsfaciliteter og anlæg.
- Delanalyse 3 og 4, der undersøgte skolebørn fra 4. til 10. klasse og voksne (+16 år) idrætsvaner og facilitetsbrug i Varde Kommune. Fra analyserne anvendes tal på brug af specifikke faciliteter som supplement til den registrerede brug fra kapacitetsundersøgelsen.
- Delanalyse 5, som kortlagde benyttelsen af 28 indendørsfaciliteter i kommunen. Her anvendes tal på faciliteternes booking i 2014 samt registreringer af aktiviteter (timer) og antal aktive i uge 9 og 13. De to mål anvendes til at beskrive, hvor meget faciliteterne benyttes.
- Delanalyse 6, der gennemgik opretholdende og løbende vedligeholdelsesudgifter for 52 faciliteter fordelt på 16 idrætsanlæg frem til 2025. Data er frembragt af Varde Kommunes Anlægs- og Ejendomscenters og angiver, hvad det koster at holde de inkluderede faciliteter på et funktionsmæssigt tilfredsstillende niveau de næste ti år.

Delanalyse 2 og 6 kobles sammen for at få et mål for de samlede udgifter for kommunen i forhold til at fastholde de enkelte faciliteter frem til 2025 (dvs. udgifter til vedligeholdelse og kommunale tilskud)⁵⁹.

Desuden kobles delanalyse 3, 4 og 5 sammen for at få et nuanceret mål for faciliteternes benyttelse. Dvs. både i forhold til, hvor intensivt de er booket/udnyttet til aktivitet, og hvor stor en andel af kommunens borgere, som benytter faciliteterne. Begge forhold bidrager til at give et nuanceret overblik over faciliteternes anvendelse.

Nedenfor er analysens forudsætninger gennemgået nærmere.

⁵⁹ Udgifter, som refunderes via lokaletilskud, er ikke medtaget.

Kommunale udgifter til idrætsfaciliteter frem til 2024

Udgifter til faciliteterne frem til 2024 består af et kommunalt tilskud samt vedligeholdelsesudgifter.

Idrætsfaciliteterne i Varde Kommune er et mix af kommunale og selvejende faciliteter, som Varde Kommune selv driver eller yder tilskud til. For at stille faciliteterne ens i analysen er disse tilskud harmoniseret. Der er tale om en teoretisk konstruktion, som med afsæt i tilskuddet til de selvejende institutioner skal illustrere udgifterne i forhold til anvendelsen.

De selvejende faciliteter modtager et årligt tilskud fra kommunen på baggrund af antal og type af faciliteter. De kommunale faciliteter modtager typisk et større tilskud - eller kommunen driver faciliteten selv (se evt. delanalyse 2). I analysen behandles alle faciliteter hypotetisk som selvejende, og fordelingsnøglen for tildeling af tilskud til de selvejende faciliteter anvendes her på *alle* faciliteter. Alle de selvejende faciliteter modtager i eksemplet de midler, som de reelt er tildelt, mens de kommunale faciliteter tildeles et fiktivt lavere tilskud.

Tabel 51 nedenfor viser både tilskudsstørrelsen og udgifter til vedligehold frem til 2015 til de 18 idrætsfaciliteter, som indgår i analysen. Faciliteterne er udvalgt på baggrund af, at de både indgår i bygningsvurderingen udført af Anlæg- og Ejendomsservice⁶⁰ og har været undersøgt i kapacitetsundersøgelsen.

Den facilitet, som kommunen over de kommende år frem til 2025 vil have flest udgifter til, er svømmehallen i Blåvandshuk Idrætscenter, hvor udgifterne estimeres til kr. 15.254.930. Det er knap 31 gange højere end kommunens udgift til den billigste facilitet, Gl. Hal, som også ligger i Blåvandshuk Idrætscenter (estimeret til kr. 496.130⁶¹).

Generelt er svømmehallerne de dyreste faciliteter efterfulgt af de store haller. En undtagelse er Lykkegårdshallen, som kommer ind på en samlet andenplads, fordi der forude venter meget store udgifter til vedligeholdelse. Endelig viser tabellen, at udgifterne til vedligehold og tilskud fra kommunen samlet set er omtrent lige store, for begges vedkommende godt 70 mio. kr., i perioden 2015-2025.

⁶⁰ Pyramide og badelandet i Blåvandshuk Idrætscenter, skydehuset i Alslev Idrætsanlæg, skydehuset i Helle Hallen og kultursalen i Helle Hallen er ikke medtaget i analysen. De nævnte faciliteter indgår i vurderingen af vedligeholdelsesbehov, men indgår ikke i kapacitetsundersøgelsen.

⁶¹ Der er ikke foretaget en fremskrivning af beløbene.

Tabel 51: Svømmehallerne er de dyreste faciliteter for kommunen frem til 2025 (tabel sorteret efter samlede udgifter).

Kr.	Estimeret tilskud (2015-2024)	Estimerede vedligeholdelsesudgifter (2015-2024)	Samlede estimerede udgifter (2015-2024)
Blåvandshuk Idrætscenter (svømmehal)	9.922.590	5.332.340	15.254.930
Lykkegårdshallen (hal)	992.260	11.992.700	12.984.960
Form & Fritid Nr. Nebel (svømmehal)	9.922.590	2.731.750	12.654.340
Varde Fritidscenter (svømmehal)	9.922.590	2.214.160	12.136.750
Helle Hallen (svømmehal)	9.922.590	1.774.500	11.697.090
Ølgod Hallerne (svømmehal)	9.922.590	1.673.490	11.596.080
Ølgod Hallerne (hal 1)	992.260	7.813.500	8.805.760
Alslev Hallen (hal)	992.260	4.549.150	5.541.410
Outrup Kultur & Idrætscenter (hal)	992.260	4.172.800	5.165.060
Skovlund Ansager Hallen (hal)	992.260	2.871.420	3.863.680
Form & Fritid Nr. Nebel (idrætshal)	92.260	2.758.210	3.750.470
Helle Hallen (hal 1)	992.260	2.700.800	3.693.060
Ølgod Hallerne (hal 2)	992.260	2.694.240	3.686.500
Horne Idrætspark (hal)	992.260	2.665.000	3.657.260
Varde Fritidscenter (hal 1) ⁶²	992.260	1.835.140	2.827.400
Varde Fritidscenter (hal 2)	992.260	1.835.140	2.827.400
Billum Hallen (hal)	992.260	1.820.753	2.813.013
Hodde-Tistrup Hallen (idrætshal)	992.260	1.686.460	2.678.720
Jacobi Hallen (hal)	496.130	2.092.490	2.588.620
Blåvandshuk Idrætscenter (hal 2)	992.260	1.377.740	2.370.000

⁶² Varde Fritidscenter hal 1 og hal 2 er behandlet samlet i vedligeholdelsesopgørelsen som én multihal. Udgifterne er her delt i to, og hallerne har derfor ens vedligeholdelsesudgifter.

Janderup Sogns Aktivitetshus (hal) ⁶³	744.200	1.395.030	2.139.230
Blåvandshuk Idrætscenter (hal 1)	992.260	931.510	1.923.770
Helle Hallen (hal 3)	992.260	635.850	1.628.110
Hodde-Tistrup Hallen (minihal)	496.130	950.160	1.446.290
Outrup Kultur & Idrætscenter (minihal)	496.130	836.220	1.332.350
Helle Hallen (hal 2)	992.260	266.480	1.258.740
Skovlund Ansager Hallen (minihal)	496.130	469.540	965.670
Helle Hallen (kultursal)	496.130	365.820	861.950
Blåvandshuk Idrætscenter (gl. hal)	496.130	-	496.130
I alt	70.202.350	72.442.393	142.644.743

Kilde: Varde Kommune

Benyttelsen af idrætsfaciliteter

Det andet element i analysen vedrører idrætsanlæggenes benyttelse. Her anvendes fem mål, som dækker forskellige aspekter af brugen og derigennem skaber et nuanceret billede af faciliteternes funktion og betydning for idrætten i kommunen.

De fem mål er oplistet i tabel 52 og stammer fra delanalyse 3, 4 og 5. De tre øverste mål udtrykker på forskellige vis efterspørgsel og brug af de enkelte faciliteter, mens de to sidste mål ser på andelen af borgere i Varde Kommune, som benytter faciliteterne⁶⁴.

Tabel 52: Mål for brug og udbredelse af faciliteter.

Data	Hvad er målet?
Antal brugere per time (Kapacitetsundersøgelsen i uge 9 og 13, delanalyse 5)	Antal af brugere per facilitet per time ⁶⁵ .
Bookinger i 2014 (Bookingdata fra Varde Kommune, delanalyse 5)	Antal af bookinger i 2014 (hverdage og weekender) per facilitet. ⁶⁶

⁶³ Hallen i Janderup Sogns Aktivitetshus modtager et særligt tilskud på grund af sin størrelse. Tilskuddet er bibeholdt i analysen.

⁶⁴ Her med forbehold for manglende repræsentation af Lykkegårdsskolen og Blåvandshuk Skole i skolebørnsundersøgelsen.

⁶⁵ Antallet af udøvere per facilitet bruges for at få et mål for, hvor mange aktive der i gennemsnit er i faciliteterne på timebasis. Målet tager højde for forløbenes længde, da mange korte forløb vil give mange aktive som et eksempel illustrerer: Tre forløb med 10 aktive á én times varighed giver 10 aktive per time, og tæller på sammen måde som ét forløb med 10 aktive på tre timer.

⁶⁶ Delanalyse 5 viste, at det ikke er alle bookede tider, som realiseres til aktivitetstimer. Målet er dog vigtigt, da det typisk indgår i den kommunale pejling til at vurdere behov for faciliteter.

Aktivitetstimer i uge 9 og 13 (Kapacitetsundersøgelsen i uge 9 og 13, delanalyse 5)	Antal realiserede timer til aktivitet i uge 9 og 13 på hverdage.
Andel af skolebørn (4.-10. klasse) der benytter faciliteten. (Skolebørnsundersøgelse, delanalyse 3)	Andel børn og unge, der benytter faciliteterne
Andel af voksne (+16 år) der benytter faciliteten. (Voksenundersøgelse, delanalyse 4)	Andel voksne, der benytter faciliteterne

Faciliteternes score på de fem forskellige mål er samlet i appendix 1. I analysen anvendes indekstal for brugen af faciliteterne, da der er tale om mål med forskellige enheder, som ellers ikke kan sammenlignes. Indekset er konstrueret ved at udregne gennemsnittet for hvert mål og placere den enkelte facilitet i forhold hertil. En score på 0,0 betyder, at faciliteten scorer gennemsnitsværdien på det pågældende mål, mens en score over 0,0 er lig med, at faciliteten scorer over gennemsnittet. En score under 0,0 er lig med en score under gennemsnittet. Da der er tale om et indeks, som udregnes blandt hallerne/minihallerne i en analyse, kan forskellige analyser ikke sammenlignes på tværs.

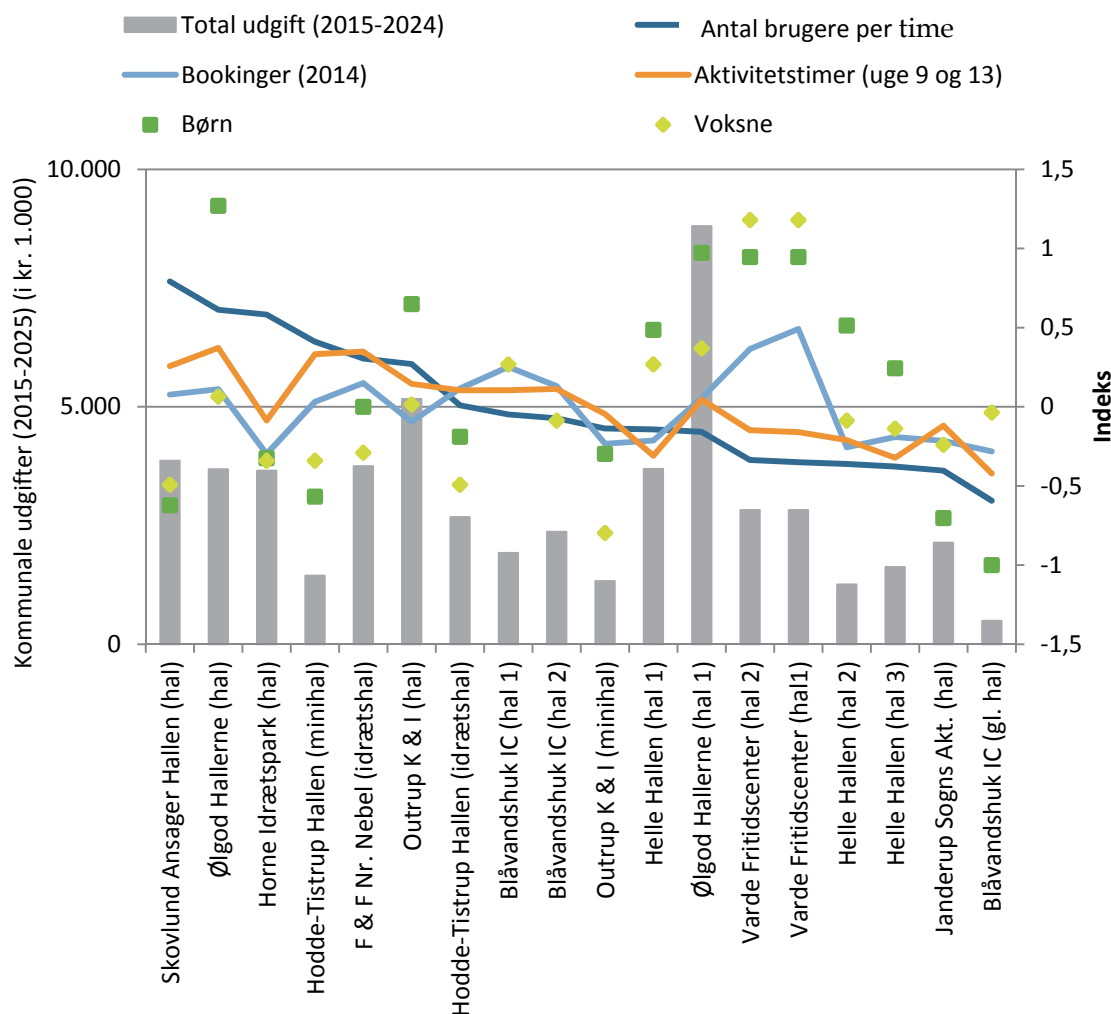
Resultater

Almindelige idrætshaller og minihaller

Figur 62 nedenfor viser de fem mål for benyttelse af faciliteter samt kommunens udgifter til almindelige idrætshaller og minihaller frem til 2025. Analysen er begrænset af de haller, som er blevet undersøgt i samme tidsrum i kapacitetsundersøgelsen, og derfor er der udført en særskilt analyse med fem haller, som kun er blevet registreret fra kl. 15 til 22 sidst i denne delanalyse.

Overordnet set viser figuren, at der er begrænset sammenhæng mellem kommunens udgifter til faciliteterne og deres brug.

Figur 62: Brug, udbredelse og udgifter til haller og minihaller i Varde Kommune.

Den dyreste facilitet frem til 2025, **hal 1 i Ølgod**, tiltrækker en stor andel af børn og voksne i kommunen. Men hallen ligger omkring gennemsnittet i forhold til antal bookinger, udnyttelse (uge 9 og 13) og lige under gennemsnittet i antal brugere per time.

Den næstdyreste hal er **hallen i Outrup Kultur & Idrætscenter**, som er tæt på kr. 1,3 millioner dyrere end nummer tre på listen. Hallen bruges af en stor andel af børnene i kommunen, mens voksne brugere og booking ligger på gennemsnittet. Omvendt er hallen udnyttet i mange timer i uge 9 og 13, og antallet af brugere per time ligger højt.

Hallen i Skovlund Ansager Hallen er den tredjedyreste facilitet for kommunen i perioden 2015-2024. Selvom relativt få andele af kommunens børn og voksne benytter hallen, ligger antallet af bookinger over gennemsnittet. Hallen er i brug i mange timer og antallet af bru-

gere per time er højere end i nogen anden hal.⁶⁷ Her er altså tale om en lokal hal med et relativt lille opland af brugere, som udnytter faciliteten intenst. Faciliteten er dog relativt bekostelig for kommunen.

Idrætshallen i Form & Fritid hører til blandt de dyrere haller for kommunen (nr. 4). Relativt få børn og voksne i kommunen bruger hallen og som Skovlund Ansager Hallen er brugt meget lokal. Booking ligger dog over gennemsnittet, antallet af timer med aktivitet ligger i top, og der er relativt mange brugere per time i hallen (nr. 5).

Hal 1 i Helle Hallen: Hallen er den femtedyreste frem til 2025. Andelen af børn og voksne borgere i kommunen, som bruger faciliteten, ligger lidt over gennemsnittet. Men antallet af bookinger ligger under gennemsnittet, og det samme gør antallet af aktivitetstimer og antal brugere per time. Hallen er lidt mere i brug end hal 2 og 3 i Helle Hallen.

Hal 2 i Ølgod Hallerne er den sjattedyreste hal for kommunen. Hallen har stor tilslutning blandt børn i kommunen (formentlig på grund af springgraven), men også andelen af voksne borgere ligger over gennemsnittet. Antal bookinger ligger over gennemsnittet, og antal timer i brug i uge 9 og 13 samt antal brugere per time ligger højere end i de andre haller.

Hallen i Horne Idrætspark er den syvendedyreste for kommunen og er meget lokalt baseret med en lille andel af børn og voksne brugere. Bookingniveauet ligger også under gennemsnittet sammen med antal timer i brug i uge 9 og 13. Omvendt har hallen tredjeflest antal brugere per time. Det indikerer, at hallen har en del perioder uden aktivitet, men at den til gengæld bruges af mange, når der er aktivitet.

Hal 1 og 2 i Varde Fritidscenter placerer sig i midten i forhold til kommunens udgifter i perioden frem til 2025. Hallerne benyttes af en stor andel af børn og voksne i kommunen og er booket i meget af tiden. Men antallet af timer i brug i uge 9 og 13 samt antallet af brugere per time ligger et stykke under gennemsnittet. Kapacitetsanalysen i delanalyse 5 viste især, at de mange bookinger i dagtimerne ikke udnyttes af skolerne.

Idrætshallen i Hodde-Tistrup Hallen er den tiendedyreste at vedligeholde, og både andelen af børn og voksne brugere er under gennemsnittet. Når det kommer til antal bookinger, antal aktivitetstimer og antal brugere per time, er hallen gennemsnitlig. Det er altså overvejende en lokal hal, som i store træk minder om anlæggets minihal. Dog er den lidt dyrere og mindre intenst brugt.

Der er små forskelle mellem **hal 1 og hal 2 i Blåvandshuk Idrætscenter**, hvorfor de beskrives samlet. Dog er hal 2 ca. kr. 350.000 dyrere for kommunen end hal 1. Det er ikke muligt at angive hallernes brug for skolebørn, og på voksensiden ligger hal 1 lige oven gennem-

⁶⁷ 'København banko' på mandage er med til at trække antallet af aktive op i Idrætshallen. Hallen er på den vis et godt eksempel på, at der kan være behov for at søge andre veje end kun idrætten for at skabe aktivitet i faciliteterne.

snittet, mens hal 2 ligger under. Antallet af bookinger og aktivitetstimer ligger lige over gennemsnittet, mens antallet af aktive brugere per time ligger lige under gennemsnittet for begge hallers vedkommende. Det indikerer en vis efterspørgsel og brug af hallerne, men for et relativt begrænset antal brugere.

Hallen i Janderup Sogns Aktivitetshus er den sjettebilligste for kommunen frem til 2025. Få andele af kommunens børn og voksne bruger hallen og relativt få bookinger, få timer i brug og få brugere per time. Her er tale om en meget lokal hal.

Minihallen i Hodde-Tistrup Hallen er den tredjebilligste for kommunen frem til 2025 og er primært en lokal hal med relativt få børn og voksne brugere. Til trods for dens mindre areal end de store haller, er den booket relativt meget, har været benyttet i mange timer i uge 9 og 13 og haft mange aktive per time.

Minihallen i Outrup Kultur & Idrætscenter er udgiftsmæssigt på niveau med minihallen i Hodde-Tistrup. Hallen er lokal og bruges af relativt få børn og voksne i kommunen. Den har færre bookinger end gennemsnittet samt færre aktivitetstimer og færre brugere per time.

Der er få forskelle i brug mellem **hal 2 og hal 3 i Helle Hallen**, selvom den ene er en stor hal (hal 2) og den anden en minihal (hal 3). Begge haller hører til blandt de billigere for kommunen, og hal 2 er kr. 369.370 billigere end hal 3. Hallerne bruges af en større andel af børn end gennemsnittet, mens færre voksne bruger hallerne. Bookingerne ligger også under gennemsnittet sammen med antal timer i brug og antal brugere per time.

G1. Hal i Blåvandshuk Idrætscenter er den billigste i perioden, men har også få andele af børn og voksne brugere, få bookinger, få aktivitetstimer og det færreste antal brugere per time.

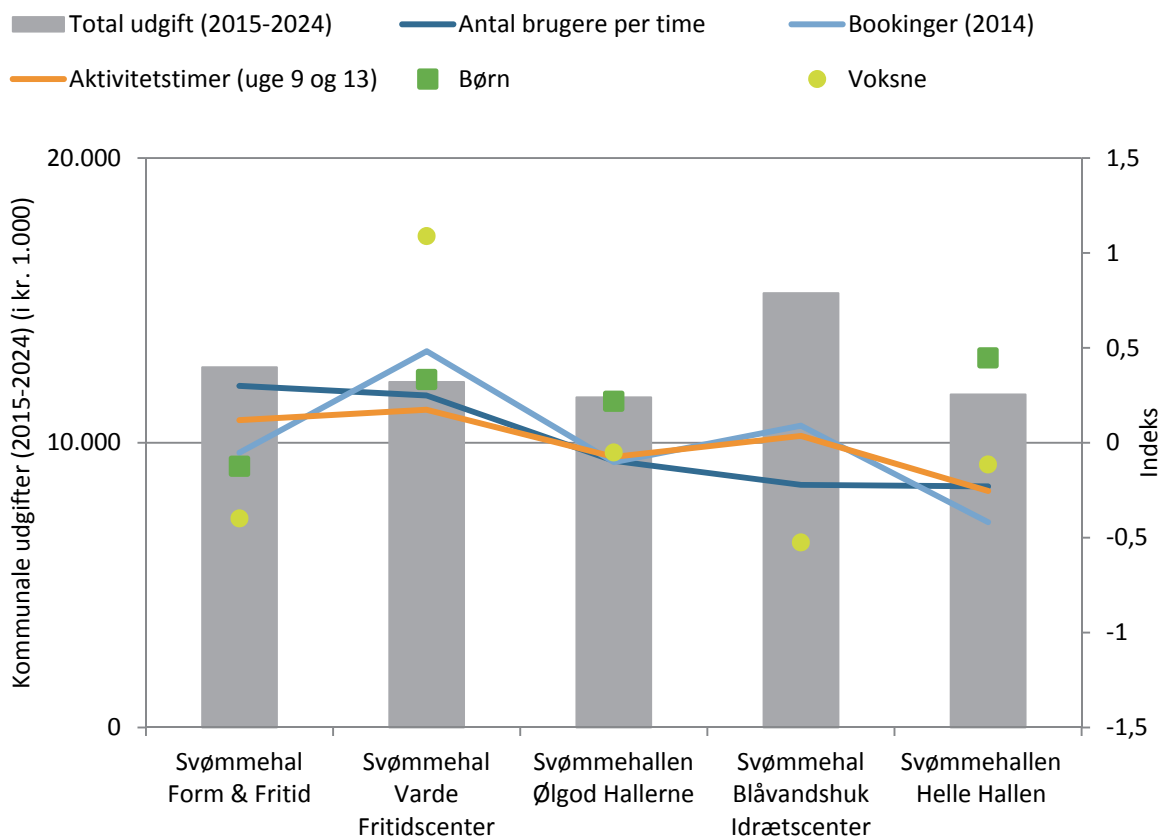
Svømmehaller

Figur 63 herunder viser tilsvarende opgørelse på svømmehaller. Blåvandshuk er den eneste svømmefacilitet, som adskiller sig fra de øvrige i udgiftsniveau. Frem til 2015 ligger udgifterne her godt kr. 2 millioner over udgifterne til de øvrige anlæg.

På de øvrige svømmeanlæg ser man næsten ens udgiftsniveau, mens svømmehallen i Form & Fritid benyttes noget mere intenst end svømmehallen i Helle Hallen. Det gælder både i forhold til antal bookinger, antal timer med aktivitet og antallet af aktive per time.

I svømmehallen i Helle Hallen ser man dog relativt mange børn og voksne fra hele kommunen, som angiver at benytte faciliteten i forhold til Form & Fritid, men det afspejler sig altså ikke i de øvrige mål for, hvor intenst faciliteten bliver brugt.

Figur 63: Brug, udbredelse og udgifter til svømmehaller i Varde Kommune.

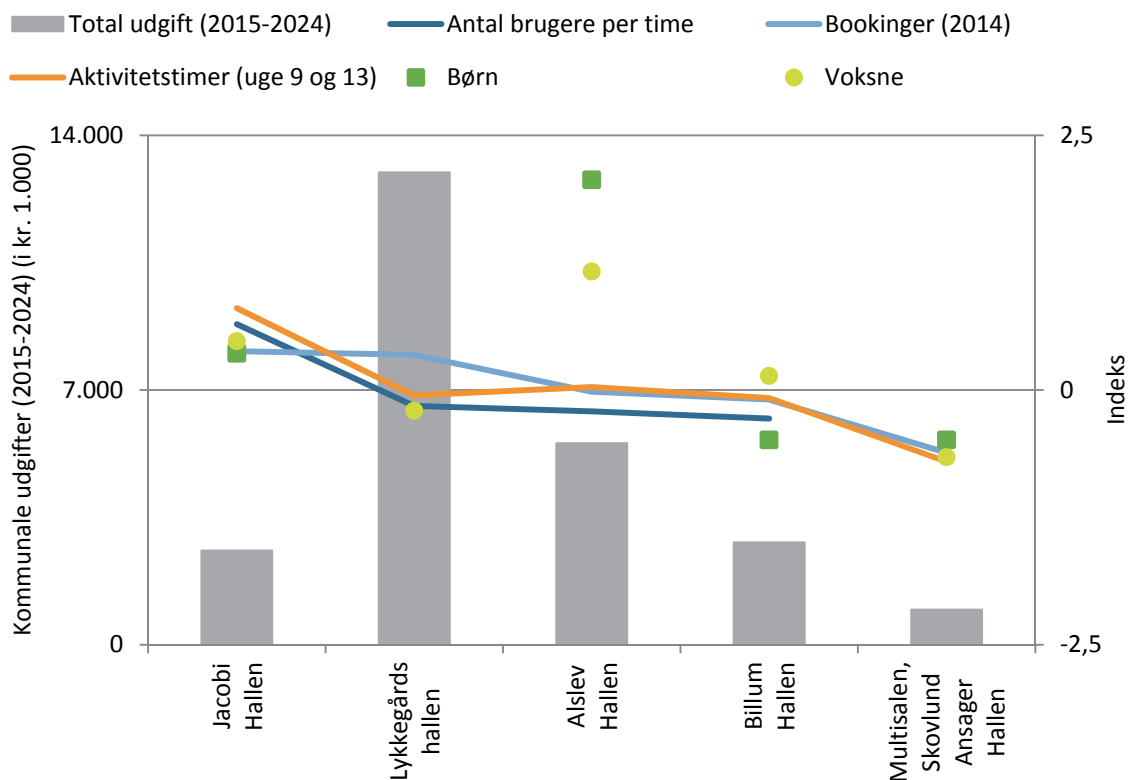

Kilde: Kapacitetsanalyse (2015).

Til sidst kastes også et blik på de fem faciliteter, som kun blev registreret fra kl. 15 til 22 i kapacitetsanalyserne. Her ser man, at Lykkegårdshallen er langt den dyreste facilitet for kommunen frem til 2025. Men det er langt fra den mest benyttede facilitet blandt voksne borgere i kommunen, og andelen af børn fremstår som meget lav, da Lykkegårdsskolen ikke deltager i skolebørnsundersøgelsen. Hallen har dog relativt mange bookinger, mens antallet af timer i brug i uge 9 og 13 ligger ret lavt sammen med antallet af brugere per time.

Jacobihallen er omvendt en relativt billig facilitet for kommunen og med en stor booking-frekvens og relativt mange brugere.

Figur 64: Brug, udbredelse og udgifter til haller/minihaller i Varde Kommune.

Kilde: Kapacitetsanalyse (2015).

Afrunding

På baggrund af analysen af de enkelte haller, minihaller og svømmehaller kan en række pointer trækkes frem, som kan være væsentlige at tage højde for i fremtidige prioriteringer. De omhandler udgifter såvel som brug:

Der er begrænset sammenhæng mellem hallernes brug og kommunens udgifter frem til 2025 for de enkelte haller. Forskellene i udgifterne hænger for de fleste faciliteters vedkommende sammen med deres stand og behovet for vedligeholdelse. Dog er seks af de syv dyreste anlæg også dem, der har flest aktive. Udgifterne til disse seks haller adskiller sig dog ikke meget fra resten af hallerne, og ud fra de tilgængelige data finder man ikke en tydelig sammenhæng mellem brug og kommunens udgifter.

Hovedparten af hallerne har en meget lokal tilknytning af borgere med relativt få andele af børn og voksne, som benytter faciliteterne. Det gælder især idrætshallen i Skovlund Ansager, hallen i Horne Idrætspark og minihallen i Hodde-Tistrup, idrætshallen i Form & Fritid, hallen i Janderup Sogns Aktivitetshus og Gl. Hal i Blåvandshuk Idrætscenter.

Omvendt benytter mange forskellige borgere i kommunen hal 1 og hal 2 i Ølgod Hallerne, hal 1 i Helle Hallen og hal 1 og hal 2 i Varde Fritidscenter. Disse haller har altså et større opland end de øvrige mere lokale faciliteter.

Antal brugere per time og andelen af børn og voksne i kommunen, der benytter en facilitet, synes for langt de fleste faciliteters vedkommende at være modsætninger. De haller, som har et højt antal brugere per time, kendetegnes ved at have et meget lokalt brug med en begrænset andel børn og voksne brugere fra kommunen. Faciliteter med en stor andel af børn og voksne brugere i kommunen er dog primært beliggende på større anlæg, hvilket kan spille ind på antallet af brugere per time (se nedenfor).

Faciliteter beliggende på anlæg, hvor der er to eller flere almindelige idrætshaller, har færre brugere per time og færre aktivitetstimer end haller og minihaller, der befinder sig på mindre anlæg. Ønsker man mange brugere og høj udnyttelse af haller og minihaller, skal man tilsyneladende ikke placere mange haller/minihaller på samme sted. Der er tilsyneladende ikke et stort nok opland i Varde Kommune til meget store anlæg med mange faciliteter. Kapacitetsanalysen i delanalyse 5 viste, at minihallerne spiller den største rolle i prime time mellem kl. 17 og 20. I det tidsrum kan de være et godt supplement til en eksisterende idrætshal.

Appendix 5: Tillæg til delanalyse 7

Facilitet (Sorteret på 'antal' inden for grupper)	Udgifter total 2015-2024)	Antal aktive	Bookinger (2014)	Aktivitetstimer (uge 9 og 13)	Børn (pct.)	Voksne (pct.)
Idrætshaller og minihaller (aktivitetsregistrering, kl. 8-22)						
Skovlund Ansager Hallen (hal)	3.863.680	2.592	1.915	76	1,4	1,0
Ølgod Hallerne (hal 2)	3.686.500	2.333	1.976	83	8,4	2,1
Horne Idrætspark (hal)	3.657.260	2.289	1.247	55	2,5	1,3
Hodde-Tistrup Hallen (minihal)	1.446.290	2.041	1.834	81	1,6	1,3
Form & Fritid (idrætshal)	3.750.470	1.887	2.044	82	3,7	1,4
Outrup Kultur & Idrætscenter (idrætshal)	5.165.060	1.837	1.609	69	6,1	2,0
Hodde-Tistrup Hallen (hal)	2.678.720	1.460	1.982	67	3,0	1,0
Blåvandshuk Idrætscenter (hal)	1.923.770	1.377	2.226	67	-	2,5
Blåvandshuk Idrætscenter (hal)	2.370.000	1.341	2.010	67	-	1,8
Outrup Kultur & Idrætscenter (minihal)	1.332.350	1.248	1.362	58	2,6	0,4
Helle Hallen (hal 1)	3.693.060	1.239	1.399	42	5,5	2,5
Ølgod Hallerne (hal 1)	8.805.760	1.217	1.875	63	7,3	2,7
Varde Fritidscenter (hal 2)	2.827.400	959	2.427	52	7,2	4,3
Varde Fritidscenter (hal 1)	2.827.400	940	2.651	51	7,2	4,3
Helle Hallen (hal 2)	1.258.740	923	1.324	48	5,6	1,8
Helle Hallen (hal 3)	1.628.110	900	1.439	41	4,6	1,7
Janderup Sogns Aktivitetshus (hal)	2.139.230	863	1.396	53	1,1	1,5
Blåvandshuk Idrætscenter (gl. hal)	496.130	589	1.277	35	-	1,9
Svømmehaller (25 m. bassin) (aktivitetsregistrering, kl. 8-22)						
Form & Fritid Nr. Nebel	12.654.340	1.406	2.277	81	2,3	1,9
Varde Fritidscenter	12.136.750	1.351	3.560	85	3,5	6,6
Ølgod Hallerne	11.596.080	979	2.156	67	3,2	3,0
Helle Hallen	11.697.090	833	1.397	54	3,8	2,8

Facilitet (Sorteret på 'antal' inden for grupper)	Udgifter total 2015-2024)	Antal aktive	Bookinger (2014)	Aktivitetstimer (uge 9 og 13)	Børn (pct.)	Voksne (pct.)
Blåvandshuk Idrætscenter	15.254.930	842	2.618	75	-	1,5
Idrætshaller og minihaller (aktivitetsregistrering, kl. 15-22)						
Jacobi Hallen (hal)	2.588.620	920	2.484	55	1,6	1,3
Lykkegårdshallen (hal)	12.984.960	472	2.420	29	-	0,7
Alslev Hallen (hal)	5.541.410	442	1.771	31	3,6	1,9

Billum Hallen (hal)	2.813.013	402	1.632	28	0,6	1,0
Skovlund Ansager Hallen (minihal)	965.670		692	9	0,6	0,3

Litteratur

Fester, Michael, Gottlieb, Peter & Kirkegaard, Kasper Lund (2015). *Håndbold i Danmark. Kulturer, status og udvikling*. Brøndby: Team Analyse, Danmarks Idrætsforbund.

Forsberg, Peter (2014). *Motionsløb i forening. På vej mod succesfulde løbforeninger*. København: Idrættens Analyseinstitut.

Forsberg, Peter. & Høyer-Kruse, Jens. (2013). *Facilitetsanalyse. Borgernes idrætsvaner og brug af faciliteter og udeområder i Rudersdal: Delrapport 2*. København: Idrættens Analyseinstitut

Forsberg, Peter, Høyer-Kruse, Jens & Tofft-Jørgensen, Lau (2014). *Idræt og faciliteter i Allerød Kommune*. København: Idrættens Analyseinstitut.

Ibsen, Bjarne (2009) *Nye stier i den kommunale idrætspolitik* (Red.). København: Idrættens Analyseinstitut.

Ibsen, Bjarne, Bæk Nielsen, Louise, Fehsenfeld, Michael, Boye, Anne Mette, Malling, Rie, Guldbæk Andersen, Lotte, Lebech Jørgensen, Ida Marie, Davidsen, Rasmus & Sørensen, Lasse (2012). *Idræt i udsatte boligområder*. Odense: Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund ved Syddansk Universitet og Metopos - en del af Bascon

Ibsen, Bjarne, Pilgaard, Maja, Høyer-Kruse, Jens, Støckel, Jan Toftegaard (2015). *Pigers idrætsdeltagelse. Hvorfor er der så mange piger, der ikke går til idræt?* Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund, Syddansk Universitet.

Ibsen, Bjarne og Fehsenfeld, Michael (2013). Tilgængelighed til idræt for børn i udsatte boligområder. *Forum for Idræt. Bevægelse i rum og rammer*. Syddansk Universitetsforlag. Side 93 - 107.

Iversen, Evald & Forsberg, Peter (2014). Mål eller kaos? Muligheder og begrænsninger i at indføre 'performance management' i danske idrætsfaciliteter. *Forum for Idræt*, p. 27-40, 95-96. Odense Syddansk Universitet.

Keinicke & Overgaard Arkitekter (2013). *Præcisér, aktivér, etabler. Udviklingsstrategi for selvejende haller i Assens Kommune 2013*. Assens: Assens Kommune, Plan og Kultur.

Kirkegaard, Kasper Lund & Fester, Michael (2013). *Et notat om badmintonidrættens udvikling af fremtid*. Brøndby: Team Analyse, Danmarks Idrætsforbund.

Kulturministeriet (2014). *Udredning af idrættens økonomi og struktur - scenarier*. København: Kulturministeriet.

Laub, Trygve (2013). *Danskernes motions- og sportsvaner 2011*. København: Idrættens Analyseinstitut.

Naundrup Olesen (2012). *Kommuner og Idrætsliv*. København: Jurist- og Økonomforbundets Forlag.

Pilgaard, M. (2009). *Sport og motion i danskernes hverdag*. København: Idrættens Analyseinstitut.

Rafoss, Kolbjørn & Troelsen, Jens (2010). Sports facilities for all? The financing, distribution and use of sports facilities in Scandinavian countries i *Sport in society* vol. 13, No. 4, 2010. Abingdon: Routledge, Taylor & Francis.

Svendsen, Gunnar L. H. (2007). Hvorfor klarer nogle lokalsamfund sig bedre end andre? En analyse af udnyttelsen af stedbundne ressourcer i to udvalgte udkantssamfund. *IFUL Report* (Vol. 2). Esbjerg: Institut for Forskning og Udvikling i Landdistrikter.

Bilag 1

Dokument fra Varde Kommune: Regnskabsrapport 2011-2014 konto 318

Bilag 2

Dokument fra Varde Kommune: Regnskabsrapport 2011-2014 konto 035007

Bilag 3

Dokument fra Varde Kommune: UKF-21-08-2013 - Bilag 595.02 Idræts- og svømmehallers bankgæld

Bilag 4

Dokument fra Varde Kommune: Sagsnr14-15222_Doknr168113-14_v1_Fordeling driftstilskud 2015 til hallerne

Bilag 5

Dokument fra Varde Kommune: Regnskabsrapport 2011-2014 vedr. konto 3.71-3.75

Bilag 6

Dokument fra Varde Kommune: UKF-29-04-2014 - 00 Referat uden bilag

Bilag 7

Dokument fra Varde Kommune: UKF-17-03-2015 - 00 Referat uden bilag

Bilag 8

Dokument fra Varde Kommune: UKF-10-06-2014 - Bilag 106.04 Beskrivelse af driftsønsker - Budget 2015

Bilag 9

Registreringsskemaer til haller/baner og svømmehaller.

SPØRGESKEMA		SPØRGESKEMA
<p>1</p> <p>Navn på registrant: _____</p> <p>2</p> <p>Er der andre aktiviteter i gang i faciliteten samtidig med den aktivitet, du registrerer?</p> <p>☐ Nej ☐ Ja (husk at udfylde et nyt skema til hver øvrig aktivitet)</p> <p>3</p> <p>Hvilken dag registreres?</p> <p>☐ Mandag ☐ Tirsdag ☐ Onsdag ☐ Torsdag ☐ Fredag</p> <p>4</p> <p>Hvilken uge registreres?</p> <p>☐ Uge 9 ☐ Uge 13</p> <p>5</p> <p>Tidspunkt for registrering:</p> <p>Kl.: <input type="text"/> : <input type="text"/> : <input type="text"/></p> <p>Angives i formatet t:mm – fx 20:55</p> <p>6</p> <p>Hvilket tidspunkt begynder aktiviteten?</p> <p>Start kl.: <input type="text"/> : <input type="text"/> : <input type="text"/></p> <p>Angives i formatet t:mm – fx 20:55</p> <p>Hvornår slutter aktiviteten?</p> <p>Slut kl.: <input type="text"/> : <input type="text"/> : <input type="text"/></p> <p>Angives i formatet t:mm – fx 20:55</p> <p>Spørg evt. instruktør eller udøver for starttidspunkt og forventet sluttidspunkt.</p>	<p>7</p> <p>Hvem udfører aktiviteten? Med det menes, hvem der planlægger og udfører aktiviteten for deltagerne? Sæt ET kryds.</p> <p>☐ Godkendt folkeoplysende forening – dvs. en forening, som er godkendt af kommunen ☐ Anden forening ☐ Idrætshallen – dvs. at idrætshallen planlægger, organiserer og udbyder aktiviteten ☐ Aftenskole ☐ Folkeskole ☐ Gymnasium ☐ Anden offentlig institution fx SFO, vuggestue, børnehave, ungdomsklub, ældrecenter mv. ☐ Privat institution fx privatskole, privat børnehave mv. ☐ Privat person, der har lejet faciliteten ☐ Virksomhed ☐ Spontan, selvorganiseret aktivitet/leg</p> <p>Andet, skriv her: _____</p> <p>8</p> <p>Hvilken idræt eller aktivitet udøves? Med det menes, hvad har været den aktivitet, der har fyldt mest? Ved tvivl spørges lederen af aktiviteten. Sæt ET kryds.</p> <p>☐ Fodbold ☐ Gymnastik ☐ Håndbold ☐ Basketball ☐ Volleyball, kids volley ☐ Badminton ☐ Tennis ☐ Bordtennis ☐ Aerobic/Workout ☐ Fitness ☐ Styrketræning ☐ Dans (alle former) ☐ Yoga, afspænding, meditation ☐ Boksning ☐ Kampsport (karate, taekwondo, judo, brydning mv.) ☐ Atletik ☐ Spontan aktivitet/leg ☐ Handicapidræt ☐ Fester, børnefødselsdage mv. ☐ Møder, generalforsamlinger mv. ☐ Anden sports- og idrætsaktivitet ☐ Aktivitet, som ikke er sports- el. idrætsrelateret ☐ Rengøring eller vedligeholdelse ☐ Anden aktivitet, der ikke normalt foregår på en gennemsnitsuge. Beskriv indholdet: _____</p>	<p>9</p> <p>Hvor mange aktive personer deltager i aktiviteten? Med aktive personer menes personer, der er en del af aktiviteten (inklusive trænere, ledere og udskiftlere). Fx skal forældre, tilskuere mv. IKKE tælles med, ligesom fx personer der tilfældigt krydser banen ikke tælles med.</p> <p>Antal aktive: <input type="text"/></p> <p>10</p> <p>Hvad er den typiske alder på udøverne? Med udøverne menes de personer, som er aktive i registreringsperioden. Der ses bort fra tilskuere og personer, der krydser banen osv. Sæt ET kryds.</p> <p>☐ Børn til og med 6 år ☐ Børn og unge fra 7 til 15 år ☐ Voksne 16-24 år ☐ Voksne 25-39 år ☐ Voksne 40-60 år ☐ Seniorer +60 år ☐ Aktivitet med blanding af børn (0-15 år) og voksne/seniorer (16 år og derover) (far, mor, barn-gymnastik mv.) ☐ Aktivitet på tværs af voksen- og senioraldersgrupperne (16 år og derover) (fx badminton, zumba mv.) ☐ Andre aktiviteter på tværs af aldersgrupper</p> <p>11</p> <p>Hvad er det typiske køn af udøverne? Sæt ET kryds.</p> <p>☐ 100 % mænd ☐ Ca. 75 % mænd og ca. 25 % kvinder ☐ Ca. 50 % mænd og ca. 50 % kvinder ☐ Ca. 75 % kvinder og ca. 25 % mænd ☐ 100 % kvinder</p> <p>12</p> <p>Hvor stor en del af aktivitetsarealet er i brug i registreringsperioden?</p> <p>Andel af det samlede aktivitetsareal, der anvendes til varig aktivitet. Sæt ET kryds.</p> <p>☐ 20 % ☐ 40 % ☐ 60 % ☐ 80 % ☐ 100 %</p>
	<p>13</p> <p>Hvad er intensiteten af aktiviteten – det vil sige, hvor hårdt har det været/er det for deltagerne? Se evt. instruktionsark for mere information. Sæt ET kryds.</p> <p>☐ Stillesiddende aktiviteter som fx yoga, pilates, mødeaktivitet eller lignende. Er kendetegnet ved få bevægelser, meget instruktion/snak, kan være stillesiddende, mødeaktivitet eller lignende.</p> <p>☐ Middel aktivitet. Er kendetegnet ved nogen bevægelse rundt i hallen med fysisk aktivitet svarende til gangniveau, udøverne kan i nogen grad samtale, mens de er i gang med aktiviteten. Langsom udførsel af boldspil eller ketsjerspil kan også være eksempler.</p> <p>☐ Høj aktivitet. Meget bevægelse rundt i hallen eller korte perioder med høj intensitet (fx badminton eller volley), kun korte perioder med pauser eller instruktion, lange perioder, hvor deltagerne kun i begrænset grad kan samtale på grund af høj fysisk aktivitet.</p> <p>14</p> <p>Hvis aktiviteten ikke kan tilstrækkeligt beskrives på baggrund af ovenstående observationer, kan du her tilføje en kort beskrivelse af, hvad dine observationer af aktiviteten har været (hvis der fx har været aktiviteter, som ikke kunne beskrives i ovenstående):</p> <div style="border: 1px solid black; height: 80px; width: 100%;"></div>	<p> Ved spørgsmål kontakt: Peter Forsberg, tlf. 4088 5279 Jens Høyer-Kruse, tlf. 2135 6136</p>
<p>HUSK BAGSIDEN AF SKEMAET!</p>		

Aktivitet 1	
Antal mennesker i arealet	_____ personer
Den typiske alder af udøvere	☐ Børn til og med 6 år ☐ Børn og unge fra 7-15 år ☐ Unge 16-24 år ☐ Voksne 25 år+ ☐ Aktivitet på tværs af aldersgrupper
Det typiske køn af udøvere	☐ Mænd ☐ Kvinder ☐ Ca. halvt af hver
Arrangør	☐ Forening ☐ Offentlig åbningstid ☐ Folkeskole ☐ Anden offentlig institution ☐ Andet

Registrant: _____
Facilitet: _____
Uge: _____
Dag: _____
Tidspunkt: :

Tegn område for aktivitet(er):

1	2	3	4	5	6

Aktivitet 3	
Antal mennesker i arealet	_____ personer
Den typiske alder af udøvere	☐ Børn til og med 6 år ☐ Børn og unge fra 7-15 år ☐ Unge 16-24 år ☐ Voksne 25 år+ ☐ Aktivitet på tværs af aldersgrupper
Det typiske køn af udøvere	☐ Mænd ☐ Kvinder ☐ Ca. halvt af hver
Arrangør	☐ Forening ☐ Offentlig åbningstid ☐ Folkeskole ☐ Anden offentlig institution ☐ Andet

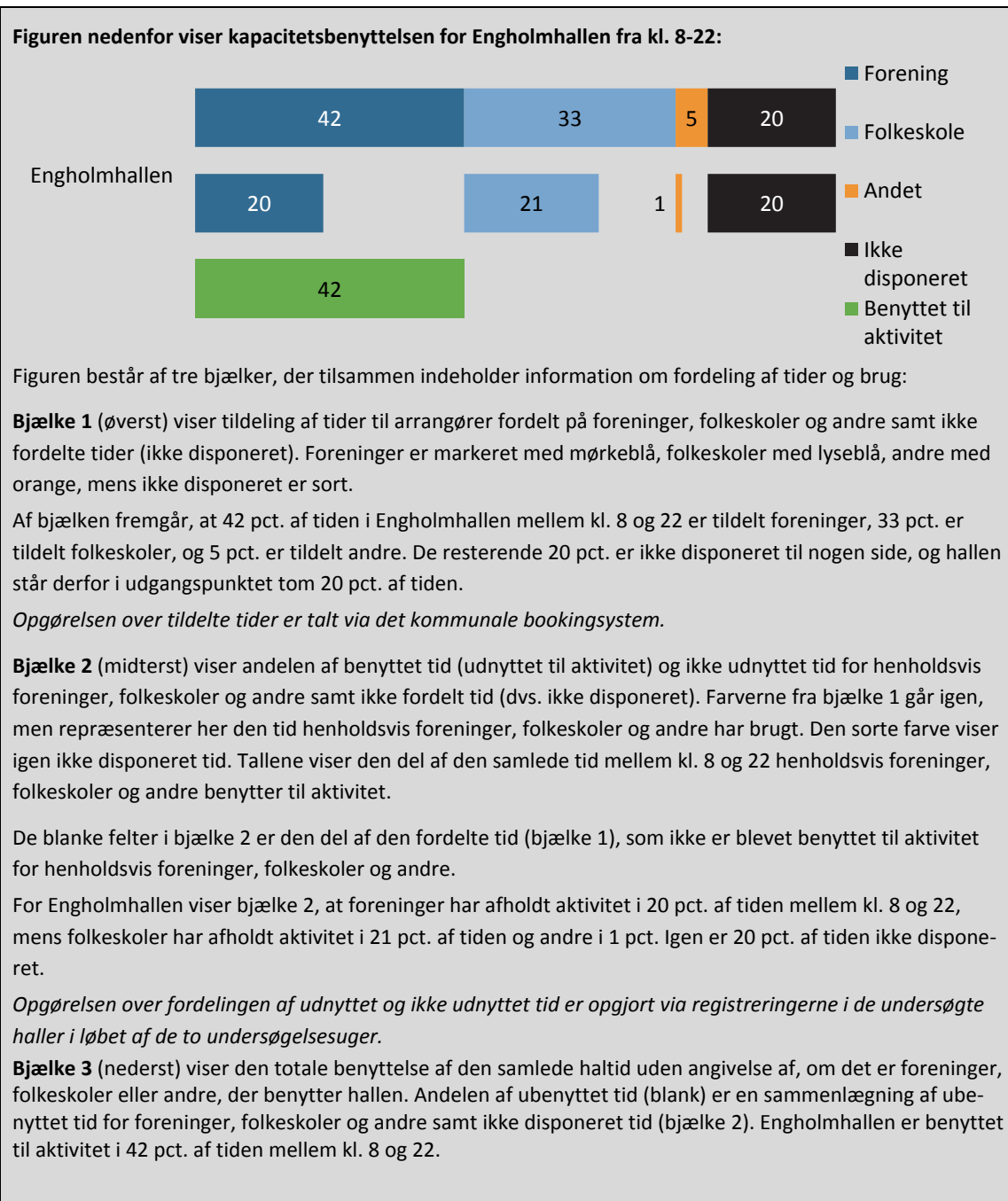
Aktivitet 2	
Antal mennesker i arealet	_____ personer
Den typiske alder af udøvere	☐ Børn til og med 6 år ☐ Børn og unge fra 7-15 år ☐ Unge 16-24 år ☐ Voksne 25 år+ ☐ Aktivitet på tværs af aldersgrupper
Det typiske køn af udøvere	☐ Mænd ☐ Kvinder ☐ Ca. halvt af hver
Arrangør	☐ Forening ☐ Offentlig åbningstid ☐ Folkeskole ☐ Anden offentlig institution ☐ Andet

Aktivitet 4	
Antal mennesker i arealet	_____ personer
Den typiske alder af udøvere	☐ Børn til og med 6 år ☐ Børn og unge fra 7-15 år ☐ Unge 16-24 år ☐ Voksne 25 år+ ☐ Aktivitet på tværs af aldersgrupper
Det typiske køn af udøvere	☐ Mænd ☐ Kvinder ☐ Ca. halvt af hver
Arrangør	☐ Forening ☐ Offentlig åbningstid ☐ Folkeskole ☐ Anden offentlig institution ☐ Andet

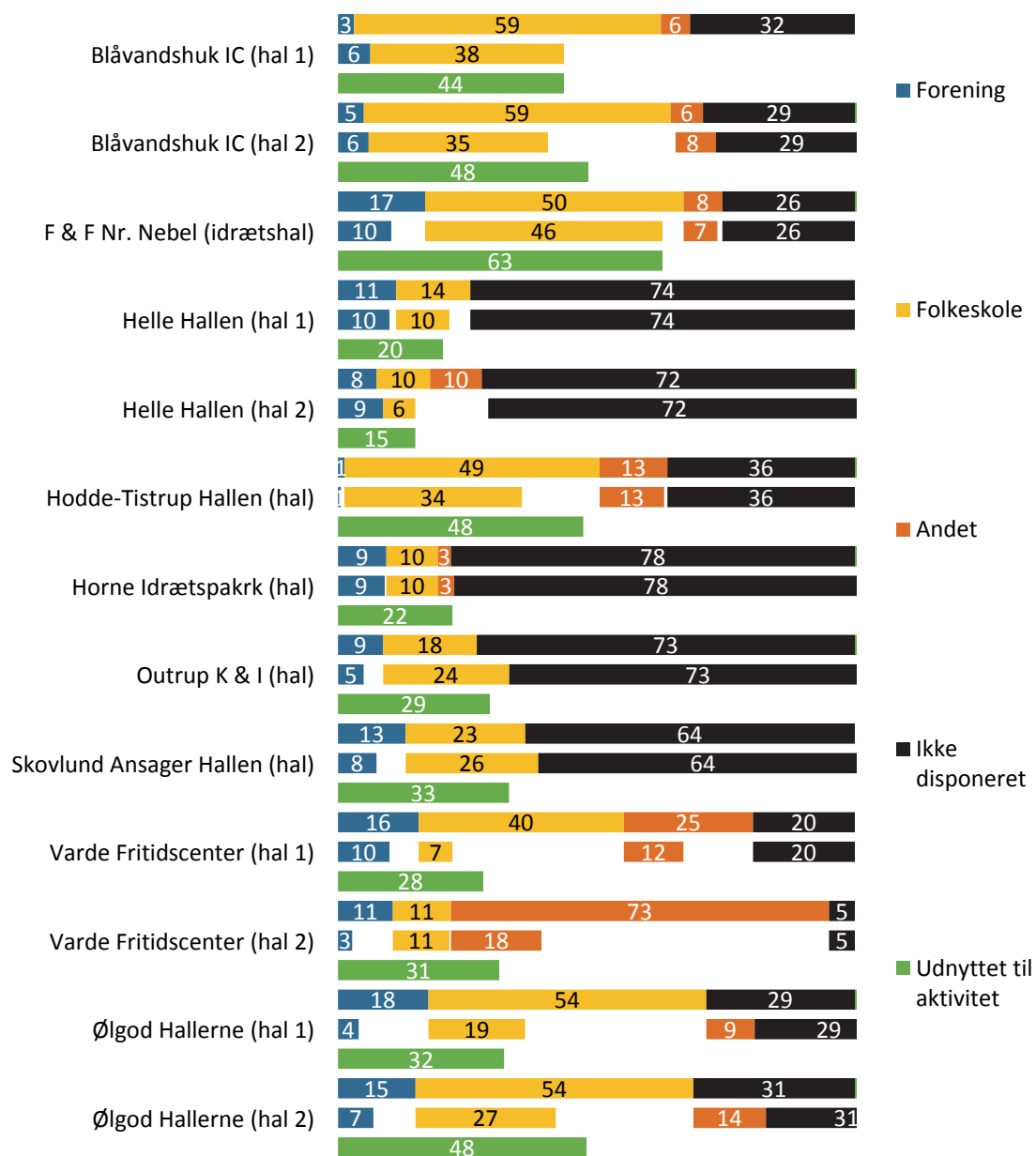
Bilag 10

Oversigt over booking og brug på enkelte faciliteter

Forklaring af detaljerede figurer for kapacitetsbenyttelse:

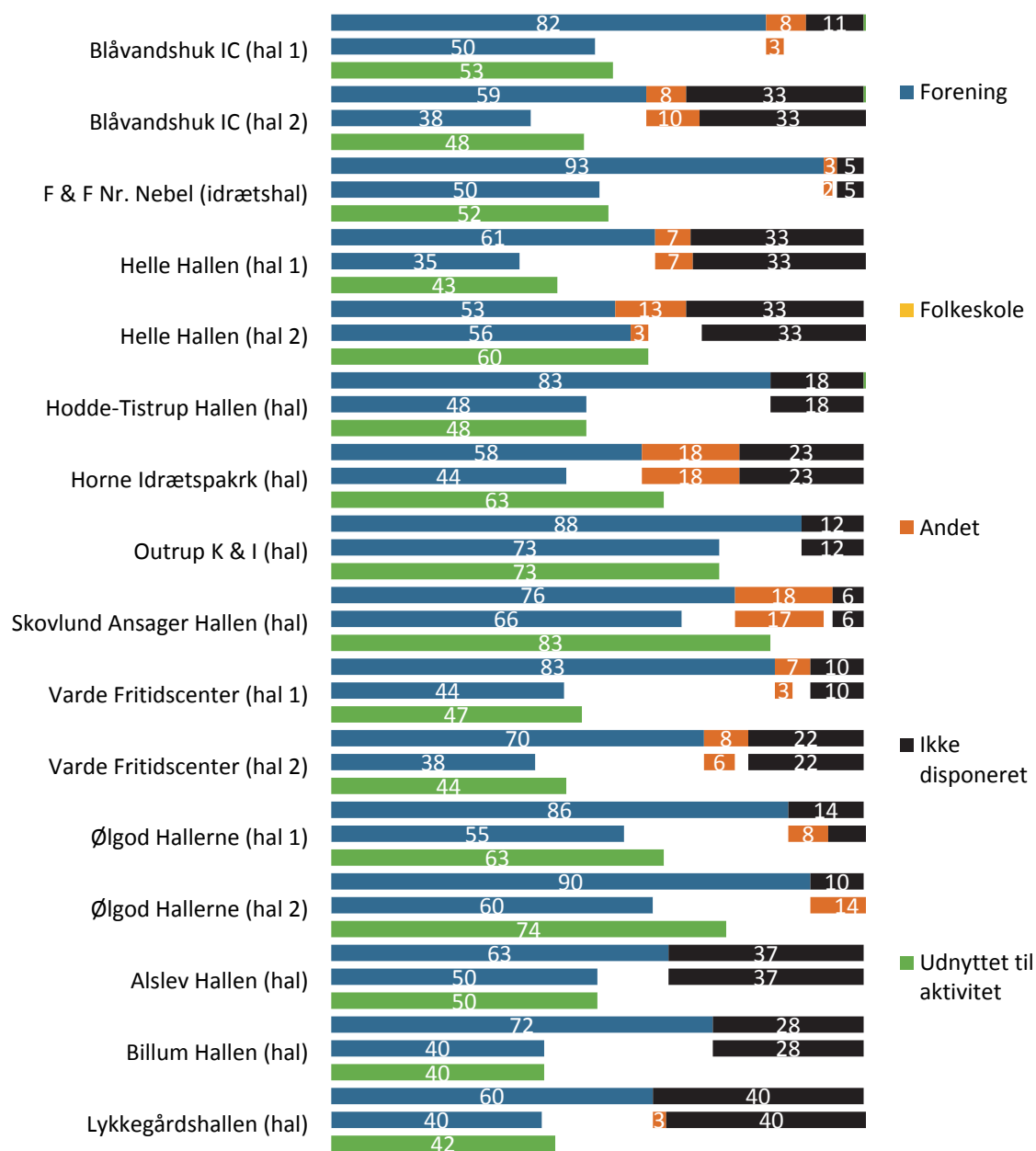

Benyttelse af almindelige haller fra kl. 8 til 16:

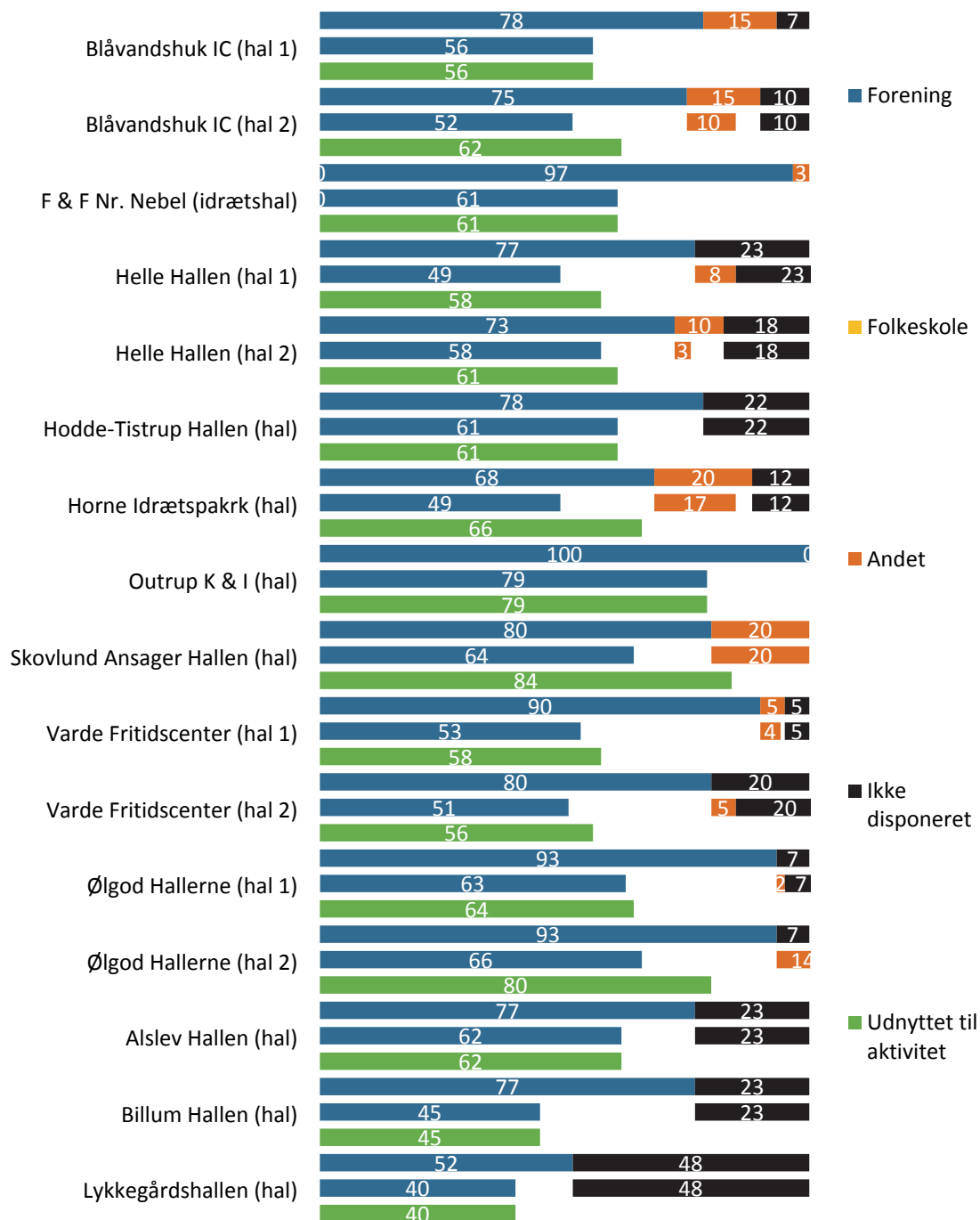
Kilde: Kapacitetsundersøgelsen (2015).

Benyttelse af almindelige haller fra kl. 16 til 22:

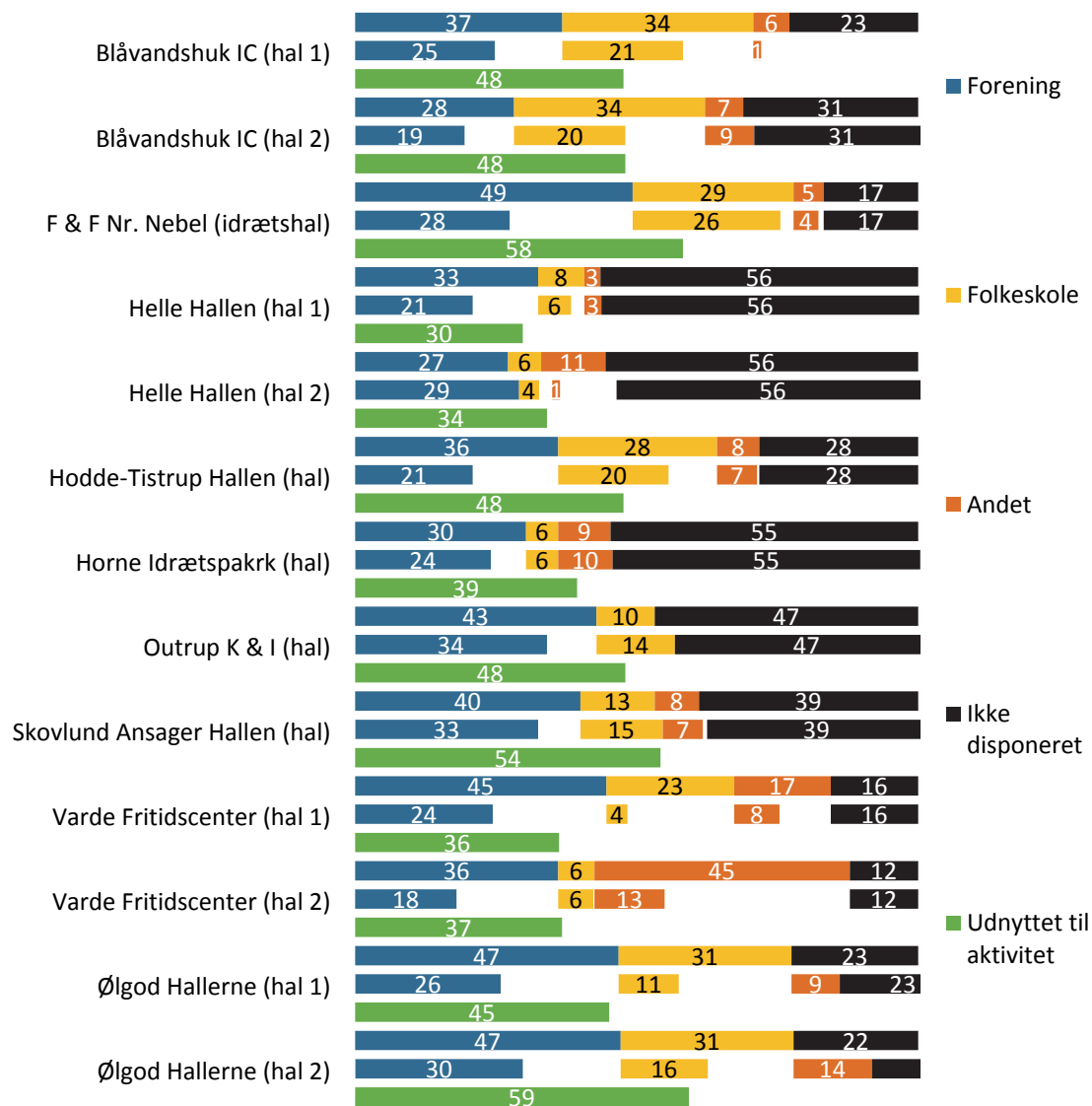
Kilde: Kapacitetsundersøgelsen (2015).

Benyttelse af almindelige haller fra kl. 17 til 20:

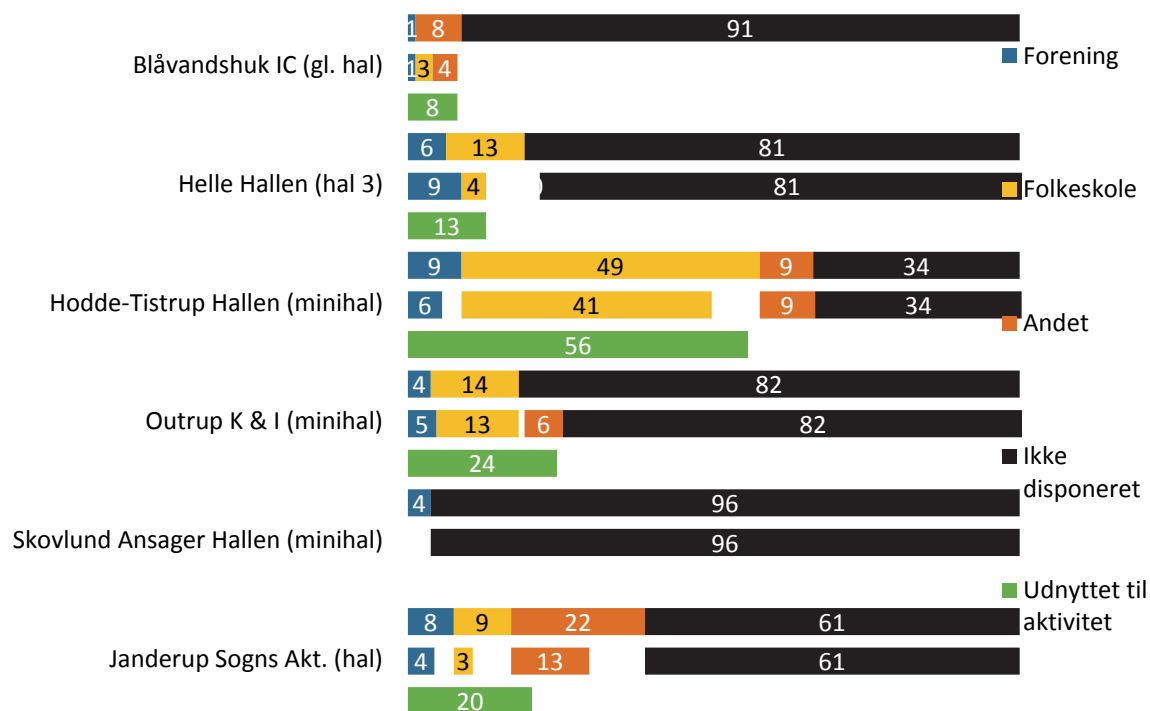
Kilde: Kapacitetsundersøgelsen (2015).

Benyttelse af almindelige haller fra kl. 8 til 22:

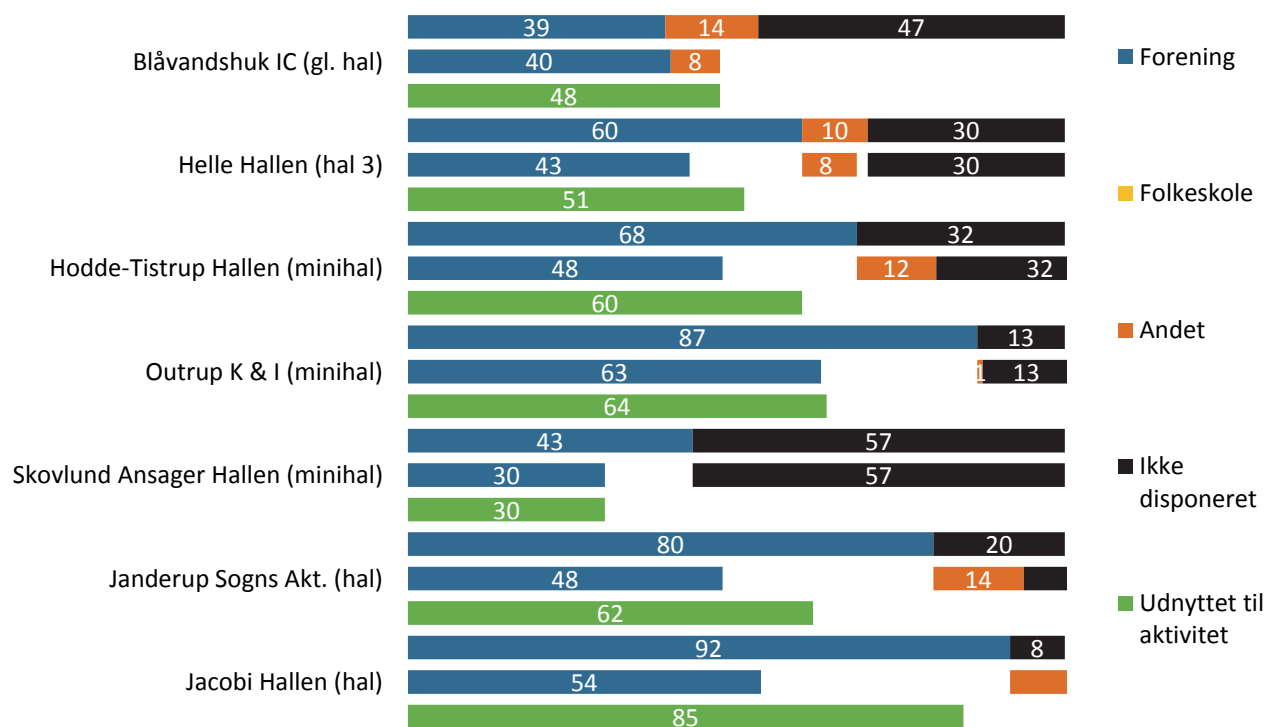
Kilde: Kapacitetsundersøgelsen (2015).

Benyttelse af minihaller fra kl. 8 til 16:

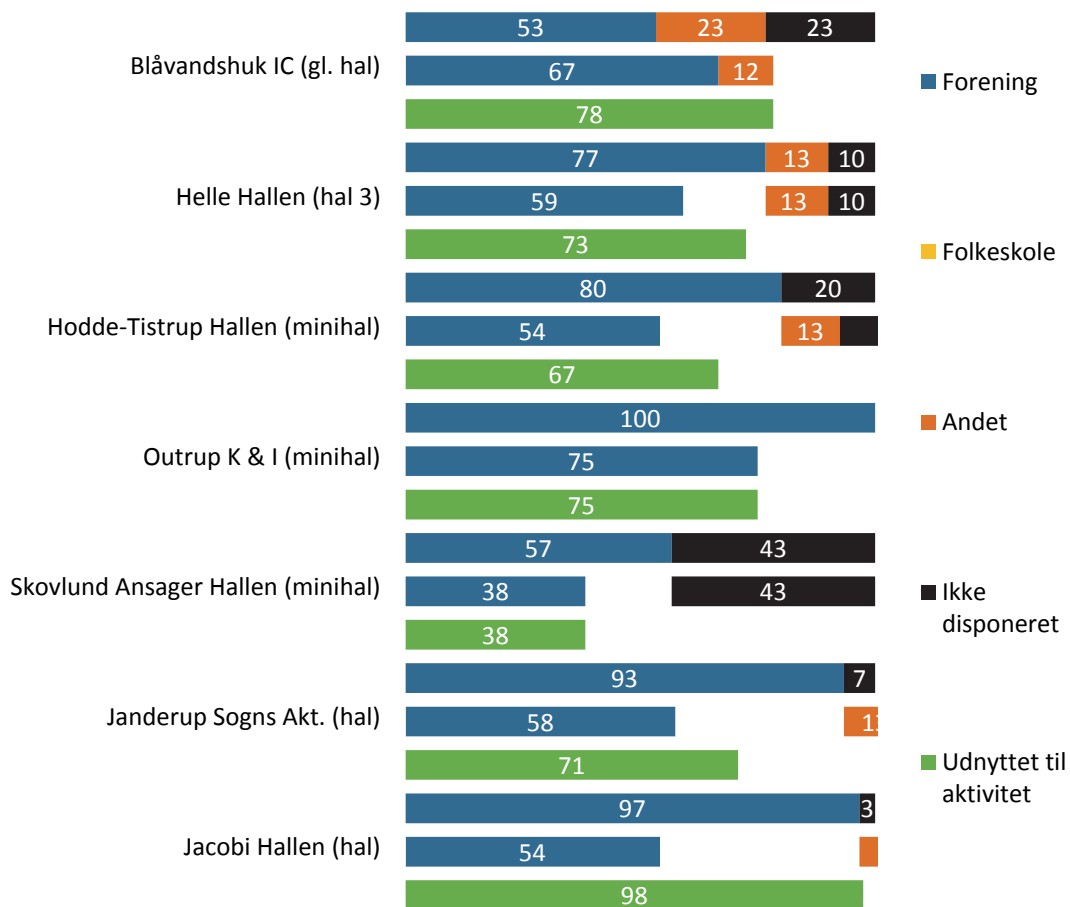
Kilde: Kapacitetsundersøgelsen (2015).

Benyttelse af minihaller fra kl. 16 til 22:

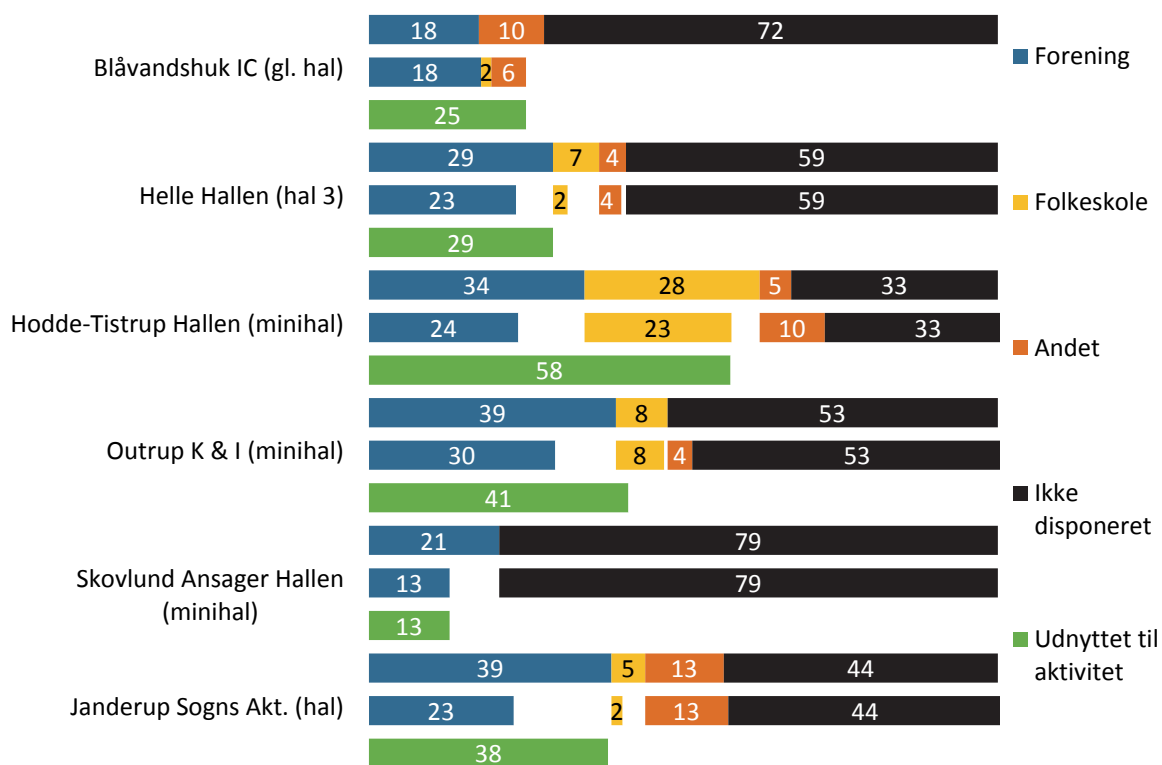
Kilde: Kapacitetsundersøgelsen (2015).

Benyttelse af minihaller fra kl. 17 til 20:

Kilde: Kapacitetsundersøgelsen (2015).

Benyttelse af minihaller fra kl. 8 til 22:

Kilde: Kapacitetsundersøgelsen (2015).

